

ฟ้าใจเปี่ยมพร

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

...เราไม่เคยคิดว่า
ชีวิตจะเดินมาถึงจุดนี้
แต่เป็นเพราะการปฏิบัติมันพาไป...

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

คำปรารภ

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน วัดป่าบ้านตาด ท่านเทศน์ความหมายของคำว่า “ตปธรรม” ไว้ว่า

“ตปธรรมเครื่องแผดเผากิเลสที่ท่านว่าเผาศวกิเลส คือเผาด้วยตปธรรม สติ ปัญญา ศรัทธา ความเพียร ทุกอย่างเป็นตปธรรมทั้งนั้น ธรรมก็เป็นเหมือนกับไฟแผดเผาไปตามสภาวะธรรม อะไรจะมากยิ่งกว่าสภาวะธรรมทั่วแดนโลกธาตุ สภาวะธรรมอยู่ตรงไหนธรรมจะรู้ไปตามนั้นๆ เหมือนไฟได้เชื้อ เผาไปเรื่อยๆ ไปเรื่อยๆ เผาเข้าไปๆ จนกระทั่งอะไรๆ ก็พังลงไปๆ แล้วก็ผ่านไปๆ สุดท้ายก็พังทลายหมด ไม่มีเชื้อเลยไฟก็ดับ เชื้อก็หมด ตปธรรมเครื่องแผดเผากิเลสหมายความว่าอย่างนั้น”

ความหมายของธรรมข้างต้นนี้สามารถอธิบายถึงความเป็นมาของท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ได้อย่างชัดเจน ซึ่งท่านเคยเล่าไว้ว่า

“ความที่มันมีเชื้อ มันก็พยายามวิ่งหาไฟอยู่ พอถึงเวลาเรียนจบเราไม่ได้กระตือรือร้นหาเงินหาทองเท่าไร เราเพียงแต่หาอย่างเดียว คืออะไรทำให้เรามีความสุข เราต้องการความสุข มันมีเชื้ออยู่แล้ว แต่ไม่รู้ว่าจะตัวที่ทำให้เราสุขใจนั้นอยู่ที่ไหน แต่เรารู้ว่าการมีครอบครัวมีอะไรต่างๆ อย่างที่โลกเขามีกันนั้นมันไม่ใช่ทาง ก็เลยตั้งใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับทางด้านปัญญา แล้วก็คุยกับคนนั้นคนนี้ พอดีมีคนแนะนำเอา

หนังสือธรรมะมาให้อ่าน เป็นหนังสือเล่มเล็กๆ พอได้อ่านแล้วมันก็เกิดประกายขึ้นมา จึงเขียนจดหมายไปขอหนังสือที่เขาถืออยู่มาอ่านเพิ่ม พออ่านแล้วหนังสือบอกให้ปฏิบัติ เราก็เลยปฏิบัติตาม มันก็เลยลุกเป็นไฟขึ้นมาเรื่อยๆ จนกระทั่งได้ออกบวช ได้ไปแสวงหาที่ปฏิบัติ แล้วก็ได้ไปอยู่กับครูบาอาจารย์ เวลาไปก็ไม่ได้กำหนดเป็นชั้นเป็นตอนแต่มันเป็นไปของมันเอง เพราะมันมีเชื้ออยู่ตรงไหน ไฟมันก็จะไหม้ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งไม่เหลือเชื้อ”

จึงนับว่าเป็นวาสนาของพวกเราชาวพุทธที่ได้มีโอกาสพบเจอกับท่านผู้เป็นบัณฑิต ผู้เป็นเชื้อสายธรรมของหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน อีกรูปหนึ่ง ซึ่งท่านได้สืบทอดปฏิบัติครูบาอาจารย์ และเปรียบดั่งร่มโพธิ์ร่มไทรแก่พวกเราชาวพุทธในยุคปัจจุบัน

หนังสือ “เปิดใจเปิดธรรม” นี้เกิดขึ้นเพื่อน้อมบูชาในพระคุณของท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต และยังหวังให้เป็นแนวทางและสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติที่กำลังดำเนินก้าวตามในเส้นทางที่ท่านเคยเดินผ่านมา

คณะศิษยานุศิษย์
ธันวาคม ๒๕๖๒

“

จุดที่ทำให้เกิดปัญญายืนมา
คือการเห็นความจริงของชีวิต
การเห็นความเลื่อม
มันก็เลยทำให้ตัดง่าย

สารบัญ

๑

ชีวิตฆราวาส

๖๑

วิธีของพระพุทธเจ้า

๙๕

ตัดสินใจออกบวช

๑๐๙

พ่อแม่ครูอาจารย์

๑๕๗

ปล่อยลงสู่กระแส

๑๙๑

เปิดใจเปิดธรรม

๒๐๙

แสงเดือนแสงดาว

ชีวิตฆราวาส

เราก็คือคนธรรมดา

“ตอนเป็นฆราวาสนั้นก็ต้องอยู่แบบฆราวาส ว่าจะไปอยู่แบบพระได้ไง
เราก็คือคนธรรมดา เพียงแต่ว่ามันล้มแล้ว มันรู้ผิดรู้ถูกแล้ว
มันก็ไม่เอาแล้ว พอรู้ว่าไม่ใช่มันก็ไม่เอาแล้ว แต่ตอนเป็นเด็กมันก็
อยากทำอะไรทุกอย่าง”

พระราชสุทธิคุณ อภิปาโศ

โคมพ่อ-โคมแม่

(จากซ้าย) คุณสมชาย เรืองธนสาร (คุณพ่อ) คุณกัลยา เรืองธนสาร (น้องสาว)
คุณสุรินทร์ เรืองธนสาร (คุณแม่) พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต (ในวัยเด็ก)

“คุณพ่อ (คุณสมชาย เรืองธนสาร) เป็นชาวสุพรรณบุรี คุณย่ามีลูกสาว ๓ คน ลูกชาย ๒ คน มีคุณพ่อเป็นลูกคนโต ตอนนี่ (พ.ศ. ๒๕๖๒) คุณอาที่ยังมีชีวิตอยู่คือน้องสาวคุณพ่อ ๒ คน คือ อาหทัยโกอยู่จังหวัดสุพรรณบุรี และ อาโชยโกอยู่ที่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี อาเจ็กกับอาตัวโกเสียไปแล้ว อาหทัยโกกับอาโชยโกก็มีมาหาเราที่นี้บ้าง

คุณปู่คุณย่ามาจากเมืองจีนเพราะใบเกิดของเราเขาก็ใช้ว่า “แซ่อึ้ง” ต่อมาคุณพ่อเปลี่ยนไปใช้นามสกุล โดยอาศัยใช้นามสกุลของน้องชายของอาเจ็กนามสกุล “เรืองธนสาร”

ชีวิตคุณพ่อเขาลำบาก เพราะคุณปู่เสียตั้งแต่คุณพ่อยังเด็ก ช่วงนั้นคุณย่าขายกาแฟอยู่ในตลาด คุณพ่อก็ต้องช่วยคุณย่า ทำให้เขาไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือไม่ได้ไปโรงเรียนแต่คุณพ่อเป็นคนขวนขวาย เขาจะให้คนที่มากินกาแฟช่วยสอนเขาอ่านหนังสือ เรียนหนังสือ ให้สอน ก.ไก่ ข.ไข่ เวลามีคน

มากินกาแฟก็จะบอกเขาว่า “ช่วยสอนหน่อยซิ” คุณพ่อก็เลยพออ่านออกเขียนได้ พอคุณพ่อเป็นหนุ่มอายุได้ ๑๕ หรือ ๑๖ ปี เขาก็เริ่มไปพนจร ลงเรือเข้ากรุงเทพฯ ไปหางานทำ สมัยนั้นจากสุพรรณบุรีไปกรุงเทพฯ จะนั่งเรือไปก็ไปศึกษาหางานทำตามทีต่างๆ จนได้มาเจอคุณแม่ (คุณสุรินทร์ เรืองธนสาร) ที่กรุงเทพฯ ต่อมาก็ได้แต่งงานกัน

คุณแม่เป็นคนกรุงเทพฯ เป็นคนไทยแต่มีเชื้อสายเป็นคนจีนกวางตุ้งอาศัยอยู่แถววงเวียนโอเดียน เพราะคุณตาคุณยายเปิดร้านขายของอยู่แถวโอเดียน คุณแม่เรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ เรียนโรงเรียนจีนเขาเก่งภาษาจีน ตอนอยู่กรุงเทพฯ เขาเคยทำงานเป็นผู้ช่วยหมอคนไทย แต่ไม่ใช่เป็นนางพยาบาลนะ แต่เป็นคนช่วยหมอรับแขก คุณหมอชื่อพรหมทัศน์ เขาอยู่ที่โรงพยาบาลหัวเฉียว แล้วคุณหมอก็มาเปิดคลินิกอยู่แถวสี่พระยา

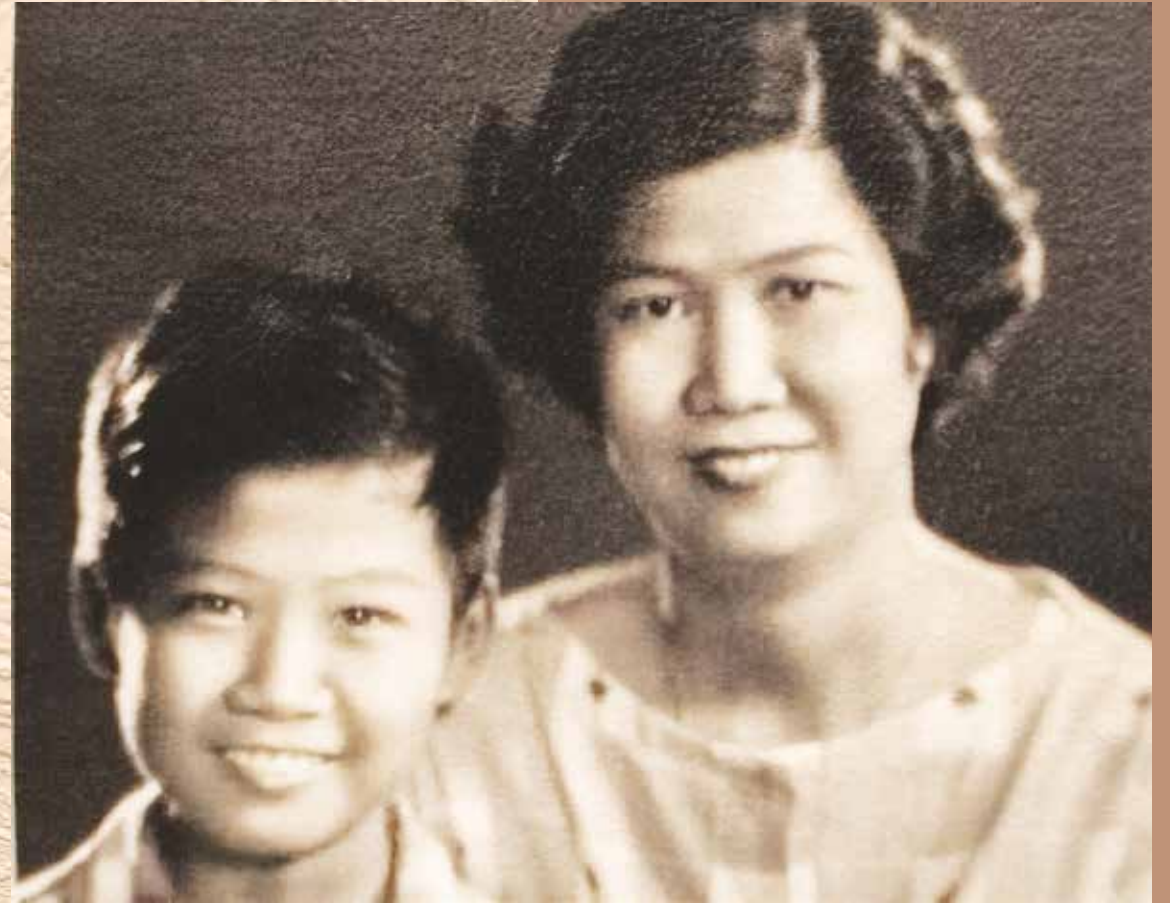
กึ่งกำเนิด

เราเกิดวันอาทิตย์ที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ (ตรงกับวันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีกุน) ที่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ถนนสาทร เพราะสมัยนั้นคุณพ่อไปเช่าบ้านอยู่แถวทำนน้ำสาทร ต่อมาคุณลุงซึ่งเป็นน้องชายของคุณย่าเขามีงานอยู่แถวหาดใหญ่ คุณพ่อก็เลยไปหางานทำแถวหาดใหญ่ ไปหาทำงานเป็นพวกพ่อครัว หลังจากนั้นคุณพ่อก็ย้ายจากหาดใหญ่ไปที่ตันหยงมัส จ.นราธิวาส ไปขายโจ๊ก ขายอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟ

ช่วงที่เราเกิดใหม่ๆ คุณพ่อก็เลยส่งคุณแม่กับเราไปอยู่กับคุณย่าที่สุพรรณบุรี แต่เป็นช่วงสั้นๆ นะ หลังจากนั้นก็ย้ายมาอยู่ที่ปักษ์ใต้กับคุณพ่อ พอโตขึ้นมาสักหน่อย เราก็เข้าเรียนชั้นมูล (ระดับอนุบาล) ที่ตันหยงมัสระยะหนึ่ง พอเราอายุได้สัก ๔ ขวบ คุณพ่อก็ส่งเราไปอยู่กับคุณย่า ซึ่งอยู่ในตลาดตัวเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี ครั้งนี้ฝากให้อยู่กับคุณย่ายาวเลย เพราะช่วงนั้นคุณพ่อคุณแม่เขาต้องทำงานตลอดไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยงดูเรา

ช่วงที่คุณพ่อคุณแม่มาฝากเราให้อยู่กับคุณย่า เราก็รู้สึกเฉยๆ ไม่ได้คิดอะไร เพราะคุณย่าเลี้ยงเราเหมือนลูกเขา เราก็เลยถือคุณย่าเป็นพ่อแม่ไป เราเป็นหลานคนเดียวที่อยู่บ้านคุณย่านานที่สุด เพราะพี่น้องคนอื่นเขามีบ้านของเขาอยู่กันเอง ตอนนั้นที่อยู่บ้านเดียวกันก็มีเรา มีอาหิโกว อยู่กับคุณย่า รวมเป็น ๓ คน ตอนที่เราไปอยู่กับคุณย่านั้น เขาเลิกขายกาแฟแล้ว แต่ยังมีทำขนมขายอยู่บ้างเป็นช่วงๆ เป็นพวกขนมของคนจีน พวกขนมกล้วยอะไรแบบนี้ เวลาไหว้เจ้าไหว้อะไร ย่าเขาก็จะทำขนมขาย ทำบะจ่างบ้าง ทำอะไรต่างๆ บ้างขายอยู่ ตอนนั้นเรายังเป็นเด็กก็ไม่ได้ช่วยอะไร เท่าที่จำได้เราจะเล่นซะมากกว่า ตอนนั้นทำงานพวกนี้ยังไม่เป็น

สมัยที่อยู่สุพรรณฯ เราก็จะพูดเหน่อเหมือนคนแถวนั้น มาพูดหายเหน่อก็ตอนที่เข้ามาเรียนที่กรุงเทพฯ แล้ว

คุณสุรินทร์ เรืองธนสาร (คุณแม่)
กับพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต (ในวัยเด็ก)

วัยเด็ก

สมัยก่อนเราก็เล่นเหมือนเด็กทั่วไปเล่นกัน เราไปหัดว่ายน้ำในแม่น้ำ ตอนแรกๆ ว่ายไม่เป็น ก็หัดว่ายน้ำไปก่อน ตอนหลังก็ว่ายได้สมัยนั้นเด็กๆ เขาจะชอบรอให้มีเรือพ่วงมาแล้วก็ไปเกาะเรือพ่วงกัน เรือพ่วงก็จะเป็นพวกเรือบรรทุกข้าว ที่นี้เวลาเรือมันแล่นมา มันก็จะแล่นไม่เร็วมาก เราก็ว่ายน้ำไปแล้วก็ไปเกาะเชือก ถ้ามีเรืออีกขบวนกลับมา ก็เกาะกลับมา

พวกยิงนกตกปลา มีเพื่อนเขาทำกันแต่เราไม่ทำ เพราะเราไม่ชอบ มีความรู้สึกที่ไม่สบายใจ คิดถึงตัวปลา คิดถึงตัวนก เราทำไม่ลง แต่เล่นไฟนี่เล่นอยู่ แต่ไม่ได้เล่นด้วยสตางค์นะ ใช้สตางค์เทียม โดยเอาซองบุหรีมาสมมุติเป็นเงิน พวกซองบุหรี กรุงทอง เกล็ดทอง พระจันทร์ เราก็ไปเก็บตามถังขยะ แล้วก็เอามาพับให้มันเรียบร้อย แล้วก็มาสมมุติว่าเป็นเงินแทน แล้วก็เล่นกัน แล้วก็แทงกันได้ แล้วก็ยังมีเล่นล้อตอกบ้าง วิธีการเล่นคือจะมีไม้กระดานแผ่นหนึ่ง แล้วเราก็ใช้เหรียญให้มันกลิ้งลงไป แล้วก็ดูว่าของใครจะกลิ้งได้ไกลกว่ากัน คนที่กลิ้งได้ไกลกว่าก็มีสิทธิ์ที่จะเอาเหรียญไปตีให้ถูกจนไปถึงคนที่ไกลกว่า ถ้าตีถูกคนนั้นก็ต้องแพ้ ก็ต้องจ่าย

เท่าที่จำได้ ตอนเด็กๆ เวลาเล่นหรือทำอะไร เราไม่ได้เป็นหัวโจกนะ เราไปร่วมเล่นกับเขาไม่ได้เล่นเป็นกลุ่มใหญ่จะเล่นกันแค่ ๒-๓ คน เวลาไปเล่นก็จะไปเล่นกับเด็กใกล้ๆ บ้าน

“

สมัยเด็กๆ
เราก็เอาซองบุหรีมาเล่นกับ
ซองบุหรีนี้ราคาเท่านี้
ซองบุหรีนี้ราคาเท่านี้
โอ๊ย ขยับเดินไปตามถังขยะ
ไปหาซองบุหรี
ฟาเบียร์ก็เคยเล่น
ตอนนั้นก็เล่น
เหมือนจริงเหมือนจัง
เห็นของพวกนี้เป็นสมบัติ
นอนกอดมันเลย กลัวมันหาย

”

สุพรรณบุรีในอดีต

คำทนม

สมัยอยู่สุพรรณบุรี เวลาอยู่ว่างๆ มันก็ไม่อยากอยู่เฉยๆ เราอยากหาเงินพิเศษของเราเอง เพราะคุณพ่อคุณแม่เขาไม่ได้ฝากเงินไว้ให้ย่า ตอนนั้นคุณย่าเขาไม่มีเงินให้ค่าขนม เขาให้แต่เงินไปโรงเรียนวันละ ๕๐ สตางค์ เราอยากจะได้เงินเพิ่มก็เลยต้องหางานทำเอาเอง ที่นี้ก็เห็นมีช่องที่จะหาเงินได้ ตอนเช้าตื่นตี ๕ เราก็ไปรับปาท่องโก๋มาขายก่อนจะไปโรงเรียน แล้ววันเสาร์อาทิตย์ก็ไปรับพวกขนมจีบพวกลือตเตอร์ ใบตรวงลือตเตอร์ ไปขายตามตลาด มันก็มีรายได้พิเศษที่จะมาซื้อขนมซื้ออะไร แต่ไม่ได้ถึงกับแค้นแค้นที่ต้องไปทำงาน ไปทำงานเพราะอยากได้เงินค่าขนมพิเศษ และความที่คุณย่าเป็นคนยากจน ลำบาก ทำให้เขาค่อนข้างจะประหยัดเพื่อเก็บเงินเก็บทองไว้ บางทีเราอยากกินกล้วยเดี่ยว ขอคุณย่าที่ไรเขาก็จะให้กินแต่ข้าวต้มกับจับฉ่ายที่บ้าน เราก็เลยต้องหาเงินเอง พอได้ยืมว่าขายปาท่องโก๋แล้วได้เงินก็เลยหางานทำพิเศษ แต่ไม่ได้กดดันหรือโดนบังคับอะไร ทำด้วยความสมัครใจ ทำด้วยความยินดี มีความสุข

ช่วงที่อยู่กับคุณย่า เวลาถึงเทศกาลกินเจ เราก็จะใส่ชุดขาว แล้วคุณย่าก็จะพาเรากินเจ และพาไปดูงิ้วที่โรงเจตลอด ๗ วัน ๗ คืนด้วย

สมัยนั้นเวลาเราอยากจะดูหนัง ก็ต้องไปรออยู่ที่หน้าทางเข้าโรงหนัง พอมีผู้ใหญ่เดินเข้ามา เราก็จะขอเกาะกับเขาไปด้วย (หัวเราะ) บางคนก็ให้เกาะ บางคนก็ไม่ให้เกาะ ถ้าไม่รู้จักรจะไปเกาะก็ไม่ได้ บางทีไปรอนจนกระทั่งหนังฉายก็ไม่ได้ดู วันนั้นมันก็คอบพับกลับบ้าน ก็อาจจะมึนงงนิดหน่อย ผิดหวังนิดหน่อย แต่พอผ่านไปแล้วก็บอกกับตัวเองว่า เตียวพรงนี่เอาใหม่ (หัวเราะ) ชีวิตมันเป็นอย่างนั้นมันคล้ายๆ ว่ามันดันรนของมันไปเอง แต่ไม่ได้ไปแบบลักขโมย ไปทำอะไรผิดศีลผิดธรรมอะไร

ประจำวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗

รางวัลที่หนึ่ง 205351

619188	857999	528205	972828	473657
344800	402824	072478	850827	897497
219199	947831	172921	007377	144622

รางวัลที่ ๑๐๐ รางวัลละ ๕ ล้านบาท 658316 258452 061253 996311

138253 201277 374500 431195 502670 638692 807544 900073
 198120 247074 327705 400340 503466 664503 827332 059030
 105032 281952 361542 434335 545980 731499 805115 018900
 161977 257212 318503 432244 577842 741327 810882 092562
 188633 229533 360425 496093 555499 755936 954581 024744
 102824 261320 309730 455684 654417 728068 902318 000631
 163440 254950 477787 417610 699133 703446 924363 038403
 175124 213901 459951 488060 673334 701084 948873 025953
 133527 382209 477805 518643 649072 757551 972262 018563
 242998 363780 440808 522136 658686 877865 969738 036088
 151106 345023 413100 526226 600266 837335 963887 005524
 231856 352130 468857 536342 643008 868873 975980 079694

รางวัลที่ ๑๐๐ รางวัลละ ๑ ล้านบาท 429632 733371 651364 708885

107196 264529 335325 569721 632434 760877 849692 961752
 189373 250631 342071 580540 607900 708332 815559 954441
 169145 222377 365505 515949 608230 749270 876229 989368
 114364 236349 308503 521647 664095 785851 838056 906623
 136285 253046 305668 522149 674243 747215 866442 971390
 110290 210854 351432 556797 684881 785556 889208 986266
 128136 227189 382295 591657 690591 756778 801264 917484
 178442 284807 322822 536000 617494 700564 887567 075471
 121460 263289 316315 576232 662734 756975 888971 089407
 135106 280265 304172 549231 633366 747732 898992 026137
 175566 271416 386383 633885 600448 788806 868648 043788
 170530 295724 392860 600625 610426 716308 873570 063556
 114228 271173 420211 694334 639254 738313 805139 054870
 151494 233671 414700 624058 760813 708830 904471 085367
 148570 216968 458425 604781 702270 754835 946348 019417
 130207 260001 498979 637750 759243 858377 977631 041583
 159102 217497 459340 661003 758600 866524 952864 057649
 157546 276022 400066 659109 743437 869364 901793 080513
 159757 293673 497318 617546 711260 863835 993335 077596
 145454 290152 453161 664346 793758 824071 947258 065332
 101412 249464 475624 626568 715363 842527 954667 047928
 172426 338047 477918 606300 780184 870009 945650 004347
 102260 321364 411153 657826 732091 811940 931129 003934
 129388 341780 421349 643153 737052 871299 952545 000660
 172552 319375 403865 614501 732605 858387 989042 063224
 187517 308403 517819 609283 716205 895652 986677 027617
 180588 365558 570245 638057 790723 859390 923689 056277
 183173 395679 502666 667403 718377 898683 915934 082208
 122012 356496 552308 609146 724378 821582 939876 005185
 119808 310537 581269 667354 789515 876546 954425 057314
 298046 311698 549199 614406 784878 854563 977877 069120
 285233 397645 580301 697384 711095 852545 929996 036509
 216757 309597 526746 692188 767735 823638 906387 094080
 232471 327914 523907 612332 726559 862538 957839 009209
 273147 344382 511351 662964 710795 876003 972261 047318
 242176 395004 529448 678181 700628 876260 943928 049312
 257802 394614 571376 620550 714567 892995 958852 079276

869 227 956 946 40

เล่าเรื่องเงินอ่าน

เรื่องเรียนหนังสือ ตอนแรกเราเข้าโรงเรียนเอกชนที่สุพรรณบุรีก่อน โรงเรียนนี้อยู่ใกล้บ้าน อยู่ใกล้ตลาด เป็นโรงเรียนไทย ชื่อโรงเรียนสามัคคีศึกษา

สมัยเรียนชั้นป.๑ ที่นี้เราจำได้ว่า เราเคยเข้าวัดช่วงนั้น เพราะที่โรงเรียนนี้ทุกวันพระ ครูจะพาเด็กเข้าวัดไปฟังเทศน์ฟังธรรม ไปถือศีล ไปสมาทานศีลกัน แต่สมัยนี้ไม่มีแล้วเรื่องราวเหล่านี้ เพราะถูกอิทธิพลของวัตถุนิยมไปหมด หลงไปกับการหาความสุขทางด้านวัตถุนิยม

พอเราจบป.๑ คุณย่าอยากให้เราไปเรียนภาษาจีน เลยต้องย้ายโรงเรียนไปเรียนป.๑ ใหม่อีกครั้งที่โรงเรียนจีนที่โรงเรียนนี้เขาไม่ได้สอนภาษาจีนอย่างเดียว จะมีสอนภาษาไทยด้วย ตอนเรียนภาษาจีน ครูจะสอนให้หัดเขียนด้วยพู่กันจีน ตอนนั้นเราก็เลยพอเขียนภาษาจีนได้อยู่ และพูดภาษาจีนได้ แต่ตอนนี้พูดภาษาจีนไม่ได้แล้ว แต่พอฟังได้บ้าง

พอเราย้ายมาอยู่โรงเรียนใหม่ เราก็ไม่เคยเข้าวัดอีกเลย ไม่เคยใส่บาตรเพราะทางบ้านเขาก็ไม่ได้บังคับถือศาสนาอะไร คุณพ่อเป็นคนที่ไม่เชื่อเรื่องศาสนาแต่เขาก็เป็นคนทำบุญ ถ้ามีพระมา เขาก็ใส่บาตรให้ และเขาก็ชอบช่วยเหลือคน ถ้ามีใครเดือดร้อนมาขอความช่วยเหลือ เขาก็จะช่วยเหลือ แต่ตัวเขาไม่เคยเข้าวัด และก็ไม่เคยพาครอบครัวเข้าวัดด้วย เลยดูเหมือนคนไม่มีศาสนา

ต่อมาคุณพ่อคุณแม่ก็ย้ายจากปักกิ่งได้มาทำงานที่พัทยาเหนือ เพราะพี่ชายของคุณแม่เป็นคนรับเหมาทำพวกระบบประปาที่พัทยา เขาก็เลยชวนให้ย้ายมาทำงานที่นี้ คุณพ่อก็เลยไปหัดพวกงานก่อสร้าง พวกงานช่างไม้ ช่างปูน แล้วเขาก็ได้งานสร้างบ้านพักตากอากาศให้กับคนกรุงเทพฯ เมื่อคุณพ่อได้ตั้งรกรากที่พัทยาแล้ว เขาก็ไปรับเราจากสุพรรณบุรีมาอยู่ด้วยกันที่พัทยา

น้องสาวของเรา (คุณกัลยา เรื่องธนสาร) อายุห่างเรา ๙ ปี เราเกิด พ.ศ. ๒๔๙๐ เขาเกิด พ.ศ. ๒๔๙๙ น้องสาวเกิดที่โรงพยาบาลหัวเฉียว กรุงเทพฯ หมอที่คุณแม่เคยทำงานด้วยเป็นคนทำคลอดให้ น้องสาวเราอยู่กับคุณพ่อคุณแม่ตลอดที่พัทยา เพราะช่วงนั้นคุณพ่อได้ตั้งรกรากที่พัทยาแล้ว เขาเรียนหนังสือที่โรงเรียนเซนต์ปอล คอนแวนต์ ศรีราชา และก็มาต่อที่

โรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา แล้วเขาก็สอบเอนทรานซ์ได้เข้าเรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้ารุ่นเดียวกับสมเด็จพระเทพฯ (สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ)

ตอนที่เราย้ายมาอยู่ที่พัทยา เราเพิ่งจบ ป.๓ ที่โรงเรียนจีนจากสุพรรณบุรี ตรงกับช่วงปิดเทอมพอดี ตอนนั้นคุณพ่อยังไม่รู้ว่าจะให้เราเรียนที่ไหน พอมีครูจากโรงเรียนเซเว่นเดย์มาพักที่บ้านพักตากอากาศที่คุณพ่อสร้างไว้ให้คนมาพักผ่อน ก็เลยได้รู้จักกับครูคนนี้ ครูเขาก็เลยชวนให้มาเรียนที่เซเว่นเดย์ที่กรุงเทพฯ เรียนเป็นภาษาอังกฤษ คุณพ่อเราเป็นคนที่มีมองการณ์ไกล เขาคิดว่าเรียนหนังสือเป็นภาษาอังกฤษ อนาคตมันน่าจะดี เขาก็เลยตัดสินใจส่งเราไปเรียนที่โรงเรียนเซเว่นเดย์ (โรงเรียนแอ๊ดเวนต์สเอ็กมัย) กรุงเทพฯ

เซเวนเดย์

โดยปกติเวลาจะเข้าเรียนที่โรงเรียนเซเวนเดย์ครั้งแรก ผู้ปกครองจะต้องเสียค่าแป๊ะเจี๊ยะให้กับทางโรงเรียน แต่กรณีของเราเป็นกรณีพิเศษ คือไม่ต้องเสียค่าแป๊ะเจี๊ยะ เพราะอาศัยรู้จักกับคุณครูที่แนะนำมา เราเข้าไปเรียนที่โรงเรียนเซเวนเดย์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑

เวลาย้ายมาเรียนที่โรงเรียนเซเวนเดย์ เราก็ต้องมาเริ่มเรียน ป.๑ ใหม่อีกครั้ง เป็น Grade ๑ เพราะไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษมาก่อน ทั้งที่ตอนนั้นเราต้องเรียนอยู่ ป.๕ แล้ว แต่ก็ต้องไปเริ่ม ป.๑ ใหม่อีก แต่ก็ เป็นธรรมดา เพราะคนที่มาเข้าเรียนที่โรงเรียนเซเวนเดย์ใหม่ๆ ส่วนใหญ่จะไม่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษจากโรงเรียนอื่นมาก่อน จึงทำให้ต้องมาเริ่มเรียนตั้งแต่เบื้องต้นใหม่ ก็จะมีเด็กโตหลายคนที่ต้องมาเริ่มเรียน Grade ๑ ใหม่ เราก็เลยไม่เห็นเป็นเรื่องแปลกอะไร แล้วพอปีที่ ๒ เขาก็ให้เราข้ามชั้นไปเรียน Grade ๓ พอเรียนจบ Grade ๓ โรงเรียนมีปัญหา เนื่องจากกระทรวงศึกษา มาตรวจสอบพบว่าโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนเถื่อน เพราะไม่มีการจดทะเบียนให้ถูกต้อง

ตอนแรกๆ โรงเรียนเซเวนเดย์นี้เป็นโรงเรียนเล็กๆ ไม่ได้มีการจดทะเบียนกับทางกระทรวงศึกษา เพราะเขาจะสอนให้กับพวกลูกของหมอมิชชันนารีที่เป็นชาวต่างชาติที่ทำงานในโรงพยาบาลมิชชัน หรือลูกของพวกเซเวนเดย์เท่านั้น โดยโรงเรียนนี้จะสอนในระบบของอเมริกัน ต่อมาคนต่างชาติและคนไทยก็รู้จักโรงเรียนนี้มากขึ้น เขาก็เลยชวนกันมาเรียนที่นี่ มันก็เลยกลายเป็นโรงเรียนใหญ่ขึ้นมา พอกระทรวงศึกษา มาตรวจสอบและพบว่าโรงเรียนนี้ไม่ได้เปิดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เขาก็เลยสั่งปิดโรงเรียน จำไม่ได้ว่าสั่งปิดกี่เดือน ตอนหลังโรงเรียนได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องเป็นแบบโรงเรียนอาชีวะ

ภาพสมัยเรียนอยู่ Grade ๓ ที่โรงเรียนแอ็ดเวนตีสเอมมีย์ (เซเวนเดย์)

เราต้องเริ่มเรียน ป.๑ ใหม่ในโรงเรียนนี้
เมื่อเทียบกับเด็กในวัยเดียวกันแล้ว
เราจึงเรียนช้ากว่าคนอื่นมาก
เพราะต้องเรียน ป.๑ ซ้ำถึง ๓ รอบ

พระสุชาติ อภิชาโต

เราจำได้ว่า โรงเรียนนี้ก่อนที่จะจดทะเบียน เราจะเรียนแค่ครึ่งวัน และไม่มี
รูปแบบ เป็นเหมือนโรงเรียนนานาชาติ และแต่ละชั้นเรียนจะมีแค่ห้องเดียว
ไม่ได้แยกนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง แต่พอโรงเรียนจดทะเบียนเป็นแบบโรงเรียน
อาชีวะแล้ว ต้องเรียนเต็มวัน และต้องใส่รูปแบบของโรงเรียน คือเสื้อเชิ้ตสีขาว
และกางเกงขาวาวสีกรมท่า และให้แยกนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงให้อยู่กันคนละ
โซน ผู้หญิงอยู่โซนหนึ่ง ผู้ชายอยู่อีกโซนหนึ่ง ชั้นหนึ่งก็เลยมีสองห้อง ห้องหนึ่งก็
ประมาณ ๒๐ กว่าคน เป็นผู้หญิง ๒๐ กว่าคน ผู้ชาย ๒๐ กว่าคน ช่วงเวลาพักเที่ยง
พักกลางวัน เวลาเล่นกีฬา หรือเล่นอะไร ก็จะมารวมกัน ส่วนใหญ่ก็จะรู้จักกันหมด
เพราะเคยเรียนหนังสือห้องเดียวกันมาก่อน สนทนสนมกัน เจอกันทุกวัน

เนื่องจากหยุดเรียนไปหลายเดือน พอโรงเรียนกลับมาเปิดใหม่ เขาก็เลยให้เรา
ข้ามชั้นจาก grade ๓ ไปอยู่ grade ๖ ตอนที่เรียนก็ไม่ได้รู้สึกยากเย็นอะไร มันยาก
ตรงที่ภาษาเท่านั้นเอง แต่ความสามารถนี้ ช่วงนั้นเราควรจะอยู่ ป.๗ ป.๘ ไปแล้ว

นอกจากนี้ ทางกระทรวงศึกษาฯ เขาก็บังคับให้นักเรียนโรงเรียนเซเวนเดย์
ต้องมีความรู้ด้านภาษาไทยอย่างน้อยในระดับชั้น ป.๔ เราก็เลยต้องไปลงเรียน
สอบเทียบวิชาภาษาไทยของระดับชั้น ป.๔ ตอนนั้นไปสอบที่โรงเรียนอานวยศิลป์
ก่อนที่ไปจะสอบเทียบ ที่โรงเรียนเซเวนเดย์เขาจะมีครูมาติวสอนภาษาไทยในระดับ
ป.๔ ให้ เราจำได้ว่าต้องเรียนภาษาไทย ป.๔ ควบคู่ไปปีหนึ่งมั้ง แต่ไม่ได้เรียนแบบ
เต็มเวลานะ เป็นเหมือนเรียนพิเศษอย่างนี้ เรียนแค่ช่วงกลางวัน

สมัยเรียนหนังสือที่นี่ ครูจะบังคับให้นักเรียนสมัครซื้อนิตยสาร Times กับ
Reader Digest มาอ่าน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ Current Event
หรือข่าวสารต่างๆ ทำให้เราโชคดี ได้เรียนรู้ข้อมูลต่างๆ และประกอบกับเราเป็น
คนชอบอ่านหนังสืออยู่แล้ว เห็นหนังสือวางไว้ตรงไหนก็จะชอบหยิบมาอ่าน มันก็
เลยมีความรู้ของมันเองโดยไม่ต้องไปถามใคร

มรณานุสติปรากฏ

ตอนอายุ ๑๒ ปี เราได้ไปร่วมงานศพของพี่ชายของเพื่อนที่เรียนเซเวนเดย์ด้วยกัน เขาไปตายที่อเมริกา จมน้ำตายในสระน้ำ สาเหตุอะไรไม่ทราบ พอตายแล้วก็เอาศพกลับมาทำพิธีที่โบสถ์เพราะเขาเป็นเซเวนเดย์ ที่นี้งานศพของชาวคริสต์ เขาก็จะเปิดฝาโลงศพให้ผู้ที่เป็นงานศพแสดงการคารวะศพ เป็นครั้งแรกที่เราเห็นคนตายเห็นซากศพ แต่มันไม่น่าเกลียดน่ากลัว เขาแต่งกายสะอาด คือใส่สูทผูกเน็คไท ดูสะอาดเรียบร้อย หน้าเขาก็มีแต่งหน้าทาอะไรไป แต่หน้าตามันดูเหมือนตุ๊กตา มากกว่า ดูเป็นหุ่น แล้วจิตของเราตอนนั้นมันก็พิจารณาขึ้นมาว่า ต่อไปร่างกายของเราจะต้องเป็นแบบนี้ ต่อไปพ่อแม่ของเราจะต้องเป็นอย่างนี้ คนที่เรารักคนที่เราห่วงมันก็ต้องเป็นอย่างนี้ มันคิดของมันไปเองแปลก มันไม่มีใครเคยสอน ก็เลยทำให้หูตาสว่าง

ตั้งแต่เราเกิดมาก็ไม่มีใครเคยแนะนำหรือพูดถึงเรื่องความตาย พอเราไปเห็นคนนี้เข้าปั๊บ มันก็เลยคิดขยายความไปเลย

ว่า เราก็ต้องตาย พ่อก็ต้องตาย แม่ก็ต้องตาย คนที่เรารักอะไรก็ต้องตายไปหมด มันคิดไปจนกระทั่งมันปลงในใจ มันเตรียมรับกับความจริง แล้วมันก็ฝังใจ แต่มันก็ไม่มาทำให้ใจเราหดหู่ มันก็ยังดำเนินชีวิตหน้าที่ของมันต่อไป เรียนหนังสือต่อไป มีอะไรทำก็ทำต่อไป มันยังไม่มี impact จนขนาดที่ว่าไม่อยากจะทำงาน ไม่อยากจะทำเรียนหนังสือหรืออะไร มันยังไม่ถึงขนาดนั้น แต่มันยังมี background ไว้อยู่ ว่านี่แหละต่อไปก็ต้องตายแบบนี้ทุกคน

จริงๆ แล้วของอย่างนี้มันต้องเคยเรียนมาก่อน อยู่ดีๆ ถ้าไม่มีใครสอนมันไม่คิดหรอก มันอาจจะเคยฝึกดูมรณานุสติมาก่อน คิดอยู่บ่อยๆ อยู่เรื่อยๆ แล้วจิตเราก็เป็นจิตวิเวกไม่ค่อยอยากจะทำกับใคร ไม่อยากคลุกคลีกับใคร นี่มันเป็นนิสัยของมันที่ติดมา มันก็เลยเป็นของมันโดยอัตโนมัติ

ตอนที่ดูก็ไม่ได้ดูแล้วรู้สึกหดหู่ใจหรืออะไร แต่มันกลับดูแบบปัญญา คือดูแบบว่า อ้อ ร่างกายของคนเราก็มีแค่นี้ แต่ตอนนั้นก็ยังไม่รู้จักเรื่องจิตนะ ไม่ได้แยกแยะเรื่องจิตยังไม่รู้อะไร เพียงแต่รู้ว่าเอ้อร่างกายนี้เดี๋ยวมันก็ต้องเป็นอย่างนี้ด้วยกันทุกคน จะว่ากลัวตายมันก็ยังกลัวอยู่ ถ้าคิดถึงความตายก็ยังกลัวอยู่ แต่อย่างน้อยมันก็มีปัญญาเห็นแล้วว่ายังไงก็ต้องตาย มันก็เลยตัดความห่วงความอาลัยกับคนต่างๆ ได้เยอะแล้วมันก็เอาไปคิดอยู่เรื่อยๆ มันไม่ได้เห็นเพียงแค่คนเดียว เวลากลับบ้านก็คอยคิดอยู่เรื่อยๆ ว่าต่อไปคนที่เรารู้จักหรือคนที่เรารักเราอะไรก็ต้องจากกันไป

“ เวลาดูแล้วมันเหมือนกับเป็นการรื้อฟื้นความจำเก่าว่า

นี่ละคือความจริง ความรู้นี้มันอยู่ลึกๆ ในใจ บางครั้งบางคราวมันก็จะโผล่ขึ้นมาเตือน แต่ไม่ถึงกับทำให้เราหมดกำลังจิตกำลังใจที่จะอยู่ต่อไป เรายังสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ อยากปกติ แต่เหมือนมีภูมิคุ้มกัน เหมือนฉีดวัคซีนไว้ ถ้าเกิดตอนนั้นเสียคุณพ่อคุณแม่ไป ก็อาจจะเสียใจบ้าง แต่จะไม่ถึงกับกินไม่ได้นอนไม่หลับ เศร้าโศกเสียใจมากขนาดนั้น เพราะเหมือนกับเรารู้ล่วงหน้าอยู่แล้ว จิตใจก็ไม่วุ่นวาย

”

ใครจะมาไถ่บาปให้?

สมัยก่อนจะมีข้อตกลงกันระหว่างโรงเรียนเซเว่นเดย์กับนักเรียน คือเขาบังคับให้นักเรียนต้องไปเข้าโบสถ์ทุกวันเสาร์ สมัยนั้นที่โรงเรียนยังไม่มีโบสถ์ ก็เลยต้องไปเข้าโบสถ์ที่โรงพยาบาลมิชชั่น ซึ่งอยู่แถวสะพานขาว ตอนเรียนที่นี่ก็เลยมีศาสนาคริสต์เป็นศาสนาของเรา

ตอนไปเข้าโบสถ์ เราก็ได้ฟังเรื่องพระเจ้าสร้างโลก และเรื่องอะไรต่างๆ ของศาสนาคริสต์ มันก็เลยซึมซับมาเรื่อยๆ และช่วงที่เรียนอยู่ ถ้านักเรียนคนไหนสมัครเป็นเซเว่นเดย์ ที่โรงเรียนเขาจะให้สิทธิพิเศษคือลดค่าเล่าเรียนให้ เราก็คิดว่ามันก็ดีนี่หว่า ก็เลยตัดสินใจสมัครเป็นเซเว่นเดย์ตอนอายุประมาณ ๑๕ หรือ ๑๖ ปีนี้แหละ พอสมัครไปแล้ว เขาก็จะมีคนมาสอนพิเศษให้ มาอบรมสั่งสอนเรื่องวิถีชีวิตของชาวคริสต์ให้เรา

พอถึงเวลาที่จะทำพิธีอาบน้ำชำระบาปเพื่อเป็นเซเว่นเดย์ เขาก็ถามว่า **“คุณพร้อมหรือยัง”** เราก็ตอบว่า **“ไม่ค่อยพร้อมแล้ว”** เขาก็ถามว่า **“ทำไมล่ะ”** เราตอบว่า **“ในใจลึกๆแล้วมันไม่ค่อยศรัทธาเรื่องที่พระเยซูจะมาไถ่บาปให้ได้ เพราะบาปของเรา พระเยซูจะมารู้ได้ไงว่าเราทำอะไรไปบ้าง แล้วจะไถ่บาปให้กับเราได้จริงๆ เหนอ เหตุผลมันไม่ลงตัว นี่เรายังรับไม่ได้ เพราะบาปของเรา ใครจะมาไถ่ให้ได้”**

สุดท้ายเราก็เลยไม่ได้เป็น แต่ก็มีเพื่อนบางคนเขาก็สมัครเป็นเซเว่นเดย์ หรือบางคนเขาก็เป็นเซเว่นเดย์เพราะพ่อแม่เขาเป็นมาอยู่แล้ว

เรื่องเกี่ยวกับศาสนาคริสต์นี้ เราได้ศึกษามาพอสมควร จึงทำให้รู้ว่าศาสนาคริสต์เขาสอนยังไง ความดีที่เขาสอนให้ทำมี ๓ ข้อ คือ สอนให้ทาน สอนให้เมตตา ต่อเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย แล้วก็ให้รักชาติ และเขาก็บอกว่าคนเราจะหลุดพ้นจากบาปจากกรรมได้นั้น เราต้องเชื่อในพระเยซู เพราะพระเยซูเป็นลูกของพระเจ้าที่ส่งมาให้ไถ่บาปแก่พวกเรา และถ้าเราต้องการที่จะกลับไปอยู่กับพระเจ้า ในสมัยที่พระเยซูกลับลงมาจากสวรรค์ เราก็ต้องเชื่อพระเยซู เพราะพระเยซูบอกไว้ว่าตอนนี้เราตายเพียงชั่วคราว ไม่ได้ตายจริง ดังนั้นเวลาชาวคริสต์ตาย เขาจึงฝังไว้ไม่มีการเผา แล้วสักวันหนึ่งพระเยซูจะมาเปิดป่าช้าเพื่อปลุกคนที่นอนอยู่ในป่าช้านี้ลุกขึ้นมาเพื่อพากลับขึ้นไปสวรรค์เพื่อไปอยู่กับพระเจ้าตลอดอนันตกาล แต่ก่อนที่พระเยซูจะมาได้ ชาวคริสต์ทุกคนจะต้องนำขานี้ไปกระจายให้คนทั้งหลายในโลกนี้ได้รู้กันให้มากที่สุดก่อน เวลาพระเยซูลงมาจากสวรรค์แล้ว พระเยซูจะปลุกให้ผู้คนที่ตายไปแล้วตื่นขึ้นมา แล้วเขาก็จะเอาแต่คนที่เชื่อพระเยซูกลับไปสวรรค์ คนที่ไม่เชื่อก็จะถูกไฟเผาตายหมดแบบถาวร นี่คือเป้าหมายของศาสนาคริสต์ ดังนั้นจึงมีชาวคริสต์มาเผยแพร่ธรรมะให้พวกเขาเขาชาวป่าชาวอะไรต่างๆ เพราะเขาต้องการให้ทุกคนได้ทราบขานี้นั่นเอง หลักการนี้เราฟังแล้วก็รู้สึกว่ามันค่อนข้างที่จะไม่มีเหตุผล ไม่น่าเชื่อถือ แต่หลักการอื่นของศาสนาคริสต์ คือเรื่องการทำดีได้ดี สอนไม่ให้ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ให้ประพฤติดุเดือดประเวณี สอนให้มีความเมตตาช่วยเหลือคนที่ตกทุกข์ได้ยาก เราจะเชื่อในหลักการนี้มากกว่า

รักผิดชอบตัวเอง

ช่วงที่เรียนเซเว่นเดีย เราย้ายที่พักหลายที่ เพราะว่าไม่มีบ้านอยู่กรุงเทพฯ บ้านแรกที่เราไปอยู่ เป็นบ้านของเศรษฐีชาวจีนฮ่องกง แต่มาทำมาหากินที่เมืองไทย รู้สึกจะเป็นเจ้าของบริษัทขายยา เป็นตัวแทนของบริษัทเมอร์คชาร์ปแอนด์โดม ขยายยาของฝรั่ง บ้านเขาอยู่ที่ซอยประสานมิตร พอดีเขามาให้คุณพ่อเราปลูกบ้านให้ ที่พัทยา และได้ทราบว่าเขาก็มีลูกเรียนที่เซเว่นเดียเหมือนกัน จังหวะนั้นมา ธรรมะ จัดสรร ลูกจะได้เรียนเซเว่นเดีย แล้วก็มารู้จักคนที่มีลูกเรียนเซเว่นเดียด้วย คุณพ่อ ก็เลยขอฝากเราให้ไปอยู่บ้านนี้เลย ตอนนั้นก็เลยอาศัยไปอยู่บ้านเขาและอาศัยไป โรงเรียนกับเขาไปด้วย อยู่กับเขาเทอมหนึ่งหรือปีหนึ่งนี้แหละ

จากบ้านพักที่อยู่ซอยประสานมิตร คุณพ่อก็ให้เราย้ายมาอยู่ที่ถนนนเรศ เพราะพ่อเขามีเช่าห้องพักไว้เวลามากรุงเทพฯ เวลาเขาจะมาอยู่ห้องนี้ เจ้าของบ้านเขาจะอยู่ชั้นบน แล้วห้องที่คุณพ่อเราเช่าจะอยู่ชั้นล่าง เราก็พักอยู่ ห้องที่คุณพ่อเราเช่าทิ้งไว้ แล้วเขาก็ทิ้งเงินให้ใช้สำหรับอาทิตย์หนึ่งไว้เป็นค่ารถ ไปโรงเรียน ค่าซื้ออาหารกินเอง หรือค่าอะไรต่างๆ ตอนนั้นเราอยู่คนเดียวก็ต้อง ไปโรงเรียนเอง ตอนเช้าเราจะเดินไปขึ้นรถที่ถนนสีพระยาไปลงที่สามย่าน แล้วก็ขึ้น รถจากสามย่านมาที่ซอยเอกมัย จากปากซอยเอกมัยก็ต่อสามล้อเข้าไปที่โรงเรียน ตอนนั้นมีสามล้อขี่ก่อน ต่อมาก็มีสามล้อตุ๊กตุ๊ก

เราอยู่แบบนั้นนะ ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ตลอดเวลา บางที่คุณพ่อเข้ามากรุงเทพฯ ก็จะพาเราไปดูหนังบ้างอะไรบ้าง แต่ก็ยังเป็นระยะสั้นๆ แค่วันสองวัน เราก็เลยไม่มีใคร มาคอยเอาอกเอาใจหรือคอยสังคายนะอะไร เราต้องทำอะไรเองทุกอย่างตาม กำลังของเรา ทำให้เราต้องรู้จักหน้าที่ของตัวเองตลอดเวลา ถึงเวลาต้องตื่นเอง ถึงเวลากินข้าว ถึงเวลาต้องไปโรงเรียน ต้องทำการบ้าน ไม่มีใครมาบอก มันรู้ของมัน อยู่ในตัว มันคิดของมันเอง มันทำของมันเองโดยอัตโนมัติ มันก็แปลกนะ เราก็อยู่

คนเดียวได้ เด็กคนเดียวไม่เคยร้องไห้ร้องไห้ แงแง เขาให้ไปอยู่ที่ไหนก็ไปอยู่ตามที่ เขาให้ไป ไม่ต่อต้านไม่อะไรเลย ทำได้ทั้งนั้น เป็นคนสันโดษ

เราอยู่ที่ห้องเช่านี้ได้สักประมาณปีหนึ่งมั้ง หลังจากนั้นคุณพ่อก็ให้ย้ายมาพักที่ โรงเรียนจีน โรงเรียนนี้อยู่ในซอยกับต้นบุข ใกล้เคียง กับไปรษณีย์กลาง โรงเรียนนี้เป็น โรงเรียนที่คุณแม่เคยเรียนมาก่อน คุณแม่เขารู้จักครูใหญ่ และหลานเจ้าของโรงเรียน ก็แต่งงานกับพี่สาวของคุณแม่ คุณแม่ก็เลยขอให้เรามาอยู่ที่นี่แค่กินนอนแต่ไม่เรียน หนังสือกับเขา เขาก็ยอมให้อยู่ ช่วงอาศัยอยู่ที่นั่นก็มีเด็กที่เรียนเซเว่นเดียด้วยกัน ที่มีบ้านอยู่แถวสีพระยา แถวเยาวราช ก็เลยได้เหมาแท็กซี่คันหนึ่ง นั่งได้ ๕-๖ คน ยัดกันไปโรงเรียน ก็แชร์ค่ารถแท็กซี่กัน โดยจ่ายค่าแท็กซี่เดือนละ ๑๐๐ บาท ไปส่ง เฉพาะตอนเช้าคนเดียว รถแท็กซี่จะเริ่มรับจากหัวทางแล้วก็แวะมาเรื่อยๆ จนมาถึงซอยแถวถนนนเรศ แล้วก็ไปส่งถึงโรงเรียนเซเว่นเดียที่ซอยเอกมัย

เราพักอยู่ที่โรงเรียนจีนก็น่าจะนาน สักปีสองปี แล้วก็ย้ายอีก ที่นี้ย้ายมาอยู่ใกล้ โรงเรียนเซเว่นเดีย มาอยู่ที่ซอยสุขุมวิท ๖๑ ก็เพราะคุณพ่อเราบังเอิญไปรู้จักกับคุณคนที่ เขาเป็นเจ้าของที่ดินที่พัทยา แล้วคุณพ่อจะ ช่วยขายที่ดินให้เขาเพื่อจะได้สร้างบ้านพัก ตากอากาศให้กับคนที่ซื้อที่ดิน คุณพ่อก็เลย ขอฝากเราให้อยู่ที่บ้านของเขา เราอยู่ที่นี่ จนเรียนจบเลย อยู่ประมาณสัก ๔-๕ ปีมั้ง

แต่ละบ้านที่เราอยู่ เราก็ต้องทำตาม กฎระเบียบของบ้านเขา บ้านสุดท้ายนี้ เราต้องอยู่แบบคนใช้ คืออยู่กับคนใช้ กินอาหารกับคนใช้ บางทีเขาก็ใช้ให้เราช่วย ทำงานบ้าน ช่วยรดน้ำต้นไม้ ช่วยตัดหญ้า หรือไม่ก็ใช้ให้ไปซื้อของที่ตลาด เวลาไป

ก็ขี่จักรยานไป บางที่มีรถเข้า-ออก ก็ไปช่วยเปิดประตูบ้าน แล้วที่บ้านนี้เขาก็มีอุปการะเด็กคนหนึ่งจากพัทธยา เป็นเด็กผู้ชายเหมือนกัน ก็เลยอยู่ด้วยกัน เด็กคนนี้เจ้าของบ้านเขารับอุปการะทุกอย่าง ทั้งค่าการศึกษา ค่าใช้จ่ายอื่นๆ แต่ของเราอาศัยเขาแค่อยู่กินนอน ส่วนค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายส่วนตัว คุณพ่อเราเป็นคนออกให้

เราอยู่ในสภาพที่ไม่น่าปรารถนาเยอะแยะ เราไม่ได้อยู่กับพ่อ กับแม่ เราไปอยู่บ้านคนนั้นคนนี้ แต่เราก็อมรับกับสภาพของเราได้ทุกสภาพ ไม่เคยขอเปลี่ยนที่ ไม่เคยขออะไร พ่อให้ไปอยู่กับใครเราก็ไปอยู่ อยู่คนเดียวก็อยู่ มันก็ปรับของมันไป แต่เราไม่ได้ทุกข์กับมัน บางคนที่เขาทุกข์เพราะเขารับไม่ได้ เขาอยากกลับไปอยู่กับพ่อแม่ อยู่กับพ่อแม่มันสุขกว่า พ่อแม่เขาเอาอกเอาใจ เวลาไปอยู่กับคนอื่น ไม่มีใครมาเอาอกเอาใจเราหรอก แต่สำหรับตัวเรา เรายอมรับ เราไม่เคยคิดค้านกับสภาพที่เขา มอบให้เราเป็น เราก็ก็นิ่งไปตามสภาพ

ช่วงที่เรียนก็จะมีค่าเล่าเรียนเขาบ้าง แต่ค่าไม่มากนัก ที่นั่นเขาต้องจ่ายเป็นเดือน สมัยนั้นเดือนละ ๓๐๐ บาท ก็ถือว่าแพง เพราะค่าเทอมของโรงเรียนรัฐบาลนี่จะไม่กี่สิบบาท จนกระทั่งเจ้าของบ้านที่เราอาศัยเขาอยู่ เขาเป็นอาจารย์ที่จุฬาฯ เขาก็บอกว่า ไปเรียนโรงเรียนแพงๆ ทำไม เขาไม่รับรองวิทยฐานะ พอจบแล้วจะไปทำอะไรได้ เขาอยากจะชวนให้เราออกจากโรงเรียนเลย เพราะรู้ว่าโรงเรียนเซเว่นเดย์เป็นโรงเรียนไม่มีการรับรองวิทยฐานะ เด็กที่เรียนจบจากที่นี่ไม่สามารถจะไปต่อได้ นอกจากจะไปเรียนต่อที่เมืองนอก

“

เราเป็นคนไม่ค่อยโกรธ ไม่รู้จะพูดยังไง มันไม่มีอะไรจะโกรธ เพราะเรายอมรับกับสภาพ ใครจะไม่ชอบเรา เราก็ไม่ไปโกรธเขา ไม่รู้มันจะไปโกรธอะไร ไม่มีความรู้สึกติดค้างอะไรด้วย หรือมันอาจจะมันบ้างแต่ก็ไม่ถึงกับเป็นปัญหาอะไร หรือถ้าไม่พอใจก็ต่างคนต่างอยู่ไปถ้ารู้จะไปด้วยกันไม่ได้ เพราะเราก็ดูชอบอยู่กับคนเดียวของเราอยู่แล้ว เราไม่ค่อยมีความรู้สึกเรื่องความโกรธอะไร เพราะมันอยู่กับคนเดียวเป็นหลัก

”

ทำงานพิเศษระหว่างเรียน

ตอนเรียนที่นี้เรายังหาทำงานพิเศษเพื่อเป็นเงินค่าขนมเหมือนตอนที่เราเป็นเด็กอยู่ที่สุพรรณบุรี หลังเลิกเรียนแล้ว เราจะทำงานเป็นภารโรงที่โรงเรียน คือล้างห้องน้ำ กวาดพื้น เก็บขยะ ทำวันละ ๑ ชั่วโมงก่อนจะกลับบ้าน ทางโรงเรียนเขาก็จ่ายเงินเป็นค่าแรงให้กับเรา

พอเราเรียนถึง Grade ๙ คุณพ่อก็มาเปิดร้านอาหารที่พัทยาอยู่แถวริมทะเล ขายอาหารไทย อาหารฝรั่ง เพราะมีพวกฝรั่ง GI มาอยู่เยอะ ช่วงนั้นวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เราเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ พอถึงเย็นวันศุกร์ เราจะนั่งรถกลับมาที่พัทยามาช่วยคุณพ่อทำงานที่ร้านอาหาร ทำงานวันเสาร์ วันอาทิตย์ แล้วคุณพ่อก็จ่ายเงินพิเศษให้เราเป็นค่าทำงาน

ตอนที่เรียนเซเว่นเดย์ เพื่อนที่รู้จักกันก็ไม่มีใครเอาฐานะมาเป็นเกณฑ์ ก็คบกันเหมือนเป็นเพื่อนเรียนด้วยกัน เราไม่ได้มีฐานะดีเหมือนพวกเขา แต่พวกเขาก็ไม่ได้ดูถูกอะไร แต่เรากลับเป็นคนที่ไม่อยากไปเข้ากับเขา ยิ่งใครมีฐานะ เราก็ไม่อยากจะเข้าไปใกล้

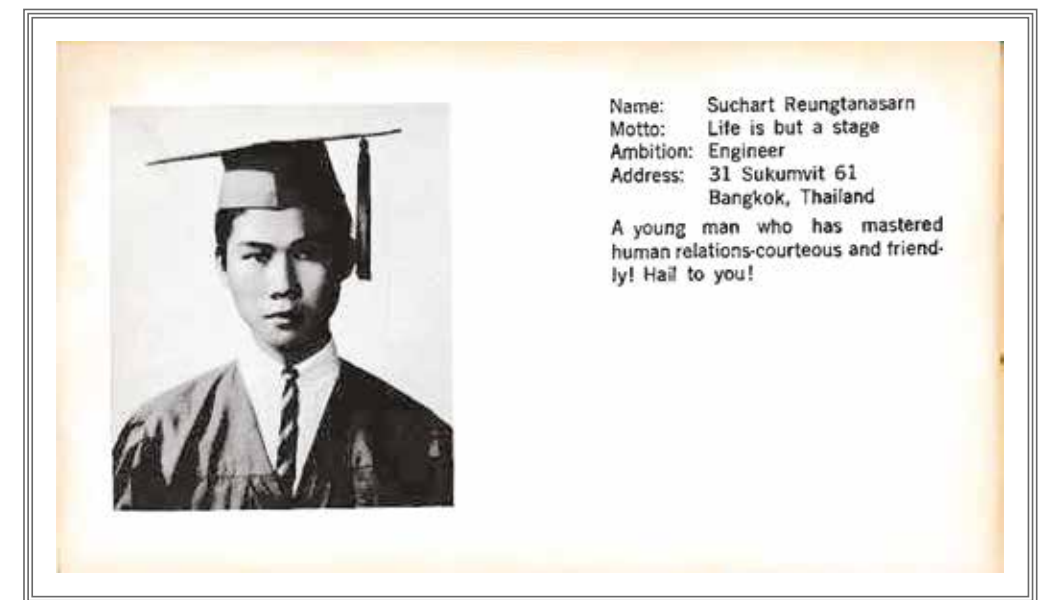
พระอาจารย์สุชาติและเพื่อนสมัยเรียนโรงเรียนแอ็ดเวนตีสเอกมัย (เซเว่นเดย์)

เด็กหัวไว

ตอนที่เรียน เราเป็นคนเรียนหนังสือปานกลาง ไม่เก่ง เพราะเป็นคนไม่ขยัน แต่เราเป็นคนหัวไว เรื่องคำนวณนี่มันอยู่ในหัวเราตลอดเวลา มันไม่ลำบากอะไร เราฟังครูพูดในห้องก็เข้าใจ เราทำการบ้านเองได้ ไม่ต้องดูหนังสือซ้ำอะไร เราชอบวิชาคณิตศาสตร์กับวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะมันเป็นตรรกะ แต่วิชาอื่นที่ต้องใช้ความจำ เช่น วิชาประวัติศาสตร์ มันต้องมีให้จำชื่อนั้นชื่อนี้ อย่างนี้ก็จะยากหน่อย เพราะต้องคอยท่อง แต่เราเป็นคนมีวินัย เรารู้ว่าเราต้องทำอะไร มีการบ้านก็ต้องทำ ถึงเวลาสอบก็ต้องสอบให้ได้ เรามีวินัยในตัวของเรา เราก็ต้องทำหน้าที่ของเราไป แต่ไม่ถึงกับเครียดกับมันว่าต้องได้ที่ ๑ ได้อะไร คือจะเป็นคนที่ทำไปตามหน้าที่

เราเรียนจบ Grade ๑๒ ภายใน ๘ ปี เพราะมีการ pass ขึ้น ๓ รอบ จาก Grade ๑ ไป Grade ๓ จาก Grade ๓ ไป Grade ๖ และจาก Grade ๑๐ ก็ขึ้น Grade ๑๒ เลย สรุปคือเราเข้าเรียนที่นี้ปี ๒๕๐๑ แล้วก็จบในปี ๒๕๐๘

ภาพจากหนังสือรุ่น ตอนเรียนจบจากโรงเรียนแอ็ดเวนตีสเอกมัย (เซเว่นเดย์)

ทำงาน-เก็บเงินไปเรียนต่อ

พอเรียนจบจากเซเว่นเดย์แล้ว ส่วนใหญ่เพื่อนๆ เขาก็ไปเรียนต่อเมืองนอกกัน เพราะตอนนั้นทางกระทรวงเขาไม่รับรองวิทยฐานะของโรงเรียนเซเว่นเดย์ จบแล้วไม่มีสิทธิ์ไปสอบเอนทรานซ์เข้าจุฬาฯ หรือธรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่คนที่เรียนโรงเรียนนี้ พ่อแม่เขามีฐานะดี เขาก็จะส่งลูกไปเรียนต่อเมืองนอก มีเราคนเดียวที่ฐานะไม่ดี

พอเราเรียนจบ เราก็กลับไปอยู่ที่พ่อกับแม่ ตอนนั้นคุณพ่อเขาก็ไม่ได้มีโปรแกรมจะทำอะไรกับเรา เขาก็ทำงานก่อสร้างของเขาไปคนเดียว เพราะไม่ได้เป็นบริษัทก่อสร้างใหญ่อะไร สมัยนั้นเขาสร้างบ้านธรรมดา เป็นงานรับเหมาเล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้มีเครื่องมือเครื่องมือนักมากมาย แล้วเขาก็เห็นว่าเราเป็นเด็กไม่มีความรู้ความสามารถในแขนงนี้ เขาก็เลยไม่มีความคิดให้เรามาทำงานช่วยเขา

ในยุคนั้นภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีประโยชน์ ก็พอดีมีบริษัทต่างประเทศเข้ามาสร้างสนามบินอู่ตะเภา และต้องการคนที่พูดภาษาอังกฤษได้ และจังหวัดระยองจัดสรรอีก เพราะคุณพ่อเขาสร้างบ้านพักตากอากาศให้คนเช่า ลักษณะที่พักผ่อนเป็นรีสอร์ท เป็นที่พักผ่อน มันสะดวกสบายกว่าอยู่ที่สตั๊ปปะ พวกฝรั่งที่มาทำงานที่สนามบินอู่ตะเภา ก็เลยมาเช่าบ้านพักตากอากาศที่พ่อของเราทำไว้ที่พ่อกับแม่ เราก็คิดไปเองว่าจะมีงานเปิดช่องให้เราไหม เราก็เลยถามเขาว่า “จะไปทำงานที่อู่ตะเภาได้ไหม” เขาบอกว่า “ได้ ลองดูซิ” เราก็เลยอาศัยรถเขาไป ไปกับเขานั่นแหละไปสมัครงาน พอเขาเห็นว่าเราเป็นภาษาอังกฤษและพิมพ์ดีดได้ เขาก็จัดการให้เราได้งานทำโดยไม่ต้องไปเข้าแถวต่อคิวสมัคร เขาเอาใบสมัครมาให้กรอกเลย ได้เส้นฝรั่งดี กรอกเสร็จก็ทำงาน เขาจ้างเราเข้าไปทำงานตำแหน่ง Typist (นักพิมพ์ดีด) ใน Warehouse (โกดังสินค้า) พอเขาเห็นเราพูดภาษาอังกฤษดี บางทีเขาก็ใช้เราไปเป็นล่าม หรือบางทีก็ให้เราไปซื้อของให้เขาในตลาดที่สตั๊ปปะ เพราะขาดของ และต้องใช้กะทันหัน เช่น ไฟฉาย ถ่านไฟฉาย เป็นต้น เขาก็ให้เงินเราไปซื้อ ให้เรา

“เริ่มงานเวลาเจ็ดโมงเช้า
และเลิกงานตอนเย็นห้าโมงครึ่ง
ได้เงินวันละประมาณร้อยบาท
ตอนนั้นทำงาน ๖ วันต่อสัปดาห์
วันจันทร์ถึงวันเสาร์
แต่ถ้าอาทิตย์ไหนร่างกายยังสู้ไหว
ก็จะทำวันอาทิตย์ด้วย
เพราะจะได้ค่าแรงสองเท่า
ด้วยความที่อยากจะไปเรียนต่อต่างประเทศ
อยากไปสัมผัสกับโลกที่ไม่เคยเห็น
จึงต้องทำงานอย่างกระเสือกกระสนเพื่อเก็บเงินเอง”

สนามบินอู่ตะเภา จ.ชลบุรี

ขับรถไปซื้อของให้เขาเหมือนเราเป็นคนซื้อของให้เขาอย่างไม่เป็นทางการ เพราะช่วงนั้นก็เพิ่งเริ่มต้นใหม่ๆ แผนกจัดซื้อยังไม่มา พอทำงานมาได้สัก ๖-๗ เดือนทางเจ้าหน้าที่จัดซื้อก็มา เขาก็รับหน้าที่นี้ไป

สมัยนั้นทำงานรายได้ดี เขาให้เป็นชั่วโมง วันหนึ่งทำงาน ๑๐ ชั่วโมง ๘ ชั่วโมงแรก เป็น rate ปกติ แล้วอีก ๒ ชั่วโมง เป็น OT. (Overtime) ก็รวมเป็น ๑๑ ชั่วโมง เพราะ OT. เขาให้ ๑.๕ เท่า ถ้าทำงาน ๒ ชั่วโมง ก็เท่ากับได้ ๓ ชั่วโมง ก็เท่ากับวันหนึ่งทำ ๑๐ ชั่วโมง แต่ได้ ๑๑ ชั่วโมง ตอนนั้นค่าแรงเริ่มตั้งแต่ชั่วโมงละ ๘ บาท ตกประมาณวันละ ๑๐๐ บาท เขาก็มีค่าเบี้ยเลี้ยงให้วันละ ๑๕ บาท เป็นค่าอาหาร ก็พอดีเราไม่มีค่าใช้จ่ายอะไรเพราะเราอยู่บ้าน กินข้าวบ้าน เงินส่วนใหญ่ที่ได้ก็เลยให้แม่ช่วยฝากธนาคารให้

เราเป็นลูกที่ไม่เคยอยู่กับพ่อแม่มานาน เราได้อยู่ด้วยกันกับพ่อแม่ก็ตอนมาทำงานอยู่ที่สนามบินอู่ตะเภา นี้ อยู่แค่ช่วงสั้นๆ ปีเศษๆ ถึงแม่อยู่บ้านเดียวกันแต่ก็ไม่ค่อยได้เจอกัน เพราะตอนเช้าเราก็ไปทำงาน ตอนเย็นกลับมาก็นอน เลยไม่ค่อยมีเวลาได้พูดจาหรือทำกิจกรรมอะไรต่างๆ ร่วมกันมากเท่าไร

ช่วงที่เราทำงานอยู่ที่อู่ตะเภา ส่วนใหญ่เพื่อนๆ ที่เซเวนเดย์เขาก็ไปเรียนต่อต่างประเทศกันแล้ว เพราะพ่อแม่เขามีเงิน ถ้าเราอยากจะไปเรียนต่อเมืองนอกจริงๆ พ่อแม่เราก็ไม่มีปัญหาส่ง เพราะพ่อแม่เราไม่เคยไปเมืองนอก เขาไม่รู้ว่าการจะไปเมืองนอกไปอย่างไร ต้องใช้เงินเท่าไร เขาก็เลยไม่ได้พูดอะไร และเขาก็เห็นว่าเราทำงานมาแล้วเราก็ดูแฮปปี้ดี แต่ในความคิดของเราเรื่องไปเรียนเมืองนอก จะว่าอยากไปมันก็ไม่เชิง แต่จะว่าไม่อยากไปมันก็ไม่เชิง เพราะจริงๆ แล้วมันไม่มีทางไป มันก็เลยไม่รู้จะคิดยังไง เราไม่ได้คิดผิดหวังหรือเสียใจที่ไม่ได้ไปเหมือนคนอื่นเขาได้ไปก็เรื่องของเขา ส่วนชีวิตของเรานี้ พอดีธรรมะจัดสรรมันมาให้มีงานทำ มันก็ดี ก็เลยได้ลองทำดู

เราทำงานอยู่ที่สนามบินอู่ตะเภาได้ประมาณปีเศษๆ ก็เก็บเงินได้ ๓๐,๐๐๐ บาท เราเห็นว่าพอมีหนทางที่จะไปเรียนต่อเมืองนอกได้ ก็เลยลองไปค้นหามหาวิทยาลัยที่ต่างประเทศดู สมัยนั้นยังไม่มีอินเทอร์เน็ต เลยต้องหาข้อมูลที่ห้องสมุด พอวันหยุดเราก็เข้ามกราคมฯ ไปที่ห้องสมุดของอเมริกัน เขาเรียกว่า USIS (The United State Information Service) สมัยนั้นอยู่ที่ถนนพหลโยธิน เราก็ไปหาหนังสือของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในอเมริกา ก็เลยเห็นว่ามหาวิทยาลัยของรัฐนี้ราคาถูกกว่ามหาวิทยาลัยเอกชน และถ้าเป็นแบบ City College ของรัฐนี้ มันถูกที่สุด หน่วยกิตละ ๕ เหรียญเท่านั้นเอง ค่าเล่าเรียนเทอมหนึ่งก็ประมาณ ๗๕ เหรียญ สมัยนั้นอัตราแลกเปลี่ยน ๑ ดอลลาร์ เท่ากับ ๒๐ บาท ถ้า ๗๕ เหรียญ ก็แค่ ๑,๕๐๐ บาท ฉะนั้นค่าเล่าเรียนตอนนั้นไม่มีปัญหา มันถูก ก็เลยลองสมัครที่ City College ก่อน ตอนนั้นก็ได้อสองที่ ที่หนึ่งเขารับในเทอม Spring แต่อีกที่หนึ่งเขารับในเทอม Fall ที่เขารับช่วง Spring คือที่ San Montreal อยู่ทางเหนือของ San Francisco แต่เราไปไม่ทัน เพราะว่าเรายังไม่พร้อม เราก็เลยต้องไปเข้าเทอม Fall ของ Fresno

ช่วงก่อนจะส่งใบสมัคร เราก็ไปสอบโทเฟล (Toefl) ก่อน เราเรียนเซเวนเดย์มาภาษาอังกฤษมันก็ลื่นอยู่แล้ว สอบโทเฟลปั๊บก็ได้เลย ก่อนที่จะขอวีซ่า ต้องได้รับใบ I-20 จากมหาวิทยาลัยก่อน สมัยนั้นยังไม่ค่อยมีคนไทยไปเรียนต่างประเทศไปต่ออเมริกามีน้อยมาก และที่ City College ที่ Fresno นี้ รู้สึกราวจะมีเราเป็นคนไทยคนแรกมั้งที่ไปเรียน พอส่งใบสมัครไปปั๊บ พอเขาดูเกรดใช้ได้ เขาก็ส่ง I-20 มาให้ เราก็เลยไปขอวีซ่า

ตอนทำวีซ่ายกง่าย เพราะมีเพื่อนทำงานเกี่ยวกับพวกวีซ่าอยู่แล้ว คนนี้ไม่ใช่เพื่อนที่เซเวนเดย์ เป็นเพื่อนของเพื่อนที่เซเวนเดย์อีกที แต่มาสนิทในกลุ่มด้วย เขาทำงานด้านนี้ เขาก็เลยทำให้ ทุกอย่างธรรมะมันจัดสรรไป

เปิดใจเปิดตา

ถ่ายภาพที่สนามบินดอนเมือง กรุงเทพฯ
ในวันออกเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ

ตามทางไปเรื่อย ๆ ไม่ได้ปรึกษาใคร
มันอยู่ในหัวสมอง แล้วมันคิดของมันเอง
มันทำงานของมันไปเอง
พ่อแม่ไม่รู้เรื่องหรอกว่าเราทำอะไร

พระสุชาติ อภิชาโต

พอใกล้จะเปิดเทอมที่ Fresno ช่วงต้นเดือนสิงหาคม เราก็เลยลาออกจากการ
เพื่อเตรียมตัวเดินทาง แล้วประมาณกลางเดือนสิงหาหรือปลายสิงหาคมนี้แหละ
เราก็ออกเดินทางไปอเมริกา ตรงกับปี ๒๕๑๐

ก่อนจะไปเราก็บอกคุณพ่อคุณแม่ เขาก็รับรู้ว่าเราพอมีเงินที่จะอยู่ได้ประมาณ
๑ ปี ตอนนั้นเก็บเงินได้ประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท จ่ายค่าตัวเครื่องบินไป ๑๐,๐๐๐ บาท
เหลืออีก ๒๐,๐๐๐ บาท ก็ไปตายเอาดาบหน้าเอา

ก่อนเดินทางเรามีบอกเพื่อนแค่สองสามคน แต่ข่าวมันก็กระจายไป ตอนวันที่
เดินทางเลยมีเพื่อนฝูงมาส่งกันเยอะแยะไปหมด คุณพ่อก็เลยเป็นโต้โผล์รับจ่ายเงิน
ค่าเครื่องดื่มในร้านอาหารเพื่อเลี้ยงส่งลูก

พอเราขึ้นเครื่องบินมันก็เริ่มเหงาเพราะคนที่รู้จักหายไปหมด ตอนอยู่บนเครื่อง
นี้ไม่รู้จักใครเลย ก็เลยรู้สึกเหงาขึ้นมาชั่วคราว เพราะไม่เคยขึ้นเครื่องบิน ไม่เคยไป
แบบนี้คนเดียวมาก่อน แต่ก็ไม่นาน สักพักมันก็หาย

ไปอเมริกาครั้งแรก ซื้อตั๋วของ JL. (Japan Airline) ราคา ๕๐๐ เหรียญ สมัยนั้น
ค่าเงิน ๑ US. dollar เท่ากับ ๒๐ บาท ก็ตกอยู่ที่ ๑๐,๐๐๐ บาท เส้นทางบินจาก
กรุงเทพฯ ไปแวนคูเวอร์ แล้วแวนคูเวอร์ จากนั้นก็เปลี่ยนเครื่องที่โตเกียวเพื่อที่
จะไปฮอนโนลูลู และสิ้นสุดที่แอลเอ

ที่เราแวนคูเวอร์เพราะเคยได้ยินมาว่ามันเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ ก็เลยอยาก
ไปดู จริงๆ แล้วมันไม่มีสาเหตุที่ต้องแวนคูเวอร์ อยากไปแวนเอง คือมันวิ่งตรงไป
ญี่ปุ่นเลยก็ได้ แต่เราอยากจะไปดูว่าฮอนโนลูลูมันเป็นยังไง เราก็เลยไปค้างสักคืนสองคืน
เท่านั้น มีคนเล่าให้ฟังว่าคนไทยส่วนใหญ่จะพักอยู่แถวถนน Nathan Road มีโรงแรม

ที่คนไทยไปพัก คนที่นั่นก็รู้จักคนไทย เราก็พักอยู่แถว downtown ของฮ่องกง ตอนอยู่ที่ฮ่องกงมันก็เหงา เพราะอยู่โรงแรมคนเดียว เดินดูคนเดียว แต่ก็ไม่ได้ซื้อของอะไร ก็เดินดูเที่ยวคนเดียว

จากฮ่องกงก็ไปโอซาก้า เพราะมีเพื่อนที่เรียนเซเวนธ์เขาไปอยู่ที่นั่น ก็เลยแวะไปอยู่กับเขา ๒-๓ คืน ให้เขาพาเที่ยวโอซาก้า เพราะไหนๆ จะไปทั้งทีก็เปิดหูเปิดตามัน ก็เลยแวะไปเอากาไรสักหน่อย พอถึงโอซาก้า เพื่อนคนไทยเขาก็มีคนญี่ปุ่นเป็นล่ามให้เป็นไกด์ให้ ช่วงนั้นเพื่อนเราก็พอพูดญี่ปุ่นได้แล้ว เพราะเขาไปฝึกงานที่นั่น พ่อเขาทำงานเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์กับบริษัทญี่ปุ่น เขามีร้านอยู่ที่บ้านหม้อ ขายเป็นอะไหล่ อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อนคนนี้เขาไม่ได้ไปอเมริกา เขาก็เลยไปฝึกงานที่ญี่ปุ่นแทน

ถนนนาธาน ประเทศฮ่องกง

เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น

(พอเราไปถึงอเมริกาแล้ว เพื่อนคนนี้เขาก็อยากจะไปอเมริกาด้วย เราก็เลยเอาใบสมัครส่งมาให้เขา เขากรอกใบสมัครแล้วก็มาเรียนที่ Fresno กับเรา แต่เราไปก่อนเขาปีหนึ่ง จากนั้นเขาถึงตามมา แล้วก็ไปเช่าอพาร์ทเมนต์อยู่ด้วยกันที่ Fresno)

ต่อจากนั้นเราก็นั่งเครื่องบินจากโอซาก้ามาโตเกียวเพื่อจะมาเปลี่ยนเครื่องต่อไปที่ฮอนโนลูลู พอถึงวันนั้นมันมีไต้ฝุ่น เครื่องบินจากโอซาก้าจะไปโตเกียวเลยออกช้าไปกว่ากำหนด ๓-๔ ชั่วโมง

ขณะนั่งอยู่บนเครื่องบินช่วงที่เครื่องบินยังโคลงเคลง แอร์โฮสเตสเขาก็ต้องมานั่ง เขาก็เลยมานั่งข้างๆ เราพอดี ก็เลยได้คุยกัน เขาอายุเท่าๆ กับเรามั้ง อายุประมาณ ๒๐ ปี เขาก็เพิ่งมาเริ่มทำงานใหม่ ก็เลยคุยกันไป เราก็เล่าให้เขาฟังว่าเรา

จะไปเรียนหนังสือต่อที่อเมริกา จะไปลงที่ฮอนโนลูลู ก่อนจะลงเครื่องเขาก็บอกว่า เสียหาย คุณไม่ได้มาพักที่โตเกียว เพราะถ้ามาพักที่โตเกียว เขาจะพาเที่ยว เราก็เลยขอที่อยู่เขา เขาก็ให้ที่อยู่แต่ไม่มีเบอร์โทรศัพท์

เครื่องบินจากโอซาก้าไปถึงที่โตเกียวตอนทุ่มกว่าๆ เราไปเปลี่ยนเครื่องบินที่จะไปฮอนโนลูลูไม่ทัน เพราะเครื่องบินมันออกตอน ๒ ทุ่ม เราก็เลยต้องพักอยู่ที่โตเกียว ๑ คืน ตอนนั้นทางสายการบินรับภาระจัดที่อยู่ที่กินให้ พอตีช่วงนั้นโรงแรมที่เขาจัดให้ผู้โดยสารอยู่มันเต็ม ไม่มีโรงแรมว่าง มีแต่โรงแรมโอคุระ ซึ่งเป็นโรงแรม ๕ ดาว แบบโอเรียนเต็ล โชคดีมีเราคนเดียวที่ได้อยู่โรงแรมนี้ แล้วพอไปถึงโรงแรมโอคุระก็โชคดีอีก เขาบอกว่าห้องธรรมดาเต็ม มีแต่ห้อง Suite เขาก็ถามว่าจะเอา Suite แบบญี่ปุ่น หรือ Suite แบบอเมริกัน เราเลยเลือกเป็นแบบ Suite อเมริกัน ดีกว่า เพราะไม่รู้ว่า Suite แบบญี่ปุ่น เป็นยังไง กลัวจะเป็นแบบนอนกับพื้น นอกจากนี้เขายังให้ตัวเป็นค่าอาหาร ๓ มื้อ มื้อแรกเป็นมื้อเย็นตอนที่เข้า ต่อมาก็คือเป็นมื้อเช้าในวันรุ่งขึ้น และมื้อสุดท้ายตอนเย็นก่อนจะขึ้นเครื่อง

เมืองโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

เรามาค้นหาโรงแรมโอคุระประมาณสี่ทุ่ม ก็เลยถามเจ้าหน้าที่โรงแรมว่าจะติดต่อคนอยู่ในโตเกียวได้อย่างไรถ้ามีแต่ที่อยู่แต่ไม่มีเบอร์โทรศัพท์ เขาก็บอกว่าให้ส่งโทรเลขไป ก็เลยส่งข้อความโทรเลขไปว่า ตอนนี้เราอยู่ที่โรงแรมนี้เพราะตกเครื่องบิน มีเวลาว่าง ๑ วัน และได้บอกเบอร์ห้องที่พักไป พอตอนเช้าเขาก็มาเลย เขาก็พาไปเที่ยวกรุงโตเกียว ๑ วัน หลังจากนั้นก็มีติดต่อกันครั้งสองครั้ง พอเราเรียนหนังสือแล้วก็ไม่ได้ติดต่อ แต่ก็รู้จักชื่อ ตอนหลังก็พยายาม search หา ก็หาไม่เจอ

ชีวิตคือการผจญภัย

เมื่อไปถึงที่อเมริกาแล้ว เทอมแรกเราก็ไปอยู่บ้านแบบ Guest House เป็นบ้านของคนแก่ที่เปิดให้นักเรียนเช่าอยู่ เขาก็มีอาหารให้กินเช้าเย็น แต่อาหารเที่ยงไปหากินเอง ยกเว้นวันเสาร์อาทิตย์ เขาจะหยุด เราต้องไปหากินเองทั้งวัน ตอนนั้นเขาคิดเดือนละ ๘๐ เหรียญ เป็นค่าบ้านพักกับค่าอาหาร ต่อมาเราก็ตายไปอยู่บ้านเช่าที่ใหม่ ราคาเช่าจะถูกกว่าแต่ไม่มีอาหารให้ เราแชร์อยู่กับเพื่อนหลายคน

ปีแรกที่อยู่อเมริกาเราไม่ได้ทำงาน เพราะมีเงินสำรองอยู่ ๒๐,๐๐๐ บาท แล้วตอนหลังคุณพ่อก็ส่งไปให้อีกเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท หรือประมาณเดือนละ ๑๕๐ เหรียญ เราก็เลยพออยู่ได้ มันก็เลยไม่ต้องทำงาน

แต่พออยู่ไปสักพัก เวลาไปไหนมันไม่สะดวก รถเมล์ก็ไม่ค่อยมี ก็เลยต้องซื้อรถ เพราะว่ามันจำเป็นต้องใช้ ถ้าไม่มีรถมันลำบาก ก็เลยเอาเงินสำรองมาซื้อรถ ตอนนั้นซื้อรถเก่า เป็นรถ sport sunbeam ตอนนั้นมีเงินอยู่ ๑,๐๐๐ เหรียญ ซื้อรถมา ๕๐๐ เหรียญ ก็ยังเหลือเงินอีก ๕๐๐ เหรียญ พอซื้อรถมา มันก็เริ่มเสียนั่นเสียนี้ โอ้ย ปวดหัว จนทำให้เงินสำรองเกือบจะหมด เพราะต้องมาจ่ายค่าซ่อมรถ เราก็เริ่มคิดแล้วว่าต้องหางานทำแล้ว จะอยู่แบบนี้ไม่ได้ พอปิดเทอมช่วงซัมเมอร์ เราก็เลยลงไปหางานทำที่แอลเอ เพราะที่แอลเอเป็นเมืองใหญ่ มันหางานทำง่าย ตอนนั้นก็ทำงานในโรงหนัง โรงละครบ้าง แจกใบปลิวบ้าง แล้วพอเปิดเทอมก็ยังหางานอย่างอื่นทำอีก แต่งานล้างจานนี่ไม่ยอมทำ

เราใช้รถคันนี้อยู่ปีกว่าๆ จ่ายค่าซ่อมไปมากกว่าค่ารถที่ซื้ออีก เราก็เลยยอมขายไปถูกๆ ขายไป ๓๐๐ เหรียญ แล้วพอได้เงินมาก็เอาไปดาวน์รถคันใหม่ เป็นรถ Volk เท่า ปี ๑๙๖๙ ตอนนั้นอาศัยเพื่อนคนไทยเขามีงานทำแล้วเขามีเครดิต ก็เลยใส่เป็นชื่อเขา ให้เขาเป็นคนซื้อ เราก็ผ่อนกับเขามาทุกเดือน แล้วเขาก็ผ่อนให้ทางธนาคารอีกทีหนึ่ง เพื่อนคนนี้เขาดีมาก เป็นคนมีเมตตา ไม่เคยรู้จักกันแต่ไปเจอกัน

ที่นั่น ก่อนที่จะซื้อรถ Volk คันนี้ เขาก็เห็นเราขับรถเก่าๆ วันหนึ่งเดินผ่านโชว์รูม เขาก็ถามเราว่า “เอาไหม” เราก็ว่า “เอาก็เอา” (หัวเราะ) เขาบอกว่าจะเป็นคนรับประกันให้ เขาเป็นคนไฟแนนซ์ให้ แล้วเราผ่อนผ่านเขาอีกทีหนึ่ง

พอเราซื้อรถคันใหม่แล้ว มันก็มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น เพราะต้องแบ่งเงินไปจ่ายค่าผ่อนรถเดือนละ ๗๐ เหรียญ แล้วไหนจะค่าน้ำมันรถ แล้วก็ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าอะไรต่างๆ อีก ก็เลยเหลือเงินสำหรับค่าอาหารแค่ ๓๐ เหรียญ ใช้ได้วันละเหรียญสำหรับเป็นค่าอาหาร คือกินได้มื้อเดียว เราเลยได้เป็นกรรมฐานถืออดุงค์ โดยไม่รู้สึกรู้สั ต่อนั้นเราก็บอกตัวเองว่า มีเหรียญเดียวก็เหรียญเดียววะ ก็กินมันมื้อเดียวเลย ยอมอด (หัวเราะ) มันไม่ได้คิดไปขอเงินใคร ไม่ได้เขียนจดหมายมาขอเงินเพิ่มจากทางบ้านด้วย เพราะเราไม่อยากจะรบกวนเขา เห็นเขาทำงานหนักแล้วเราจะมาอยู่สบายได้ไง เขาให้มาแค่นี้ ส่วนที่เหลือเราก็ต้องดิ้นรนหาเอง เพราะตอนที่เรตัดสินใจมาเรียนที่อเมริกานี้ เราก็ตั้งใจแล้วว่าเราจะไม่ขอ เราไม่อยากจะรบกวนทางบ้าน

สมัยนั้นมีอาหารแบบ All you can eat ในราคาหนึ่งเหรียญ เราก็เลยต้องรอไปกินตอนเย็นมันที่เดียว ช่วงตอนเช้า ตอนกลางวัน บางทีเราก็ซื้อหมกกล่องหรือซื้อเฟรนฟรายส์ ราคา ๑๐ เซนต์ กินประทังชีวิตไปก่อน ตอนนั้นเราก็ไม่ค่อยไหว เรียนหนังสืออยู่ มันก็หิวจนตาลาย มันหิวมาก เรียนหนังสือก็ไม่ว่างเรื่องเพราะมันมีเงินๆ แต่เราก็สู้ เราถือว่าชีวิตเป็นการผจญภัย เรายังอยู่ได้ก็อยู่ไป เรากินวันละมื้ออยู่ประมาณสองสามเดือน แพลก มันก็ทนได้นะ เลยทำให้เวลามาปฏิบัติ เรื่องกินมันเลยไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร ดังนั้นเวลาเรามีปัญหาอะไร มันก็แก้ของมันไป มันคิดเองไม่ได้ไปปรึกษาใคร ไม่ได้ไปถามใคร แก้วของเราไปเองทุกอย่าง

พอซื้อรถคันใหม่แล้ว เราก็เลยไปสมัครส่งของให้กับคนพิการ คนพิการที่นั่น เขาจะผลิตไม้กวาดหรืออะไรอย่างนี้ แล้วจะมีคนมารับไปขาย พอเขาได้ออเดอร์มา ก็จะหาคนไปส่ง เขาก็เลยจ้างเราไปส่งของให้ตามอเดอร์ที่เขาได้มา โดยเขาให้เป็นค่า commission เวลาไปส่งของ ช่วงนั้นรายได้มันก็ไม่ค่อยได้เป็นกอบเป็นกำ และไม่ค่อยแน่นอน ทำให้เงินไม่พอใช้ จนในที่สุดก็เลยต้องยอมล้างจาน ใ้ล้างจานอย่างง่ายดาย ตอนแรกที่ไม่อยากทำงานนี้เพราะรู้สึกว่ามันเสียศักดิ์ศรี และเราก็ไม่เคยทำงานอย่างนี้มาก่อนด้วย

ร้านอาหารที่ไปทำนี้ เขาขายทั้งอาหารและไอศกรีม ผลดีของการทำงานล้างจานที่นี่ คือเขาจะให้พนักงานกินอาหารฟรีที่ร้าน ๓ ช่วง คือช่วงก่อนเริ่มทำงาน เขาจะให้นั่งกินแบบเป็นลูกค้าเลยนะ สามารถไปสั่งกินได้เลย แล้วพอทำงานไป ๔ ชั่วโมง เขาก็ให้หยุดพักกินข้าวได้ และเวลาเลิกงานก็ยังให้กินอีกช่วงหนึ่ง แต่ถ้าเราไม่กินที่ร้าน ก็เอาใส่ถุงกลับไปกินที่บ้านก็ได้ มันก็ดีเลย เรื่องของอาหารก็เลยหมดปัญหาไป ตอนนั้นทำงานได้ค่าแรงชั่วโมงละ ๑.๖๕ เหรียญต่อชั่วโมง เป็นอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

จากงานล้างถ้วยล้างชาม ต่อมาเขาก็ขยับตำแหน่งให้เราเป็นคนทำไอศกรีม แล้วต่อมาก็ให้เป็นก๊วก งานก๊วกก็ง่าย แค่อัดไข่ดาว หมูแฮม ทำแซนวิช ทำแฮมเบอร์เกอร์ อาหารพวกนี้ส่วนใหญ่มันจะเป็นแบบกึ่งสำเร็จรูปอยู่แล้ว เพียงแต่โยนเข้าไปในเตา และเราก็เอามาผสมกันประกอบกันเท่านั้นเอง มันก็ง่ายไม่ยาก พอเป็นก๊วก เขาก็ให้ค่าแรงชั่วโมงละ ๒.๕๐ เหรียญ

เราทำงานเฉพาะเย็นวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เพราะวันธรรมดาต้องไปเรียนหนังสือ เราเข้างานตอน ๕ โมงเย็น และเลิกงานตอนตี ๑ อาทิตย์หนึ่งทำงาน ๒๔ ชั่วโมง ชั่วโมงละ ๒.๕๐ เหรียญ อาทิตย์หนึ่งก็ได้ ๖๐ เหรียญแล้ว ก็ถือว่าได้เยอะพอสมควร แล้วที่ร้านก็ให้ข้าวกินฟรีด้วย มันก็เลยโอเค เราทำงานนี้จนกระทั่งเรียนจบเลย

“

สมัยที่เราไปเรียนหนังสือเมืองนอกที่สหรัฐอเมริกา แล้วต้องไปทำงานที่ร้านขายไอติม เอ๊ย ได้กินไอติมฟรี โห มาไปกินนี้ โอ้โห กินวันละไม่รู้กี่ถ้วย พอกินไปสัก ๒-๓ อาทิตย์นี้ ไม่อยากจะกินแล้ว เบื่อแล้ว เพราะของไปโลกนี้นับเป็นอย่างนี้ ของมันไม่มีมันก็ไม่ดี พอมีแล้วมันก็เบื่อ มีมากเกินไปก็เบื่อ มันไม่อดดื่มไป มันไม่อิ่มเอมไป

”

การศึกษาต่ออเมริกา

เราเลือกเรียนวิศวะ เพราะเราชอบวิชาคำนวณ เราไม่ชอบพวกวิชาท่องจำ

ปีแรกไปถึงก็ไปเรียน City College ก่อน แล้วความที่เราไม่ได้เรียนหนังสือมาปีหนึ่ง เขาก็เลยให้สอบทบทวนความจำใหม่ ปรากฏว่าวิชาเคมีคะแนนไม่ค่อยดี ก็ต้องเรียนใหม่ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษเขาก็ให้เรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องการเขียน เพื่อให้มันเข้าร่องเข้ารอยกว่านี้ แล้วก็ยังมีบางวิชาที่ต้องลงเรียนวิชานี้ก่อนถึงจะเรียนวิชานี้ได้อย่างเราเรียนวิศวะ ก็ต้องมีเรียนเกี่ยวกับพวกวาดเขียน พวกเขียนแบบมาก่อน เพราะที่อเมริกาเขาเรียนวิชานี้ตั้งแต่ High School มาแล้ว แต่ตอนเราเรียนที่เซเวนเดย์ มันไม่ได้เรียนมา เขาก็เลยให้เราต้องไปหัดเรียนมาก่อน แล้วก็ยังมีอีกหลายวิชาที่ยังไม่ได้เรียนเตรียมมา บวกกับบางวิชาที่เรายังไม่แข็งแรงพอ เขาก็ให้ลงเรียนใหม่ เราก็เลยต้องเรียน ๕ ปี ทำให้เรียนจบช้าไปหน่อย

ช่วงที่เรียนเราก็จัดเลือกวิชาเรียนเอง เช่น วิชาหนึ่งบางที่เรียน ๓ วันต่ออาทิตย์ เรียนวันจันทร์ พุธ ศุกร์ หรือบางวิชาที่เรียนเฉพาะวันอังคารกับวันพฤหัสบดี เราก็เรียนไปตามเวลาตามคาบของมัน พอถึงเวลาที่ต้องเข้าห้องเรียน และจะมีช่วง ๑๐ นาที ให้เปลี่ยนห้อง สมมติเริ่มเรียน ๑๓.๐๐ น. พอเวลา ๑๓.๕๐ นาที ก็จะหยุดให้นักเรียน ๑๐ นาที สำหรับเดินไปห้องเรียนต่อไป ช่วงนั้นเราก็ไม่ได้เรียนแบบต่อเนื่องหลายชั่วโมง เพราะวันหนึ่งลงเรียนไว้ ๓ วิชา แล้วแต่เราจะเรียนหนักหรือเรียนเบา ถ้ามีช่วงเวลาว่างเราก็จะไปเข้าห้องสมุดไปนั่งอ่านหนังสือหรือไปนั่งทำอะไร ถ้าวันไหนมีการบ้านก็ต้องทำให้เสร็จก่อน เพราะเวลาออกจากมหาวิทยาลัยแล้วจะไม่ได้แตะมันเลย เพราะต้องไปทำงาน ทำงานเริ่ม ๕ โมงเย็น เลิกงานก็ตี ๑ กลับบ้านก็เกือบตี ๒ พอตอนเช้ากว่าจะตื่นก็ ๑๐ โมง ๑๑ โมง และเดี๋ยวตอนเย็นก็ต้องไปทำงานอีกแล้ว ช่วงนั้นมันก็ไม่ได้เหนื่อยมากแต่มันไม่มีเวลา เพราะมันถูกงานถูกการเรียนบีบไปหมด เลยไม่มีเวลาไปเที่ยวไปเล่นอะไร แต่มันก็ดีไปอย่าง เพราะ

ถ้าช่วงไหนไม่ได้ทำงาน พอมีเวลาว่างเราก็จะเริ่มรู้สึกเหงา ไม่รู้จะทำอะไร ไม่รู้จะไปไหน เพราะเราไม่ค่อยสนิทกับใคร ถึงแม้ว่าจะมีเพื่อน ก็เป็นเพื่อนแบบพบปะสังสรรค์กันชั่วคราวชั่วคราว มันก็แค่รู้จักกันในห้องเรียนเฉยๆ หรือบางที่ก็ไม่ได้คุยกัน มันไม่สนิทกันเหมือนตอนอยู่ High School

ช่วงหลังที่เรามาเข้าบ้านแซร์กันอยู่กับเพื่อนที่เรียนด้วยกันที่มหาวิทยาลัย มันก็เป็นแบบต่างคนก็ต่างอยู่ เพียงแต่ใช้บ้านที่อยู่เป็นที่หลบนอนเท่านั้นเอง แต่ไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เราก็ไปเรียนหนังสือของเรา ไปทำงานของเรา เขาก็ทำงานของเขา เรียนหนังสือของเขา ต่างคนต่างอยู่ เวลาส่วนใหญ่ก็จะอยู่กับตัวเอง สำหรับเรารู้สึกว่าทำอะไรคนเดียวมันสนุกกว่า มันไม่เรื่องมาก ไม่มากเรื่อง เพราะมากคนก็มากเรื่อง มันก็เลยเป็นนิสัยอย่างนั้น

ตอนอยู่ที่อเมริกาเราก็เจอเรื่องเหยียดผิว เพราะมันเป็นธรรมชาติของเขาอยู่แล้ว คือเขารู้เขาแยกผิวว่าคนนี้เป็นคนจีน คนนี้เป็นคนมิดเป็นคนอะไร เขาไม่รังเกียจแต่เขาก็ไม่ถือว่าเป็นกลุ่ม

เดียวกับเขา ตอนเรียนที่นั่นเราไม่เคยมีเรื่องกับใครไม่เคยทะเลาะวิวาทกับใครไม่เคยแสดงออก ต่างคนต่างอยู่ไป เขาก็อยู่ของเขา เราก็อยู่ของเรา กลุ่มของเราจะเป็นพวกคนเอเชียหรือพวกคนผิวดำ กลุ่มคนผิวขาวเขาก็ไม่มายุ่งกับคนผิวสี เขาจะแยกกลุ่มกันอยู่

Fresno City College, USA

วิชาของกิเลส วิชาของธรรม

ตั้งแต่เรียนจบจากเซเวนเดย์มา เราไม่ได้สนใจเรื่องศาสนาเลย ตอนอยู่ที่อเมริกาเราจึงเป็นคนไม่มีศาสนา และแนวความคิดช่วงนั้นจะไปทางทันสมัยหน่อย คือเชื่อในทางวิทยาศาสตร์มากกว่า ทำให้เราไม่เคยเข้าวัดเข้าโบสถ์ มีแต่ทำงานกับเรียนหนังสือ อาจจะมีเที่ยวนิดหน่อย เช่นช่วงวันหยุด บางครั้งก็จะไปชายหาดหรือที่ธรรมชาติ ส่วนใหญ่จะไปคนเดียว มีรถคันหนึ่งก็ขับไปที่ป่า เมืองที่เราอยู่มันใกล้ป่า Yosemite มีพ่อแม่ของเพื่อนเขาทำงานเป็นผู้จัดการอยู่ที่นั่น บางทีก็ไปอยู่กับเขา บางทีเสาร์อาทิตย์ก็ไปทำงานที่นั่น เป็นเด็กเก็บถ้วยเก็บชามเขาจะมีรถมารับที่มหาวิทยาลัย ใครอยากจะไปก็ไปได้ หรือถ้าช่วงไหนมันเบื่อสุดๆ บางทีเราก็ตบรถลงไปแล้วไปหาเพื่อนคนไทย หรือไม่ก็ไปทางชายหาด

ชีวิตมันก็อยู่กับการต่อสู้เอาตัวรอด ต้องเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง หาวิชาความรู้เพื่อที่จะพัฒนาชีวิตให้สุขสบายขึ้น แต่มันก็เป็นไปทางกายภาพทางร่างกายกับไปทางกิเลส คือถ้ามีรายได้ มันก็จะตอบสนองกิเลสค้นหาความอยากได้ไป แต่มันไม่ได้เป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจเลย การพัฒนาทางจิตใจนี้ก็ต้องมาเจอพระพุทธศาสนาที่สอนให้ทำทาน ให้รักษาศีล ให้ภาวนา ซึ่งในสมัยนั้นไม่เคยมีอยู่ในความคิดเลย แต่มันก็มีดีอยู่อย่างที่ว่ามันมีนิสัยเดิมฝังอยู่ คือเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่นการแบ่งปันผู้อื่น เรื่องเหล่านี้มันมีอยู่ ส่วนเรื่องศีลก็มีอยู่ คือว่ามันก็ไม่ค่อยคิดที่อยากจะเบียดเบียนใคร ส่วนเรื่องภาวนานี้รู้สึกจะมีก็เฉพาะนิสัย คือชอบอยู่คนเดียว อยู่ตามลำพัง อยู่กับธรรมชาติ ไม่ค่อยชอบที่จะปาร์ตี้ แต่ก็ไม่ปฏิเสธ บางทีก็ไป

เหมือนกัน เช่นบางทีก็มีเพื่อนชวนไป Friday Night คือในเมือง Fresno ใกล้ๆ กับมหาวิทยาลัย มันจะมีบาร์พอวันศุกร์ตอนเย็นเขาจะเปิด Happy Hour ราคาเครื่องดื่มลดครึ่งหนึ่ง และจะมีพวก Snack พวกกับแกล้ม พวกขาไก่หรืออะไรให้กินฟรี แต่เราก็ไม่ได้ไปบ่อยเพราะต้องทำงาน มันเลยไม่มีเวลาที่จะเที่ยว และเงินที่จะเที่ยวมันก็ไม่มากนัก ชีวิตมันเลยวนเวียนอยู่กับแค่การเรียนกับการทำงาน มันก็เลยทำให้ไม่เสียคน

เราเป็นฮิปปี้ก็ขึ้นมาจากอเมริกา ไปติดเชื่อนั่นมา ก่อนที่ไปอเมริกา เราจะไปฟังพวกแฟน Beatles แฟน Elvis แฟน Cliff Richard เพราะช่วงเรียนโรงเรียนเซเวนเดย์ก็ฟังแต่เพลงภาษาอังกฤษ พอเราไปอยู่ที่อเมริกาก็เลยเปลี่ยนจาก Beatles เป็นฮิปปี้ พวกยาเสพติดก็เริ่มเสพมาจากที่อเมริกา แต่เราไม่ได้เสพแบบเป็นเรื่องเป็นราว พอที่บ้านที่เราพักมันอยู่ด้วยกันหลายคน ก็จะมีคนนั้นคนนี้เข้าออกอยู่เรื่อยๆ แล้วก็จะมีเพื่อนเอากัญชามาให้สูบ บางทีก็สูบกัญชากับเขาไป ตอนนั้นไม่ได้เสพมาก เสพแบบทดลอง เพราะช่วงนั้นให้ความสำคัญกับการเรียน เพราะเรียนปีสุดท้ายแล้ว มันใกล้จะจบแล้ว

พอเรียนจบแล้ว เราไม่ได้อยู่รอรับปริญญา เราให้เขาส่งใบปริญญามาให้ที่บ้านแทน

การที่เราตัดสินใจมาอเมริกาในครั้งนี้ เราไม่เคยมีความรู้สึกว่าคิดผิด มันมีประโยชน์ เราถือว่าเราได้ไปเที่ยว ไปศึกษา ไปดูต่างประเทศ ไปดูวิธีการอยู่การกินของคนต่างประเทศ ไปดูสถานที่ที่เราไม่เคยเห็น การได้ไปดูสิ่งเหล่านี้ถือว่าเราได้กำไรแล้ว เราไม่ได้ตั้งเป้าหมายว่าจะต้องจบปริญญา ถ้าจบก็ดี ไม่จบก็ไม่ใช่ไร เพราะเราไม่ได้หวังอะไรกับมัน การได้มาก็ถือว่าได้กำไรแล้ว รู้สึกว่าได้เที่ยวระยะยาว แล้วก็ได้เจอทั้งคนที่เมตตากับคนที่ไม่เมตตา คนที่มีเมตตาเขาก็มีเมตตาจริงๆ เขาเห็นเราเหงาอยู่คนเดียว เขาก็ชวนเราไปทำกิจกรรมร่วมกับเขา ส่วนคนที่ไม่มีเมตตา เขาก็ไม่แยแสไม่สนใจ ตัวใครตัวมันไป ก็เลยมีทั้งสองรูปแบบ

Yosemite National Park, USA

ท่องเที่ยวโลกกว้าง

พอเราเรียนจบแล้ว มันก็เหมือนกับยกภูเขาออกจากอก ก็เลยอยากจะกลับบ้าน เพราะอยู่อเมริกามา ๕ ปีแล้ว และรถ Volk ที่ซื้อเงินผ่อน พอเรียนจบก็ผ่อนเสร็จพอดีเราก็เลยขายต่อให้กับเพื่อนชาวฮ่องกง ขายไป ๑,๐๐๐ เหรียญ ก็เลยมีเงิน ๑,๐๐๐ เหรียญนี้กลับบ้าน แต่ก่อนจะกลับก็ขอแวะเที่ยวยุโรปสักหน่อย

ช่วงนั้นเขาจะมีพวกนักเรียนจัดทัวร์กัน ค่าเครื่องบินมันจะถูกประมาณครึ่งหนึ่ง อย่างอเมริกาไปยุโรปก็ประมาณ ๑๖๐ เหรียญ เป็นชาร์เตอร์ไฟล์ท แต่เป็นแบบโลว์คอส คือมันไม่มีบริการอะไร จะมีแค่อาหารกล่อง และพอไปถึงยุโรปก็เดินทางโดยรถไฟ โดยก่อนเดินทางก็ซื้อตั๋วรถไฟ Euro pass ไว้ เป็นตัว ๑ เดือน ราคา ๑๐๐ เหรียญ เดินทางขึ้น ๒ เดินทางได้ประมาณ ๑๓ ประเทศในยุโรป

ตอนต้นก็ไปกับเพื่อนนักเรียนฝรั่งที่เรียนที่ Fresno ไปด้วยกัน ๔-๕ คน เริ่มต้นตีตัวจากเมือง Oakland, San Francisco ไปลงที่เมือง Brussels ประเทศ Belgium เราไปกับพวกเขาได้ไม่กี่วัน เราก็รำคาญ เพราะคนมากแล้วมันยุ่งยาก เดินทางไม่คล่องตัว คนนั้นจะเอาอย่างนั้น คนนี้จะเอาอย่างนี้ กว่าจะสรุปอะไรได้สักข้อหนึ่ง รู้สึกว่ามันต้องโหวตอยู่เรื่อยๆ เราก็เลยขอฉายเดี่ยวดีกว่า ไปคนเดียว ทำอะไรเราก็มีสิทธิ์ ๑๐๐% ถ้าไปกับเพื่อนก็ต้องมารอลงคะแนนลงมติว่าจะไปไหน ไปอะไร แล้วทำอะไรก็ต้องรอกัน มันไม่ถูกจริตเรา พอเราเปลี่ยนมาเที่ยวคนเดียวมันก็ดีขึ้นเวลานั่งเครื่องบิน เวลานั่งรถไฟ เวลาไปพักที่ไหน หรือเวลาไปไหนนี้ มันจะมีเพื่อนตลอดทางเลย พอเจอเพื่อนใหม่เราก็สามารถที่จะเปลี่ยนพบปะคนโน้นคนนี้ได้ แต่ถ้าไปกับเพื่อนเวลาต้องไปไหน ถ้าทั้งคนนี้ได้แล้วก็โดนหาว่าทิ้งเพื่อนอีก นิยายเราก็เลยติดไปไหนมาไหนคนเดียว ทำอะไรคนเดียวรู้สึกว่ามันคล่องแคล่วว่องไวสะดวกสบาย มีอิสระภาพ ๑๐๐% ไม่ต้องมาห่วง ไม่ต้องมาเกรงใจกัน

ชีวิตเราก็เหมือนเดินทางมาตลอด
ไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง
สมบัติก็เหมือนกระเป๋ในมือ
สมัยที่เริ่มออกจากสหรัฐฯ
ก็มีเป๋อยู่ใบเดียว
สะพายเป๋ใบหนึ่ง
มันดีคือไม่มีสมบัติติดตัว
เวลาทำอะไรเลยทำให้ตัดสินใจได้ง่าย

พระสุชาติ อภิชาโต

แต่ละที่แต่ละแห่ง

จากเมือง Brussels ประเทศ Belgium เราก็ขึ้นรถไฟมาที่ Amsterdam ประเทศ Netherlands แล้วก็พักอยู่ที่ Amsterdam อยู่ระยะหนึ่งก่อน เพราะตอนนั้นตัวเดือนยังไม่ถึงเวลาใช้ เราก็ปั่นเปียนเที่ยวแถวนั้นไปก่อน เราก็ไป Rotterdam ไปกรุง Hague จนกระทั่งตัวเดือนเริ่มใช้ได้แล้ว เราก็เลยนั่งจาก Amsterdam ขึ้นไปประเทศ Denmark ไปเมือง Copenhagen ไปอยู่ที่นั่น ๓-๔ วัน แล้วก็ขึ้นไปประเทศ Sweden ไปเมือง Stockholm จากนั้นก็ไปประเทศ Norway ไปเมือง Oslo รู้สึกว่า Oslo เป็นเมืองที่เงียบเชียบ ไม่น่าอยู่ ก็เลยไม่ได้ค้าง เพราะมันก็คล้ายๆ กับที่เคยไปมาแล้วในกลุ่มประเทศ Scandinavia

จากนั้นก็ลงมาที่ประเทศ Germany มาที่เมือง Dusseldorf เพราะจะมาเช็คเมลล์ ตอนนั้นใช้ American Express เป็นที่รับเมลล์ส่งข่าว เรื่อบอกคนอื่นว่าถ้าต้องการจะติดต่อให้ส่งมาที่นี่ พอเช็คเมลล์เสร็จก็ไปเที่ยวต่อที่เมือง Cologne และตัวรถไฟที่ซื้อมานี้ เขาให้สิทธิลงเรือล่องแม่น้ำไรน์ฟรี ช่วงนี้วิวมันสวย มีปราสาท มีอะไรให้ดู แล้วก็ไปสุดที่เมือง Mainz ก็ไปค้างที่นั่น ๑ คืน จากนั้นก็นั่งรถไฟเข้าเมือง Frankfurt ไปอยู่ที่นั่นประมาณ ๒ วัน แล้วก็ต่อไปเมือง Heidelberg เมืองนี้เป็นเมืองมหาวิทยาลัย เป็นเมืองเงียบสวยงาม จากนั้นก็ลงไปเมือง Munich อยู่ที่นั่นสัก ๒-๓ วันจากประเทศ Germany เราก็เดินทางต่อไปประเทศ Austria ไปเมือง Vienna จาก Vienna ก็ไป Innsbruck Salzburg แล้วก็ไปประเทศ Switzerland เข้าไปเมือง Zurich จากนั้นก็ลงมาที่ Lugano แล้วก็ไปที่ Bern เมืองหลวงของประเทศ Switzerland จากนั้นก็แวะไปที่ Interlaken ไปดูยอดเขา Great the Wall แล้วก็ลงมาที่ประเทศ Italy ไป Milan จากนั้นก็ต่อไปที่ Venice แล้วก็ไป Florence ไป Genoa แล้วก็มาทาง Pisa เข้าไป Geneva แล้วก็ไป Nice ต่อไป Monte-Carlo จากนั้นก็นั่งรถไฟกลับมา Paris อยู่ที่ Paris สัก ๒-๓ วัน แล้วก็นั่งรถไฟกลับมาที่ Amsterdam เพื่อมารอขึ้นเครื่องบินกลับเมืองไทย จบครบวงจร

ตอนต้นเราจะแวะสเปน จะไปเมือง Barcelona แต่เราไม่ได้ทำวีซ่าตอนมาจากอเมริกา คิดว่ามาทำที่ฝรั่งเศสก็ได้ แต่มีปัญหา คือถ้าออกจากฝรั่งเศสแล้ว จะต้องทำวีซ่ากลับเข้าฝรั่งเศสใหม่ เพราะวีซ่าของฝรั่งเศสมันเป็น one way แล้วที่นี้ขอที่ฝรั่งเศสมันยุ่งยาก เพราะสถานทูตฝรั่งเศสเขาไม่ยอมพูดภาษาอังกฤษ มาคิดดูแล้วมันเป็นเรื่องยุ่งยาก ก็เลยตัดสเปนออกไป

เราท่องเที่ยวในยุโรปประมาณ เดือนหนึ่ง เวลาไปไหนก็ใช้ตัวรถไฟ ไฟจะออกตอนเย็น ตอนกลางคืนก็นอนบนรถไฟ แต่มันไม่ค่อยดี มันนอนไม่ค่อยหลับสนิท พอไปถึงตอนเช้ามันก็จะรู้สึกเพลียบ้าง และบางเมืองที่เราอยู่เที่ยวต่อ เราก็จะไปพักตามตามโรงแรมของเด็กนักเรียน เขาเรียกว่า Student Youth Hostel ค่ะ ๑ เหรียญ แต่ละสถานที่ที่ไป เราจะพักนานหรือไม่นาน ขึ้นอยู่กับว่ามันน่าประทับใจหรือไม่ น่าประทับใจ

ตอนนั้นเรามีหนังสือเป็นไกด์ หนังสือไกด์ใช้เที่ยวยุโรปวันละ ๕ เหรียญ ค่าอาหารมื้อละเหรียญ สามมื้อก็สามเหรียญ มันก็สบาย สนุกดี เวลาไปเที่ยวแต่ละที่ พอไปถึงก็ไปถ่ายรูปแชะๆ สักหน่อย คุณุ่นคุณี่หน่อย พอเที่ยวเสร็จก็ขึ้นรถไฟไปอีกเมืองแล้ว หนังสือจะบอกว่าเมืองนี้มีอะไรน่าดูบ้าง ก็แวะไปดูซะหน่อย

“มันไปมาหมดแล้วเนี่ยโลก
ตอนไปเราก็ไปทางตะวันออก
ไปแวะฮ่องกง โอซาก้า โตเกียว
ฮอนโนลูลู แอลเอ
แล้วขากลับก็มาทางยุโรป
มันก็เลยเที่ยวซะเหนื่อยเลย”

มันก็ไปเที่ยวมาหมดแล้ว
ไม่เห็นได้อะไร มันก็ไม่อยากจะเที่ยวแล้ว
เพราะมันรู้แล้ว มันไปมาแล้ว เห็นมาแล้ว

● มันก็ไม่เห็นมีอะไร

Belgium

Germany

Netherland

Austria

Sweden

Denmark

Switzerland

Italy

Norway

France

คืนสู่ประเทศไทย

เที่ยวบินขากลับมาเมืองไทยก็เป็นเที่ยวบินแบบชาร์เตอร์ไฟลท์เหมือนกัน ราคาตัว ๑๖๐ เหรียญ ก่อนจะถึงกรุงเทพฯ ก็มีเหตุการณ์ คือตอนเข้าขึ้นเครื่องที่เมือง Amsterdam ประเทศ Netherlands ประมาณสัก ๘ โมง หรือ ๑๐ โมงนี้แหละ แล้วก็บินไปรับผู้โดยสารที่เมือง Copenhagen ประเทศ Denmark ไปถึงช่วงบ่าย หรือเย็น แล้วพอเครื่องจะออกปรากฏว่าเครื่องเสียอะไรไม่รู้ ว่าจะได้ออกตั้ง ๒ ยาม ดึกแล้ว จากนั้นก็บินมาแวะเติมน้ำมันที่เมือง Istanbul ประเทศ Turkey เพราะมันเป็นเครื่องบินไอพ่นลำเล็ก ๒ เครื่องยนต์ เป็นเครื่อง Caravan มันบินได้ทุก ๔ ชั่วโมง ก็ต้องจอดเติมน้ำมัน เครื่อง Caravan นี้ การบินไทยก็เคยใช้อยู่ แต่ใช้บินในระยะทางสั้น จากเมือง Istanbul ก็มาแวะเติมน้ำมันอีกที่เมือง Tehran ประเทศ Iran จากเมือง Tehran ก็มาแวะเติมน้ำมันอีกที่เมือง Karachi ประเทศ Pakistan แล้วค่อยถึงประเทศไทย ใช้เวลาเดินทางทั้งหมดนี้ สมมุติว่าเราออกมาวันพุธนะ มาถึงกรุงเทพฯ นี่ประมาณ ๓ ๑ ๒ ของเช้าวันศุกร์

พอมาถึงกรุงเทพฯ แล้วผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองออกมา เราก็เล่นนอนที่สนามบินเพื่อรอให้มันสว่างก่อน แล้วก็เรียกรถแท็กซี่มาที่บ้านเพื่อนเซเวนเดียร์ที่กรุงเทพฯ ไปปลุกเขามากินข้าวเช้า พอกินเสร็จก็ไปที่ท่ารถเพื่อนนั่งรถกลับมาพักยาก กลับมาถึงบ้านที่พัทยาประมาณช่วงบ่ายของวันศุกร์ เราก็นอนยาวจนถึงวันอาทิตย์ วันเสาร์นี้หายไปเลย วันอาทิตย์ตื่นขึ้นมาแล้ว พอเราทำอะไรเสร็จก็นั่งรถสองแถวมาพัทยา ตอนอยู่บนรถสองแถวก็เจอสามีภรรยาคนหนึ่งนั่งเครื่องบินมาลำเดียวกัน เราก็ตกใจเขาจำเราได้ เราก็จำเขาได้ เราก็เลยถามเขาว่าเป็นใครมายังไง เขาก็บอกว่าเขาเป็นชาวสวีเดน จะไปทำงานที่สถานทูตในโตเกียว แต่เขามาแวะเที่ยวพัทยา ก่อนวันนั้นเราก็เลยอาสาเป็นไกด์ให้เขา พาเขาเที่ยวพัทยาอยู่ครึ่งวัน ตอนนั้นเรารู้สึกแปลกว่ายังมาเจออีกกันอีก มาเจอกันอีก

“ เราคิดว่าการไปเรียนนั้นเป็นเหมือนบันได เป็นทางผ่าน เห็นคนอื่นเขาเรียน แล้วเขามีความเจริญก้าวหน้า เราก็คิดว่ามันก็ต้องไปทางนี้ แต่พอไปมาแล้วมันรู้ว่ามีเจริญก้าวหน้าก็จริง แต่ในสภาพจิตใจของเรานั้นไม่เจริญตามไป ”

Holiday

ช่วงแรกๆ ที่กลับจากอเมริกามาอยู่ที่พัทยา เราก็ยังไม่ทำอะไร ยังถือว่าเป็น Holiday อยู่ เราก็ยังพักผ่อนเหมือนเราไปเมืองนอก ก็ยังเที่ยวอยู่เหมือนไปยุโรป เพราะยังมีเงินเหลืออยู่ ๕๐๐ เหรียญ

ช่วงที่พักผ่อน เราก็เที่ยวโต้เต้ของเราไป เราเห็นพัทยาเป็นเหมือนพาราไดซ์ เป็นที่ได้พักผ่อน ได้อาบแดด ได้อาบน้ำ และก็สูบกัญชาไป แต่เราไม่ได้เสพทั้งวันหรอก เสพแค่ครั้งสองครั้ง ช่วงที่เสพถ้ามีสติมันก็ไม่หลอน แต่บางครั้งก็มีอาการขึ้นๆ ลงๆ เช่น เวลาฤทธิ์ยามันออกก็เหมือนกับขึ้นสวรรค์ อารมณ์มันก็จะเบา เย็นสบาย ไม่เครียด ปลอ่ยวาง แต่พอฤทธิ์ยาหมดก็เหมือนกับตกนรก คืออารมณ์ไม่ดี เกิดอาการเครียด อาการวิตกกังวลอะไรต่างๆ ขึ้นมา ดังนั้นคนเสพยาก็เลยต้องแก้ด้วยการเสพเพื่ออารมณ์มันจะได้กลับขึ้นไปใหม่

หลังจากว่ายน้ำ อาบแดดแล้ว เราก็จะอ่านหนังสือ เพราะเราชอบอ่านหนังสือ อยู่แล้ว หนังสือส่วนใหญ่ที่อ่าน ตอนต้นก็เป็นพวกนิยายภาษาอังกฤษ ต่อมาก็ได้มาเจอหนังสือของเฮอรัลด์ เฮสเส เขาเป็นนักปรัชญาชาวเยอรมันที่เขียนหนังสือเกี่ยวกับการมุ่งแสวงหาสิ่งที่เป็นจิตวิญญาณที่ไม่สนใจกับเรื่องวัตถุข้าวของเงินทอง ซึ่งจะแตกต่างกับคนส่วนใหญ่ที่เกิดมาแล้วก็มุ่งแต่หาเรื่องของวัตถุทั้งนั้น

นักเขียนคนนี้เป็นคนที่เขียนเรื่องสิทธารถะ (Siddhartha) ตอนนั้นเขาก็ทำหนังสือสิทธารถะออกมาด้วย แต่ไม่ใช่เป็นเรื่องของพระพุทธเจ้านะ แต่ใช้ชื่อเดียวกัน เป็นเรื่องเกี่ยวกับชาวอินเดียคนหนึ่งชื่อสิทธารถะ มีเพื่อนคนหนึ่งชื่อโควินทะ สองคนนี่ตอนเป็นหนุ่มต่างก็แสวงหาทางสู่ความสุขอะไรไป ภายหลังโควินทะ ออกบวช เพราะเชื่อว่าการหาความสุขจากจิตวิญญาณที่ดีจะต้องไปทางศาสนา คือไปเป็นนักบวช แต่สิทธารถะเขาไม่เชื่อเรื่องบวช แต่เขาก็ไม่เชื่อทางวัตถุ เขาเชื่อในทางของเขาเอง ต่อมาเขาก็มีครอบครัว แล้วก็เกิดความทุกข์ความสุขอะไร

สลับกันไป เป็นแบบ way stream คือการหาความสุขจากเงินทอง หาความสุขจาก ลาภ ยศ สรรเสริญ สมัยนั้นเรื่องนี้ฮิตมากในหมู่ฮิปปี้ เพราะพวกฮิปปี้เขาก็อยากจะแสวงหาวิธีที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุเหมือนกัน ช่วงนั้นเราก็อ่านหนังสือที่เรื่องคล้ายๆ กัน อย่างนี้อีก ๕-๖ เล่มด้วยกัน ที่เขียนเกี่ยวกับจิตใจที่ต้องเลือกระหว่างทางวัตถุกับทางจิตวิญญาณ

เมืองพัทยา จ.ชลบุรี

สปช

ตอนที่เรากลับมาจากเมืองนอกใหม่ๆ (ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕) เราก็แต่งตัวสไตล์ฮิปปี้ คือใส่เสื้อยืด กางเกงขาสั้นหรือกางเกงยีนส์ และสะพายย่าม และตรงเสื้อยืดมันก็เขียนอะไรบ้างบอกตก อย่างนี้

ส่วนมากเราจะอยู่ที่พัทยา แต่บางทีก็ไปหาเพื่อนที่ กรุงเทพฯ ไปช้อปปิ้ง ไปเดินดูอะไรบ้าง มีวันหนึ่งเราเข้ามาที่กรุงเทพฯ แล้วอยากกินกาแฟ ก็เลยไปร้านกาแฟใน ห้างเซ็นทรัล สีลม ตอนนั้นเขาเพิ่งเปิดใหม่ คนสมัยนั้นเวลา เข้าห้างเขาจะแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย แบบชุดไปทำงาน อย่างนี้ วันนั้นเราก็แต่งกายแบบฮิปปี้ คือสะพายย่าม ใส่รองเท้าแตะ ใส่กางเกงยีนส์ เสื้อยืด ไว้ผมยาวๆ สมัยนั้น ผู้ชายผมยาวไม่ค่อยมี เรานั่งรออยู่ในร้านตั้งนาน เด็กเสิร์ฟ ไม่กล้าเข้ามาหาเราเลยนะ เราก็เลยเอะใจว่า เขาคงคิดว่า เราเป็นคนไทยแบบประสาทเสียอะไรพวกนี้มั้ง เราก็เลย แกล้งทำตัวเป็นฝรั่งพูดภาษาอังกฤษว่า *Hey come here, I need some coffee.* พอพูดแค่นี้เขาก็เลยเข้ามาหาเรา แล้วเขาก็ร้องว่า “อ้อ ไม่ใช่คนไทย มันไม่บ้า” เขาคงคิดว่า เราเป็นคนญี่ปุ่น ไต้หวัน หรือเกาหลี อะไรสักอย่างนี้แหละ

อย่างอเมริกาที่ New York บางร้าน ถ้าคนดำเข้าไป เขาจะไม่ขายของให้ ยกตัวอย่างคนที่มีชื่อเสียงที่เป็นคนมืด อย่างโอปราห์ วินฟรีย์ ไม่แน่ว่า ตอนนั้นเขาอยู่อเมริกาหรือฝรั่งเศส เขาจะไปซื้อเพชร คนขายมองหน้า แล้วเขาไม่ขายให้ เขาคิดว่าเป็นคนจน เขาไม่รู้จักวินฟรีย์

ฉะนั้น คนส่วนใหญ่จะดูที่สภาพ ภายนอกก่อนเลย ถ้าคนที่แต่งตัวไม่ดี ก็ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ แต่บางครั้งคนที่ แต่งตัวน่าเชื่อถือกลับเป็นของเก๋ก็มี เหมือนกัน ดังนั้นก็ต้องรู้จักกาลเทศะ เป็นธรรมดาเวลาเราเข้าไปที่แบบนั้น เขาต้องการให้เราแต่งตัวแบบนั้น ถ้าเรา ไม่แต่งตัวแบบนั้น ก็แสดงว่าเราฐานะ ไม่ถึง แต่นี่คือสภาพภายนอก ซึ่งภายใน มันอาจจะไม่เหมือนกับสภาพภายนอก ก็ได้ ข้างนอกดีแต่ข้างในมันอาจจะบูด ก็ได้ หรือข้างในดีแต่ข้างนอกบูดก็มี

พื้นเพเดิมของชีวิต

พอเงินเก็บที่มีมาจากอเมริกาใกล้จะหมด เราก็ได้รับเงินที่ทางรัฐบาลอเมริกัน เคยเก็บภาษีจากเราตอนทำงานที่อเมริกาอีก ๑๐๐ กว่าเหรียญ เขาส่งมาให้ที่ สถานทูต เราก็ไปเคลมเอา มา ก็ทำให้เราอยู่ต่อได้อีกหน่อย

ตั้งแต่กลับมาจากอเมริกาก็หลายเดือนแล้ว เราก็ไม่ได้ทำงานอะไร แต่ก็มี หางานอยู่ เปิดหนังสือพิมพ์ดูงานบ้าง แต่ไม่ได้หาแบบสนใจเท่าไร พ่อแม่เขาก็เป็น ห่วงเป็นใยว่าอุตสาหะไปเรียนหนังสือกลับมาแทนที่จะหางานทำเป็นกิจลักษณะ มันก็อยู่แบบประหลาดๆ แต่จริงๆ แล้วพ่อแม่เขาไม่รู้หรอกว่าตอนนั้นเราคิดอย่างไร อยากทำอะไร ชีวิตเราที่ผ่านมามันถามทางไปเรื่อยๆ ไม่ได้ปรึกษาใคร แต่ละเรื่อง มันอยู่ในหัวสมอง แล้วมันก็คิดของมันเอง และมันก็ตัดสินใจทำของมันไปเอง พ่อแม่ไม่รู้เรื่องเราหรอก

พื้นเพเดิมของใจเราเป็นคนชอบความสงบ ไม่ค่อยชอบสังคม ไม่ค่อยชอบ แสงสีเสียงเท่าไร ไม่ได้ไปลุ่มหลงกับการหาความสุขกับสิ่งเหล่านี้ ก็เลยไม่ได้คิด กระตือรือร้นที่อยากจะมีความก้าวหน้า หรือไปหางานทำ หาเงินหาทอง มันกลับจะหา วิธีว่าทำอย่างไรจะอยู่แบบสบายๆ ไม่ต้องมาคิดหรือต้องมาวุ่นวายกับอะไร

ตอนต้นเราก็ตีใจว่าได้เรียนจบแล้ว หมดภาระไป แต่พอเรียนจบแล้วมัน ก็ต้องหางานทำ ที่นั่นมันก็มีทุกซอกใหม่โผล่ขึ้นมา และงานที่อยากจะทำมันก็ไม่มี ช่วงนั้นเราอยากจะทำด้าน consult engineer เป็นพวกวิศวกรออกแบบที่ทำงาน อยู่ในสำนักงาน อยู่ในห้องแอร์ เพราะเราชอบงานคำนวณ ชอบงานออกแบบ แต่ สมัยนั้นในเมืองไทยเราไม่ค่อยมีบริษัทออกแบบประเภทนี้ วิศวกรจบใหม่ เขาจะให้ไปคุมงานสำรวจเซอร์เวย์ ไปอยู่ในป่า ไปคุมงานการทำถนนหนทาง ตัดถนนใหม่ หรือไปคุมงานการก่อสร้างอาคารอะไรอย่างเนี่ย ซึ่งเราไม่อยากจะไป

โดยนิสัยแล้วเป็นคนชอบความสงบ

ไม่ค่อยชอบเที่ยวเตร่

ช่วงวัยรุ่นก็มีกินเลี้ยงกินเหล้ากับเพื่อนฝูงบ้าง

แต่ไม่บ่อยไม่มาก ถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ไป

โดยปกติชอบไปอยู่ตามป่าเขาตามชายทะเล

อยู่กับธรรมชาติแล้วมีความสุข

พอจบกลับมา ก็ไม่ได้กระตือรือร้นหางานทำ

อยากจะพักผ่อน เหนื่อยจากการเรียนและการทำงาน

ทำให้คิดว่าชีวิตของเราแค่นี้เองหรือ

ก็เลยเห็นว่าที่เรียนจบมาแทนที่มันจะนำพาให้เราไปสู่ความสุขความสบาย แต่มัน ไม่ใช่ และเรายังคิดไปถึงว่ามันก็ต้องทำงานแบบนี้ไปจนอายุ ๖๐ ถึงจะหยุดทำ แล้วเงินที่ได้มาก็ใช้ไปหมดไป มันก็เลยเห็นว่าชีวิตนี้มันไม่มีอะไรที่ถือว่าเป็นของ เราอย่างแท้จริง แล้วสภาพจิตใจมันก็หวั่นไหวไม่มั่นคง เพราะเวลาที่ทำงานอยู่ก็ ไม่รู้ว่าจะถูกเขาไล่ออกเมื่อไร บริษัทจะเจ๊งเมื่อไหร่ มันมีตัวแปรเยอะ มันก็เลยเบื่อๆ มันก็เลยไม่ขวนขวายที่จะทำงาน

ผู้จัดการร้านไอศกรีม

หลังจากพักผ่อนอยู่เกือบปีหนึ่ง พอเงินเก็บใกล้จะหมด เราก็ได้งานที่ร้านไอศกรีมพอดี ตอนนั้นมีเพื่อนที่เรียนเซเว่นเดย์มาด้วยกัน เขาเป็น interior design เขามาทำงานให้กับฝรั่งชาวอเมริกัน ฝรั่งอเมริกันคนนี้เป็นคนทำ interior ให้กับโรงแรมแถวบาห์ลี แล้วเขาก็มีเช่าห้องอยู่ใน Lobby ของโรงแรม แล้วขายของให้กับนักท่องเที่ยว เป็นพวกชุดว่ายน้ำ กางเกงว่ายน้ำ โลชั่น สบู่ สบู่พวกพวกพวก หรือของชำร่วยอะไรต่างๆ แล้วฝรั่งคนนี้เขาเห็นว่าที่พัทยาไม่มีร้านขายไอศกรีม ก็เลยอยากเปิดร้านขายไอศกรีม เขาก็เลยส่งเพื่อนคนนี้มาหาบ้านเขาเพื่อจะปรับปรุงตกแต่งให้ดูเป็นร้านขายไอศกรีม ตอนนั้นเขาไปเช่าบ้านพักตากอากาศเก่าที่อยู่ติดถนนซึ่งติดกับชายทะเลที่พัทยาได้ แล้วเขาก็ renovate ใหม่ ทำเป็นบ้านที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าพักได้แต่จะไม่มีบริการมารับออเดอร์ที่โต๊ะ คือต้องให้ลูกค้าไปสั่งเอง แต่จะมีเด็กมาเสิร์ฟให้เหมือนกับ

“ ฝรั่งอยากจะเปิดร้านไอศกรีม ตอนที่อยู่เมืองนอก เคยทำงานร้านขายไอศกรีม ก็เลยมีประสบการณ์ด้านนี้ ฝรั่งก็เลยให้เป็นผู้จัดการ ให้จัดตั้งระบบ จ้างคนงาน หออะไรต่างๆ มา ร้านนี้ไม่ใช่ร้านขาย ไอศกรีมธรรมดา แต่เป็นชนิดที่ต้องผสมปรุงแต่ง เป็นพวกไอศกรีมชั้นดี ซึ่งในสมัยนั้นไม่ค่อยมีขาย ในเมืองไทย ”

เวลาเราไปที่ร้านแมคโดนัลด์แล้วไปสั่งว่าจะเอาแฮมเบอร์เกอร์ หรือเอาอะไร พอจ่ายเงินเสร็จก็ไปนั่ง แล้วเดี๋ยวก็มีเด็กเอามาเสิร์ฟให้ เขาจะจัดร้านอยู่ในสวน โต๊ะที่ใช้ก็เป็นแบบโต๊ะหินอ่อนกลมๆ แล้วก็เป็นที่เหล็ก เด็กเสิร์ฟก็ใส่กระโปรงสีชมพูเป็นลายเส้นสีขาว แล้วก็มียืนขาว

ตอนแรกพอเราเห็นเพื่อนมาทำงานที่พัทยา เราก็เลยถามเขาว่า มาทำอะไร เขาบอกว่าจะมาทำร้านไอศกรีมแบบที่เมืองนอก เป็นพวกไอศกรีมชั้นดีชั้นดีอะไรต่างๆ เราก็เลยถามเพื่อนว่า เขามีผู้จัดการร้านหรือยัง เขาก็ตอบว่ายังไม่มี เราก็เลยบอกว่าช่วยบอกเขาหน่อยว่าตอนที่อยู่อเมริกาเราเคยทำงานที่ร้านขายไอศกรีม เรามี

ประสบการณ์ เราอยากทำงานนี้ เจ้าของฝรั่งก็เลยเรียกเราไปคุยด้วย เขาก็ถามว่า คุณทำได้ใช่ไหม เราก็ตอบว่าได้ งานนี้ง่ายจะตายไป แล้วเขาก็ถามว่า คุณจะเอาเงินเดือนเท่าไร ก็เลยบอกว่า เอาเท่ากับ F&B Manager ในโรงแรมก็แล้วกัน ตอนนั้นตำแหน่ง F&B คนไทย ก็ได้ประมาณ ๓,๕๐๐ บาท ถ้าเราไปทำงานวิศวะก็ได้ ๓,๐๐๐ บาท ก็เลยคิดว่ามาเป็น F&B ร้านขายไอศกรีมดีกว่า งานสบายกว่า ไม่ต้องเครียด ถ้าไปทำงานวิศวะนี้ มันต้องใช้สมองเพราะ

ต้องคำนวณต้องอะไร แล้วเงินเดือนมันก็แค่ ๓,๐๐๐ บาท แล้วปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือมันต้องไปอยู่กรุงเทพฯ หรือบางทีอาจจะถูกส่งไปอยู่ตามที่เขาทำถนนหรือตาม site งานต่างๆ ก็เลยคิดว่างานวิศวะนี่ไม่เอาดีกว่า เป็นงานแบบรถแทรกเตอร์ สู้มาเป็นผู้จัดการร้านไอศกรีมดีกว่า และที่ทำงานก็อยู่พักยาได้ มันก็ใกล้บ้านที่เราพัก ตอนนั้นเราพักอยู่ที่นาเกลือ สมัยนั้นนั่งรถสองแถวจากที่ทำงานก็แค่บาทเดียว แต่ถ้าทำงานวิศวะ สมมติต้องไปอยู่ที่กรุงเทพฯ เราก็ต้องไปเช่าบ้าน ก็ต้องเสียค่าเช่าบ้านอย่างน้อยก็เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท แล้วไหนจะค่าเดินทาง ค่ากิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีก เงิน ๓,๐๐๐ นี่มันจะพอหรือ งานร้านไอศกรีมมันสบายกว่าเยอะเลย

พอเจ้าของฝรั่งรู้ว่าเรามีประสบการณ์ เขาก็เลยยกให้เราเป็นผู้จัดการเป็นคน set up ให้เขาทั้งหมดเลย ทั้งอบรมเด็ก ให้เราคิดเมนูคิดค่าของว่าราคาต้องเป็นเท่าไร ขายเท่าไร แล้วให้เราไปหาซื้อถ้วยไอติม ถ้วยแบบชาม ถ้วยแก้ว พวกช้อนอะไรต่างๆ สมัยนั้นมันไม่มีเป็นแหล่ง เราต้องไปดูแถวพาหุรัด โดยซื้อเป็นตัวอย่างมาให้เจ้าของดูก่อน ถ้าเขาโอเคชอบก็ค่อยซื้อมาทั้งหมด แล้วพวกไอศกรีมก็ใช้ของ Foremost เพราะเขามีเครื่องที่อบปิ้งเครื่องผสมอะไรทุกอย่างครบถ้วน แล้วเราก็มาคำนวณค่าใช้จ่าย ค่าของ ว่าไอติมถ้วยนี้ราคาต้นทุนเท่าไร แล้วต้องขายเท่าไร ต้องเอาของมาชั่งดู ไอติมก็ถ้วย ถ้วยหนึ่งก็ก้อน ก็บาท ก็นั่งคำนวณไป งานนี้มันคำนวณง่ายกว่าคำนวณเรื่องตกรามบ้านช่อง แล้วเงินเดือนก็ดีกว่าวิศกรนิดหน่อย

ตอนนั้นเจ้าของเขาก็ไม่ต้องทำอะไร เขาแค่มาดูเวลาเราทำเวลาเราบริหาร และก็มาดูที่ยอดขายเท่านั้น ช่วงนั้นจะมีคนมากก็ช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ มันจะขายดี ลูกค้าส่วนใหญ่จะมาจากกรุงเทพฯ เพราะเป็นวันหยุด แล้วเขามาเที่ยวกัน ส่วนวันธรรมดาคนไม่ค่อยมี คนมีน้อย มันก็เลยแค่พออยู่ได้ แต่ไม่ถึงกับได้กำไรดิบกำไรดี มันก็ไปของมันได้เรื่อยๆ

พอเราจัดระบบเสร็จแล้ว เทรนเด็กหมดแล้ว เราก็ไม่ต้องทำอะไร ก็เลยมีเวลาได้อ่านหนังสือ กินไอติมฟรี ดื่มน้ำกาแฟฟรี ช่วงไหนอยากจะลงไปว่ายน้ำก็ลงไปได้ เพราะมันอยู่ริมทะเล รู้สึกว่างานสบายกว่าวิศวะ

ตอนเราทำงานเป็นผู้จัดการร้านขายไอศกรีม เราก็แต่งตัวแบบธรรมดาๆ ไม่ได้ใส่เสื้อเชิ้ตผูกเน็คไทอะไร เราก็ใส่เสื้อยืดกางเกงขาสั้น หรือใส่กางเกงยีนส์แบบเดิม ซึ่งเจ้าของฝรั่งเขาก็ไม่ว่าอะไร เขาไม่แคร์ เพราะเขาจะดูที่ผลงานของเรา มากกว่า แต่ก็เคยมีคนเข้ามาในร้านแล้วเขาไม่รู้จะถามใคร เขาก็ถามเด็กเสิร์ฟว่า ผู้จัดการอยู่หรือเปล่า เด็กมันก็ชี้มาที่เรา เขาทำหน้าที่ไม่เชื่อ แต่เราก็ไม่รู้สึกละไร เพราะปกติเราก็ไม่ค่อยจะชอบแต่งตัวไม่ชอบอวดตัวอยู่แล้วไม่รู้จะอวดไปทำไม อวดแล้วเหนื่อย สู้ไม่อวดดีกว่า ทำตัวแบบสบายๆ ใครจะนับถือหรือไม่นับถือ ใครจะอะไรก็ได้ไม่ได้ทำให้เรารวยขึ้นหรือจนลง ไม่ได้ทำให้เราดีขึ้นหรือเลวลงแต่อย่างไร

วิธีของ พระพุทธเจ้า ๒

ความรู้ชนิดเดียวที่ดับความทุกข์ได้

“พอฉันฝรั่งเอาหนังสือธรรมะมาให้อ่าน ก็เลย
ได้ศึกษาธรรมะเป็นครั้งแรกในชีวิต เป็นหนังสือ
ภาษาอังกฤษเล่มเล็ก ๆ ๒๐ กว่าหน้า พออ่านแล้ว
ดูตามันก็สว่างขึ้นมา”

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

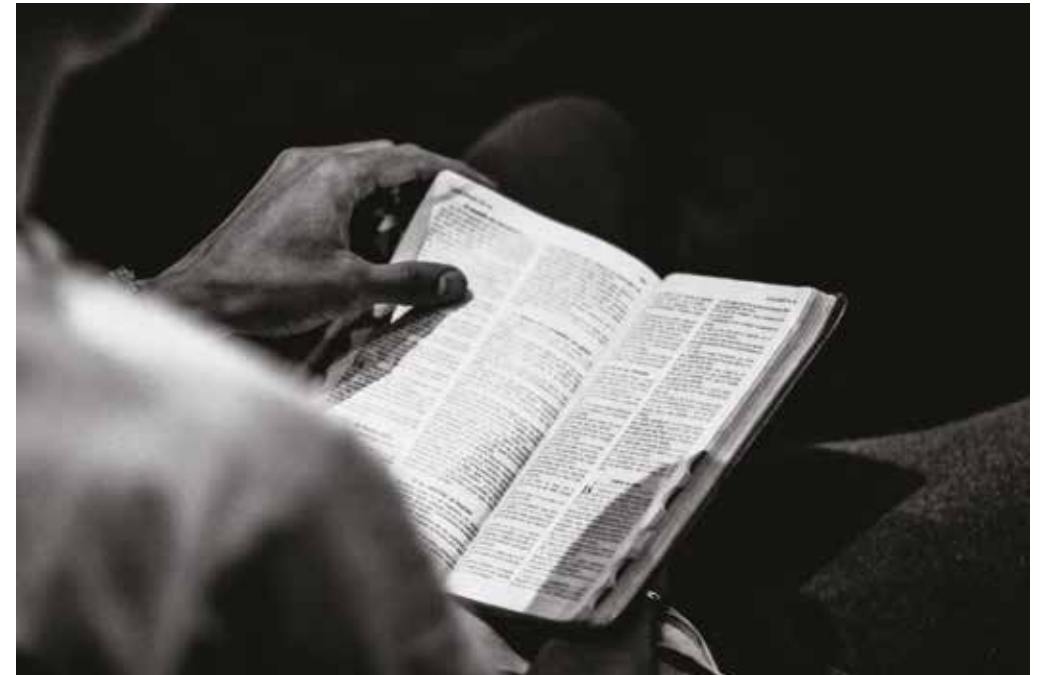
วิธีของพระพุทธรเจ้า

ระหว่างทำงานที่ร้านไอศกรีม เราก็โชคดีได้ไปเจอกับชาวต่างประเทศคนหนึ่ง เขาเป็นลูกศิษย์ของสมเด็จพระสังฆราช (สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณ-สังวร) ที่วัดบวรฯ และเขาก็เป็นลูกค้ำของเจ้าของบริษัทที่เราทำงานอยู่ด้วย เขาเห็นว่าเราคุยเกี่ยวกับเรื่องปรัชญาชีวิตทางด้านจิตใจเป็นส่วนใหญ่ เขาก็บอกว่าน่าจะเอาหนังสือธรรมะไปอ่าน เขาเลยแบ่งหนังสือธรรมะมาให้เราเล่มหนึ่ง เป็นหนังสือที่ได้มาจากประเทศศรีลังกา ชุดของมันจะมี ๓ เล่ม มือนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เขาให้มาเล่มหนึ่งที่เกี่ยวกับอนิจจัง หนังสือเล่มนี้เขาเอาความคิดเห็นของปรัชญาทางตะวันตกมาเปรียบเทียบกับคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งมันก็คล้ายๆ กันคือทุกคนก็เห็นว่าทุกอย่างมันไม่เที่ยง มีเกิดมีดับ แต่ทางตะวันตกเขาไม่รู้วิธีปฏิบัติกับสิ่งเหล่านี้ว่าจะปฏิบัติอย่างไร มีแต่พระพุทธเจ้าเท่านั้นที่รู้จักวิธีปฏิบัติกับสิ่งเหล่านี้ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัติด้วยการฝึกจิต ทำจิตให้สงบให้ปล่อยวาง พอเราอ่านแล้วก็รู้สึกประทับใจ เพราะเคยเห็นอนิจจังมาตั้งแต่เด็ก คือเห็น

ความตายมาตั้งแต่เด็ก แต่ยังไม่รู้วิธีที่จะปฏิบัติกับมันอย่างเป็นกอบเป็นกำให้มันได้ประโยชน์ แล้วพอได้อ่านขยายความ ได้อ่านถึงเรื่องมรรค ๘ เรื่องอริยสัจ ๔ มันก็เลยเริ่มเข้าใจมากขึ้นๆ ว่าจิตใจของเรามันตกอยู่ในกองทุกข์เพราะความอยากนี่เอง พระพุทธเจ้าก็เคยเป็นแบบนี้เหมือนกัน พระองค์จึงตัดสินใจเสด็จออกบวชเพื่อปฏิบัติ แล้วก็ได้ทรงค้นพบทางหลุดพ้นจากกองทุกข์นี้ว่าต้องไปปฏิบัติมรรค ๘ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นี่ตัวเราเองก็เลยเริ่มสนใจและมาตรวจตราดูตัวเองว่าเราก็มีสติอยู่พอสมควร คือเราไม่ค่อยได้ละเมิดศีล ๕ หรือถ้าจะมีละเมิดบ้างก็แค่ข้อ ๕ เพราะบางทีก็ยังมีปาร์ตี้มีอะไรอย่างนี้ แต่ก็ไม่ถึงกับติดองแอมหรืออะไร ไม่ใช่แบบว่าต้องดื่มทุกวันอะไรอย่างนี้

“
ปัญหาของใจเกิดจากความอยาก
วิธีที่จะหยุดความอยากนี้
หยุดอย่างไรก็ไม่รู้เหมือนกัน
มีแต่พระพุทธเจ้านี่เท่านั้น
ที่ท่ายุติหมด รู้ทุกขั้นตอน
”

พอได้อ่านเล่มแรกแล้วมันก็ชอบเราก็เลยเขียนไปขอหนังสือที่เขาให้มาเพิ่ม เขาก็ส่งรายการหนังสือมาให้ว่าหนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับอะไร มีทั้งที่ให้ฟรีและเสียเงิน หนังสือที่เสียเงินเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติ เช่น สติปัฏฐาน ๔ ซึ่งเขาถอดมาจากพระไตรปิฎก แล้วก็เพิ่มเติมพวกอรรถกถาอะไรต่างๆ เข้าไปมีการอธิบายความกว้างขึ้น ก็เลยจับประเด็นได้ว่า สติปัฏฐานนี้สอนวิธีฝึกสติ วิธีนั่งสมาธิ แล้วก็วิธีเจริญปัญญา ช่วงนั้นเราก็เลยได้หนังสือธรรมะมาเป็นคู่มือหลายเล่ม

สมัยก่อนเราก็อ่านแต่หนังสือนิยายเกี่ยวกับเรื่องจิตวิญญาณ แต่พอมาเจอหนังสือศาสนาพุทธเข้า มันก็เลยติดใจ พระพุทธเจ้าอธิบายดีที่สุดว่า ชีวิตนี้มีไว้เพื่ออะไร เราเกิดมาเพื่อทำอะไร ท่านชี้บอกว่าเรามาเกิดเพื่อมาดับทุกข์กัน เพราะพวกเราทุกคนมีความทุกข์ แต่วิธีดับทุกข์ของพวกเรานั้นดับไม่สนิท มันดับไม่ถาวรดับแล้วเดี๋ยวก็เกิดอีก วิธีดับทุกข์ของเราคือเวลาเกิดความทุกข์ใจเราก็จะไปเที่ยวกันไปดูหนังฟังเพลงกันไปกินไปดื่มกันไป Shopping กัน ความทุกข์ใจก็หายไปชั่วคราวเดี๋ยวอีกสักพักมันก็จะกลับมาใหม่ พระพุทธเจ้าบอกว่าตอนที่พระองค์เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ พระองค์ก็เคยใช้วิธีดับทุกข์เหมือนกับพวกเรา แต่มันไม่ใช่วิธีดับทุกข์ที่แท้จริง เพราะพระองค์ทรงเห็นว่าต่อไปเราจะต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ยิ่งเวลาไปแก่ไปเจ็บ ไปตายนี้ ยิ่งจะทุกข์มากขึ้นไปอีก เพราะจะไม่สามารถดับความทุกข์ด้วยการหาความสุขต่างๆ ได้

เราก็เลยได้ข้อคิดว่า เอ้อ เราก็เคยดับความทุกข์ด้วยการไปเที่ยวมา ไปเที่ยวยุโรป ไปเรียนหนังสือแทบเป็นแทบตายก็คิดว่าจะไปดับความทุกข์ได้ แต่ที่ไหนได้ไปเรียนก็ทุกข์อีก จบมาแล้วก็ทุกข์อีก ทุกข์เพราะต้องหางานทำ พอได้งานทำก็ทุกข์กับงานอีก ไม่รู้ว่าจะทำได้กี่เดือนก็ปี เขาจะไล่ออกเมื่อไรก็ไม่รู้ เวลาทำงานก็ทุกข์กับคนที่ทำงานด้วยกัน เพราะจะมีปัญหาอะไรกันอีก รู้สึกว่ามองไปทางไหนมันมีแต่ทุกข์ วิธีที่เราเคยใช้ดับความทุกข์มันกลับกลายเป็นว่าเราวิ่งไปเจอความทุกข์อยู่เรื่อยๆ ไม่มีวันสิ้นสุด

แต่พอเราได้อ่านวิธีของพระพุทธเจ้าที่บอกว่าไปอยู่คนเดียวซิ เราเห็นด้วยเลยว่า เอ้อ อยู่คนเดียวเนี่ยดีที่สุด อยู่กับคนอื่นแล้วมันเรื่องมาก มันมีแต่เรื่อง เราอยู่กับเขาเพื่อดับความทุกข์เราใช้ไหม เราอยู่กับเขาเพราะเราอาศัยเขาให้ความสุขกับเราใช้ไหม แต่ความสุขที่เราได้จากเขามันไม่ได้เป็นความสุขอย่างเดียว มันมีความทุกข์มีปัญหามาตามด้วย ดีไม่ดีเราต้องไปเลี้ยงเขาไปดูแลเขาอีกเพื่อให้เขามาให้ความสุขกับเรา มันก็เลยไม่ใช่เป็นวิธีดับทุกข์ที่แท้จริง

วิธีดับความทุกข์ของ
พระพุทธเจ้าคือทรงสอนให้ฝึกสมาธิ
ทำใจให้สงบ แล้วก็ใช้ปัญญาหยุด
ความอยาก ถอดถอนความอยาก
ต่างๆ ที่มีอยู่ภายในใจให้มันหมดไป

ลัทธิแห่งธรรมครั้งแรก

เราศึกษามาอยู่หลายเดือน อ่านหนังสือเรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา เรื่องอะไร แต่ก็ยังไม่เคยนั่งสมาธิสักที จนวันหนึ่งมันนึกขึ้นมาเองว่า “ตั้งแต่มีงเรียนมานี้ มีงยังไม่ได้นั่งยังไม่ได้ปฏิบัติเลยนะ เฮ้ย เมื่อไรมีงจะนั่งวะ” ก็เลยเอาเดี๋ยวนี้นี้เลย มาลองนั่งสมาธิ นั่งดูลมหายใจแบบอานาปานสติ เพราะในสติปัฏฐานสอนให้นั่ง

พอเริ่มนั่งแล้วมันก็เริ่มนั่งได้ ตอนต้นก็นั่ง ๕ นาที ต่อไปก็ ๑๐ นาที ต่อไปก็ ๑๕ นาที ช่วงแรกๆ เวลานั้นมันก็นึกโน้นคิดนี้ ก็พยายามควบคุมมันไป ดึงมันไว้ ต่อจากนั้นมันก็รู้สึกเบาสบายขึ้น ความคิดเบาบางลง ก็เลยเกิดความชอบ เพราะนี่ เป็นสิ่งที่เราไม่เคยพบไม่เคยทำมาก่อน หลังจากนั้นก็นั่งหลายครั้ง จนครั้งหนึ่งมัน เริ่มเจ็บ เจ็บแล้วก็เริ่มเกิดอาการเครียด เกิดอาการทรมานขึ้นมาในใจ แต่ยังไม่ อยากรจะลุก ก็เลยคิดเอง ลองใช้คำบริกรรม

ตอนนั้นเราชอบคำว่าอนิจจัง ก็เลยว่า “อนิจจังๆ ไม่เที่ยงๆ” ไป เดียวเดียวความเจ็บนั้นมันหายไปเลย มันแปลกใจขึ้นมาเมื่อก็เจ็บแสน จะทรมานใจ พอเราบริกรรมถึยบคือไม่ให้ไปคิดเรื่องอะไร ไม่ให้ไป คิดถึง แม้แต่ความเจ็บก็ไม่ได้ไปอยากให้มันหาย เพียงแต่รู้ว่าใจเรา ต้องมีอะไรเป็นที่พึ่งสักอย่าง เพราะอยู่เฉยๆ แล้วมันทรมานใจ มันทุกข์ใจ พอบริกรรมไปแป๊บเดียวเท่านั้น มันขาดหายไปเลย จิตมัน นิ่งเลย แต่มันไม่รวมแบบหายไปนะ ตา หู รูป เสียง กลิ่น รส มัน ยังมีอยู่ทุกอย่าง แต่ตัวทุกข์ทรมานใจ ใจที่มันดันมันกวัดแกว่งนี้ มันหายไป มันนิ่งไปเฉยๆ แม้ความเจ็บปวดที่รู้สึกจากร่างกายก็หายไป จิตเบาสบาย แต่เป็นชั่วขณะ เหตุการณ์นี้มันเหมือนกับฟ้าแลบ มันโล่ง มันเบาขึ้นมา มันสบายขึ้นมา

มันก็เลยเกิดความรู้สึกอัศจรรย์ใจ รู้สึกสุขใจอิมใจกับเหตุการณ์นี้ซึ่งไม่เคย เกิดขึ้นมาก่อนในชีวิต ที่เราสามารถพลิก ความเครียดให้หายได้ด้วยการบริกรรม ถือว่าเป็นการชิมรสแห่งธรรมเป็น ครั้งแรก มันก็เลยเห็นคุณค่าของการ ภาวนาของการนั่งสมาธิ

ตอนนั้นเราก็เลยหาเวลาวางมานั่ง ถ้าวางตรงไหนก็นั่งเลย ตอนนั้นยังทำงาน ที่ร้านไอศกรีมอยู่ พอเรานั่งบ่อยๆ ก็เริ่ม รู้สึกว่าการทำงานกับการนั่งสมาธินี้ มันสวนทางกัน เพราะเวลาทำงานมัน ต้องคิด ต้องเครียด มีเรื่องมีราวมีปัญหา ก็ต้องแก้ไข จิตมันก็เลยวุ่นวาย ไม่สงบ แล้วช่วงนั้นทางเจ้าของร้านเขาก็มาคอย กดให้เราหารายได้เพิ่ม เช่น ให้หาขนมอื่น มาขาย หรือทำแฮมเบอร์เกอร์เพิ่ม หรือ หาอะไรอย่างอื่นมาขายเพิ่มเติม โดยที่ ขณะนั้นเราไม่อยากจะคิดอะไรเลย ซึ่งจะ แตกต่างกับเวลานั่งสมาธิเวลามานั่งสมาธิ ใจมันจะว่างจะเย็นสบายถึงจิตมันไม่สงบ เต็มที่ก็ก็ตาม แต่ก็เห็นความแตกต่าง ระหว่างเวลาจิตมีเรื่องกับไม่มีเรื่อง ก็เลย มาคิดว่า ๒ อย่างนี้มันไปด้วยกันไม่ได้ จะต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เลย ตัดสินใจว่า “กูไม่ทำดีกว่า กูออกดีกว่า

มาทางปฏิบัติดีกว่า” แต่ตอนนั้นไม่คิดว่า จะบวชนะ แค่คิดว่าอยากจะให้มีเวลา ได้นั่งสมาธิมากๆ ได้ศึกษาธรรมะมากๆ เรื่องการบวชนี้ยังไม่มีอยู่ในความรู้สึก

เราก็เลยไปคุยกับเจ้าของร้านบอก เขาว่าอยากจะลาออก และโดยมารยาท ก็ต้องมาบอกล่วงหน้าก่อนเดือนหนึ่ง ตั้งใจจะออกสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๑๖ แล้วเราก็ยังบอกเขาว่า ไม่เป็นไรนะยู เราเทรนทุกคนมาดี และมีรองผู้จัดการ ที่เป็นผู้ช่วยเราอยู่คนหนึ่ง ซึ่งผู้ช่วยคนนี้ เขาเคยไปอยู่อเมริกามาก่อน เขาก็รู้เรื่อง ทุกอย่าง เจ้าของเขาก็เลยโอเค ตอนแรก เขาคิดว่าเราจะขอเงินเดือนเพิ่ม เราว่า ไม่ใช่หรอก เงินเดือนเหลือเฟือ พอดีเรา เห็นว่านี่ไม่ใช่ทางของเรา เราอยากจะไป ทาง Spiritual เพราะได้ทดลองนั่งสมาธิ แล้วมันมีความสุข มีความสุข คิดว่า อยากรจะให้เวลากับเรื่องนี้ให้มากขึ้น เขาก็บอกว่าเขาเข้าใจ ตอนที่เขาเป็นหนุ่ม เขาก็เคยคิดแบบนี้ เราก็เลยโอเค

เราทำงานที่ร้านไอศกรีมนี้ประมาณ ๕-๖ เดือน และเริ่มปฏิบัตินั่งสมาธิใน ระหว่างทำงานที่นี้ได้ประมาณ ๒-๓ เดือน ก่อนที่จะลาออก

**“พอได้หนังสือธรรมะ
มาอ่านครั้งแรก**
พระพุทธรูปก็ทรงแสดงว่า
ทุกอย่างมันเป็นไตรลักษณ์
จะไปหาความสุขจากอะไร
ในโลกนี้ไม่ได้หรอก
มันมีความทุกข์ทั้งนั้น
ต้องหาความสุขจากข้างใน
ก็เลยสนใจศึกษาวิธีปฏิบัติ”

“พอฝึกนั่งสมาธิก็เห็นว่า โอ๊ย ดี นั่งสมาธิแล้ว
ใจเย็นสบาย **สุขยิ่งกว่าไปกินเหล้าไปเที่ยว**
ไปกินเหล้าไปเที่ยวนี้เสียเงิน แล้วก็ปวดหัว
ตื่นขึ้นมาแล้วปวดศีรษะ ก็เลยเลิก เมื่อก่อนก็
สูบบุหรี่ เมื่อก่อนก็ดื่มสุรา เพียงแต่ว่าไม่มาก
ก็ดื่มพอหอมปากหอมคออะไรอย่างนี้ ตอนเย็นๆ
เคลิ้มๆ หนอยก็ดื่ม **ตอนหลังพอมานั่งสมาธิ**
ก็เลยเลิกเที่ยวเลิกอะไร ก็เลยเห็นว่าความสุข
แบบนี้ไม่ต้องใช้เงิน ก็เลยลาออกจากงาน”

“ลาออกจากงานแล้วเราก็ไปหาที่ปฏิบัติอยู่
คนเดียว ไม่ยุ่งกับใคร **ตัดหมด** คำว่าตัดนี้
ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความรักความคิดถึง
แต่ตอนที่ปฏิบัตินี้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ **ยุติความ**
คิดถึงกันและกันไว้ชั่วคราวก่อน”

ชุดงานทางโลกมุ่งสู่งานทางธรรม

วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ เป็นวันสุดท้ายของการทำงานของเรา และเป็นวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ด้วย วันนั้นก็เลยจัดปาร์ตี้ปิดร้านเลี้ยงฉลอง ที่ร้านก็มีที่ปิ้งขนมปัง มีที่ปิ้งแฮมเบอร์เกอร์ เราก็เลยทำเลี้ยงเพื่อนๆ ที่รู้จักกันไม่กี่คน คินนันั้นก็ยังกินเปียร์อยู่ เพราะตั้งแต่เราอยู่เมืองนอก เรื่องกินเปียร์นี่มันเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว ทุกคืนวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เขาก็จะมีจัดปาร์ตี้ปาร์ตี้กัน กินเปียร์กัน แล้วตอนหลังก็เริ่มมียาเสพติดพวกกัญชากัญชาอะไรมาเสพกัน อยู่ในสังคมแบบนั้น เราก็เสพไปตามประสา แต่แปลกมันไม่ติด พอภาวนาบีบมันเลิกได้หมด บุหรี่เคยสูบกก็เลิกได้ เปียร์เคยกินก็เลิกได้ กัญชาเคยสูบกก็เลิกได้

พอวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ เราก็หายตัวไปเลย ไม่ยุ่งกับใคร เก็บตัวอยู่ในบ้าน เริ่มปฏิบัติเลย แต่ก่อนจะต้องออกไปทำงาน ก็เปลี่ยนมาเดินจงกรม นั่งสมาธิ สลับกับอ่านหนังสือธรรมะ อยู่ที่บ้าน เป็นการเปลี่ยนงานไปเท่านั้นเอง เปลี่ยนจากงานข้างนอกเข้ามาสู่งานข้างใน

ตอนนั้นเราพักอยู่คนเดียวที่บ้านในตลาดนาเกลือ อยู่ซอยข้างไปรษณีย์ บ้านที่อยู่นี้แม่เขาทิ้งให้เราอยู่คนเดียว ส่วนตัวเขาจะไปอยู่อีกบ้านหนึ่ง ตอนนั้นแม่เราก็ไม่เข้าใจ เขาเครียดกับเรามาก เพราะเราเริ่มเหมือนคนไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ ไม่มีอะไร วันๆ เห็นแต่เราสละพายำเดินไปขึ้นรถสองแถวไปนั่งสมาธิตามชายหาดตามอะไร เพื่อนฝูงเขาถามเขาก็อายุว่าลูกชายนี้เป็นยังไง แต่เขาก็ไม่รู้จะทำยังไงกับเรา เพราะตั้งแต่เรากลับมาจากเมืองนอก เราก็ไม่เคยขอเงินหรืออาศัยเขาอีกต่อไป เขาก็เลยไม่มี power อะไรที่จะมาสั่งเราบังคับเรา

“สมัยที่เราเริ่มปฏิบัติ เราก็ปฏิบัติคนเดียว ไม่ได้ไปเข้าคอร์สที่ไหน อาศัยอ่านหนังสือ พออ่านแล้วเราก็เข้าใจว่า ต้องทำใจให้สงบ ให้นั่งสมาธิ ให้เจริญสติ เราก็พยายามทำไปตามที่อ่านในหนังสือ”

“เพื่อนฝูงมาชวน ไปโน่นมานี่ก็ไม่ไป พอเขารู้ว่าไม่ไป ต่อไปเขาก็ไม่มาชวน เขาก็ปล่อยให้เรา อยู่ตามสภาพของเราไป”

ตอนที่ออกจากงานเรามีเงินเก็บอยู่หกพันบาท วางแผนไว้ว่าปีหนึ่งจะปฏิบัติอย่างเดียว ดูว่าจะไปถึงไหน ถ้าไปไม่ไหวทางนี้ก็อาจจะเลิกปฏิบัติแล้วกลับไปหางานทำใหม่หรือไม่เช่นนั้นก็อาจจะกลับไปเรียนต่อหรือไปหางานทำที่อเมริกา เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นงานล้างชาม แต่รายได้มันก็ยังดีกว่างานวิเศษในเมืองไทย

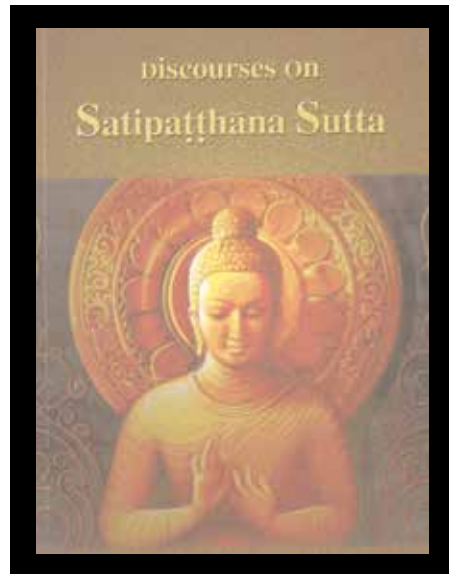
ตอนนั้นเราตัดสินใจกินอาหารแค่วันละมื้อ สมัยนั้นกล้วยเตี่ยวขามละ ๒ บาท ข้าวมันไก่จานละ ๓ บาท วันหนึ่งใช้ ๕ บาท ค่าอาหารเดือนหนึ่งก็ใช้ร้อยกว่าบาท ส่วนค่าน้ำค่าไฟก็ไม่เยอะ ไฟฟ้าตอนกลางคืนเราก็ไม่ได้ใช้ เพราะตอนกลางคืนเราก็นั่งสมาธิไป ค่าไฟเลยเดือนละไม่กี่บาท ส่วนน้ำก็อาบแค่วันละหนก็พอแล้วจะไปอาบน้ำสักกี่หน มันก็เลยไม่ค่อยมีค่าใช้จ่ายอะไร มันก็เลยอยู่ได้

ช่วงที่ปฏิบัติเอง เราไม่ได้หวังอะไรมาก หวังแค่ให้เราสามารถควบคุมจิตของเราไม่ให้เครียดไม่ให้ทุกข์เท่านั้น ส่วนเรื่องมรรคผลนี้เราไม่ได้ไปจริงจังอะไรกับมัน ไม่เคยคิดถึงมัน ตอนนั้นขอแค่ให้จิตใจเรา happy ก็แล้วกัน เราได้ความสุขจากการภาวนา เราก็อาศัยการภาวนาให้มีความสุขกับเราไปเรื่อยๆ

มหาสติปัฏฐานสูตรเป็นครูนำทาง

ตอนนั้นเราเก็บตัวอยู่ในบ้าน เติมน้ำดื่ม นั่งสมาธิ อ่านหนังสือธรรมะ สลับกับทำงานบ้าน กวาดบ้าน ถูบ้าน แล้วก็นอน หรือบางครั้งก็ทำกับข้าวกินเองบ้าง แต่กินคนเดียว เพราะในสติปัฏฐานหรือหนังสือธรรมะเล่มอื่นที่เกี่ยวกับการภาวนา เขาบอกว่าต้องอยู่คนเดียว ต้องปลีกวิเวก ต้องเจริญสติอย่างต่อเนื่อง และต้องรู้จักประมาณในการรับประทานอาหาร ไม่ให้รับประทานมากเกินไป ถ้ารับประทานมากหลายรอบหลายมือ มันก็ยุ่งยากและก็ทำให้วังเวงเหงาหาวนอน ถ้าอยากจะเจริญก้าวหน้าในทางนี้ เราก็เลยทำตามหนังสือที่อ่านมา

ในสติปัฏฐานนี้สอนให้เฝ้าดูร่างกายตลอดเวลา ร่างกายทำอะไรก็อยู่กับมันไป มันล้างหน้าก็ล้างหน้ากับมัน มันแปรงฟันก็แปรงฟัน มันหิวผมก็หิวผม มันหันหน้าไปทางซ้ายก็ไป หันหน้าไปทางขวาก็หันหน้าไปกับมัน ให้อยู่กับมัน ให้เฝ้าดูมัน อย่าไปที่อื่น ถ้าเราไม่ทำงานแล้วมันไม่มีเรื่องจะต้องไปคิดหรรษา ยิ่งเราอยู่คนเดียว ด้วยยิ่งสบาย ครอบครัวก็ไม่มี อะไรก็ไม่มีหมดแหละ เราเป็นคนโชคดี เวลาจะปฏิบัติมันไม่มีทรัพย์สมบัติมีอะไรที่จะต้องห่วงต้องหวงเพราะเรามีเงินเพียงพอที่จะให้อยู่ได้แค่ปีเดียวเท่านั้นเอง เป็นเงินที่เราเก็บจากการทำงาน ก็เลยไม่มีความคิดต้องไปคิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ หรือต้องไปคิดถึงใคร

เราปฏิบัติตามสติปัฏฐานสูตรอย่างเดียว เพราะมันเคลียร์อยู่แล้ว เราคอยควบคุมความคิดอยู่ทั้งวันทั้งคืน ยืน เดิน นั่ง นอน สลับกับการเดินจงกรม นั่งสมาธิ อ่านหนังสือธรรมะ พออ่านไปเรื่อยๆ มันก็เกิดความเข้าใจและลึกซึ้งมากขึ้นไปตามลำดับ เราจึงใช้หนังสือสติปัฏฐานเป็นพระสูตรหลักในการปฏิบัติ แล้วยังมีอรรถกถาหรือcommentaryที่อธิบายความของพระสูตรอีกที่ที่มีความหมายยิ่งๆ เช่นนั่งดูลมดูยังไง

ตอนแรกๆ พอเรานั่งดูลมไปก่อนแล้วมันจะนั่งไม่ได้นาน พอสัก ๑๐ นาที ๑๕ นาที จะเริ่มเจ็บ แล้วพอเจ็บมากๆ เราก็เลยลองท่องสติปัฏฐานสูตรไปก่อนท่องไปแล้วก็ได้ความรู้ไปในตัวว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เจริญสติอย่างไร ให้เจริญกายคตาสติอย่างไร ให้เจริญเวทนามุสสตี เจริญจิตตานุสสติอย่างไร อัมมานุสสติอย่างไร เราก็จะสามารถเห็นทางของการบำเพ็ญ เพราะมันเป็นขั้นบันไดของการปฏิบัติ

ขั้นต้นก็รู้ว่าต้องทำให้สงบก่อน ในหนังสือท่านสอนให้นั่งขัดสมาธิได้โคนไม้ ตั้งตัวให้ตรง แล้วก็ให้มีสติรู้อยู่กับลมหายใจเข้า-ออก ให้เฝ้าดูลมหายใจเข้าออกเพียงอย่างเดียว ไม่ให้จิตไปคิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ ให้รู้อยู่กับลมหายใจ แล้วสติก็จะพาจิตเข้าสู่ความสงบได้ พอออกจากความสงบก็ให้รักษาสติต่อด้วยการเฝ้าดูการเคลื่อนไหวของร่างกายในทุกอิริยาบถ ไม่ว่ากำลังทำอะไรก็ให้จดจ่อเฝ้าดูการเคลื่อนไหวการกระทำของร่างกายเพียงอย่างเดียว ไม่ให้ไปคิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้หรือคนนั้นคนนี้

พอมีสติแก่กล้ามีกำลัง สามารถเข้าออกสมาธิได้อย่างง่ายดายแล้ว ขั้นต่อไปก็ให้พิจารณาความจริงของร่างกาย ศึกษาร่างกายว่ามีอะไรบ้างในร่างกายนี้ ก็ให้ดูอาการ ๓๒ ของร่างกาย แยกแยะร่างกายออกมาเป็นสัดเป็นส่วน ผมส่วนหนึ่ง ขนส่วนหนึ่ง เล็บส่วนหนึ่ง เาออกมากองๆ ไข่เลยก็ได้ เหมือนกับเวลาที่เขาขายหมูขายไก่บนเขียงนี้ เขาก็แยกส่วนต่างๆ ของสัตว์ออกมา เราก็แยกส่วนต่างๆ

ของร่างกายออกมาเพื่อที่จะได้ทำลายความเห็นว่าเป็นตัวเป็นตน ความจริงมันไม่มีตัวตนในร่างกายนี้ มันมีอาการ ๓๒ แคนันเอง แล้วก็พิจารณาว่ามันทำมาจากอะไร อะไรทำให้มันเกิดอาการ ๓๒ นี่ขึ้นมา มันก็จะกลับไปหาอาหาร ถ้าไม่กินอาหาร ร่างกายนี้มันจะโตขึ้นมาได้หรือเปล่า อาหารมันมาจากอะไร มันก็มาจากดินจากน้ำจากลมจากไฟ เวลาร่างกายตายไปมันเป็นอะไรไป มันก็กลายเป็นน้ำ กลายเป็นดิน กลายเป็นลมไป ลมก็หายไป ไฟก็หายไป น้ำก็ไหลออกมา ร่างกายก็แห้งกรอบ แล้วก็เปื่อยผุพังกลายเป็นดินไป พิจารณาศึกษาความจริงของร่างกายให้ เห็นว่ามันเป็นเพียงธาตุ ๔ เป็นเพียงอาการ ๓๒ ไม่มีนาย ก. นาย ข. ไม่มีหญิง ไม่มีชาย คำว่า นาย ก. นาย ข. คำว่าหญิงหรือชายนี้ เป็นสมมุติที่เราตั้งชื่อให้กับร่างกายอันนี้เท่านั้น คนนี้เราก็กะปายว่านี่คือนาย ก. คนนี้ก็กะปายว่าชื่อนาย ข. แต่มันสามารถเปลี่ยนได้นี่ วันหลังถ้าไม่ชอบนาย ก. ก็เปลี่ยนสลับกันได้ ไม่ชอบชื่อนี้ก็เปลี่ยนอีกชื่อได้ ชื่อนั้นไม่สำคัญ มันเป็นสมมุติ เราไม่มองที่ความจริง เราไปมองที่สมมุติ แล้วก็ไปติดที่สมมุติว่าร่างกายนี้เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นสามีภรรยา แทนที่จะมองว่าเป็นอาการ ๓๒ เป็นดิน น้ำ ลม ไฟ แต่กลับไม่มองกัน ชอบมองว่าเป็นพ่อเป็นแม่ พอตายไปก็เลยทุกข์กันใหญ่ ถ้า มองว่ามันเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นอาการ ๓๒ มันก็จะไม่ทุกข์ เราจะไปทุกข์กับดิน น้ำ ลม ไฟ ทำไมใช้ไหม อันนี้แหละคือสติปัฏฐาน ๔ ขั้นต้นต้องผ่านร่างกายไปให้ได้ก่อน

สติปัฏฐานสูตรนี้เราท่องทั้งสูตรเลย ท่องตั้งแต่อานาปานสติไปถึงกายคตาสติ แล้วก็พิจารณาร่างกาย ไปเวทนา ไปจิต แล้วก็ไปธรรม ใช้เวลาประมาณ ๔๐ นาที ท่องเป็นภาษาอังกฤษ

การท่องนี้มีอานิสงส์ด้วยเพราะเป็นอุบายให้เจริญสติ ทำให้จิตมีสติมาก เพราะเวลาท่อง ใจก็ต้องจดจ่ออยู่กับบทธรรม จะไปคิดเรื่องนั้นคิดเรื่องนี้ไม่ได้ ท่องประมาณ ๔๐ นาทีได้นี้ ใจจะเย็นใจจะสงบเลย ในตอนนั้นไม่ต้องบริกรรมเลยก็ได้ ใช้แทนการบริกรรมได้

“
ในหนังสือบอกว่า
ต้องอยู่คนเดียวถึงจะสะดวก
ไม่มีอะไรมารบกวน
จะได้ฝึกสติควบคุมใจ
ควบคุมความคิด
ถ้าเราควบคุมความคิดได้
อารมณ์ต่างๆ ก็จะไม่เกิด
เวลานั่งก็สามารถทำให้มันนิ่ง
ทำให้มันสงบได้
ก็เลยพยายามอยู่คนเดียว
มันก็ตรงกับนิสัยของเรา
ที่ไม่ค่อยจะไปยุ่งเกี่ยวกับใคร
”

ประกาศสงครามกับความอหังการ

ตอนที่ปฏิบัติก็ไม่ได้ถามใคร ไม่ได้ไปศึกษากับใคร เราอ่านหนังสือธรรมะเอง อ่านแล้วก็เข้าใจและก็ปฏิบัติของมันไปได้ เราพยายามทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ แล้วก็พยายามสู้กับกิเลสที่ขอบdingเราไปหาความสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กาย อยู่ระหว่างการสู้กับกามฉันทะ สู้ไปเรื่อยๆ ก็มีมีความสุขดี ไม่วุ่นวาย แต่มันก็มีทุกข์ด้วย ไม่ใช่ว่ามันไม่มี เวลาเพลอ เวลากิเลสออกฤทธิ์ มันก็แข็งมันก็อึดอัดเหมือนกัน มันอยากออกไปข้างนอก อยากไปเที่ยว อยากกินเหล้า อยากดูหนัง อยากไปเล่นกับเพื่อน อยากออกนอกบ้านเหมือนคนทั่วไป พอเรารู้สึกเบื่อมากๆ ก็มีออกไปบ้าง เราก็จะออกไปตามชายหาดแถวพัทยา เพราะช่วงนั้นยังไม่มีบ้านเรือนมาก ยังไม่เจริญ ก็จะเดินออกไปไกลหน่อยตามแถวหาดที่มีโขดหิน ไปนั่งสมาธิกลางแดดอยู่ ชายทะเล หรือไปว่ายน้ำแช่น้ำทะเลอะไรของเราไป ทำไปอย่างนี้ หรือก็มีเปลี่ยนที่บ้าง แต่ไม่ไปหาความสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กาย

“ตอนปฏิบัติเองที่บ้านก็เดินจงกรมกับนั่งสมาธิ สลับกันกับดูหนังสือธรรมะ แล้วก็ทำงานบ้าน กวาดบ้าน ถูบ้าน แล้วก็นอน ทำอย่างนี้ทั้งวัน พยายามทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ สู้ไปเรื่อยๆ มันอยากออกไปข้างนอกก็อย่าไปสู้กับมัน แต่มันพูดยาก เพราะตัวอยากนี้มันไม่ตายง่ายๆ”

เราประกาศสงครามสู้กับความอยากตั้งแต่ลาออกจากงาน เราก็สู้มาเรื่อยๆ แต่ตัวอยากนี้มันไม่ตายง่ายๆ มันอาจจะเบาลงอ่อนลง เดี่ยวบางทีก็โผล่มาอีกแล้ว แต่ถ้าเราไม่ทำตามมัน เราก็พุทโธของเราไปนั่งสมาธิของเราไป มีสติรู้ทันก็รีบกลับมาคุมต่อ เดี่ยวมันก็หาย แต่ถ้าเราเพลอไปคิดถึงมันหรือแพ้มันอีก มันก็จะบอกให้ไปนุ่งมานี่ ถึงแม้เราจะปฏิบัติมาหลายเดือนแล้ว แต่มันก็ยังมีความรู้สึกเบื่อบ้าง อย่างเช่น

เราก็เคยออกมาช่วงวันลยกระทงที่นาเกลือ เพราะตอนนั้นรู้สึกทนนไม่ไหวเลยต้องออกไปสักหน่อย แต่พอไปแล้วมันกลับไม่สนุกเหมือนเดิม มันไปแบบจืดๆ ชืดๆ ไปดูแล้วก็เศร้าๆ ยังไม่รู้เห็นเขาสนุกแต่เราไม่สนุกกับเขา มันไม่ค่อยจะเหมือนกับเมื่อก่อนนี้ที่ยังไม่ได้นั่งสมาธิ พอเราออกไปได้ไม่นานมันก็คิดว่า“โ้ว กลับบ้านดีกว่า” ก็เลยกลับบ้าน แต่พอกลับไปบ้านมันก็เศร้าเหมือนเดิม เหมือนคำพูดที่ว่า “ออกไปเหมือนไก่บิน กลับมาเหมือนท่ากิน” มันไม่เหมือนก่อน แต่มันยังอยากออก แต่พอออกไปแล้วมันไม่ได้มีชีวิตชีวาเหมือนเมื่อก่อน มันรู้ว่ามันไม่มีอะไร เพียงแต่ว่ามันทนไม่ได้ที่จะไม่ไป มันก็เลยต้องออกไปเสียหน่อย พอไปแล้วก็เท่านั้นแหละ ไม่มีอะไร กลับไปนั่งภาวนาดีกว่า

เรารู้ว่าถ้าจะเอาชนะมันคือต้องไม่ออกไปไหน วิธีแก้ความไม่สบายใจก็ต้องนั่งสมาธิต้องทำให้สงบเท่านั้น ถ้าไปทำวิธีอื่นเช่นไปทำนู่นทำนี่ออกไปทางตา หู จมูก ลิ้น กาย แสดงว่าถูกมันหลอกไปแล้ว ดังนั้นเราต้องทำให้มันเข้าข้างในให้ได้ ให้มันสงบ พอมันสงบนิ่งแล้วจะเย็นสบาย ช่วงนี้แหละมันจะยาก เหมือนชักเย่อกันดังกั้น กิเลส มันก็จะคอยdingเราให้ออกไปทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ออกไปทางรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ไปหาคนนั้นคนนี้ ไปหาสิ่งนั้นสิ่งนี้ ไปทำเรื่องนั้นทำเรื่องนี่ ถ้าไปทางนั้นมันก็ไม่มีวันที่จะสงบ มันต้องเข้าข้างในอย่างเดียว ต้องdingมันเข้าข้างใน ต้องใช้สติ ต้องเดินจงกรม ต้องนั่งสมาธิ ถึงแม้จะรู้สึกไม่สบาย เศร้าสร้อยหงอยเหงาว่าเหวขนาดใหญ่ก็ต้องบังคับให้มันเดิน บังคับให้มันนิ่ง ให้มันอ่านหนังสือธรรมะ ต้องสู้กัน

พื้นฐานสำคัญคือ “สติ”

ตัวที่จะทำให้เรานั่งได้นานๆ ก็คือสติ ดังนั้นเราก็คอยหมั่นฝึกสติ คอยตั้งใจให้อยู่กับร่างกาย ตอนนั้นเราใช้ “กายคตาสติ” คือให้อยู่กับการเคลื่อนไหวของร่างกาย เอาใจผูกไว้กับร่างกาย อย่าให้ใจไปทีอื่น ให้ผูกติดอยู่กับร่างกาย ร่างกายทำอะไรใจก็ทำไปกับร่างกายด้วย เช่น ร่างกายแปร่งฟันใจก็แปร่งฟันไปกับร่างกาย ร่างกายอาบน้ำ ใจก็อาบน้ำไปกับร่างกาย ไม่ให้ไปทีอื่น เวลาไม่มีสตินี้ส่วนใหญ่มันจะแยกกันทำงาน ร่างกายอาบน้ำไป ใจก็ไปคิดถึงคนนั้นคนนี้ คิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ อย่างนี้เรียกว่า “ไม่มีสติ” ถ้าทำอย่างนี้ เวลานั้นสมาธิมันจะไม่หยุดคิด ให้มันพุทโธ มันก็ไม่พุทโธ มันก็จะไปคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ ให้ดูลมหายใจมันก็ไม่ดู มันก็จะไปคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่ถ้าบังคับผูกร่างกายกับจิตใจให้มันเป็นเหมือนแฝดสยามจริงๆ ให้มันอยู่คู่กัน ให้มันทำอะไรไปพร้อมกัน เหมือนเต็นร่าอย่างนี้ เวลาเต็นร่านี้ต้องเกาะติดกันเลยใช้ไหม เถ้าซ้ายขวานี้ต้องไปพร้อมๆ กันเลย อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าอยากจะมีสติ อยากจะนั่งสมาธิได้นานนี้ ต้องพยายามบังคับใจให้มีสติ อยู่กับร่างกาย อยู่กับการเคลื่อนไหวของร่างกาย ทุกอิริยาบถ ร่างกายยื่น ใจก็ยื่นไปกับมัน ร่างกายนั่ง ใจก็นั่งไปกับมัน ร่างกายขยับไปทางซ้าย ใจก็ขยับไปทางซ้ายกับมัน ร่างกายขยับไปทางขวา ใจก็ขยับไปทางขวา กับมัน ร่างกายหันหน้าไปทางซ้าย ใจก็หันไปกับมัน ร่างกายหันหน้าไปทางขวา ใจก็หันไปกับมันด้วย อย่างนี้ถึงจะเรียกว่ามีสติ

คำว่ามีสติ คือไม่ไปทีอื่น ให้อยู่กับร่างกาย เอาร่างกายนี้เป็นที่ตั้งของสติ ที่สร้างสติ “กายคตาสติ” “กาย” ก็คือกายนี้เอง กายคตาสตินี้คือการใช้ร่างกายเป็นที่ตั้งสติ ฝึกไปอย่างนี้ แล้วพอเวลาไม่ต้องทำอะไรก็หลับตานั่งขัดสมาธิ พอร่างกายไม่เคลื่อนไหวก็มาดูลมหายใจแทน เปลี่ยนจาก “กายคตาสติ” มาเป็น “อานาปานสติ” ดูลมหายใจเข้าออกไป ถ้ามันอยู่กับกายมาตลอดเวลา มันก็จะอยู่กับลมหายใจต่อไป มันจะไม่ไปไหน ถ้ามันอยู่กับลมหายใจ เดี่ยวเดียว ๕ นาที ๑๐ นาที มันก็เข้าสู่ความสงบได้ ไม่ยาก ถ้าเราเอาจริงๆ ทำจริงๆ

สติที่สำคัญที่สุด ถ้ามีสติแล้วจะได้สมาธิอย่างง่ายดาย แต่ถ้าไม่มีสตินี้ ทำไปเกิด ๑๐ ปี ๒๐ ปี ก็ไปไม่ถึงไหน เพราะไม่ฝึกสติกัน ใช้ไหม จะมีสติแค่ตอนเฉพาะที่มานั่งมันไม่พอหรอก พอเวลาอื่นปล่อยให้มันแยกกันไป ปล่อยให้ใจไปทาง ปล่อยให้ร่างกายไปทาง เวลามานั่งสมาธิแล้วจะให้ใจกับร่างกายอยู่ที่ลมด้วยกันนี้ มันไม่อยู่หรอก มันอยู่ได้แค่ครึ่งสองครึ่งมันก็ไปแล้ว ลมเข้าลมออกครึ่งสองครึ่ง เอ้า กลับไปคิดถึงคนนั้น คนนี้ คิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ต่อแล้ว มันก็ไม่มีวันที่จะทำให้ใจเข้าสู่ความสงบได้ ดังนั้นจึงต้องพยายามฝึกสติอยู่เรื่อยๆ

สมาธิ-ปัญญา ต้องควบคู่กัน

ต่อมาเราก็นั่งได้นานขึ้น สงบได้นานขึ้นไปเรื่อยๆ ตามกำลังของการปฏิบัติ ตามกำลังสติของเรา เวลาที่ไม่ได้นั่งสมาธิหรือเดินจงกรม เราก็ยังฝึกสติอยู่ตลอดเวลา เวลาทำอะไรก็ให้มีสติอยู่กับปัจจุบันที่เรา กำลังทำอยู่ เมื่อสติมันมีกำลังมากขึ้น มันจะไม่เผลอ มันจะไม่ไปคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ มันจะอยู่กับงานที่เราให้มันทำอยู่ เวลาเดินก็จะอยู่กับการเดินมากขึ้น

ไม่เหมือนตอนช่วงแรกๆ ใหม่ๆ เวลาเดินสักพักเดี๋ยวมันก็แว็บไปเรื่องนั้น แว็บไปเรื่องนี้ แต่ถ้าเราฝึกไปเรื่อยๆ คอยควบคุมมันไปเรื่อยๆ ต่อไปมันก็จะอยู่ มันจะไม่ไปไหน พอไม่ไปไหน เวลานั้นสมาธิให้มันดูลมมันก็จะดูลมอย่างเดียว แล้วเดี๋ยวมันก็จะพลับเข้าไป บางทีมันก็เข้าเป็นชั้นๆ เข้าไปที่ละกึ๊กๆ ก็มี บางทีก็เข้าพรวดไปเลยก็มี แต่ไม่ต้องไปกังวลวิธีเข้าของมัน มันจะเข้าแบบไหน บางทีก็เข้าแบบยังรับรู้ทางเรื่องร่างกายอยู่ ยังรู้เรื่องความเจ็บของร่างกายอยู่ เพียงแต่ตอนที่มันเข้าไปนั้น มันจะไม่รู้สึกเดือดร้อนกับความเจ็บ ไม่รู้สึกกับอะไร เสียงใครทำอะไร ใจมันก็เฉย หรืออีกแบบหนึ่งก็คือร่างกายหายไปหมดเลย เหลือแต่ตัวรู้ตัวเดียว วิธีเข้าสมาธิจึงมีสองแบบ ที่นี้มันจะเข้าแบบไหนเราไปกำหนดไปบังคับไปสั่งมันไม่ได้ แล้วแต่กำลังของสติของเรา แต่ได้ทั้งสองแบบ ขอให้ใจมันวางเฉยได้ ตอนต้นรู้สึกเจ็บโน่นปวดนี่ พอมันเฉยแล้วปั๊บ มันไม่รู้สึกเดือดร้อนเลย เราก็ยังรู้ว่ามันเจ็บอยู่แต่มันเฉยๆ อยู่กับมันได้

การฝึกสตินี้สำคัญมาก ถ้าไม่มีสติแล้ว ไม่มีวันที่จะถึงจิตเข้าข้างในได้ ถ้าถึงจิตเข้าข้างในไม่ได้ เราก็ไปทางปัญญาไม่ได้ ถึงแม้จะรู้ทางปัญญาว่าอันนี้เป็นทุกข์ เราก็หยุดความอยากไม่ได้ เพราะไม่มีกำลัง ต้องให้จิตเข้าข้างใน มันถึงจะหยุดความอยากได้

ฉะนั้นตอนนี้เรามีปัญญากัน แต่ปัญญาที่ใช้ดับกิเลสมันยังดับความทุกข์ไม่ได้ เพราะไม่มีกำลังสู้กับความอยาก เรารู้ว่าไปเที่ยวไม่ดี แต่ก็ยังอดไปเที่ยวไม่ได้ ระวังไปเที่ยวกับไม่ไปเที่ยว ไม่ไปเที่ยวมันดีกว่า แต่เราสู้มันไม่ได้ เพราะเราไม่มีกำลังตั้งใจให้เข้าข้างใน มันก็จะดึงเราออกไปเที่ยวจนได้ แต่ถ้าเรามีสมาธิแล้ว มันดึงเราไปไม่ได้ เพราะความสุขจากสมาธิ ความสุขที่ได้จากความสงบนี้ มันดีกว่าความสุขที่ได้จากการไปเที่ยว ไปดื่มกาแฟ ไปดื่มไวน์ ไปดูหนัง ไปฟังเพลง ต่อไปมันก็จะไม่ไป มันจะสู้กับความอยากได้ แต่ถ้าไม่มีความสงบแล้ว เดี๋ยวพอใครมาชวนปั๊บก็ไปเลย เพราะอยู่เฉยๆ มันไม่มีความสุข เวลาไปเที่ยวมันมีความสุข มันก็ไปซิ ถึงแม้ว่าจะเป็นความสุขเดียวเดี๋ยวก็ดีกว่าไม่สุข ดีกว่าอยู่แบบหงุดหงิด อยู่แบบเศร้าสร้อยหงอยเหงา พอมีจังหวะได้ไปเที่ยวมันก็ไปทันที แต่ถ้ามีสมาธิแล้ว มันจะไม่ไป เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ความสุขจากสมาธิมันดีกว่าความสุขจากการไปเที่ยว สุขภายในดีกว่าความสุขภายนอก สมาธินี้คือสุขภายใน สุขภายนอก

ก็คือรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ การไปดูหนังฟังเพลง การไปเที่ยวที่นั่นที่นี้ การไปงานเลี้ยงไปปาร์ตี้ หรือการ ไปอะไรเรื่อยแต่อย่างที่เราทำกันอยู่เนี่ย มันมีความสุข ที่เกิดจากความสงบไม่ได้ ถ้าไม่มีความสุขที่เกิดจากความสงบ มันก็รู้สึกเลิ่ลไม่ได้ ฉะนั้น ถึงแม้จะรู้ปัญญาว่า ทำตามกิเลสไม่ดี แต่ก็ยังสู้มันไม่ได้

เวลาที่เรปฏิบัติอยู่ก็พยายามไม่คิดให้มันหยุดคิด แล้วต้องบังคับตัวเองว่าอย่าซีเกียจปฏิบัติ ต้องขยัน ตอนนั้นก็ต้องควบคุม กินก็กินหนเดียว ถ้าหิวก็ทนมันไป ดีกว่ากินแล้วง่วง ถ้าง่วงแล้วมันจะนอน มันจะซีเกียจ ไม่ได้ปฏิบัติให้มันหิวดีกว่าเพื่อจะได้ปฏิบัติ ช่วงนั้นก็ต้อง ทำตาราง ตั้งเวลา ถึงเวลานี้ต้องเดิน ถึงเวลานี้ต้องนั่ง ถ้าปล่อยให้ทำตามอารมณ์เดี๋ยวมันก็สะเปะสะปะ ไปคว้า หนังสือมาอ่าน ไปคว้าไอ้โน้มาอ่าน เห็นไอ้นู่นไม่ดีก็ไป ทำไอ้โน้ เพราะมันอยู่เฉยๆ ไม่ได้ บางทีก็ไปกวาดบ้านไป ถูบ้านไปเช็ดกระจกหรือเช็ดอะไร เพราะมันจะคอยหา อะไรทำอยู่เรื่อยๆ แต่ก็ยังดี อย่าให้มันออกไปยุ่งเกี่ยวกับ คนอื่น อย่าไปยุ่งเกี่ยวกับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ถ้ายังอยู่เฉยๆ ไม่ได้ เอ้า อยากจะกวาดบ้านถูบ้านก็ กวาดไป อยากจะเช็ดกระจกก็เช็ดไป ทำจนกระทั่งไม่มี อะไรให้ทำแต่ไม่มีอะไรดีกว่าการเดินจงกรมกับนั่งสมาธิ ถ้าบ้านมันไม่สกปรกมากก็ไม่ต้องทำ ถ้าสกปรกก็กวาดถู มันหน่อย ให้ทำเท่าที่จำเป็น ให้เอาเวลามาเดินจงกรมมานั่งสมาธิดีกว่า แล้วมันจะได้พบกับความสงบที่เป็น ความสุขที่เหนือกว่าความสุขทั้งปวง

ทดสอบตัวเอง

ช่วงอยู่ที่บ้านมันไม่รู้สึกละเรื่องความกลัว พอมันไม่เคยเจอของแบบนี้ ก็เลยต้องหาที่ลอง ก็เลยไปที่เกาะล้าน ตอนนั้นก็เอาส้มไปโหลหนึ่ง เอากล้วยไปหิวหนึ่ง เพื่อเตรียมไว้เป็นอาหาร เป็นน้ำ เรากะไปอยู่สัก ๒-๓ วัน

พอมาถึงที่หาดก็เห็นมีชาวบ้านเขามาทำ เพิงขายของให้นักท่องเที่ยว ตอนกลางวันจะกิน อาหารก็ไปซื้ออาหารที่ตรงนั้น ก็เลยไม่มีปัญหา เรื่องอาหาร ส่วนเรื่องห้องน้ำก็ตามธรรมชาติ อาศัยเอาตามโขดหินนั่นแหละ พอตอนกลางคืน ไม่มีคนอยู่แล้ว บริเวณชายหาดมันก็จะเงียบๆ เราก็นอนคนเดียวตรงที่ชายหาดนั้น สักพักมัน ก็เริ่มกลัว ใจหนึ่งก็ปรุงแต่งขึ้นมาว่า เดี่ยวจะมี ตัวอะไรโผล่ขึ้นมาหรือเปล่า แต่ตอนนั้นก็ใช้สติ ใช้ปัญญาปลงมันไปว่า **“อย่างมากก็แค่ตายวะ”** แล้วมันก็สงบตัวลง ต่อมามันก็เลยไม่ค่อยกลัว กับอะไร เพราะได้เคยผ่านมาแล้ว เคยฝึกมาแล้ว

ภาวนาทุกขณะ

ระหว่างที่ปฏิบัติอยู่ เราได้พบกับชาวอเมริกันคนหนึ่งที่พักพิง เขาจะมาทำสารคดีถ่ายภาพยนตร์ กิ่งไปในทางทำวิทยานิพนธ์หรือเปล่าไม่แน่ใจ แต่เป็นแบบมือสมัครเล่นมากกว่า ตอนนั้นเขาอยากจะไปเมืองหลวง-พระบาง ประเทศลาว เพราะได้ยินมาว่าเป็นเมืองสงบ เป็นเมืองโบราณ เขาชวนให้เราไปเป็นเพื่อน โดยเขาจะเป็นคนจ่ายค่าอะไรทุกอย่างให้ เราคิดว่าเรายังไม่เคยไปหลวงพระบางมาก่อน ก็เลยตกลงไปกับเขา

ตอนนั้นนั่งรถไฟจากหัวลำโพงไปถึงหนองคายตอนเช้า แล้วข้ามฟากไปฝั่งลาว จากนั้นก็ขึ้นแท็กซี่เข้าไปเวียงจันทน์ ไปพักอยู่ที่ guest house หลังจากนั้นก็บินจากเวียงจันทน์ไป

หลวงพระบาง พอเขาถ่ายรูปทำอะไรเสร็จแล้ว ก็บินจากหลวงพระบางมาลงที่ห้วยทราย ซึ่งเป็นชายแดนติดกับจังหวัดเชียงราย จากนั้นก็ข้ามมาที่เชียงของ แล้วก็นั่งรถเข้ามาที่เชียงราย จากเชียงรายก็ไปเชียงใหม่ ไปถึงเชียงใหม่ก็ตรงกับวันสงกรานต์พอดี ก็เห็นเขาสาदनํ้ากันโครมๆ เราก็ดูไปอย่างนั้นแหละ เราไม่เคยคิดอยากไปเล่นหฺรอก ตั้งแต่เกิดมาเราไม่เคยเล่นสงกรานต์เลยนะ ตอนอยู่เซเวนเดย์ก็ไม่ได้เล่น เพราะมันเป็นโรงเรียนคริสต์

ช่วงที่เดินทางไปตลอดนี้ มันไม่ได้ไปเที่ยวแบบแสงสีเสียงอะไร ตัวเขาก็ถ่ายภาพของเขาไป ส่วนเราก็นั่งสมาธิของเราไปเรื่อยๆ ตอนกลางคืนก่อนนอนเราก็นั่งสมาธิเหมือนปกติ

เมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว

วิธีสู้กับเวทนา

ช่วง ๑ ปีที่ปฏิบัติเอง เราก็จะเน้นพิจารณากาย แต่บางทีถ้านั่งแล้วมันเจ็บ เราก็ใช้สติสู้กับมันไป หรือบางทีเราก็ใช้ปัญญาแยก หัดแยกเวทนา โดยเปรียบเทียบ เวทนาว่าความเจ็บนี้มันก็เป็นเหมือนกับโณภูฐัพพะที่มาสัมผัสกับร่างกาย เหมือนอากาศร้อน อากาศหนาว ความเจ็บมันคือโณภูฐัพพะ ก็เข้ามาทางร่างกาย แล้วเราก็เปรียบเทียบกับเสียงที่ได้ยินว่าเสียงมันก็เข้าทางหูก็อาศัยร่างกาย แล้วมันก็ถูกวิญญาณรับไปส่งที่ใจ พอมาถึงใจ ก็เป็นเหมือนสภาวะธรรม เกิดดับๆ ระหว่างความเจ็บกับเสียงนี้มันไม่ต่างกัน มันเหมือนกัน เพียงแต่เราไปพิจารณา แยกแยะว่า ไอนี้เจ็บ ไอนี้ไม่เจ็บ ไอนี้ดี ไอนี้ไม่ดี อันไหนที่เราว่าดีเราก็ชอบมัน ก็เกิดเป็นสุขเวทนา อันไหนที่เราไม่ชอบเราก็ว่ามันไม่ดี มันก็เกิดเป็นทุกข์เวทนา เราก็เลยลองเปรียบเทียบดูกับเสียงว่า ไ้อะไรบางอย่างทำไมเราทุกข์ ทำไมเสียง บางอย่างเราไม่ทุกข์ เวลาเสียงที่เราชอบมันดังลั่นหูเราก็ฟังได้ หรืออย่างเพลงที่เราชอบ เวลาไปฟัง concert นี่มันดังลั่นหู ไม่เป็นไรฟังได้ แต่พอมาได้ยินเสียงลิเก ที่ไม่ชอบฟังขึ้นมาเบาๆ มันก็รำคาญหูขึ้นมา ได้ยินนิดเดียวก็ทนไม่ได้

เราก็เลยสรุปว่ามันอยู่ที่ความชอบความชังของเรา ปัญหาไม่ได้อยู่ที่เสียง พอชอบมันก็ทนได้ พอไม่ชอบอะไรนิดอะไรหน่อยก็ทนไม่ได้ ก็เลยมาสอนว่า “*มึงก็อย่าไปชอบอย่าไปชังสิ สิ่งไหนที่มึงไม่ชอบก็ต้องพยายามอยู่กับมันให้ได้ ให้เราเฉยๆ กับมันไป*” ก็เลยบังคับให้มันทนอยู่กับเวทนาไป พอพิจารณาอย่างนั้น จิตมันก็เป็นกลางขึ้นมา เฉยๆ มันก็ปล่อยวาง มันก็อยู่กับเวทนาไป แต่เวทนาไม่ดับ มันไม่ได้รวมแบบความเจ็บนั้นหายไป ร่างกายหายไป เวทนามันยังมีอยู่ แต่เราก็อยู่กับมันไป เราก็นั่งของเราไป แต่มันก็ไม่มีอาการทรมานทรมาน มันก็นั่งกับความเจ็บต่อไปได้ เพราะใจเราไม่ไปยุ่งกับมัน มันก็เลยจับประเด็นได้ว่า อ้อ นี่คือนิเวทิจิตที่สู้กับเวทนา

วิธีสู้กับเวทนานี้มันก็มีหลายวิธี บางทีเราก็ใช้คำบริกรรมบ้าง ครั้งแรกที่ใช้คำบริกรรม คือตอนนั้นมันค่อนข้าง ฟุ้งและเครียด แต่พอบริกรรมไปมันก็หายฟุ้ง แล้วมันก็นิ่ง แล้วความเจ็บมัน ก็หายไปเลย แต่ไม่ได้รวมแบบร่างกาย หายไปนะ เพราะช่วงใหม่ๆ สติเรากำลังไม่มากพอ ก็เลยสมาธิคอยดันเรา ออกตลอดเวลา พอดีช่วงนั้นสติเรามาได้ จังหวะมีกำลังพอดี เลยดึงให้มันเข้าไปในช่องนั้นได้ พอมันเข้าไปในช่องของสมาธิได้ มันก็เลยเบา สบายอก สบายใจ แล้วพอมันหมดกำลังลง มันก็จะถูกกิเลสดันออกมา ทีนี้ก็ต้องมาฝึกต่อ ออกมาก็เดินจงกรมต่อ ฝึกสติต่อ เดินจงกรมเมื่อยแล้วก็ค่อยกลับไปนั่งต่อ

ส่วนวิธีการนั่งก็มีอยู่ ๒ อย่าง คือ นั่งแบบไม่ทรมานร่างกายกับนั่งแบบทรมานร่างกายในเบื้องต้นถ้าเรายังไม่มีกำลังมาก เรายังไม่ต้องการไปทรมานร่างกาย เราต้องการทรมานใจ ต้องการทรมานความอยาก เพราะใจมันชอบไปนู่นมานี่ ไปตรงนู่นก็อยากจะมาตรงนี้ มาตรงนี้ก็อยากจะไปตรงนู่น เราก็ต้องฝืนมัน คือให้มันนั่งเฉยๆ แต่ให้มันนั่งแบบสบายๆ เราก็หาเก้าอี้นวมหรือหาเก้าอี้อะไรก็ได้ที่มันนั่งแล้วสบาย ให้มันนั่งได้หลายๆ ชั่วโมงโดยไม่ให้มันลุกลงสัก ๖ ชั่วโมง ไม่ให้มันไปไหน ให้มันนั่งอยู่อย่างนั้นละ ถ้าจะหลับก็ให้ลุกขึ้นมา ยืนได้ แต่ไม่ให้ไปไหน ให้อยู่จุดเดียว ยกเว้นเวลาจะเข้าห้องน้ำก็อนุญาตให้เข้าห้องน้ำได้ เข้าเสร็จก็ต้องกลับมา นั่งต่อ ไม่ให้เถลไถลไปไหน ถ้ามันหิวน้ำ ก็ให้เอาน้ำมาวางไว้ข้างๆ ที่นั่งได้

ตอนนั้นเราใช้วิธีนี้เพราะเห็นว่าทำไมใจเรามันวุ่นเหลือเกิน ไปตรงไหนก็ไม่มีความสุข อยู่ตรงนี้ก็อยากจะไปตรงนั้น ไปตรงนั้นได้สักแป๊บก็อยากจะไปอีกแล้ว เราเลยไม่ไปไหนละ นั่งอยู่ตรงนั้นแหละ ลองนั่งดูสัก ๖ ชั่วโมง สู้กับมัน เครียด กับมัน เราก็บริหารความรู้สึกมัน ใช้สมาธิ ใช้ธรรมะ หรือ สวดมนต์อะไรไป แต่ไม่ให้เปิดหนังสือ ไม่ให้มีอะไรทั้งนั้น ให้ใช้ตัวเปล่าๆ ของเรานี้ ใช้ของที่เราอยู่ในตัวเรา อย่าไป ฟุ้งของภายนอก เพราะถ้าเกิดมันไม่มีแล้วจะลำบาก ตอนนั้นเรารู้สึกเครียดรู้สึกอึดอัดนะ แต่พอเราใช้ คำบริหารบ้าง ใช้คุณบารมีบ้าง พิจารณาร่างกายบ้าง มันก็ เหมือนการสร้างสติขึ้นมาแบบอัตโนมัติ เพราะมันไปไหน ไม่ได้ มันก็ต้องอยู่กับร่างกาย ดูว่าตอนนี้ นั่งหรือไปไหนแล้ว ถ้าไปไหนก็แสดงว่าไม่มีสติแล้ว แต่ถ้ายังนั่งอยู่ก็ถือว่ายังมี สติอยู่ ตอนนั้นพอเราชนะมันได้ครั้งหนึ่งแล้ว มันจะรู้สึก โล่งอก มันจะสบาย แล้วมันจะมีกำลัง สติมันจะมา อันนี้ก็เป็น การปราบปรามความอยากด้วยการใช้วิธีการนั่ง และการใช้สติไปฝืนความอยาก อย่างนี้คือวิธีหักดิบ หักความอยาก พอเราทำวิธีอย่างนี้ผ่านได้ ต่อไปเวลาเรานั่งสมาธิมันก็จะ นั่งได้ง่ายขึ้น

พอเรามีกำลังมากขึ้น ขึ้นต่อไปก็ต้องนั่งให้มันทรมาณ ร่างกายด้วย และให้มันเกิดทุกขเวทนาด้วย เพื่อจะได้รู้ วิธีปฏิบัติกับทุกขเวทนา เพื่อให้ใจเราจะได้ไม่ไปทุกข์กับ ความเจ็บปวดของร่างกายเวลาที่ร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วย ขึ้นมาจริงๆ

“บางที่นั่งแล้วเจ็บทนไม่ไหว
ก็เปลี่ยนอิริยาบถก็มี
แต่บางครั้งก็อึดสู้
บางเวลาก็ทรหด
บางเวลาก็อ่อนแอ
บางก็อยากจะยอมแพ้
เป็นเรื่องธรรมดาของการต่อสู้
เวลาทำอะไรที่ยากลำบากมากๆ
ก็ท้อแท้เหมือนกัน
แต่รู้อยู่ว่าถอยไม่ได้
เลิกไม่ได้
มาทางนี้แล้วต้องไปต่อ
ถ้ายังไม่ตายก็ต้องไปเรื่อยๆ
มันก็ไปได้”

สาร:- อธิฐาน ของนักปฏิบัติ

เวลาปฏิบัติมันไม่มีวันมีเดือนมีปี มันมีแต่มีดกับเงาเท่านั้น พอถึงเวลาที่ทำกิจของเราไป พอถึงเวลาที่เราไปปฏิบัติของเรา แก้ปัญหาที่มีอยู่ในใจเรา ถ้าเป็นความกลัวก็แก้มันด้วยความตาย ถ้าเป็นราคะก็แก้มันด้วยอสุภะไป พอเกิดคามราคะเราพิจารณาอสุภะมันก็ดับไป เพราะเราพิจารณาอสุภะเรื่อยๆ อยู่แล้ว เหมือนกับเราพิจารณาความตายอยู่เรื่อยๆ มันก็เลยยอมรับได้ เรื่องต่างๆ เหล่านี้มันอยู่ที่ว่าเราจะสามารถดึงมันขึ้นมาใช้กับเหตุการณ์ได้หรือเปล่า เวลากิเลสเกิดขึ้นเรามีเครื่องมือเอามาใช้ได้หรือเปล่า ถ้าเราหมั่นพิจารณาอยู่เรื่อยๆ อยู่เรื่อยๆ มันก็ติดอยู่กับใจเรา พอถึงเวลาเราก็ดึงมันขึ้นมาใช้ได้ ที่จะได้เร็วหรือช้าก็อยู่ที่กำลังสมาธิของเราส่วนหนึ่งด้วย ถ้าเรามีสมาธิมันก็สงบได้อย่างรวดเร็ว แต่ถ้าไม่มี มันก็อาจจะดิ้นกลับไปคิดอยู่ ก็ต้องพยายามดึงมันกลับมา

เรื่องของการปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติแบบหยุดๆ คือทำแล้วก็หยุด หยุดแล้วก็ทำ มันจะมีช่องให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายขึ้นมาได้ แต่ถ้าได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มันจะไม่มีช่องว่างให้เกิดความรู้สึกนั้น สำหรับของเรา มันเป็นจังหวะชีวิตพอดีที่ตอนนั้นไม่ได้ทำงานก็เลยได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้บางเวลาจะเกิดความทุกข์ เราก็แก้ด้วยทางธรรม คือเดินจงกรมไป นั่งสมาธิไป พอจิตสงบแล้วเราก็สบาย และพอมันจะเป็นขึ้นมาอีก เราก็ทำอีก คือถ้าเราทำอย่างต่อเนื่อง มันก็ไม่มีโอกาสที่จะไถ่ล่อออกมาได้อีกเลย

ดังนั้นการปฏิบัติจึงต้องมีการวางแผนมันถึงจะไปทางนี้ได้ ถ้าไม่วางแผนรอให้โอกาสทุกอย่างพร้อมนี้ มันไม่มีวันหรอก พออันนี้จะพร้อม เดียวก็มีเรื่องนั้นเข้ามาแล้ว เดียวคนนั้นมีปัญหาให้ไปช่วยหน่อย คนนั้นชวนให้ไปทำนู่นทำนี่หน่อย ถ้าอย่างนี้แล้วก็ไม่มีทางที่จะไปสร้างความสุขทางใจได้

และเมื่อเราวางแผนแล้ว เราก็ต้องบังคับใจเราให้ปฏิบัติ ไม่ใช่พอถึงเวลาก็โลเลอีกแล้ว มาเปลี่ยนใจว่า “ไม่อยากจะปฏิบัติแล้ว ขอเลื่อนไปก่อน” อย่างนี้ไม่ได้ ถ้าเลื่อนวันหนึ่งเดี๋ยวมันก็ขอเลื่อนไปเรื่อยๆ เราวางแผนแล้วเราอย่าไปล้มแผน นี่เรียกว่ามี “สัจจะ” ขั้นต้น ต้องมีความตั้งใจเรียกว่า “อธิฐาน” การวางแผนนี้เรียกว่า “อธิฐาน” เมื่ออธิฐานแล้วก็ต้องมี “สัจจะ” คือไม่มีการเปลี่ยนใจ วางแผนว่าจะทำอย่างนี้ก็ต้องทำอย่างนี้นอกจากมันเหตุสุดวิสัย เช่น เกิดมีน้ำท่วม มีไฟไหม้ หรือมีเหตุการณ์ที่สุดวิสัยก็ไม่ใช่ไร มันนานๆ จะเกิดขึ้นสักครั้งหนึ่ง มันไม่เกิดขึ้นทุกครั้งที่เราจะปฏิบัติธรรม แต่ถ้าไม่มีเหตุสุดวิสัยเราก็ต้องทำให้ได้ ถึงจะเรียกว่ามี “สัจจะ” พระพุทธเจ้าของเราตรัสรู้ได้ก็เพราะ ๒ ตัวนี้ อธิฐานกับสัจจะ ตั้งใจวางแผนแล้วว่า “จะนั่งตรงโคนต้นโพธิ์นี้แหละ จะไม่ลุกจนกว่าจะตรัสรู้” แล้วก็ตั้งสัจจะว่า “จะไม่มีการเปลี่ยนใจ ถึงแม้ว่าจะเจ็บปวดทรมานสรรพางค์กาย ถึงแม้ว่าเลือดในร่างกายจะเหือดแห้งไป ก็จะไม่ยอมลุกจากที่นี่ไปเป็นอันขาดถ้ายังไม่ตรัสรู้” นี่มันต้องขนาดนั้นแหละมันถึงสามารถที่จะสร้างความสุขทางใจได้ ถ้าเราทำแบบโลเล ทำแบบสบาย-อกสบายใจ ทำตามอารมณ์ อยากจะทำก็ทำ ไม่อยากจะทำก็ไม่ทำ รับรองได้ว่า ๙๙% มันจะไม่อยากทำ มันจะมีแค่เปอร์เซ็นต์เดียวที่อยากจะทำ มันถึงไปไม่ถึงไหนกัน

การสร้างความสุขทางใจเป็นความสุขที่เหนือกว่าความสุขทางร่างกาย เพราะเป็นความสุขที่ถาวรที่ไม่มีพิษมีภัยเหมือนกับความสุขทางร่างกายที่เป็นความสุขชั่วคราว ซึ่งเป็นความสุขที่มีพิษมีภัยมากอรรบกรวนจิตใจอยู่เรื่อยๆ

ตอนนั้นเราก็คิดขังน้ำหนักดู และรู้แล้วว่าความสุขทางใจเป็นสิ่งที่ดีกว่า เราก็ตั้งเป้าวางแผนว่าจะปฏิบัติเพื่อสร้างความสุขแบบนี้ ถ้าไม่วางแผนไม่ตั้งเป้าไว้ มันจะไม่เกิดนะ อยู่ดีๆ จะให้ใจเราชวนเราไปปฏิบัติเอง มันไม่มีหรอกส่วนใหญ่มันจะชวนเราไปเที่ยวไปเล่นมากกว่า

๙๐

ช่วงที่ปฏิบัติเองอยู่ที่บ้าน เราไม่เคยมีความรู้สึกว่ายากยกเลิกกลางคัน ถึงแม้มันจะมีสุขมีทุกข์สลับกันไป หรือบางเวลาที่จิตอาจมีพลอสติที่ทำให้เกิดความเหงาบ้าง หรือเกิดความอยากอะไรบ้าง แต่มันก็เป็นชั่วพริบๆ ไปเท่านั้น แต่โดยรวมเรามีความพอใจสุขใจในการปฏิบัติแบบนี้

ตัดสิ้นใจ ออกบวช

๓

ถ้าอยากปฏิบัติธรรมเยอะๆ
ก็ไปบวชซะ

“พอปฏิบัติครบเวลาปีหนึ่งที่ตั้งใจไว้ เราก็ถามตัวเองว่า
จะเอาฝั่งไหนต่อไป ในที่สุดก็เลือกการบวช เพราะการบวชนี้
เป็นการเชื่อมต่อการภาวนามากที่สุด มีเวลาภาวนาได้เต็มที่”

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ตัดสินใจออกบวช

พอปฏิบัติครบเวลาปีหนึ่งที่ตั้งใจไว้เราก็ถามตัวเองว่าจะเอาอย่างไรต่อไป เพราะว่าเสียคือเงินที่มีไว้สำหรับใช้จ่ายก็ใกล้จะหมด มันถึงเวลาที่ต้องเลือกทางแล้ว “กูจะอย่างไรดี จะไม่มีเงินซื้อข้าวกินแล้วนี่ ถ้ายังอยากจะอยู่แบบนี้คืออยากปฏิบัติแต่ยังอยากจะเป็นฆราวาสอยู่ ก็ต้องไปหาทำงาน แต่ถ้าไปทำงานแล้วมันก็จะไม่มีเวลามาภาวนานะ เพราะวันหนึ่งไปทำงานก็ ๘ ชั่วโมงแล้ว พอกลับมาถึงบ้านมันก็น้อยจากการทำงาน ก็ไม่มีทางได้ปฏิบัติทั้งวันทั้งคืนแต่ถ้าอยากจะทำปฏิบัติได้ทั้งวันทั้งคืนก็ต้องไปบวชซะ จะได้ไม่ต้องเสียเวลากับการไปทำงานหาเงินหาทองมาซื้ออาหารหรือซื้อของที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต”

ตอนนั้นใจเราไม่อยากบวช ก็เลสมันไม่ชอบการบวช ก็เลสมันยังชอบเป็นฆราวาสอยู่ เพราะคิดว่าบวชแล้วมันกลัวถูกจับเข้ากรง เพราะตอนที่ยังไม่บวชนี้ ถ้าเกิดอารมณ์ไม่ดี เรายังออกไปเที่ยวไประบายอะไรของเราได้แต่พอ

ไปบวชแล้วมันจะไปไม่ได้ แล้วเวลาบวชเป็นพระนี่ มันมีศีล ๒๒๗ ข้อ มามากได้ เหมือนกับมีเชือกมามากมัดเท้า ทีนี้จะไปทำอะไรมันก็ไม่สะดวก จึงไม่มีใครอยากบวชกันเพราะอย่างนี้

ตอนนั้นเราก็คิดว่าจะเอาอย่างไรดี ให้เลือกระหว่างสองทางที่เราไม่ชอบ เมื่อมันจนตรอกแล้วก็ต้องเลือก สุดท้ายเราก็ต้องเลือกไปทางบวช เพราะคิดว่ามันน่าจะสบายกว่าที่จะต้องกลับไปเรียนหรือไปทำงาน การกลับไปทำงานหรือไปเรียนหนังสือต่อที่เมืองนอกสำหรับเรารู้สึกว่ามันไม่ไหวแล้ว

เหตุผลที่ตัดสินใจบวช มันไม่ได้หักเหหรือเพราะไม่เคยมีแฟนไม่เคยสูญเสียอะไร พ่อแม่ก็อยู่ ถ้าจะหักเหก็ไม่รู้จะหักตรงไหน ถ้าจะเสียใจก็ไม่รู้จะเสียใจตรงไหน ถ้าจะถามว่าทุกข์หรือเปล่า มันทุกข์ เพราะอะไร เพราะมันไม่สุข เพราะสุขที่มีอยู่มันไม่ถาวร มันสนุกสนานเฮฮาปาร์ตี้ได้ยวมันก็หมดแล้ว หมดแล้วมันก็เศร้าสร้อย

“ถ้ากลับไปทำงานก็ไม่มีเวลาหาความสุขทางใจแบบนี้
สู้ไม่ทำงานดีกว่า
แล้วมานั่งสมาธิทั้งวันไม่ดีกว่าหรือ
จนในที่สุดก็บวชดีกว่า
เพราะเราไม่ได้อยู่
แบบคนทางโลกเขาอยู่กับ
เราจะอยู่ไปทำไม
เราก็เลยตัดสินใจว่าจะบวช”

ห้อยเหงาอีกแล้ว มันก็ต้องมาเฮฮากันใหม่ มันก็จะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ เราถึงเบื่อไง เอ มันไม่มีอะไรที่มันดีกว่านี้หรือ ก็พบว่านี่แหละ และในที่สุดก็เลือกทางบวช เพราะการบวชนี้เป็นการเอื้อต่อการภาวนาที่สุด บวชแล้วก็ไม่ต้องกังวลกับเรื่องทำมาหากิน มีเวลาภาวนาได้เต็มที่

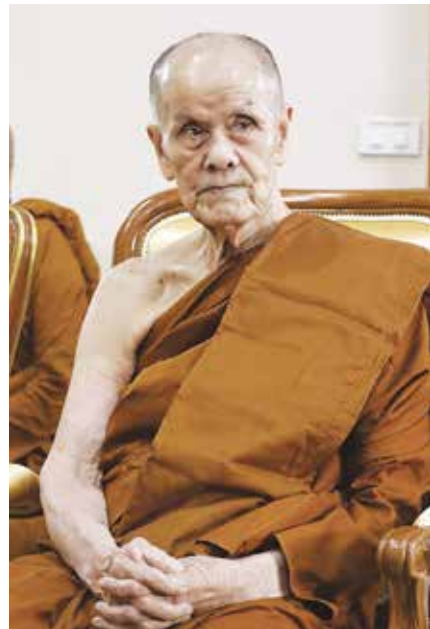
พอตัดสินใจได้แล้วว่าจะออกบวช ตอนนั้นเรารู้สึกว่าใจมันโล่งมันเบา มันมีความรู้สึกสุขมาก เห็นท้องฟ้าเห็นเมฆเห็นอะไรที่สวยงามไปหมด

แสวงหาที่บวชเพื่อปฏิบัติ

หลังจากที่เราตัดสินใจได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปก็เลยต้องศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับวัดที่จะไปบวชเพื่อภาวนา เราก็ได้หนังสือไกด์ที่แนะนำวัดเขียนโดย Jack Kornfield คนนี้เขาเป็นชาวอเมริกันที่เคยมาบวชกับหลวงพ่ocha (หลวงพ่ocha สุภัทโท) ที่วัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี พอสิบกปีแล้ว เขาก็เลยมาเขียนหนังสือแนะนำวัดปฏิบัติในประเทศไทย เราเลยได้ข้อมูลเกี่ยวกับวัดต่างๆ ทางอีสานทางใต้ทางเหนือ และวัดทางภาคกลาง ว่าแต่ละวัดเขามีวิธีปฏิบัติอย่างไร เรื่องอาหารการกินการอยู่เป็นยังไง และตอนนั้นเขาก็แนะนำว่าวัดทางอีสานจะมีครูบาอาจารย์สายปฏิบัติเยอะ ซึ่งตอนนั้นเราไม่เคยรู้จักสัมผัสรับรู้เรื่องราวของสายปฏิบัติเลย เพราะตั้งแต่เริ่มปฏิบัติก็ได้หนังสือมาจากประเทศศรีลังกาที่เป็นหนังสือคัดมาจากพระไตรปิฎก หรือหนังสือที่เขาศึกษาหรือเขียนประกอบขึ้นมาอธิบายความ ขยายความ แต่ไม่มีหนังสือที่พูดถึงสายปฏิบัติของวัดป่าเลย

ช่วงนั้นเราก็เลยไปหาวัดที่อยู่ใกล้บ้านก่อน ได้ยินคนแถวนั้นเขาบอกว่าแถวๆ พัทธาก็มีวัดช่องลมนี้แหละที่เขาว่าเป็นวัดที่เคร่งครัดที่สุด เราก็เลยมุ่งไปที่วัดช่องลม ไปหาท่านเจ้าอาวาส (พระครูวิบูลธรรมกิจ หรือหลวงปู่บัวเกิด ปทุมสิโร) ไปถึงตอนแรกเจอท่านเจ้าอาวาส แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นเจ้าอาวาส เพราะตอนนั้นเราไม่รู้จักพระ ไม่เคยเข้าวัดกราบพระก็ไม่มี เป็นอย่างมากก็ยกมือไหว้เท่านั้น

พระครูวิบูลธรรมกิจ
(หลวงปู่บัวเกิด ปทุมสิโร)

ตอนนั้นเราก็ยกมือไหว้ถามท่านว่า “ท่านเป็นเจ้าอาวาสหรือเปล่า” ท่านก็บอกว่า “มีอะไรเหรอ” ก็เลยเล่าให้ท่านฟังว่า “ตอนนี้ผมปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐานสูตร แล้วผมก็มีศรัทธาอยากจะทำบวชปฏิบัติ แต่ผมไม่อยากจะเรียน เพราะผมคิดว่าผมเรียนมาพอแล้ว” ท่านก็เลยบอกว่า “วัดนี้เป็นวัดเรียน ไม่ใช่วัดปฏิบัติภาวนาแบบจริงจังอย่างวัดป่า เป็นวัดที่ต้องเกี่ยวข้องกับงานต่างๆ เช่น งานบวช งานสวด งานศพ งานกฐินมนต์อะไรต่างๆ และช่วงเข้าพรรษาก็ต้องศึกษานักธรรมตรี” แล้วถ้าบวชกับท่านก็ต้องอยู่กับท่าน ๕ ปี อยู่กับอุปัชฌาย์ตามพระวินัย

ท่านจึงแนะนำว่า ถ้าอยากจะปฏิบัติก็ต้องไปปฏิบัติที่ภาคอีสาน เพราะมีครูบาอาจารย์สายปฏิบัติเยอะ แล้วให้ไปบวชกับสมเด็จพระญาณสังวรฯ ที่วัดบวรนิเวศ เพราะท่านจะอนุญาตให้ไปอยู่ศึกษากับครูบาอาจารย์ทางสายปฏิบัติได้

พอท่านเจ้าอาวาสพูดถึงวัดบวรนิเวศ เราก็ทราบมาคร่าวๆ จากที่อ่านหนังสือมาว่าที่วัดบวรฯ นี้เป็นศูนย์กลางของคณะธรรมยุต มีชาวต่างชาติไปบวชที่นั่นเยอะ พอบวชแล้วเขาก็จะไปหาครูบาอาจารย์แถวภาคอีสานต่อไป เราฟังแล้วก็เลยได้ข้อมูลตรงกัน

จากนั้นท่านก็เล่าให้ฟังต่อว่า ท่านเพิ่งกลับมาจากไปกราบครูบาอาจารย์สายหลวงปู่มั่น ท่านได้ไปกราบหลวงปู่ฝั้น อาจาโร มา แล้วท่านก็ศรัทธามาก พอกลับมาท่านก็เลยมาซื้อที่ใกล้ๆ วัด ซึ่งเป็นสวนมะพร้าว แล้วสร้างเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม (หลวงตามหาบัวเคยมาหลบพักตอนอาพาธด้วยโรคหัวใจ ราว พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๘ ปัจจุบันคือวัดป่าสุทธินาถวัน) โดยให้โยมปลูกกระต๊อบที่มุงด้วยหญ้า ฝาที่ใช้ไม้ไผ่

มีอยู่ ๔-๕ หลัง เราเห็นสถานที่แล้วมันสงบดี และเราเองก็ไม่เคยปฏิบัติในสวน เพราะเคยปฏิบัติแต่ในบ้าน ก็เลยขออนุญาตท่านมาอยู่ปฏิบัติที่สวนวัดช่องลมแห่งนี้ ซึ่งท่านก็อนุญาต

เราไปอยู่ปฏิบัติที่สวนนี้ตอนเดือนมกราคม ๒๕๑๘ ช่วงอยู่ที่นั่นเราก็อายุในสวนนั้นตลอดเลย ไม่ได้ไปไหน ส่วนตัวท่านเจ้าอาวาสก็จะเข้าๆออกๆระหว่างสวนกับวัดช่องลมเพราะวัดช่องลมเขาจะเป็นแบบวัดบ้าน ท่านก็เลยจะมีภารกิจเกี่ยวกับงานนิมนต์ต่างๆ เวลาท่านเจ้าอาวาสมาพักที่สวน ตอนเช้าท่านก็ไปบิณฑบาต ฉ้นในบาตร ฝึกกรรมฐานภาวนา พอตอนเย็นก็ทำวัตรเย็นไหว้พระสวดมนต์อะไรของท่านไป รู้สึกว่าท่านก็มีความสุขกับการฝึกปฏิบัติแบบกรรมฐาน แต่ท่านก็ต้องแบ่งไปแบ่งมาระหว่างสองที่ เวลาท่านมาที่สวน เราไม่ได้ออกไปร่วมกิจกับท่าน เราจะปฏิบัติของเราคนเดียวเหมือนเดิมที่เคยทำ

ช่วงที่ต้องอยู่คนเดียวในสวนวัดช่องลมนี้ มันก็แตกต่างกับเวลาเราอยู่บ้าน เพราะในสวนนั้นไม่มีใครเลย ถามว่ากลัวไหม เรื่องความกลัวนี้มันก็น้อยลงแล้ว เพราะเราเคยฝึกมาแล้ว ตอนไปอยู่ที่เกาะล้าน

สวนวัดช่องลม
(ปัจจุบันคือวัดป่าสุทธาวาส จ.ชลบุรี)

อุปสมบท

หลังจากอยู่ปฏิบัติที่สวนวัดช่องลมได้เดือนหนึ่งแล้ว ต้นเดือนกุมภาพันธ์ เราก็ไปวัดบวรฯ ตามคำแนะนำของท่านเจ้าอาวาสวัดช่องลม พอไปถึงก็ไปเจอ พระฝรั่งชื่อท่านขันติปาโล ท่านบวชได้ ๑๐ พรรษา เป็นชาวอังกฤษ เราก็ไปคุยกับท่าน ได้เล่าเรื่องการปฏิบัติของเราให้ท่านฟัง ท่านบอกว่าไม่เคยเจอคนไทยที่ปฏิบัติแบบนี้ ท่านก็เลยรู้สึกตื่นเต้นและยินดี พอเราบอกว่าอยากจะบวช ท่านก็เลยบอกว่าจะเข้าไปกราบเรียนสมเด็จพระเจ้า ให้ หลังจากคุยกับเราเสร็จ ท่านก็เข้าไปหาสมเด็จพระเจ้านั้นเลย จากนั้นสมเด็จพระเจ้า ก็ให้เรียกตัวเราไปพบ ตอนไปพบกับสมเด็จพระเจ้านั้นเราก็แต่งตัวแบบฮิปปี้เข้าไป ท่านก็ถามว่า “คุณรู้จักใครในวัดนี้หรือเปล่า” เราก็ตอบท่านว่า “ผมเพิ่งพบครับ” ท่านก็ถามอีกว่า “คุณมีพ่อแม่หรือเปล่า” เราก็ตอบท่านไปว่า “มีครับ” ท่านก็เลยถามว่า “ให้พามาพบเราหน่อยนะ” เราก็เลยถามท่านว่า “เป็นใครคนใดคนหนึ่งได้ไหมครับ” ท่านก็ว่า “ได้”

หลังจากวันนั้นเราก็กลับไปหาแม่ บอกเขาว่าเราจะบวช และสมเด็จพระเจ้า ให้พาพ่อแม่ไปพบที่วัดบวรฯ แม่เราพอได้ยินว่าเราจะบวช เขาก็โล่งใจและยินดีมาก

เราพาแม่มากราบสมเด็จพระเจ้า ท่านก็เลยกำหนดวันบวชให้ พ่อดีมีเงินเพิ่งจบปริญญาโทมาจากอเมริกา เป็นลูกขายนายพลทหารอากาศ เขาจะบวชชั่วคราว พ่อดี ท่านก็เลยจับเราบวชปะกบคู่กับเขาไป

ก่อนที่จะบวช เราก็ไปบอกให้พ่อรู้ด้วย พ่อพอเขาได้ยินว่าเราจะบวช เขาก็น้ำตาไหล เขาคิดว่าเราบ้า “มึงจะบ้าหรือเปล่า อุตสาหัสไปเรียนหนังสือที่เมืองนอก เมืองนาแทบเป็นแทบตายเพื่อให้มึงกลับมาทำมาหากินมีความสุข แต่มึงกลับจะไปเป็นขอทาน มึงบ้าหรือเปล่า” ความที่เขาเป็นคนจีน เขาคิดว่าการบวชนี้เป็นการทำมาหากินแบบไม่ค่อยโอเคเท่าไร เขาไม่ประทับใจ เขาไม่ happy และเขาก็มอง

วิหารวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ

คนละมุมกับเรา เขามองร่างกายว่าเป็นตัวของเรา แต่เรากลับไปมองว่ามันเป็นคนรับใช้ สุดท้ายเขาก็ไม่ขัดอะไรถ้าเราจะบวช

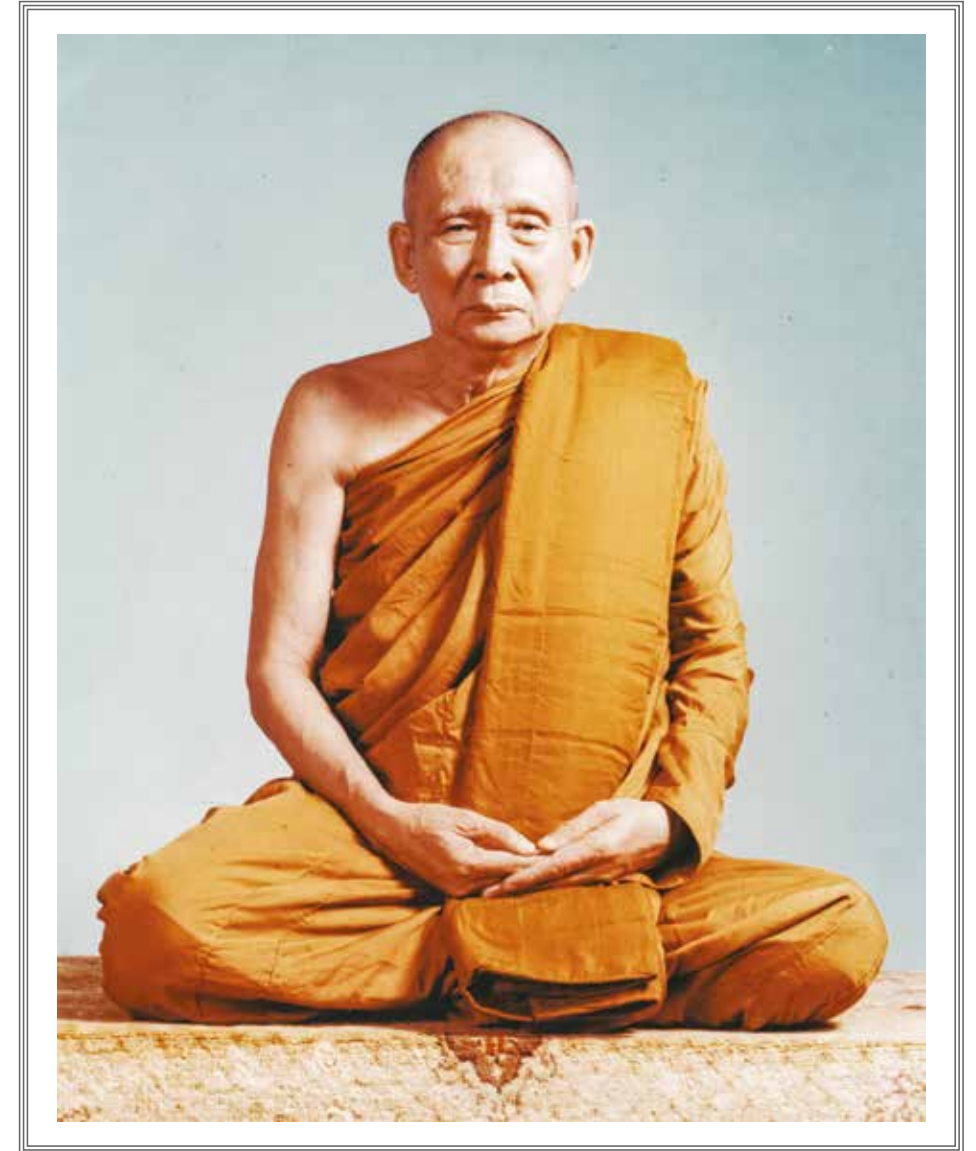
เราไปอยู่เป็นผ้าขาวที่วัดบวรฯ ประมาณสิบกว่าวันก่อนบวช สมเด็จพระเจ้าท่านฝากกับเจ้าคุณรูปหนึ่งให้สอนขานนาคให้เรา ตอนที่ไปเป็นผ้าขาวเราไป

เป็นลูกศิษย์ของท่านขันติปาโล ไปกินอาหารก้นบาตรของท่าน ล้างบาตรกวาดถูกุฏิให้ท่าน เวลาท่านไปธุระข้างนอกก็เป็นลูกศิษย์ถือเงินไปกับท่าน พ่อดีช่วงนั้นท่านเตรียมตัวจะไปประเทศออสเตรเลียและอินโดนีเซียเพื่อจะไปทำวิซ่าและก็ไปฉีดยา ตอนหลังได้ข่าวว่าท่านขันติปาโลนี้สึกไปแล้ว ท่านบวชได้ประมาณ ๒๐ กว่าปีนี้แหละ

เราบวชวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ งานบวชเรามี ๔ คน คือมีพ่อ แม่ น้องสาว และก็ลูกพี่ลูกน้องคนหนึ่ง คนนี้ เขารู้ข่าวจากน้องสาวเราเพราะเขาเรียนที่จุฬาฯ ด้วยกัน วันนั้นเราบวชคู่กับลูกชายนายพลที่เพิ่งจบปริญญาโทมาจาก Long Beach สหรัฐอเมริกา เขาบวชชั่วคราว บวช ๒ อาทิตย์ แต่คนมาร่วมงานเขาเป็นร้อย ส่วนของเรามีแค่ ๔ คน

งานบวชเรานี้เราไม่บอกใครเลย เพื่อนฝูงก็ไม่บอก เพราะเราชอบทำอะไร เงียบๆ ไม่บอกใคร และอีกอย่างหนึ่งคือเราไม่รู้ว่าจะต้องไปบอกคนอื่นทำไม ไม่มีเหตุผลที่ต้องบอกใคร เพราะมันเป็นเรื่องของเรา ไม่ใช่เรื่องของคนอื่น สำหรับเรา เราบวชเพื่อไม่ต้องการให้ใครมายุ่งมาวุ่นวายกับเรา พอมีคนรู้บ้างที่เขาก็มามีวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ เดียวก็ชวนไม่ให้บวช เพราะเขาก็พูดไปตามความรู้สึกนึกคิดของเขา เขาอาจจะคิดว่าเราเสียโอกาสเสียใจหรืออะไร แล้วก็มาช่วยกล่อมใจเราว่า ชีวิตยังมีหวังอยู่นะ ไปบวชทำไม ดังนั้นถ้าเราอยากจะบวช อย่าไปให้คนอื่นรู้ดีกว่า ถ้าเราอยากปฏิบัติ เราต้องตัดการรับรู้ ตัดการติดต่อจากบุคคลต่างๆ เพราะมันมีแต่ ขาดทุน ไม่มีกำไรหรอก เพราะมีแต่เรื่องทางโลกให้เราต้องมารู้ ถ้าเราไม่รับรู้นี้ มันก็สบาย ถ้าขับรถก็เหมือนกับว่าไม่มีรถขวางทาง วิ่งไปของเราคนเดียว ถนนโล่งไปหมด ถ้ามีเรื่องมาให้รับรู้ ก็เหมือนกับมีรถคันอื่นคอยวิ่ง เราก็ต้องคอยหลบคอยอะไรไป

พอเราบวชแล้วก็เลยไม่มีใครตามไปยุ่ง แต่ก็เผอิญมีคนหนึ่งเขารู้ เขาต้องการให้เราไปทำงานให้เขา เขาก็ส่งโทรเลขมาตามให้เราไปทำงาน เราบอกว่าจะบ้าเหวอ บวชแล้วยังจะให้ไปทำงานอีก

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร
ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน)

พระนวกะ

พอเราได้บวชแล้ว สิ่งที่แตกต่างกันก็คือเรื่องของ
รูปแบบเท่านั้น ส่วนเรื่องการปฏิบัติ เราก็ปฏิบัติ
เหมือนเดิม ภาวนาตลอด รักษากาย วาจาใจ อยู่ตลอด
เวลา เราไม่รู้สีกว่ามันแปลกหรือว่ามันอะไร

ตอนเราอยู่วัดบวรฯ เราจะสนิทกับเณรฝรั่งชาวนิวซีแลนด์เพราะพักอยู่กุฏิ
เดียวกัน ตอนไปบิณฑบาตเราก็อาศัยเณรชาวนิวซีแลนด์นี้ช่วยนำพาบิณฑบาตก่อน
เดินตามเขาไป เพราะตอนนั้นเราไม่รู้ทาง ไม่รู้ว่ามีคนใส่บาตรที่ไหน

ตามธรรมเนียมของพระบวชใหม่ที่วัดบวรฯ พอได้อาหารมาวันแรก จะให้
เอาอาหารที่บิณฑบาตได้ไปถวายให้สมเด็จพระเจ้า ก่อน เราก็ปฏิบัติตามธรรมเนียมนั้น
เราก็ยกบาตรไปถวายท่าน ท่านก็หยิบขึ้นสองขึ้นพอเป็นพิธี

ตอนกลางคืน สมเด็จพระเจ้า จะนั่งสมาธิที่ตำหนักของท่าน ถ้าใครอยากจะนั่งก็ไป
นั่งกับท่านได้ ท่านอนุญาต เณรชาวนิวซีแลนด์ไปนั่งสมาธิกับสมเด็จพระเจ้า เป็นประจำ
เขาก็เลยชวนเราไปด้วย พอทำวัตรเย็นเสร็จ เราก็ไปที่ตำหนักของสมเด็จพระเจ้า พอไป
ถึงห้องที่ท่านนั่งสมาธิ เราก็เห็นท่านนั่งสมาธิของท่านก่อนแล้ว ใครมาทีหลังก็ไป
นั่งต่อ พอถึงเวลาเลิก ท่านก็จะเคาะระฆัง เสร็จแล้วก็กราบท่าน ท่านก็ไม่ได้พูดอะไร
ไม่ได้สอนอะไร ตอนนั้นเราก็ได้ไปนั่งสมาธิกับท่านทุกคืน ถึงแม้เราจะไม่ค่อยได้
สนทนากับท่าน แต่เราก็เคารพท่านอยู่

แต่ก่อนที่วัดบวรฯเรามีพิพิธภัณฑ์
กรรมฐานอยู่บนตึก ภปร. เป็นห้องสมุด
หรือยังงั้นแหละ แล้วชั้นที่ ๔ เขาจะทำ
เป็นพิพิธภัณฑ์กรรมฐาน โดยเอากุฏิ
มาจากวัดป่าบ้านตาดมาตั้งไว้ กุฏิที่มุง
ด้วยหญ้า ปัจจุบันนี้ไม่ทราบว่าเขาซื้อทิ้ง
หรือยัง ตอนที่เราบวชอยู่วัดบวรฯ ก็มี
เพื่อนที่เขารู้จักว่ามีสถานที่ที่พวกเขาชอบ
วิปัสสนาไปดูกัน ที่นั่นเขาก็มีศพ
ดองด้วย แต่ดองด้วยอะไรจำไม่ได้แล้ว
ตอนนั้นเราก็ไปดูแต่ไม่บ่ยหรอก ไปดู
ให้มันเอามานึกเอามาคิด เอามาใช้ใน
เวลาพิจารณา ถ้าอยากจะดู Anatomy
เราก็หาหนังสือเปิดดูเอา เราก็เลยพอที่
จะรู้และพอที่จะเห็นภาพของร่างกาย
ว่าเป็นยังไง

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร
ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน)

พ่อแม่ ครูอาจารย์

๔

ถ้าไม่มีผู้นำที่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยว
พาทำแล้ว ก็จะไม่มีการทำกับหรอก

“อย่างเราไปอยู่กับหลวงตานี้ ๕ ปีแรกท่านบอกอย่าไปไหน
ให้อยู่ที่วัดนั่นแหละ ไม่ต้องไปไหน ให้ฝึกหลักเลข เหมือนกับ
ต้นไม้ รากมันจะได้ลงดิน แล้วมันจะได้ออกดอกออกผลได้”

พระราชารักษ์สุชาติ อภิชาโต

อยู่ได้ชั่วคราว หนีไม่พ้น

ระหว่างอยู่ที่วัดบวรฯ เราเห็นพระชาวต่างชาติไปวัดป่าบ้านตาดกันหลายองค์ เพราะเขาแนะนำว่าวัดของหลวงตามหาบัวนี้ดีมาก เคร่งมาก ให้ปฏิบัติอย่างเดียว แล้วมีคนหนึ่งที่เตรียมตัวจะไปพอดี เราก็เลยถามว่าเขาไปยังไง เขาก็เล่าให้ฟังว่า วิธีจะไปวัดป่าบ้านตาดนี้ ตอนแรกต้องติดต่อไปที่ท่านอาจารย์ปัญญา (หลวงปู่ ปัญญาวิฑูรย์ พระชาวอังกฤษ) เพราะหลวงตาท่านไม่ได้พูดภาษาอังกฤษ แล้วท่านอาจารย์ปัญญาก็จะไปกราบเรียนขออนุญาตจากหลวงตา พอหลวงตา อนุญาตแล้ว เขาก็ไปได้ พอเราฟังแล้วก็เลยคิดว่าจะลองไปที่วัดป่าบ้านตาดก่อน เพราะมันรู้จักวิธีไปแล้ว จากนั้นเราก็เขียนจดหมายไปหาท่านอาจารย์ปัญญา เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ก็เขียนในทำนองว่าขอไป visit ที่วัด และใช้ชื่อว่า **“อภิชาโตภิกขุ”** ท่านอาจารย์ปัญญาก็เลยไม่รู้ว่าเป็นฝรั่งหรือเอเชีย ไม่รู้ว่าเป็นคนชาติไหน รู้แค่เขียนจดหมายเป็นภาษาอังกฤษไปขออนุญาต หลวงตา ท่านก็คิดว่าคงเป็นพวกต่างชาติ ท่านก็เลยอนุญาตผ่านทางท่านอาจารย์ปัญญา

ตอนนั้นถ้าหลวงตาไม่อนุญาตให้ไปที่วัดป่าบ้านตาด เราก็จะไปวัดอื่นในสาย หลวงปู่มนที่อยู่อีสาน คือไปวัดหลวงปู่เทสก์ วัดหลวงปู่ฝั้น เพราะทั้งสามวัดนี้เป็นวัดที่มีพระชาวต่างชาติรู้จักกัน เราก็รู้จักตามเขาไป

ช่วงนั้นเราก็เตรียมหนังสือสวดมนต์ หนังสือรับรองอะไรต่างๆ ไว้ก่อน เพราะพระต้องมีหนังสือสวดมนต์เป็นบัตรประชาชน เสร็จแล้วก็รอวันที่จะไป พอหลวงตาบอกว่าไปได้ เราก็ไป พอไปถึงตรงกับต้นเดือนเมษายน จำได้ว่าไปก่อนวันจันทรี่ไม่กี่วัน เพราะไปที่บ้านตาดสองสามวันแรกมันเงียบ คนไม่ค่อยมา แล้วอยู่ๆ ก็มีคนมาเยอะ จึงจำได้ว่าเป็นวันจันทรี่

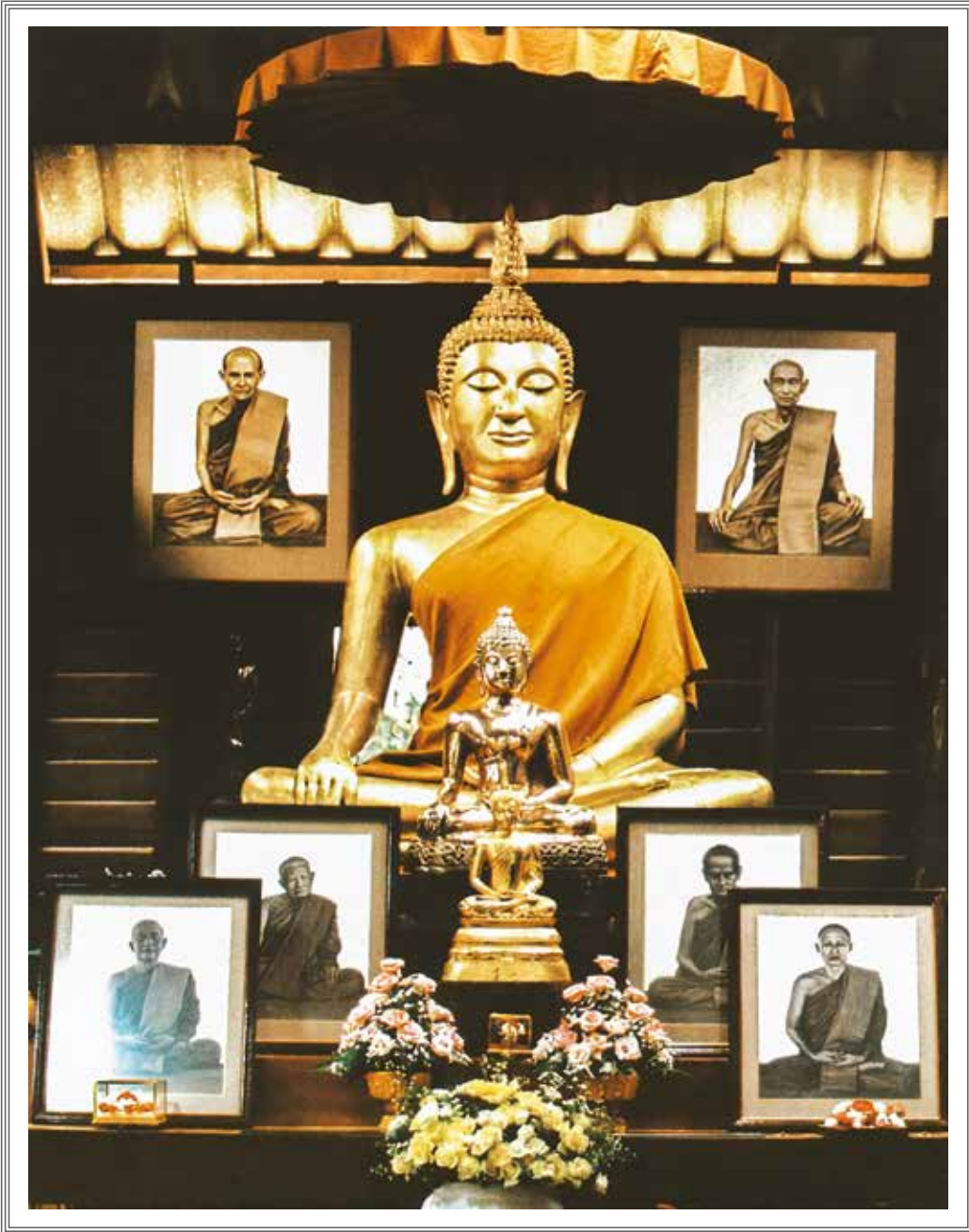
ทางเข้าวัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี ในสมัยนั้น

ที่วัดนี้มีโยมคนหนึ่งที่เขาอาสาไปรับคนที่มาจากวัดบวรฯ เพื่อไปส่งที่วัดป่าบ้านตาด ก่อนจะไปเขาก็แนะนำให้แจ้งโยมคนนี้นีก่อน เราเดินทางโดยนั่งรถไฟขึ้นไปที่อุดรธานี รถไฟออกตอนเย็น ไปถึงที่นั่นก็ช่วงเช้ามืด โยมคนนั้นเขาก็มารอรับและพาไปส่งที่วัดป่าบ้านตาด

วันแรกเมื่อไปถึงวัดป่าบ้านตาด วัดนี้ไม่เหมือนวัดทั่วๆ ไปที่เราเคยเห็น ที่วัดไม่ค่อยมีถาวรวัตถุอะไร มีป่ามีประตูล้อมและทางเข้าวัด พอเราไปถึงหลวงตาก็ลงมาพอดี เราก็โดนหลวงตาเหยงกิสตตั้งแต่วันแรกที่ไปถึงบ้านตาดแล้ว พอเจอท่านที่ศาลา ท่านก็ทำเป็นไม่สนใจ ไม่ให้ความสำคัญ ท่านอาจจะคิดว่าเราบวชมาจากวัดบวรฯ เรามีความสำคัญแต่ท่านไม่รู้เราบวชแบบอนาถา เราไม่ได้เป็นลูกเจ้านายไปบวช เพราะท่านเคยไปพักอยู่วัดบวรฯ มาก่อน ท่านรู้ว่าวัดบวรฯ เป็นยังไง ที่นั่นมีแต่คนมีศักดิ์มีศรี ท่านก็เลยคิดว่าจะดัดสันดานพวกที่มาจากวัดบวรฯ

พระประธานบนศาลาวัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี

ตอนที่เรเข้าไปกราบ ท่านกำลังยืนคุยกับท่านอาจารย์ปัญญาอยู่ ตอนนั้นเราก็กราบท่านแบบไม่รู้จักรัศมีธรรมเนียม คือเราไม่ได้รอให้ท่านนั่งแล้วเข้าไปกราบ เราเห็นท่านอยู่ตรงไหนก็เดินไปกราบท่านตรงนั้น หลวงตาก็ถามว่า “มาจากวัดบวรฯหรือ” เราตอบว่า “ครับผม” ท่านก็ว่า “อยู่ไม่ได้ล่ะ อยู่ได้ชั่วคราวกุฏิไม่กว้าง” แล้วท่านก็เดินหนีไปเลย

ความรู้สึกตอนแรกที่เรามา เราอยากจะหาวัดที่ไม่มีงานทำเท่านั้นเอง พอรู้ว่าวัดนี้ไม่มีงานทำ ให้ภาวนาอย่างเดียว เราก็เลยตัดสินใจมา ซึ่งตอนนั้นเราก็ไม่รู้ว่าเจ้าอาวาสเป็นใครยังงี้ ไม่เคยศึกษา ได้ยินแต่ว่าท่านดีมาก ซึ่งเรื่องดูเราก็เฉยๆ เพราะเราไม่กลัวคนดูอยู่แล้ว

ตอนนั้นเราไม่มีแผนรองรับอะไร ถ้าอยู่บ้านตาดไม่ได้ก็ต้องไปถ้าท่านไม่รับท่านไม่ให้อยู่ เพราะเขาบอกว่าหลวงตาท่านจะไม่รับใครง่ายๆ เราก็เตรียมตัวเตรียมใจไว้ ก็ลองไปดู ถ้าอยู่ได้ก็อยู่ อยู่ไม่ได้ก็ต้องไป เรามาถึงจุดนี้แล้ว มันก็ไปของมันได้นี้ มันก็มีอะไรพามันไปเรื่อย ธรรมะจัดสรรตลอด

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน และหลวงปู่ปัญญาวักโส

บททดสอบวันแรก

พอเราได้กราบหลวงตาแล้ว เราก็เห็นพระกำลัง ธิเบตผ้าเพื่อจะออกไปบิณฑบาต เราเลยรีบไปห่มผ้า เหมือนกัน ตอนนั้นคนแรกที่เราเจอที่ศาลาก็คือท่าน อาจารย์เชอรี่ (หลวงปู่เชอรี่ อภิเจโต พระชาวแคนาดา) ท่านอาจารย์เชอรี่ก็แนะนำให้เตรียมตัวไปบิณฑบาต

ตอนนั้นบวชใหม่ๆ ยังห่มผ้าไม่เก่ง บาตรก็ ผูกไม่แน่น ตอนเดินเข้าไปบิณฑบาต เขาก็ เดินกันช้าๆ เดินสบายๆ ตอนรับบาตรก็ดู ไม่รีบร้อน แต่พอขากลับเดินจากหมู่บ้าน กลับมาที่วัด โอ้โฮ เหมือนกับปล่อยม้าแข่ง เขาเดินเหมือนวิ่งกัน เราก็ไม่เคยมาก่อน แล้วบาตรเราก็เริ่มหลุด ผ้าเราก็เริ่มจะหลุด พอเราเดินกลับมาถึงศาลา เขาก็เข้าที่กัน หมดแล้ว ตอนนั้นก็นั่งอันดับสุดท้าย เพราะ เพิ่งบวชใหม่

ส่วนใหญ่ถ้าเป็นพระมาใหม่ หลวงตาจะไม่ใช้ มาตรการหนัก ท่านจะเฉยๆ ไปก่อน นอกจากแย่งจริงๆ ก็อาจจะถูกว่าโดยตรง แต่ใหม่ๆ ท่านจะสังเกตดู ถ้าเห็น ว่ามีความตั้งใจปฏิบัติ ถึงแม้จะช้ากว่าเขา ยังไม่เข้าร่อง เข้ารอย ท่านก็ไม่พูดอะไร

หลวงปู่เชอรี่ อภิเจโต

พระฝรั่งที่ศึกษาอยู่กับหลวงตาในสมัยนั้น

อย่างพวกพระฝรั่งที่ไปอยู่กับหลวงตา

เขากินข้าวเหนียว ปลาธำเขาก็กินได้

เขาไม่ได้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ

ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ครูบาอาจารย์

กับสถานที่ที่สงบสงัด

พระสุชาติ อภิชาโต

การพบกันของพระวัดป่าบ้านตาด

พระที่วัดป่าบ้านตาดนี้ หลวงตาไม่ให้พระจัดบาตรเอง พระทุกรูปจะช่วยกัน ตักแจกใส่บาตร มีเฉพาะหลวงตาองค์เดียวที่รับอาหารมาแล้วตักใส่บาตรของท่าน แล้วต่อจากหลวงตาก็มีพระรับไป แล้วก็ตักให้องค์ละทัพพีๆ อาหารที่ตักให้จะชอบหรือไม่ชอบก็ไม่รู้ละ วันไหนถ้าอาหารมันน้อย หลวงตาก็จะบอกให้ตักอาหารจากท้ายแถวขึ้นมาหัวแถวบ้าง เรื่องการแจกอาหารนี้ หลวงตาท่านจะเน้นว่าต้องให้ทั่วถึงนะ ถึงแม้จะได้ไม่เท่ากันแต่ให้มันทั่วถึง เพราะส่วนใหญ่จะเป็นอาหารหม้อเล็ก อาหารหม้อใหญ่มันมีไม่มาก บางทีตักจากองค์แรกได้ ๒-๓ องค์ก็หมดแล้ว ถ้าทุกครั้งเริ่มตักที่หัวหน้าลงไป พระน้อยข้างหลังก็จะไม่ได้ เวลาพระรับหม้ออาหารจากหลวงตาแล้ว ท่านจะบอกว่า ให้ไปเริ่มที่ข้างหลังบ้าง องค์นี้ไปทางนี้ องค์นี้ไปทางนั้น องค์นี้ไปตรงกลาง เวลารับไปแล้วท่านจะดูตามด้วยนะ พอไม่ทำตามบิ๊บ ท่านจะเรียกกลับมา “เมื่อก็ผมบอกว่าย้งไงท่าน ท่านหุนหวกหรือเปล่า” ท่านจะว่าต่อหน้าเลย พระเณรถึงกลัวมากเวลาต้องมาฉันท่อน้ำหลวงตา เวลาทำอะไรผิดนิดหนึ่งท่านจัดการเลย

องค์ต่อจากหลวงตานี้ตั้งแต่หลวงปู่บุญมีหลวงปู่ลีสมัยนั้นอยู่ด้วยกันพวกท่านก็ต้องมาช่วยกันตักอาหารกันทุกองค์ มีเฉพาะหลวงตาองค์เดียวที่นั่งเวลาญาติโยมเอาอาหารมาถวายแล้ว ก็จะมีพระมารับประเคนแล้วส่งมาถวายให้หลวงตา หลวงตาท่านตักแล้วก็มีพระรออยู่ พระก็รับไปตัก บางองค์ก็เริ่มที่หัวแถว บางองค์ก็เริ่มที่กลางแถว บางองค์ก็เริ่มที่ท้ายแถว แล้วก็ย้อนศรกลับมาเพื่อที่จะให้อาหารมันไปทั่วถึงกัน แต่จะไม่มีสิทธิ์ที่จะไปเลือกอาหารจากบาตรของตัวเอง

ช่วงที่เราอยู่วัดบวรฯ เราก็พอได้ยินได้ฟังมาแล้วว่าวัดนี้เขากินกันยังงัย ทำกันยังงัย ก่อนจะไปที่วัดป่าบ้านตาด เราก็เลยฝึกเรื่องการคนอาหารมาก่อน พอได้อาหารทุกอย่างมาทั้งหวานคาว เราก็เอาใส่ในบาตร และคนมันด้วยกัน วิธีนี้คิดเอง เพราะเราต้องไปอยู่กินอาหารอีสาน ซึ่งเราไม่คุ้นเคย และวัดนี้เขาก็ไม่ให้จัดอาหารเองอีก เราก็ต้องซ้อมไว้ก่อน เรื่องอาหารก็เลยไม่เป็นปัญหา เราสามารถอยู่ได้

วันพระนี่บางทีก็กลับไปดูบาตร มันเหมือนกับสมรภูมิอะไรก็ไม่รู้เต็มไปหมด ตอนเวลาเราเริ่มต้นนี่จะมีปั้นข้าวเหนียวไว้ลูกหนึ่งกลมๆ ขนาดลูกเล็กอย่างนี้ แล้วพอพระท่านตักแบ่งอาหารใส่เข้าไปๆ เวลากลับมาดูในบาตร ข้าวหาย แบบมองไม่เห็นข้าวเลย แล้วก็จะมีอาหารทั้งของชาวบ้านทั้งของชาวเมืองมันปนกันไปหมด เวลาพระท่านฉันเสร็จ ท่านก็จะมีถาดเปล่าใบหนึ่งเทอาหารที่กันบาตรใส่ไปในถาด แล้วก็เอาถาดผลไม้กับผักกับอาหารนี้ไปตั้งไว้ตามจุดต่างๆ นี่เป็นอาหารกันบาตรจริงๆ สำหรับชาวบ้านตาด เขาก็จะมาตักแบ่งกันไปกิน แล้วยังเป็นอาหารที่เหลือของหลวงตา พอท่านฉันเสร็จแล้วเทออกมา ชาวบ้านเขาจะแย่งกันเพราะเขาคิดว่าเป็นอาหารมงคล เขาจะนั่งล้อมวงแล้วก็เอาช้อนตักกินกัน เขาถือว่าเป็นของพระ เขาก็เลยไม่รู้สึกรังเกียจ และพออาหารเหลือสุดท้าย พวกชาวบ้านเขาก็จะเอากลับไปบ้านเพื่อไปเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่หรืออะไรต่อไป จะไม่มีการเททิ้งหรือ

เสียของ แต่สำหรับคนในเมือง หลวงตาจะมีกรณีพิเศษ คือท่านจะเอาอาหารที่เหลือจากใส่บาตรพระ เอามาแบ่งใส่ขามเล็กๆ ไว้ในถาดสำหรับคนในเมือง ซึ่งจะแยกไว้ต่างหาก แล้วจะให้พวกนี้ได้กินก่อนที่ท่านทำอย่างนี้เพราะคนในเมืองเขาไม่เคยกินแบบนี้มาก่อน ท่านกลัวพวกเขาจะกินไม่ได้

การกินอาหารกันบาตรก็คือให้หัดกินอาหารเดนดีๆ นี่เองละ พระก็ไม่รังเกียจ พระก็ต้องถูกบังคับ พระก็ต้องกินอาหารเดน คือเดนในลักษณะที่ว่าปนกันไปหมด ทั้งอาหารในบ้าน อาหารในเมือง แต่ก็มีพระบางองค์ท่านฉลาด ท่านเล็งวิธีนี้โดยการไม่รับอาหารที่บนศาลาเลย ท่านจะรับแต่อาหารที่ได้จากการบิณฑบาต ท่านกลับได้อาหารที่ดีกว่า เพราะมีญาติโยมไปรอใส่บาตรที่หน้าประตู พอท่านกลับขึ้นมาที่ศาลา ท่านก็เอาผ้าคลุมไว้เลย ความจริงจะให้ป็นธรรม มันกลับกลายเป็นกิเลสไป ความเป็นธรรมคือไม่ต้องการมาก ต้องการแค่อาหารที่บิณฑบาตกลับมา แต่ที่ทำไม่ใช่ เพราะไม่ต้องการอาหารมาก แต่ต้องการที่จะเล็งที่จะต้องมาเจอกับอาหารที่บนศาลา

บาตร

เวลานั้น พระกรรมฐานจะเอาอาหารทุกอย่างใส่ลงไปในบาตร ซ้อนก็คือมือนี้แหละ พระป่าท่านไม่นิยมใช้ซ้อน ท่านจะใช้มือ เพราะเวลาบวชนี้ อุปัชฌาย์ไม่ได้ให้ซ้อนมา ท่านให้แต่บาตรมา เพราะว่าซ้อนนี้มันเป็นอันตรายต่อบาตร

บาตรโบราณนี้เขาจะต้องเอาไปบ่มไฟให้มันเกิดสะเก็ดคลุมเหล็กไว้ไม่ให้เกิดสนิม แต่ถ้าใช้ซ้อนเหล็กไปชุดมันเข้า เดี่ยวเกล็ดที่มันคลุมบาตรมันจะกระเทาะออกมา พอกระเทาะออกมา เวลาไปล้างบาตรจะเซ็ดไม่แห้ง มันไม่มีวันแห้งเพราะมันจะสอดเข้าไปแล้วมันจะเป็นสนิม ถ้ากินอาหารในบาตรที่เป็นสนิมก็กินพิษเข้าไปอีก พระก็ต้องกระเทาะเกล็ดที่คลุมเก้านี้ออกไปให้หมด แล้วก็ไปบ่มใหม่ แล้วเวลาบ่มนี้ก็ยาก เพราะว่าต้องหาไม้มากองไว้เท่ากับไม้เผาศพคนนั้นแหละ คือเอาบาตรใส่เข้าไปแล้วเอาถังเหล็กครอบไว้อีกที แล้วก็เอาฟืนนี้มาสุ่ม แล้วก็เผาตั้ง ๓-๔ ไฟ มันถึงจะตกสะเก็ดออกมา ต้องเผาทั้งคืน

ดังนั้นสมัยก่อน เรื่องบาตรของพระจึงเป็นเรื่องที่เป็นภาระมาก เวลาล้างบาตรท่านถึงไม่ให้ใครแตะ พระท่านจะไม่ให้คนที่ไม่รู้เรื่องบาตรมาจับ ลูกศิษย์บางคนอยากจะขอไปล้างบาตร ถ้าเป็นคนแปลกหน้าท่านจะไม่ให้ เพราะเวลาล้างบาตรท่านต้องมีผ้าหรือมีซองรองบาตรไว้ ไม่ให้วางไว้กับพื้น ถ้าวางกับพื้นเดี๋ยวมันกระเทาะแตกอีก ถ้าแตกแล้วเป็นเรื่องใหญ่แล้ว บ่มได้เพียงสองสามครั้งมันก็ทะลุ เกล็ดมันก็จะบางไปเรื่อยๆ

บาตรแบบยุคที่เราบวชนี้เป็นบาตรเคลือบ เคยเห็นพวกซ้อนเคลือบไหม ซ้อนสังกะสี แล้วเขาเอาไปเคลือบให้มันมีสีขาว สีเขียว สมัยที่เราบวช เขาก็จะเอาบาตรนี้ไปเคลือบ ถ้าเคลือบแล้วมันจะปลอดภัย แต่ถ้ากระเทาะแรงๆ มันก็อาจจะแตกได้ ถ้ากระเทาะก็ต้องเคลือบใหม่ ไม่งั้นเดี๋ยวมันขึ้นสนิม แล้วพอบวชได้สัก

๑๐ พรรษาบาตรแสนเลสก็มาแล้วทำอย่างไรสนิมก็ไม่ขึ้นแล้ว พระสมัยใหม่ก็เลยสบาย ไม่ต้องมารักษาบาตร ไม่ต้องมาบ่มบาตร บาตรเหล็กนี้บ่มได้แค่ ๒-๓ ครั้ง มันก็ทะลุ ก็ต้องได้เปลี่ยนใหม่เพราะใช้ไม่ได้ บาตรสมัยก่อนก็หายาก เพราะว่าญาติโยมไม่มีฐานะการเงินที่ดี บ้านเมืองก็ไม่มีโรงงานผลิตของต่างๆ ของแต่ละชิ้นแต่ละอันนี้มันแพง หายาก พอได้มาแล้วต้องรู้จักวิธีรักษา แต่สมัยนี้บ้านเมืองเจริญ มีวิธีการผลิตสินค้าอะไรต่างๆ เยอะ บาตรทุกวันนี้ก็เลยเยอะไปหมด

บาตรพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

เจ็บมปาก

อาทิตย์แรกที่เข้าไปอยู่ที่บ้านตาด เราก็เข้าไปที่ป่าช้าแล้ว เพราะมีพระ ชวนไปที่บ้านตาดจะมีป่าช้าอยู่ข้างนอก หมู่บ้านอยู่ครึ่งทางระหว่างวัดกับหมู่บ้าน แล้วเวลามีคนตาย สมัยก่อนไม่มีเมรุ เขาก็จะตั้งกองฟืนไว้ แล้วเอาศพไปตั้ง แล้วก็เผาเลย พอทำพิธีจุดไฟเผา เสร็จแล้ว ชาวบ้านก็จะกลับกัน และก็ ปลอ่ยให้ศพไหม้ไป พอตอนกลางคืน ก็ยังไหม้อยู่ พระก็มาชวนว่า “ไปป่าช้า กันไหม มีศพอยู่” เราก็เลยไป ไปกัน ๒-๓ องค์ ตอนนั้นก็เดินลัดทุ่งไป ไม่ได้ เดินตามถนน เดินไปแล้วก็ไปนั่งอยู่ แถวนั้น แต่ละองค์จะนั่งอยู่ห่างกัน ไปอยู่สัก ๒-๓ ชั่วโมง ไม่ได้อยู่ทั้งคืน

จุดประสงค์ที่เราไปที่ป่าชานี้ คือ ต้องการให้มันรู้สึกกลัว และเห็นภาพ การเผาศพจริงๆ เพื่อใช้ในการพิจารณา เวลาภาวนา

“
ทางอีสานเวลาเผาศพ
จะไม่มีโลงไม้ปิดมิดชิด
จะเป็นโลงกระดาษแปะโลงไม้ ไม่มีฝา
เวลาเผาก็เผาตั้งบนกองฟืน
เอาไม้สองท่อนกับโลงไว้
เวลาไฟเผา ร่างกายจะติดขึ้นมา
ดูของจริงแล้วก็พิจารณา
ดูคนตายอยู่เรื่อยๆ
เอามาคิดเอามาเจริญ
อยู่เรื่อยๆ อยู่ในใจว่า
สักวันหนึ่งร่างกายของเรา
ก็ต้องเป็นอย่างนี้
”

สถานที่สัปปายะ: บุคคลสัปปายะ

วัดป่าบ้านตาดเป็นสถานที่แรกที่เราได้ไป ก็เป็นบุญเป็นกุศลที่ได้พบทั้งสถานที่สัปปายะและบุคคลที่สัปปายะ สถานที่ก็สงบ สงัด วิเวก ไม่มีกิจกรรมวุ่นวายต่างๆ ห่างไกลจากแสง สี รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ครูบาอาจารย์คือหลวงตาท่านก็เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญในเรื่องการปฏิบัติธรรม เพราะท่านได้ผ่านทุกอย่างมาแล้ว แล้วท่านก็ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติธรรมยิ่งกว่าการทำกิจกรรมอะไรต่างๆ ถ้ามีความจำเป็นจะต้องทำกิจกรรม ท่านก็จะรีบๆ ทำแล้วทำไม่มาก ทำเท่าที่จำเป็น แล้วถ้าไม่มีความจำเป็นจริงๆ ก็จะไม่ให้พระเถรต้องมาทำ จะหาคนอื่นมาทำแทน อันนี้เพื่อส่งเสริมให้พระเถรที่อยู่ในวัดได้มีเวลาปฏิบัติอย่างเต็มที่ แล้วถ้าพระเถรในวัดไปให้ความสำคัญต่อกิจกรรมอย่างอื่น ท่านก็จะคอยเตือน แล้วถ้าไม่เชื่อฟัง ท่านก็จะขับไล่ออกไปจากวัดเลย เพราะถ้าอยู่แล้วก็เป็นสิ่งที่ไม่ดีต่อผู้อื่น เพราะจะทำให้เป็น

ตัวอย่างไม่ดี หรืออาจจะดึงให้ผู้อื่นต้องมาร่วมกิจกรรมกับตน ทำให้ไม่ได้ปฏิบัติไม่ได้บำเพ็ญ

ที่เราไปอยู่บ้านตาดเพราะเราต้องการสถานที่อย่างนี้พอเราได้สถานที่แล้วเราก็โอเค เรื่องอยากอื่นนี่เราปรับตัวได้ เรื่องอาหาร เรื่องกฎระเบียบต่างๆ เราปรับตัวได้ ขอให้สถานที่ที่ทำให้เราสบายใจ มีที่ให้เราอยู่เงียบๆ ได้ภavana แล้วพอเราอยู่ไปนานๆ เข้า พอจิตมันอยู่ตัวแล้วมันก็สบาย เพราะเรามีฐานแล้วเริ่มมีความสงบ ถึงแม้ว่ายังไม่สงบเต็มที่ อย่างน้อยมันก็มีอะไรมาคอยผลักดันให้เราวิ่งไปวิ่งมา ความอยากที่จะไปโน่นมานี่มันถูกการฝึก มันไม่ตายหมดแต่แรงของมันก็จะเบาลงไป

แล้วเรื่องหลวงตาเป็นพระอรหันต์นี้ มันก็เป็นทีที่ทราบกันภายในอยู่แล้ว ในวัดทุกคนเขาเชื่อว่าท่านเป็นพระอรหันต์ เราฟังคำสั่งสอนของท่านแล้ว เราก็ไม่มีอะไรมาค้าน แต่เราไม่มีอะไรมายืนยันว่าท่านเป็น นอกจาก

เท่าที่ได้ยินได้ฟังที่ท่านพูด เราไม่ได้ถือเป็นเกณฑ์สำคัญว่าท่านเป็นหรือไม่เป็นสำคัญที่ว่าเราเป็นหรือไม่เป็นมากกว่า เราดูตรงนี้มากกว่า ดูที่ตัวเรามากกว่า เรารู้ว่าเราเป็นทุกข์หรือเปล่า เรามีกิเลสหรือเปล่า เราหยุดมันได้หรือเปล่า รู้แค่นี้ก็พอแล้ว เราให้ความสำคัญที่ตรงนี้

“อย่างสมัยที่เราไปอยู่กับหลวงตา ตอนนั้นท่านยังไม่มีชื่อเสียงมาก คนรู้น้อย สมัยเราไปอยู่ใหม่ๆ ช่วงวันเสาร์วันอาทิตย์นี้ก็มีคนมาไม่มาก จะมีคนจากในเมืองขับรถเข้ามาไม่กี่คัน ส่วนวันธรรมดานี้ไม่มีเลย

มีแต่ชาวบ้านแถวนั้น ตอนนั้นแหละ ท่านถึงมีเวลาสั่งสอนอบรม แต่จะไปเรียนกับท่านนี้ ต้องสอบเอนทรานซ์ก่อนนะ ถ้าไม่ถึงขั้นท่านก็ไม่รับ ดังนั้นมันต้องอยู่ถึงที่คัน ส่วนวันธรรมดานี้ไม่มีเลย คนเรียนกับคนสอนด้วย”

เรื่องที่รักไม่เคยมืด

ตอนที่บวชไม่เคยคิดสึก เพราะมันไม่มีเวลาคิดเรื่องนี้ เคยบอกตัวเองว่า ถ้าคิดสึกจะให้แก้อย่างไร ก็ใช้การแก้ว่า “มึงบวชมาได้กี่วันแล้วเนี่ย ถ้ามึงจะสึก มึงอยู่มาได้ ๓ เดือน มันก็ควรจะอยู่ต่ออีก ๓ เดือนก่อน แล้วค่อยมาว่ากันใหม่” มันก็จะต่อไปเรื่อยๆ มันคิดเผื่อไว้เฉยๆ ใจเรื่องที่จะสึกไม่เคยคิดเลย ตั้งแต่ได้สัมผัสธรรมะก็รู้ว่าความสุขอยู่ที่สมานนี้ เรื่องอื่นมันไม่มีเลย ถ้าอย่างนั้นเราจะไปอยู่บ้านตาดทำไม แล้วเราจะไปบวชทำไม ถ้าจะคิดก็คิดตั้งแต่ตอนที่ปฏิบัติเองครบ ๑ ปี ว่าจะเอาอย่างไร ถ้าเราไม่เอาทางนี้ เราก็จะไปทางโลกต่อไป เรียนหนังสือต่อ หรือว่าไปทำมาหากินอะไร แต่พอมาคิดดูแล้ว มันก็ไม่มีทางไหนที่จะสู้ทางนี้ได้ มันก็เลยรู้ว่าไม่มีทางเลือกที่ดีกว่า คือมันสรุปด้วยเหตุผล มันยอมรับด้วยเหตุผล ถ้ามันมีเหตุผลแล้วเราก็คยอมรับ

การจะสึกไม่สึกนั้นมันอยู่ที่การปฏิบัติมากกว่า ถ้ามันไม่ปฏิบัติ ไม่ควบคุมใจ ปลอ่ยให้มันคิด เดี่ยวมันก็คิดจะสึก ถ้าเราควบคุมใจด้วยสติด้วยพุทโธตลอดแล้ว ไม่มีช่องว่างให้มันคิด ถ้าจะคิดก็ให้มันคิดว่าเดี๋ยวมันก็ตายแล้วจะไปไหน สึกไปแล้ว เดี่ยวมันก็ตาย ไปมีเมียมีผัวมีลูกแล้วเดี๋ยวมันก็ตาย แล้วมันก็ไม่ไป คนเราล้มความตายกัน ที่อยู่นี้มันคิดว่าไม่ตายกัน คิดว่าจะอยู่กอดกันไปตลอด จริงๆ แล้วเดี๋ยวมันก็ตายจากกัน พระพุทธเจ้าสอนให้เจริญมรณานุสติอยู่เรื่อยๆ มันจะได้เห็นภัยภัยที่กำลังรอเราอยู่นี้ บ้านกำลังไฟไหม้ ยังไปจัดปาร์ตี้เฮฮากันทำไม ทำไมไม่รีบเตรียมขนข้าวของออกนอกบ้านดีกว่า สังขารร่างกายต่อไปมันก็ต้องแก่ เจ็บ ตาย ยังมัวมาใช้นันทนาการความสุขอยู่ทำไม เดี่ยวสักวันหนึ่งก็ใช้มันไม่ได้ ดังนั้นจึงให้นึกถึงเทวทูตอยู่เรื่อยๆ แล้วจะได้ไม่ประมาท

การจะสึกไม่สึกนั้นมันอยู่ที่การปฏิบัติมากกว่า
ถ้ามันไม่ปฏิบัติ ไม่ควบคุมใจ
ปลอ่ยให้มันคิด
เดี๋ยวมันก็คิดจะสึก

ท่านอาจารย์อยู่ก็อยู่ไปนะ

เราไปเดือนเมษายน พอก่อนจะเข้าพรรษาประมาณเดือนมิถุนายน วันที่ประชุมพระ หลวงตากี้จะพิจารณาเลือกพระที่ท่านจะรับบั้งไม่รับบั้ง ปีนั้นท่านก็รับท่านสุดใจ (พระอาจารย์สุดใจ ทันทมโน) ท่านบวชก่อนเรา ๒ พรรษา ท่านบวชที่วัดอโศการาม พรรษาแรกท่านคงอยู่ที่วัดอโศการาม แล้วพรรษาที่ ๒ ท่านขึ้นไปวัดป่าบ้านตาด แต่หลวงตาไม่รับ ท่านก็เลยต้องไปอยู่วัดของหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ พอออกพรรษาปั๊บ รับกฐินเสร็จ ท่านกลับมาบ้านตาดทันทีเลย เพราะท่านมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะมาอยู่ที่บ้านตาด ตอนเข้าไปหลวงตากี้ให้เข้า แต่ไม่ได้บอกว่าจะให้อยู่ จะมาบอกก็ตอนจะเข้าพรรษา ท่านก็เลยได้เข้าบ้านตาดพร้อมกับเรา แต่ท่านบวชได้ ๒ พรรษาแล้ว ของท่านพรรษาที่ ๓ ที่บ้านตาด ส่วนเราพรรษา ๑

ที่บ้านตาดปีนั้นหลวงปู่บุญมี (หลวงปู่บุญมีปริณฺโณ) ก็อยู่หลวงปู่สีก็อยู่ (หลวงปู่สี กุสลธโร) ส่วนท่านวันชัย (พระอาจารย์วันชัย วิจิตโต) ยังไม่เข้า ท่านเข้าหลังเรา ๒ ปี รู้สึกว่าท่านเข้าไปปี ๒๕๒๐ แต่ก็ยังไม่ได้อยู่

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน
หลวงปู่บุญมี ปริณฺโณ และหลวงปู่สี กุสลธโร

ประจำ ท่านดึก (พระอาจารย์ดึก สิริธโน) เป็นชาวอเมริกันก็มาหลังเรา ๒ ปีเรากับพระอาจารย์สุดใจจะใกล้ชิดกันหน่อย เพราะกุฏิเรากับท่านอยู่ใกล้ๆ กัน เวลานั้นฉันก็นั่งติดกัน ท่านบุญมี (พระอาจารย์บุญมี ธัมมโร) วัดถ้ำเต่า ท่านก็รู้สึกเข้ามาที่หลังเหมือนกัน แต่ท่านกับเราพรรษาเท่ากัน แต่เราแก่เดือนกว่า ท่านนั่งต่อจากเรา เวลาบิณฑบาตท่านก็เดินหลังเรา

หลวงปู่บุญมี ปริณฺโณ

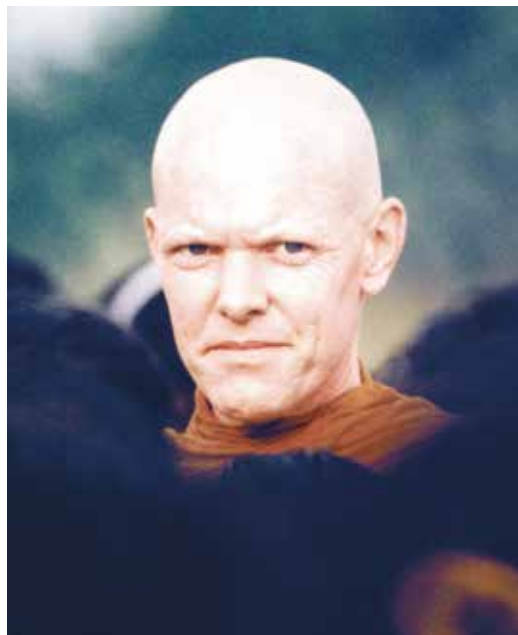
หลวงปู่สี กุสลธโร

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

พระอาจารย์บุญมี ธรรมโร

พระอาจารย์ด็ก สีสอน

พระอาจารย์วันชัย วิจิตร

วันนั้นก่อนที่หลวงตาจะเทศน์ ท่านจะเลือกพระว่า “องค์นี้ได้อยู่ได้ นะ องค์นี้ อยู่ไม่ได้ นะ” แล้วพอมาถึงเรา ท่านยังกึกไว้ว่า “ส่วนท่านที่มาจากวัดบวรฯ นี้ ตามที่เราตกลงกันไว้ตั้งแต่ครั้งแรก จำได้ไหม ท่านอยู่ได้ชั่วคราว แสดงว่าท่านก็อยู่ไม่ได้” ท่านก็พูดแค่นี้แหละ เราก็ปลงไว้ก่อน อยู่ได้ก็อยู่ อยู่ไม่ได้ก็ไป ก็ไม่ได้คิดอะไร

จากนั้นท่านก็เทศน์ไปประมาณสัก ชั่วโมงกว่าๆ พอจะเลิกประชุมแล้วลุกขึ้น มากราบพระ ท่านก็บอกว่า **“ท่านที่มาจาก วัดบวรฯ ท่านอยากจะอยู่ก็อยู่ไปนะ”**

พอท่านอนุญาตให้อยู่ได้ พระเภาาก็มาแสดงความยินดี ปีที่เราไปอยู่รู้สึก ว่าหลวงตาท่านรับพระ ๔ รูปเท่านั้นเองที่ได้อยู่นะ มีพระหลายรูปด้วยกันที่ท่าน ไม่ให้อยู่เพราะท่านจะไม่รับใครง่ายๆ เพราะถ้ารับมากก็มีปัญหาได้เหมือนกัน เพราะ ถ้าเกิดไม่ค่อยสนใจเรื่องการปฏิบัติ มันก็ทำให้ควบคุมดูแลยาก แล้วก็มาทำให้ เสียไปได้ ถ้าน้อยๆ มันดูแลใกล้ชิด คล้ายๆ กับว่าท่านจะจำหน้าได้ว่าใครเป็นใคร และจะให้ความดูแลได้อย่างทั่วถึง ควบคุมคุณภาพได้ดีกว่า นอกจากนี้การที่ท่าน ไม่รับใครง่ายๆ ก็เพราะท่านต้องการให้เห็นคุณค่าของการได้อยู่เพื่อจะได้มีความ ตั้งใจ เพราะเวลาเราได้อะไรมาง่ายๆ เราจะไม่เห็นคุณค่าของมัน สิ่งใดที่ได้มาด้วยความ ยากลำบาก เราจะรักษามัน

พอหลวงตาอนุญาตให้เราอยู่ที่บ้านตาดได้ ก็เลยอยู่มาเรื่อยๆ มันก็ดีคือเราได้ สถานที่ปฏิบัติ และได้โบนัสคือมีหลวงตาเป็นอาจารย์สอนวิธีต่างๆ ที่เราหาไม่ได้ ตอนที่อ่านหนังสือ หรือในหนังสือมันอธิบายได้ไม่ละเอียดเหมือนกับเวลาเราเจอ ของจริง

๕ พรรษาแรกไม่ได้ออกไปไหน

พระวินัยกำหนดไว้ว่า ถ้ายังไม่ได้ ๕ พรรษา ไม่ให้อยู่ปราศจากครูบาอาจารย์ เวลาอยู่ที่บ้านตาดก็เช่นเดียวกัน คือ ๕ พรรษาแรกไม่ให้ไปไหน นอกจากมีกิจหรือเหตุจำเป็น คือพ่อแม่ตายหรืออะไรอย่างนี้ถึงจะไปได้ ถ้าอยากจะทำไปเที่ยวที่นั่นที่นี้ ลาไปวิเวกที่โน้นที่นี้ ท่านไม่ให้ไป เช่น บวชได้ ๒ พรรษา แล้วจะไปธุดงค์องค์เดียว ก็ยังไปไม่ได้ นอกจากท่านเห็นสมควร ถ้าไปแล้วได้ประโยชน์ แต่ถ้าไปแล้วไม่เกิดประโยชน์ ท่านก็ไม่ให้ไป มีพระอยู่รูปหนึ่งอยู่ได้ ๒-๓ พรรษา ก็ขอลาหลวงตาไปธุดงค์ ลาสองสามครั้งท่านก็ไม่อนุญาต ครึ่งสุดท้ายไปลา ท่านก็บอกว่า “ถ้าไปก็ไม่ต้องกลับมา” เพราะท่านจะดูจิตของผู้ปฏิบัติเป็นหลัก อายุพรรษาไม่สำคัญเท่าไร บางที่ได้ ๕ พรรษาแล้ว ถ้าท่านเห็นว่ายังไม่สมควรไป ไปแล้วเสีย ไปแล้วสึก ท่านก็พยายามดึงไว้ อย่างน้อยอยู่ในวัดก็ยังได้ศึกษาจากครูบาอาจารย์ ที่วัดก็มีความสงบวิเวกดี ถ้าปฏิบัติเป็นแล้วก็ไม่ต้องไปที่อื่น แต่ใจไม่ค่อยชอบอยู่กับที่ ไปอยู่ที่ไหนนานๆ แล้วก็เกิดความเบื่อหน่าย อยากจะไปสถานที่ใหม่ จิตจะหลอกให้เราคิดว่าไปที่นั่นดี ไปที่นี้ดี จะได้อย่างนั้นได้อย่างนี้ ความจริงแล้วอยู่กับครูบาอาจารย์ นี่ดีที่สุด อยู่กับท่านก็เป็นเหมือนลูกของท่าน ทุกสิ่งทุกอย่างท่านจะดูแลให้หมด ก็สบายดี ไม่ต้องมีภารกิจอย่างอื่น

ดังนั้นเวลาบวชใหม่ๆ นี่ต้องปักหลักเลย เพราะกิเลสมันอยากจะไปโน่นมานี่ เราต้องปราบไอ้ตัวอยากไปโน่นมานี่ก่อน ถ้าปล่อยให้มันลากเราไป มันก็จะไม่มีวันหยุด พระท่านถึงบังคับให้อยู่กับครูบาอาจารย์ ๕ ปีก่อน พระที่ไปอยู่กับหลวงตาช่วงที่เราไปนั้น ท่านก็รู้กันว่าถ้าเข้าไปแล้วก็ต้องอยู่ให้ครบ ๕ ปี อยู่จนได้นิสัย ไม่ต้องไปไหน ออกไปได้แต่เฉพาะตอนเช้าคือไปบิณฑบาต เพราะตอนนั้นไม่มีกิจนิมนต์

ถ้าเราคิดว่าท่านเป็นอาจารย์ของเราจริงๆ เราอยู่กับท่านแล้วได้ประโยชน์ เราก็ทนอยู่ไป ถ้าท่านอยากจะให้ไป เดี่ยวท่านไปเรียกตำรวจมาลากคอไปเอง ท่านก็พูดเหยียดทอดสอบจิตใจเราดูว่าจะทนอยู่กับท่านได้หรือไม่ เพราะถ้าทำไม่ถูก ท่านก็ต้องบอกท่านก็ต้องว่า ถ้าเกรงใจเดี๋ยวมันก็เสียหาย ท่านก็ต้องทดสอบจิตใจว่า จะทนรับกับแรงเสียดทานได้หรือไม่ คิดว่าอยู่กับท่านแล้วมันได้ประโยชน์ ก็ทนอยู่ไป ท่านฝึกให้เราแข็งแกร่ง ถ้าไม่มีความอดทน บารมีบ่เกิด ต้องมีขันติบารมี เข้าใจไหม ถ้ามีมารมาผจญนี้ ถ้าไม่มีขันติ ก็ล้มระเนระนาดไปเลย ต้องมีมารมันถึงจะทำให้เราต้องสร้างบารมีมาคุ้มครอง สร้างขันติขึ้นมา ไม่มีทุกข์ ปัญญาก็ไม่เกิด ถ้าอยากจะทำลาภก็ต้องเจอทุกข์ เจอทุกข์แล้วมันจะหาวิธีแก้ มันถึงจะเกิดปัญญาขึ้นมา

เรื่องปัญหานี้ คนอื่นให้เราไม่ได้หรอก คนอื่นสอนปัญญาก็เป็นการบอกเฉยๆ เป็นความรู้ภายนอก แต่ถึงเวลาจริงๆ แล้วเราต้องสร้างมันขึ้นมาเอง เอาสิ่งที่ได้ยินมาเป็นแนวทาง แต่ก็ต้องสร้างขึ้นมาเอง ถ้าไม่มีทุกข์ มันก็ไม่ต้องแก้ปัญหา ถ้าไม่มีข้อสอบ มันก็ไม่ต้องทำข้อสอบ มันต้องมีข้อสอบมันถึงจะคิดว่าจะต้องทำข้อสอบนี้อย่างไรดี พอคิดแล้วมันทำข้อสอบได้มันก็เป็นปัญญา พอมีความทุกข์แล้วแก้มันได้ ดับความทุกข์ภายในใจได้ มันก็เป็นปัญญา รู้แล้วว่าความทุกข์ข้อนี้ไม่มีวันจะเกิดขึ้นกับเราได้ เราแก้มันด้วยปัญญา ใครอยากจะได้ปัญญาต้องเข้าหาทุกข์ ถ้าเข้าหาสุขก็ได้กิเลสได้ความหลงได้ความยึดติดได้ความอยากให้มันสุขไปนานๆ แต่ไม่มีอะไรมันจะสุขไปนานๆ หรือ เดี่ยวมันก็เปลี่ยนไป

กฎที่ฝึกภายในวัด

สมัยก่อนที่บ้านตาด ท่านจะสร้างกุฏิในที่โล่งเพื่อให้อากาศมันโปร่ง ให้มันไม่มีต้นไม้คลุม แต่ถ้าต้องการความเย็นก็ให้ไปปลูกสร้างแคร่ในป่า ที่นั่นเขาเรียกว่า “ร้าน” ลักษณะของร้าน มีเสา ๔ ต้น มีหลังคา ฝาจะใช้เป็นผ้าจีวรเก่าๆ มาทำเป็นฝา และอยู่ในป่าเป็นแคร่เล็กๆ พอนอนได้ พอนั่งสมาธิได้ มันง่ายต่อการดูแล ไม่ต้องคอยกวาดดูทั้งหลัง แล้วก็เย็นกว่ากุฏิ เพราะว่ามันเข้าไปอยู่ในป่าในร่มได้ แต่ช่วงหน้าฝนมันจะขึ้น ซึ่งถ้ามันขึ้นมากๆ บางทีต้องออกมาอยู่ที่โล่งบ้าง แต่ถ้าเป็นช่วงฤดูแล้งก็เข้าไปใช้ได้บ่อยๆ

ตอนต้นที่เราเข้าไปอยู่ เขาให้เราอยู่ที่กุฏิรับรอง ตรงกุฏิรับรองมันไม่มีทางเดินจงกรม เวลาเดินจงกรมเราก็เดินตามทางเดินเลย เวลาคนเดินไปเดินมาเขาก็จะเห็นเราเดินจงกรมอยู่ บางทีเขาก็คิดว่าเราไปเดินขวงเขา

ปีนั้นหลวงปู่สีท่านก็อยู่ด้วย ด้านหลังกุฏิของท่าน ท่านจะทำแคร่และทำทางเดินจงกรมเล็กเข้าไปในป่า ท่านเห็นเราเดินจงกรมที่หน้ากุฏิ มันดูแล้วประเจิดประเจ้อ ท่านมีแคร่อยู่ในป่า ท่านก็เลยเมตตาให้เราไปใช้แคร่ของท่านเวลาภาวนา เวลากลางวันเราก็เลยไปนั่งสมาธิ เดินจงกรม ที่แคร่ในป่า พอกลางคืนก็ออกมาพักที่กุฏิ เราก็เลยไปๆ มาๆ หรือบางทีเราก็ไปนอนที่แคร่เลยก็มี เพราะเห็นมันน่าหวาดเสียวดี บางช่วงที่เข้าไปอยู่แคร่ในป่า แล้วเจออากาศมันทึบ อากาศมันขึ้นก็เลยทำให้เป็นไข้บ้าง แต่พอเราย้ายมานอนที่กุฏิ เจออากาศที่มันโล่งกว่า พอคืนสองคืนไข้ก็ฟื้นแล้ว เราก็เลยรู้ว่าอากาศนี้มีส่วนทำให้ร่างกายเราเป็นไข้ แต่ไม่เคยถึงกับเป็นไข้มาลาเรีย

เราไปอยู่ที่บ้านตาด รู้สึกจะย้าย ๓ หลัง หลังแรกเป็นกุฏิรับรอง อยู่ได้ช่วงเช้าพรรษา พอออกพรรษาจะมีแขกมา เขาก็เลยให้ย้ายไปอยู่กุฏิที่ว่างพอดี เพราะ

พระที่ท่านจำพรรษาอยู่ท่านออกไป กุฏินี้กระต๊อบเล็กๆ ขนาดเสา ๔ ต้น หลังคามุงสังกะสี และเตี้ย ยกพื้นประมาณสัก ๒-๓ ชั้นบันได เป็นกุฏิไม้ พอหลังที่ ๓ กุฏิหลังนี้จะสูงขึ้นหน่อย ประมาณสัก ๔-๕ ชั้นบันได กุฏิแบบนี้เป็นระดับมาตรฐานของวัดป่าบ้านตาด เมื่อก่อนนี้มี ๒ แบบ คือแบบที่มีห้องน้ำกับแบบที่ไม่มีห้องน้ำ หลังที่เราอยู่ไม่มีห้องน้ำ หลังที่มีห้องน้ำจะมีแต่ของพระผู้ใหญ่ จะมีของหลวงปู่สีของท่าน อาจารย์ปัญญา คือจะมีห้องแบบนี้แล้วก็มีห้องน้ำติด แต่มันจะเป็นคนละประตูกัน คือเวลาเข้าห้องน้ำต้องออกจากห้องแล้วเข้าไปอีกที แล้วข้างนอกก็จะมีระเบียง สำหรับกุฏินี้ ท่านจะสร้างไว้ในที่โล่ง เพราะถ้าสร้างไว้ในป่า เดี่ยวต้นไม้มันจะหล่นมาทับหลังคาแตกอะไรได้ เวลาสร้างกุฏิท่านจะทำให้มันโล่ง มันก็จะร้อนในช่วงกลางวัน

ช่วงที่เรามีร้านในป่า เราก็มักจะเข้าไปอยู่ในนั้น มีอยู่ช่วงหนึ่งเราจะอยู่ในร้านตลอดเวลา เพราะตอนนั้นเห็นว่าไม่จำเป็นต้องอยู่กุฏิก็ได้ อยู่ร้านก็ได้ ซึ่งอยู่ร้านมันดีกว่า พอดีร้านนี้มีพระเขาทำประตูเก่าปิดไว้อยู่ เพราะก่อนจะถึงร้าน มันแยกจากทางเดินหลัก มันจะมีทางเดินเข้าไป แล้วตรงที่ทางแยก เราก็มักจะปิดประตูไว้ เราเห็นว่ามันดี เพราะจะได้ไม่มีคนเดินเข้าไปรบกวนเวลาภาวนา

ที่บ้านตาดในสมัยยุคแรกๆ ที่พระไม่มากนักแต่ละกุฏิจะมีแคร่ในป่าด้วยให้พระได้ใช้ ๒ ที่ ช่วงกลางวันที่มันร้อนก็หลบเข้าไปที่แคร่ในป่า ไปเดินจงกรม ไปนั่งสมาธิในป่า พอตอนเย็นมีดื่มน้ำก็ออกมาปฏิบัติที่กุฏิก็ได้ ตอนนั้นเราก็ปฏิบัติได้ทั้ง ๒ ที่ ได้ทั้งกุฏิได้ทั้งแคร่ ก็เลยได้ใช้ทั้ง ๒ อย่าง แต่ต่อมามีพระมากขึ้นๆ ก็เลยต้องสละ ถ้าใครเอากุฏิจะเอาแคร่ไม่ได้ ถ้าใครเอาแคร่ก็เอากุฏิไม่ได้

พึ่งตนเองทุกอย่าง

เมื่อบวชเข้ามาแล้ว ข้อวัตรของพระก็ต้องให้หัดทำเองทุกอย่าง พระก็เลยต้องพึ่งตนเองหมดทุกอย่าง ไม่ว่าจะบิณฑบาต กวาดกุฏิ ชักจีวร แม้แต่บาตรนี้ก็ต้องบ่มเอง จีวรก็ต้องหัดตัดเย็บเอง คือให้ทำเองได้ทุกอย่าง เพื่อเป็นการเสริมความเพียรไม่ให้ขี้เกียจ แล้วก็ไม่ต้องพึ่งคนอื่น มีความเป็นอิสระในตนเอง ไปอยู่ที่ไหนก็ไม่ลำบากไม่เดือดร้อน เวลาอะไรขาดแคลนก็สามารถทำขึ้นมาได้ พระป่านี้อำนาจทำได้หมดนะ ทั้งขาบาตรท่านก็ทำได้ พวกไม้จิ้มฟันอะไรพวกนี้ท่านก็ทำได้

ไม้จิ้มฟันนี้ทำยาก ต้องเอาไม้ที่เป็นท่อนใหญ่มาตัดให้ได้ขนาด แล้วก็เอาค้อนมาทุบปลายมันให้มันแตก เสร็จแล้วก็มาผ่า ผ่าแล้วก็นำมาเหลา เหลาเสร็จแล้วก็ต้องใช้กระดาษทรายมาขัดให้มันเรียบ ให้มันแหลมไว้สำหรับเชียวฟันได้ แล้วปลายก็ใช้แปรง แล้วก็เป็นยาด้วย เพราะมันมีเนื้อยาอยู่ในไม้ เป็นเหมือนยารักษาฟันได้ สมัยก่อนเขาไม่มีเงินซื้อพวกแปรงสีฟัน ยาสีฟันอย่างที่เราใช้ จะมีใช้กันเฉพาะแต่คนในเมือง ชาวบ้านในชนบทนี้เขาไม่มีแปรงสีฟัน ยาสีฟัน พระปาก็จะใช้ไม้ชนิดหนึ่ง เขาเรียกว่าไม้โกทา ก่อนจะเข้าพรรษาสักเดือนสองเดือน พระท่านจะทำไม้จิ้มฟัน เขามีธรรมเนียมว่าวันเข้าพรรษาจะต้องถวายครูบาอาจารย์ กว่าจะได้สักอันหนึ่งนี้อาจจะเป็นชั่วโมง แต่ใช้เพียงแค่นาทีสองนาทีเสร็จก็ทิ้งแล้ว หลวงตาท่านจะใช้เชียวๆ แล้วก็ใช้แปรง เสร็จแล้วก็หักมัน แล้วก็กวาดลื่นอีกทีหนึ่ง

ไม่เคยใช้ผ้าเช็ดตัว

ตั้งแต่เราบวชนี้ แม้แต่ผ้าเช็ดตัวนี้ก็ไม่เคยใช้นะ อาบเสร็จก็ให้มันแห้งเองเลย ไม่ต้องมาคอยซักผ้าเช็ดตัว อาบเสร็จก็ใส่ผ้าเข้าไป เดี่ยวผ้าที่เราใส่ไปมันก็ซับให้เอง มันก็แห้งไปเอง

เรามาเสียเวลากับไอ้เรื่องไร้สาระ ก็ลองลดลงไปเป็นระยะๆ เป็นขั้นๆ ลองถามว่าอันนี้จำเป็นไหมต้องมีไหม ไม่มีอยู่ได้ไหม ลองหาเหตุผลดูว่าทำไมต้องใช้ผ้าเช็ดตัวด้วยเวลาอาบน้ำ มันเปียก เดี่ยวมันก็แห้งของมันเองได้ พอใช้ผ้าเช็ดตัวมันก็ต้องมาซักผ้าเช็ดตัวอีกผืนหนึ่ง ใช้ไหม ถ้าไม่มีผ้าเช็ดตัวมันก็ไม่ต้องมี อาบน้ำแล้วก็เอามือลูบๆ มันสักหน่อย เสร็จแล้วก็เอามือลูบๆ เดี่ยวมันก็แห้ง ของพระไม่มีอะไร มีแต่ผ้าอังสะ ผืนเดียว เราศึกษาวิถีชีวิตของพระแล้วชอบ มันถูกกับเรา มันสบาย มันไม่เหนียว

ข้อวัตรพระวัดป่าบ้านตาด

ข้อวัตรของพระจะเริ่มตั้งแต่ตอนเช้า คือจะลงไปศาลาเพื่อเตรียมจัดอาสนะต่างๆ สำหรับฉัน และมีการถูพื้นศาลาด้วยกะลามะพร้าวขัด เพราะพื้นศาลาวัดป่าบ้านตาดจะใช้เทียนไขทา คือเอาเทียนไขมาต้มกับน้ำมันก๊าดแล้วก็มาทาบนพื้นไม้ เวลาเดินจะมีรอยติดอยู่ จึงต้องถูพื้นด้วยกะลามะพร้าวทุกเช้าทุกเย็น ทุกคนต้องช่วยกันทำ ต้องรีบไปให้ทัน ถ้าไปหลังเขาแสดงว่าเอาวัดเอาเปรียบ พอเริ่มถูก็ถูกันหมดทุกรูปเลย พอถูเสร็จก็ช่วยกันกวาด กวาดเสร็จก็เตรียมห่มจีวรออกบิณฑบาต

พอไปบิณฑบาตกลับมาฉันเสร็จก็ล้างบาตร และช่วยกันทำความสะอาดศาลา หลังจากนั้นก็กลับกุฏิภาวนา จนถึงช่วงบ่าย ๒ โมง ถ้าอยากจะฉันน้ำชากาแฟฉันน้ำปานะ ก็มีที่เตรียมไว้ให้ฉัน ฉันเสร็จแล้วก็ช่วยกันปิดกวาด เสร็จแล้วก็ช่วยกันทำความสะอาดศาลา เช่นน้ำไปใส่ตุ่มตามที่ต่างๆ ตักน้ำจากบ่อใส่ปื๊บในรถเข็น แล้วก็เข็นไปใส่ในห้องน้ำต่างๆ ตามกุฏิ ตามสถานที่ต่างๆ เสร็จแล้วก็กลับกุฏิสงฆ์ล้างภาวนา ไปเดินจงกรม นั่งสมาธิต่อ จนถึงเวลาพักผ่อนหลับนอน พระปฏิบัตินอนไม่เกิน ๔ ชั่วโมงก็พอแล้ว ร่างกายต้องการเพียงเท่านั้น พอตื่นขึ้นมาก็ปฏิบัติกันต่อจนถึงเวลาออกไปบิณฑบาต

“
วัดที่ปฏิบัติจริงๆ นี่
วันๆ หนึ่งแทบจะไม่เห็นหน้ากันเลย
เห็นเฉพาะเวลาที่จะออกมา
ทำกิจวัตรร่วมกันเท่านั้น
 เช่นเวลามาบิณฑบาต มาฉัน
 มาปิดกวาด เวลาทำร่วมกัน
 ก็เหมือนกับไม่ได้มาทำร่วมกัน
 ต่างคนต่างทำ ไม่คุยกันไม่พูดกัน
 ใครมีหน้าที่อะไรก็ทำหน้าที่ของตนไป
 ใครกวาดก็กวาด
 ใครถูก็ถู ใครเช็ดก็เช็ดไป
 ทำหน้าที่เสร็จก็แยกย้ายกัน
 กลับเข้าที่ของตน
 ไปเดินจงกรม ไปนั่งสมาธิ
 ไปอ่านหนังสือธรรมะ
 ”

พระกำลังช่วยกันทำไม้ตา

วัดหลวงตามันแรก ๆ ไม่มีการก่อสร้างไม่มีอะไร
ให้พระภาวนาอย่างเดียวนอกจากช่วงออกพรรษา
บางทีอาจจะซ่อมกุฏิบ้าง
หรือสร้างกุฏิเพิ่มสักหลังสองหลัง
แต่ท่านจะไม่ให้ทำมาก ให้ทำเท่าที่จำเป็น
แล้วก็ทำให้เสร็จ ๆ กันก็
ไม่ให้ยึดถือ แล้วก็มีความด้วย
พอตอนเย็นก็ให้เลิก เพื่อจะไปภาวนาต่อได้
เพราะงานเหล่านี้เป็นเพียงแต่งานสนับสนุน
งานที่แท้จริงคืองานภาวนา

พระสุเมธ อภิปิ

ข้อวัตรเป็นอุบายให้ฝึกสติ

การทำข้อวัตรเป็นอุบายเพื่อให้มาฝึกสติไม่มันเดี๋ยวอยู่เฉยๆ
จะฟุ้งซ่าน เดี่ยวจะไปคุยกัน ไปหาอะไรกินกัน หาอะไร
ดื่มกัน วัดป่านี้บางทีท่านจะเข้มข้นเรื่องการทำงานเพื่อที่จะ
ส่งเสริมความเพียร เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้ไปคิดไปทำเรื่อง
ที่ไม่ถูกไม่ควร แต่ถ้าคนภาวนาเป็นแล้ว เรื่องเหล่านี้มันก็เป็น
ปัญหาได้

อย่างตอนเราอยู่บ้านตาดนี้เราไม่ได้สนใจเรื่องราวเหล่านี้เลย พวกทำไม้กวาด
ไม้เจียฟัน หรืออะไร เราก็ทำพอได้แต่ฝีมือไม่ดี ได้แค่มัดๆ ให้มันกวาดได้
ก็กวาด เพราะเราแค่สนใจเรื่องภาวนาอย่างเดียว มัวแต่ยุ่งอยู่กับการเจริญสติ
นั่งสมาธิ หลงตาท่านทราบท่านก็ไม่ว่าอะไร เช่น เวลาที่เขามีการก่อสร้างกุฏิสร้าง
ศาลา บางทีเราไปช่วย ท่านก็ไล่กลับไป เพราะถ้าจิตเข้าข้างในแล้ว ท่านไม่อยากจะ
ให้มาทำ ท่านจะไล่ไป แต่บางคนจิตที่ชอบออกข้างนอก ท่านจะหางานให้ทำเยอะๆ
เพื่อจะได้ไม่ฟุ้งซ่าน ถ้าอยู่เฉยๆ เดี่ยวมันจะฟุ้งซ่าน พระส่วนใหญ่ที่บวชยังภาวนา
ไม่เป็น ก็เลยต้องใช้ภารกิจในวัดให้ทำงานต่างๆ แต่พระที่ท่านภาวนาแล้ว ท่าน
อยากจะไปปลีกวิเวกมากกว่า ท่านไม่อยากจะมาทำงานอย่างนี้ เพราะจิตที่เข้า
ข้างในแล้วจะเห็นคุณค่าของความสงบภายในใจ งานที่ทำภายนอกมันก็เลยเห็นว่า
เป็นงานหยาบ งานที่ไม่ทำให้จิตสงบ เพราะถ้าจิตสงบแล้วออกมาทำงานนอกแล้ว
มันจะทำลายความสงบของจิต

วัดไม่มีไฟฟ้า

สมัยก่อนที่วัดป่าบ้านตาดไม่ได้ใช้ไฟฟ้ากัน จะมาเมื่อตอนยุคหลังๆ ที่มีภารกิจต้องเกี่ยวข้องกับฆราวาสญาติโยมที่มาทำบุญกันมาก จึงมีไฟฟ้าใช้เฉพาะส่วนกลางคือที่ศาลาและที่โรงครัว แต่ยังไม่ให้ใช้ตามกุฏิต่างๆ ตามกุฏิไม่ให้ใช้ไฟฟ้า เพราะว่าไฟฟ้านี้เป็นสื่อของกิเลส เป็นเครื่องมือของกิเลส เพราะถ้ามีไฟฟ้าแล้ว เต๋ยวรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ชนิดต่างๆ มันก็จะเข้ามาได้ ตู๋เย็นก็เข้ามาได้ ที่วีก็เข้ามาได้ วิหยุกก็เข้ามาได้ อะไรต่างๆ ก็จะสามารถเข้ามาได้ ถ้าเข้ามาแล้วก็เท่ากับเอาไฟมาเผากุฏิของตนเอง มาเผาใจของตนเองด้วยราคะ ตัณหา ด้วยโลภะ โทสะ โมหะ หลวงตาท่านจึงเข้มงวดกวดขันเรื่องการมีไฟฟ้ามาก โทษที่คนนี้ท่านตั้งชื่อใหม่ว่า เทวทัต เทวทัตก็คือผู้ทำลายศาสนานี้เอง ดังนั้นสมัยที่เราไปปฏิบัติอยู่ที่บ้านตาด จะไม่มีไฟฟ้า ไม่มีหนังสือพิมพ์ ไม่มีวิทยุ ไม่มีอะไรทั้งนั้น มีแต่การเดินจงกรม นั่งสมาธิ และทำภารกิจของพระ เช่น บิณฑบาต ปิดกวาดลานวัด กวาดกุศาลา อันนี้จะเป็นกิจของพระที่อยู่วัดป่าบ้านตาดกัน เป็นกิจที่จะทำให้สามารถบรรลุมรรคผล นิพพานได้ ถ้ามันแต่ไปยุ่งกับเรื่องของรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ในรูปแบบต่างๆ ก็เท่ากับสึกออกจากการเป็นนักบวช แล้วกลับเข้าไปหากามสุข หารูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ นั้นเอง ครูบาอาจารย์ท่านจึงระมัดระวังเรื่องของสื่อต่างๆ ที่จะเข้ามาทำลายความสงบ ทำลายการบำเพ็ญของผู้ปฏิบัติกัน ท่านจึงตัดปัญหาด้วยการไม่ให้ใช้ไฟฟ้า พอไม่มีไฟฟ้าแล้ว สิ่งต่างๆ ก็จะเข้ามาได้ยาก

ดังนั้นผู้ที่บวชเข้ามาแล้วจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน ถ้าไม่ยาก ทุกข์ ก็ต้องหัดปรับให้อยู่ในสภาพที่ต่ำที่สุด ที่เลวที่สุด ที่แย่ที่สุด ถ้าอยู่ได้แล้วต่อไปไม่ว่าจะอยู่สภาพไหนก็รับได้หมด ถึงแม้จะต้องไปอยู่แบบลำบากที่สุดก็ตาม เป็นเหตุที่ทำให้วัดป่าบ้านตาดไม่มีไฟฟ้า ไม่มีน้ำประปา เพื่อเป็นการฝึกให้ปรับใจปรับตัวให้เข้ากับสภาพความจริงของชีวิต

ได้ไม่คุ้มเสีย

เรื่องกิจนิมนต์นี้ ถ้าพระเคร่งๆ พระที่ท่านเข้มขัน ท่านก็ไม่รับ สมัยนั้นที่บ้านตาด หลวงตาท่านไม่ให้พระรับ กิจนิมนต์ เพราะไม่อยากให้ออกไปข้างนอก ไม่ให้ออกไปเสพกามนันทนเอง เวลาออกไปข้างนอกมันก็เห็นรูป ฟังเสียง ได้กลิ่น มันก็เห็นรูปเสียงของฆราวาสญาติโยม เต๋ยวมันก็เกิดกามอารมณ์ขึ้นมา กลับมาวัดกว่าจะทำใจให้สงบได้ก็อีกหลายวัน เห็นรูปนั้นแล้ว มันก็ยังติดตาติดใจอยู่อย่างนั้น ท่านจึงไม่ให้รับกิจนิมนต์ เพราะว่ามันได้ไม่คุ้มเสีย ไปโปรดญาติโยมนิดเดียว แต่ตัวเองกลับมาที่แท้บจะตายเอาแทบจะต้องสึก บางทีกลับมาอารมณ์วุ่นมากๆ กว่าจะทำใจให้สงบได้

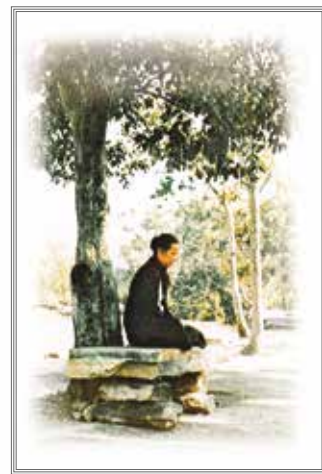
พระเณรที่ยังไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์นี้ ถ้าออกไปข้างนอก รับรองได้ ถ้าไม่สึกก็อยู่แบบไม่เป็นพระ คือไม่สำรวมตา หู จมูก ลิ้น กาย ไม่สำรวมกาย วาจา ใจ มันก็จะสงบไม่ได้ เมื่อไม่สงบ มันก็จะมี ความอยาก ความโลภ ตามมา

“นักบวชที่แท้จริงต้องอยู่ในป่า ต้องสำรวมอินทรีย์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ไม่ใช่ที่ไหนญาติโยมไป พี่เลี้ยงเราก็ไปกับหมด มีถ้ายรูปมาด่ากันในหนังสือพิมพ์ ก็ไม่รู้สึกเดือดร้อนอะไร เต๋ยวนี้คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว แต่เมื่อก่อนนี้เป็นเรื่องตื้นตื้นระหนกนะ ที่เห็นพระไปโผล่ตามสถานที่โคจรต่างๆ ที่หลวงตาไม่ให้พระรับกิจนิมนต์ เพราะไม่อยากให้ออกไปเสพกามนันทนเอง”

ที่มาของหนังสือธรรมชุดเตรียมพร้อม และศาสนาอยู่ที่ไหน

ปีแรกที่เราไปอยู่บ้านตาต มีโยมคนหนึ่งเป็นโรคมะเร็ง เขาจึงขอหลวงตาไปอยู่ที่บ้านตาตเพื่อปฏิบัติจิตเตรียมใจให้พร้อม เพราะหมอบอกว่ารักษาไม่ได้แล้ว และเหลือเวลาอยู่ได้แค่ ๖ เดือน หลวงตาก็บอกว่าถ้าจะมาเพื่อภาวนาก็มาได้ แต่ถ้ามาแล้วต้องเอาหม้อเอาหูกเอายาเอาอะไรต่างๆ มาด้วย ก็อย่ามาดีกว่า เขาก็ใจกล้า ไปแบบตัวเปล่าๆ ไปเพื่อภาวนาจริงๆ ท่านก็เลยเมตตาไปสอนให้เกือบทุกคืน ท่านสอนอยู่ตั้ง ๙๐ กว่าคืน ยกเว้นคืนที่มีภารกิจอื่นคือต้องเทศน์สอนพระที่ศาลา หรือไปธุระข้างนอก ตั้งแต่สร้างวัดป่าบ้านตาตมา ท่านไม่เคยเข้าไปเทศน์อบรมสั่งสอนญาติโยมในครัวขนาดนี้เลย นี่จึงเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวที่ท่านเมตตาเทศน์สอนให้

หลวงตาท่านสอนโยมคนนี้ให้แยกแยะร่างกายออกจากใจ สอนวิธีปฏิบัติกับความทุกข์ เวลาเกิดความเจ็บก็ให้ทำใจให้สงบ หรือใช้ปัญญาแยกจากผู้เจ็บกับผู้รู้นี่คือคนละคนกัน ผู้เจ็บคือร่างกาย ร่างกายไม่เดือดร้อนกับความเจ็บ ผู้รู้กลับไปเดือดร้อนแทนร่างกาย เพราะผู้รู้อยากจะให้มันไม่เจ็บ แต่อยากหรือไม่อยากมันก็เจ็บอยู่ดี เวลาอยากมันเป็นทุกข์ แต่ถ้าไม่อยากจะมันจะไม่ทุกข์ ก็จะอยู่เฉยๆ อยู่กับความเจ็บไปไม่มีความอยากให้มันหายหรือไม่หาย มันจะหายก็หาย มันไม่หายก็อยู่กับมันไป โยมคนนี้สามารถปฏิบัติจนกระทั่งจิตแถมมีกำลัง มีความสงบ สามารถรับความเจ็บได้ รับความตายได้

คุณพ่พวงา วสสนะกุล
โยมที่ป่วยเป็นโรคมะเร็ง และขอหลวงตามหาบัว
มาปฏิบัติธรรมที่วัดป่าบ้านตาต

หนังสือศาสนาอยู่ที่ไหน

หนังสือธรรมชุดเตรียมพร้อม

ต่อมาก็มีโยมขออนุญาตจากหลวงตาเพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือ เขาขออนุญาตอยู่หลายครั้งกว่าท่านจะอนุญาต จนเป็นที่มาของหนังสือ ๒ เล่ม คือ หนังสือธรรมชุดเตรียมพร้อม และศาสนาอยู่ที่ไหน

ตอนแรกหลวงตาท่านไม่อนุญาต เพราะท่านบอกว่าเทศน์ชุดนี้มันเผ็ดร้อน เพราะสอนเข้าไปถึงเรื่องการเตรียมตัวต่อสู้กับทุกขเวทนาตอนที่ใกล้จะตาย ถ้าคนทั่วไปอ่านจะรู้สึกว่ามันรุนแรงเกินไป ท่านจึงไม่อยากจะให้เผยแพร่ไปสู่คนส่วนใหญ่ที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ เพราะเกรงว่าจะไม่ได้รับประโยชน์ เหมือนกับให้เด็กกินแกงเผ็ด พอเด็กกินแค่คำเดียวก็ไม่เอาแล้ว สายหน้าแล้ว แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่ที่ชอบของเผ็ดๆ ร้อนๆ อยู่แล้ว พอได้ตักสักรั้คำก็จะติดใจ ก็จะเป็นประโยชน์มาก เพราะหลวงตาท่านเน้นแต่เรื่องของขั้นธของเวทนา เน้นการภาวนาให้ต่อสู้กับทุกขเวทนา เวทนาจะเป็นอย่างไรก็หาวิธีต่อสู้กับมัน

หัวใจคำสอนของหลวงตา

หนังสือปัญญาอบรมสมาธินี้ เป็นหนังสือที่สรุปคำสอนของหลวงตาได้อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ หนังสือเล่มนี้รู้สึกเป็นสากล เพราะแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้ว ชาวต่างชาติทุกคนอ่านแล้วเข้าใจและชอบกันทั้งหมด ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิบัติเลย คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ท่านอธิบายอย่างละเอียด แล้วก็มียุทธศาสตร์อบรมสมาธิให้ด้วย เพราะส่วนใหญ่เราคิดว่าจะต้องใช้พุทโธเพียงอย่างเดียวถึงทำให้สงบ แต่บางทีพุทโธข่มไม่อยู่ก็ต้องใช้ปัญญาข่มมันแทน ท่านถึงเรียกว่าปัญญาอบรมสมาธิ

ฉะนั้น ถ้าอยากจะได้หัวใจคำสอนของหลวงตา ก็เล่มปัญญาอบรมสมาธินี้แหละ อันนี้เป็นหัวใจเนื้อหาๆ เลย ท่านอธิบายศีลเป็นอย่างไร สมาธิเป็นอย่างไร อุปจารสมาธิเป็นอย่างไร อัปปนาสมาธิเป็นอย่างไร ปัญญาเป็นอย่างไร อธิบายอย่างครบถ้วนบริบูรณ์อยู่ในนั้นทั้งหมด

หนังสือปัญญาอบรมสมาธิ รวบรวมโดยหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๔

การมีครูบาอาจารย์ที่ดี

เป็นสิ่งที่ดี

เป็นมงคล

เพราะเราจะได้อาศัยท่าน

คอยให้กำลังใจ

คอยแนะแนวทางต่าง ๆ ให้

พระสุเมธ ฐิตะโก

กำลังการเทศน์อบรม

สมัยตอนที่เรายู่บ้านตา เวลาหลวงตาจะอบรมพระนั้น จะแล้วแต่ท่านสะดวก ช่วงนั้นท่านจะเรียกประชุมสัก ๔-๕ วันต่อครั้ง ตอนเย็นๆ ตอนเกือบพลบๆ คำที่ท่านจะบอกพระเวรศาลาว่า ให้ไปบอกพระมาประชุมกัน แล้วพระก็จะไปบอกต่อๆ กัน โดยจะไม่มีการตีกลอง ตีระฆัง หรือตีอะไรทั้งสิ้น พอพระบอกว่า หลวงตาจะประชุมปั๊บ ทุกคนต้องรีบมาเลย กำลังทำอะไรอยู่ต้องวางไว้หมด แล้วเอาผ้าอาสนะ เอาไฟฉาย เอาจีวร รีบเดินมาที่ศาลาเลย เพราะท่านจะไปรออยู่แล้ว จะปล่อยให้ครูบาอาจารย์นั่งรอก็ไม่สมควรอย่างยิ่ง และถ้าใครไปถึงก่อน ก็ช่วยจัดที่นั่ง จูดยูบจุดเทียน สมัยนั้นไม่มีไฟฟ้า จะไม่มีไมโครโฟน เวลาท่านเทศน์ก็มีแค่เทียน ๒ เล่มที่จุดไว้บูชาพระเท่านั้นเอง มีพระเณรประมาณ ๑๐ กว่ารูป ท่านก็นั่งอยู่ตรงนี้ พระเณรก็นั่งอยู่ข้างหน้าท่าน ท่านก็พูดเสียงดังพอได้ยินกัน

ปกติท่านจะเทศน์ ๒ รอบ รอบแรกท่านจะเทศน์เนื้อธรรม ภาควิปฏิบัติ เมื่อหลวงตาเทศน์เสร็จแล้ว ท่านก็บอกว่า “เฮ้ย ท่านปัญญา อธิบายให้หมู่เพื่อนฟัง” สมัยนั้นจะมีพระชาวต่างประเทศอยู่ประมาณ สัก ๕-๖ รูป ท่านอาจารย์ปัญญาก็จะ

สรุปให้ฟังประมาณสัก ๑๐ นาที ช่วงนั้นหลวงตาก็นั่งฉันทน์ ฉันทน์หนักไป พระรูปอื่นก็นั่งสมาธิ นั่งภาวนาไป รอให้ท่านอาจารย์ปัญญาอธิบายให้เสร็จเรียบร้อย พอเสร็จแล้ว รอบที่ ๒ ท่านก็จะคุยต่อแบบสนทนากัน เล่าเรื่องการปฏิบัติของท่าน เช่น ท่านนั่ง

ทั้งคืนได้อย่างไร ต่อสู้กับความกลัวได้อย่างไร ท่านทำอะไรอย่างไรในตอนนั้น เล่าเรื่องการอยู่กับหลวงปู่มั่น และเรื่องราวต่างๆ เป็นเกร็ดความรู้ พูดคุยประมาณ ๔๕ นาที ก็เลิกประชุมกัน ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ ชั่วโมงครึ่งหรือ ๒ ชั่วโมง หลังจากนั้นต่างคนต่างก็กลับไปพักไปภาวนาต่อ ไปเดินจงกรม นั่งสมาธิต่อ

เวลาหลวงตาเทศน์นี้ นั่งขยับไม่ได้นะ จนกว่าท่านจะเลิกเทศน์ ปวดก็ปล่อยให้ปวดไป ถ้าตั้งใจฟัง ใจจะเกาะอยู่กับการฟัง ความเจ็บก็จะไม่ค่อยรุนแรง แต่ถ้าไม่มีสมาธิในการฟัง แล้วมาสนใจกับความเจ็บ ก็ยิ่งเจ็บขึ้นไปใหญ่ เพราะจิตสร้างขึ้นเอง ทำให้รู้สึกเจ็บมากขึ้นไปเรื่อยๆ

เวลาหลวงตาเทศน์ก็เหมือนกับท่านสอนตัวเข้ม โดยท่านจะเทศน์ทุกอย่างครบ ถ้วนบริบูรณ์ โดยเริ่มตั้งแต่ศีล สมาธิ ปัญญา ขึ้นไปจนถึงวิมุตติหลุดพ้น ท่านสอนไว้ชัดเจนหมดทุกอย่าง เราก็ได้รับประโยชน์มาก ไม่ต้องคลำทาง อ่านหนังสือนี้มันก็ยังเหมือนคลำทางอยู่ แต่ก็ยังดีกว่าไม่มีหนังสือเลย แต่อ่านหนังสือนี้ถ้าไม่เข้าใจก็อาจจะหลงทางได้เหมือนคนดูแผนที่ไม่เป็นเอาทิศเหนือมาพลิกกลับเป็นทิศใต้ได้อย่างนี้ ตอนต้นเวลา

เราต้องยึดกับธรรมะที่กำนแสดง
พยายามเอาธรรมะที่กำนสอนมาปฏิบัติ
มาสร้างให้เกิดขึ้นภายในใจ
พอมันอยู่ภายในใจแล้ว
จะสามารถดับความทุกข์
ความวุ่นวายใจต่าง ๆ ได้

พระสุชาติ อภิชาโต

ดูแผนที่มันก็ต้องดูลูกศรก่อนใช้ไหม ลูกศรเขาชี้ทิศเหนืออยู่ตรงไหน ไม่ใช่กลับหัวกลับหางดู แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นี้ พอเราเดินผิดทาง ท่านก็บอก พอไปติดตรงไหน ท่านก็บอก ติดตรงนี้จะเป็นอย่างนี้ ติดตรงนั้นจะเป็นอย่างนั้นะ

การได้ยินได้ฟังธรรมะของท่านอยู่อย่างต่อเนื่อง เป็นการเตือนสติให้รู้ว่าทางที่จะต้องไปนั้นไปทางไหน เวลาปฏิบัติธรรมไปนี้ จิตมักจะไปติดตามจุดต่างๆ เวลาได้สมาธิก็จะติดอยู่ในสมาธิ ภาวนาที่ไรก็จะภาวนาให้สงบอย่างเดียว พอสงบนิ่งแล้วก็มีความสุข พอถอนออกมาก็ไม่ได้พิจารณาธรรมะต่อ ไปทำอะไรอย่างอื่น ก้อกๆ แก้กๆ ไป พอจิตฟุ้งซ่านขึ้นมาก็กลับไปทำสมาธิใหม่ แต่ไม่ได้เจริญปัญญา ท่านก็เลยต้องคอยเตือนเสมอว่า พอได้สมาธิแล้ว เวลาออกจากสมาธิควรไปทางปัญญาต่อ ควรพิจารณาร่างกายก่อน พิจารณาให้เห็นถึงความไม่สวยงาม พิจารณาอสุภะ ความเป็นปฏิกุลของร่างกายเพื่อคลายความกำหนัดยินดี นอกจากอาการทั้ง ๕ ที่อยู่ข้างนอกร่างกาย คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แล้ว ยังมีอาการที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในได้ผิวหนัง เช่น เนื้อ เอ็น กระดูก อวัยวะต่างๆ ให้เข้าไปดูด้วยปัญญา คือ ตาเนื้อของเราเนี่ยมองทะลุหนังเข้าไปไม่ได้ แต่ปัญญานี้มันทะลุเข้าไปได้ เพราะเราสามารถกำหนดพิจารณาจินตนาการภาพของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายได้

พอฟังแล้วก็ได้กำลังใจ พอเราออกจากที่ประชุมกลับไปเดินจงกรม เดินได้หลายชั่วโมง วันไหนไม่ได้ฟังธรรม เดินชั่วโมงเดียวก็เหนื่อยแล้ว ไม่อยากจะเดิน มันต่างกัน เวลาได้ฟังธรรมจะได้กำลังใจ แต่จะจางหายไปหลังจาก ๓ - ๔ วันผ่านไปแล้ว ท่านถึงต้องเรียกประชุมอยู่เรื่อยๆ

เข้มววดกวดนั

ที่วัดป่าบ้านตาดนี้ถ้ายังไม่ถึงเวลา
ออกมาไม่ได้นะ ต้องอยู่ที่บริเวณกุฏิ
เท่านั้น ถ้าออกมาที่ศาลาหรือที่โรงฉัน
น้ำร้อนนี่ก็เลสหามาแล้ว ท่านก็จะมาไล่

เรื่องฉันน้ำปานะนี้ท่านเปิดโอกาส
ให้ฉันวันละครั้ง หลวงตาจะคอยกำราบ
ท่านจะเดินมาเช้คดูอยู่เรื่อยๆ ท่าน
ไม่ให้คุยกัน ให้รีบฉัน ฉันเสร็จแล้วก็ให้
รีบแยกกันกลับไป เพราะคุยแล้วเดียว
จิตมันฟุ้งซ่านดีไม่ดีก็ทะเลาะกันเถียงกัน
ดังนั้นหลวงตาจะคอยเดินมาตรวจอยู่
เรื่อยๆ ถ้าท่านเดินผ่านมารอบแรก
เห็นหน้าไม่เป็นไร แต่ถ้าท่านเดินมา
รอบที่ ๒ แล้วยังเจอเรานั่งอยู่อีก ท่าน
จะถามแล้วว่าทำอะไร ตอนนั้นก็ให้รีบ
โกยได้แล้ว ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วเดียวโดน

นอกจากนี้ระหว่างที่ท่านเดิน
ตรวจวัด ท่านจะเดินเงียบ เสือเงียบ คือ
ไม่ให้รู้ ท่านจะเดินดูว่ากุฏิไหนมีเสียง
ซุบซิบคุยกันหรือเปล่า นั่งดื่มกาแฟดื่ม
น้ำชาอะไรหรือเปล่า ถ้าเดินมาเห็นมี
รองเท้าหลายคู่ ท่านก็รู้ว่ามีพระคุยกัน
พระมาสังสรรค์กัน ท่านก็จะไล่แล้ว
หรือถ้านอนก็ไม่ได้นะ สมัยยุคบุกเบิกนี้
รู้สึกว่แม่แต่นอนมากเกินไปก็ไม่ได้
หลังจากที่หลวงปู่มนัท่านมรณภาพ
ไปแล้ว หลวงตาก็ไปอยู่ที่ห้วยทราย ๔ ปี
ตอนนั้นก็มีพระติดตามท่านไปด้วย
รู้สึกว่ช่วงนั้นท่านเข้ยมมาก ถ้าใครไม่
ภาวนานี้ อยู่ไม่ได้เลย

และหลวงตาท่านก็ไม่ให้พระ
รับข่าวสารทางโลก ห้ามวิทยุ ห้ามทีวี
ห้ามหนังสือพิมพ์ สมัยนั้นยังไม่มีมือถือ
พอไปอ่านหนังสือพิมพ์ ใจก็ปรงแต่ง
ไปแล้ว สัมพุทโธแล้ว พอปรงแต่งก็ไม่มี
วันที่จะสงบได้ แต่จะทำได้อัต้องรู้จักเหตุ
ที่ทำให้มันเกิด เหตุก็คือต้องปลีกวิเวก
ต้องอยู่คนเดียว อยู่ในที่ห่างไกลจาก

**“ยังอยู่ตรงนี้อีกหรือ
จะฉันไปถึงไหนกัน
ทำไมไม่ไปเข้าทางจอมกรม
ทำไมไม่ไปนั่งสมาธิกัน”**

หลวงตาจะคอยกำราบ
ท่านไม่ต้องการให้เราเสียเวลา
ต่างคนต่างภาวนา
ต่างคนต่างบำเพ็ญ
เรื่องขบเรื่องฉันเรื่องคุยกันนี้
ไม่มีประโยชน์

สิ่งต่างๆ ที่จะมารบกวนใจ ที่จะมาดึงใจ
ให้ไปคิดเรื่องต่างๆ ให้อยู่ในป่า อยู่ตาม
วัดป่าวัดเขา อยู่กับครูบาอาจารย์
เวลาส่วนใหญ่ก็จะอยู่คนเดียว ยกเว้น
เวลาต้องมาทำกิจวัตรร่วมกันก็มีบ้าง
เพราะร่างกายต้องรับการดูแล ต้อง
รับประทานอาหาร ต้องอาบน้ำอาบท่า
ต้องมีการดูแลรักษาสถานที่ให้สะอาด
ให้เรียบร้อย ก็ต้องมามีกิจวัตร แต่การ
ทำกิจวัตรก็ต้องไม่พูดไม่คุยกัน
ต่างคนก็ต่างทำหน้าที่ของตนไป มีสติ
อยู่กับงานที่กำลังทำอยู่ ถ้าอยู่อย่างนี้
รับรองได้ว่าผลต้องมาแน่ๆ

คุณค่าของครูบาอาจารย์ผู้ทรงเห็นจริง

วัดหลวงตามัยก่อนนี้ไม่มีใครกล้าเข้า เขากลัวกัน เพราะท่านดุมาก จะเข้าได้ก็ช่วงทอดกฐิน เวลาที่มีญาติโยมไปก็ไปเที่ยวเดียว พอถวายของเสร็จ รับพรเสร็จแล้วก็กลับกัน ไม่กล้าไปค้างกัน ที่บ้านตาดสมัยก่อนนี้จึงเงียบมาก

การที่เราได้อยู่กับครูบาอาจารย์ที่มีประสบการณ์อย่างนี้ ทำให้เรามีความรู้น่าขึ้น รู้จักอุปนิสัยอะไรหลากหลาย เช่น วิธีอดอาหาร วิธีต่อสู้กับความกลัว วิธีต่อสู้กับทุกขเวทนา แล้วก็ความรู้ที่ละเอียดเข้าไปอีกถึงขั้นอริยะต่างๆ

การฟังเทศน์ฟังธรรมจากคนที่ได้ผลแล้ว ได้บรรลุแล้ว เมื่อเทียบกับคำสอนของคนที่ยังไม่ได้บรรลุแล้วนั้น มันแตกต่างกันมาก ต่างตรงที่การให้กำลังใจ ตรงที่การสอนอย่างถูกต้องแม่นยำ คนที่ไม่เคยผ่านมา คนที่ยังไม่ได้ประสบผลสำเร็จจากการปฏิบัติ ก็จะสอนแบบงูๆ ปลาๆ สอนไปตามจินตนาการ ไม่เหมือนกับการที่ได้ยินได้ฟังจากพระพุทธเจ้า จากพระอรหันต์ทั้งหลาย จากท่านที่ได้บรรลุแล้ว ท่านพูดด้วยความมั่นใจ ท่านพูดแบบไม่เคลือบแคลงสงสัย จึงทำให้คนฟังก็ไม่เคลือบแคลงสงสัย แต่ถ้าคนพูด พูดแบบเคลือบแคลงสงสัยไม่แน่ใจ คนฟังก็จะไม่แน่ใจตามไปด้วย

นี่แหละคือประโยชน์ที่ได้รับจากการอยู่กับครูบาอาจารย์ที่ได้บรรลุธรรมแล้ว ท่านจะรู้จักวิธีที่จะปฏิบัติ ท่านรู้ว่าเวลาทำอะไรไม่ถูกแล้วท่านจะห้ามทันที ท่านจะปรามทันที ถ้าเราไม่อยู่กับผู้ที่ปฏิบัติแล้วเราจะไม่รู้ เพราะนิสัยเดิมเรามันจะคิดว่าโอเคนะ ไม่เป็นไรนะ มันก็จะทำไป เวลาท่านสั่งสอนเรา ท่านเป็นธรรม ถ้าเราเถียงก็แสดงว่าเป็นกิเลสของเรา ดังนั้นอย่าไปเถียงท่าน ถ้าเถียงก็อย่าไปอยู่กับท่าน อย่าไปศึกษากับท่าน ท่านไม่ได้ขอรับรองให้เรามาศึกษา แต่ถ้าเราศึกษากับท่าน แสดงว่าเรายอมรับธรรมของท่านแล้ว ถ้ามาเถียง เราพูดทันทีเลยว่ากิเลสเรา

ออกมาอีกแล้ว หรืออย่างน้อยก็ฟังท่านก่อนแล้วก็เอาไปพิจารณา ครูบาอาจารย์จะทำอะไรท่านมีเหตุมีผล ท่านจะสอนใครอบรมใคร ท่านมีอุบายของท่านแต่ละคน เวลาเราสงสัยอะไรยากจะถามท่านก็สามารถถามท่านได้ แต่ต้องมีกาลเทศะ ดูว่าท่านเปิดโอกาสให้ถามได้หรือยัง ถ้าครูบาอาจารย์ท่านพูดอะไรอยู่ ท่านยังไม่หยุด ท่านยังไม่เปิดโอกาส เราก็ไม่ควรที่จะไปถาม แล้วเวลาถามก็อย่าไปถามแบบโง่ๆ ถามตามความรู้สึกของเรา ถ้าจะถามต้องถามแบบมีเหตุมีผล และควรจะถามเรื่องแนวทางการปฏิบัติมากกว่า อย่าไปถามแนวทางตามความคิดความเห็นว่าจะเป็นอย่างนั้น ควรจะเป็นอย่างนี้ เรื่องนั้นเรื่องนี้ ไม่ควรที่จะไปคิด ถ้าเรามีความเห็นแบบนี้ก็ควรเก็บไว้ที่ตัวเราก็คงแล้วกัน

สำหรับนักปฏิบัติแล้ว ในตอนต้นจึงจำเป็นต้องมีครูบาอาจารย์คอยสอนคอยให้กำลังใจก่อน ต้องมีความสงบเป็นฐานก่อนถึงจะออกไปอยู่คนเดียวได้ ไปเที่ยววิเวกได้ ไปหาประสบการณ์จริงได้ เหมือนเป็นการเข้าสนามสอบแล้ว ถ้ามีสุดตมยปัญญา มีจิตตามยปัญญาแล้ว อยากจะไปทดสอบกำลังของภาวนามยปัญญา ก็ต้องไปอยู่คนเดียว ไปเข้าสนามสอบ เป็นการปฏิบัติขั้นสูง ต้องมีสติมีสมาธิมีปัญญาพอที่จะรักษาตนได้แล้ว ท่านถึงจะให้เป็นไป ถ้ายังไม่มีอย่าไปอยู่คนเดียว ยังเป็นเหมือนเด็กทารก ต้องมีพ่อแม่คอยเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน พอโตเป็นที่พึ่งของตนได้แล้วค่อยไป ประโยชน์ของครูบาอาจารย์เป็นอย่างนี้ พอมีปัญหาไปเล่าให้ท่านฟังบ๊ิบ ท่านจะแก้ให้เราทันที ใจของเรายังไม่ดีพอ ไม่มีปัญญา มีแต่กิเลสคอยเหยียบย่ำทำลายทำให้ท้อแท้เบื่อหน่ายหมดศรัทธาไม่อยากปฏิบัติ แต่ถ้าอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านจะคอยสอนอยู่เรื่อยๆ

“

เรื่องความตายนี้ คนเรามักจะกลัว
ไม่กล้าคิดกัน แต่ถ้าเอามาคิดแล้วมัน
กลับมีประโยชน์ เพราะมันจะทำให้เรา
คลายความหลง เราไปหลงติดอยู่กับ
สิ่งต่างๆ ที่จะต้องมีวันจบสิ้น เราคิดว่า
มันเป็นตัวเราของเรา เราก็ไม่ออกจาก
ระงับมันรบ แต่ถ้าเราคิดอยู่เรื่อยๆ
มันก็จะทำให้เราเห็นความจริง แล้วเรา
ก็จะปล่อยวาง ไม่ผูกพัน พอถึงเวลา
ที่จะต้องจากกันไป เราก็จะไม่มีความ
ทุกข์ใจ นั่นแหละเป็นจุดที่ทำให้เกิด
ปัญญาขึ้นมา

”

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ปล่อย ลงสู่กระแส

๕

พอพิจารณาด้วยปัญญาแล้ว
สิ่งที่จะต้องตายนั้นมันไม่ใช่เรา

เราก็ทำได้

สมัยไปอยู่บ้านตาต มีอยู่ปีหนึ่งอากาศหนาวมาก อุณหภูมิเคยลงถึง ๖ องศา หนาวจริงๆ แต่ก็ยังต้อง ออกบิณฑบาตตามปกติ สมัยนั้นถนนยังเป็นลูกรัง ยังไม่ได้ราดยาง ตอนเช้าออกเดินบิณฑบาตต้องเดินเท้าเปล่า เวลาเดินเหยียบก้อนกรวดเหมือนกับเดินเหยียบก้อนน้ำแข็งเลย มันสุดทรมาน แต่พอเห็นหลวงตาซึ่งท่านก็มีอายุมากแล้วแต่ท่านยังทำได้ เราก็ต้องทำตามท่านได้ จึงถือว่าเป็นการฝึกที่ดี

ถ้าไม่มีผู้นำที่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยวพาทำแล้ว ก็จะไม่มีการทำกันหรอก ดังนั้นเราจึงต้องอาศัยท่าน เพราะเคยผ่านอย่างนี้มาหมดแล้ว และจิตใจท่านไม่ได้ไปอะไรกับมัน จิตใจมันนิ่ง มันก็ไม่ค่อยจะไปวิตกเดือดร้อนอะไรมากกับความเจ็บไปของร่างกาย มันก็แค่สัมผัสรับรู้อยู่เท่านั้น แต่จิตไม่ปรุงไปตามอาการภายนอกที่เข้ามากระทบเท่านั้นเอง มันรู้ว่ามันเจ็บแต่มันไม่ปรุงว่า “โอยเจ็บเหลือเกิน โอย ทนไม่ไหวแล้ว” มันไม่ปรุงอย่างนั้น มันรู้ว่าเจ็บแล้วมันก็ปล่อยไปตามนั้น มันก็สักแต่ว่าเจ็บเท่านั้นเอง มันต่างกันตรงนี้ ตรงที่ว่าจิตของเราปรุงหรือไม่ปรุง ปรุงไปทางธรรมะหรือปรุงไปทางกิเลส ถ้าปรุงไปทางกิเลสแล้วมันก็จะวุ่นวาย จะทุกข์ แต่ถ้าปรุงไปในธรรมะก็ไม่ใช่ไรละ

อุบายกรรมานกิเลส

เวลาได้อยู่กับหมู่กับพวกที่ปฏิบัติด้วยกันแล้วเราก็เห็นอุบายวิธีต่างๆ อุบายที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมตอนไปอยู่ที่วัดป่าบ้านตาดก็คือเรื่องการอดอาหาร เพราะสังเกตเห็นพระที่นั่นเขาอดอาหารกัน ตอนต้นเราก็ไม่รู้่ว่าพระที่นั่นอยู่ติดกันอยู่ดีๆ เขาก็หายไปไหนตอนนั้นคิดว่าเขากลับบ้านหรือไปธุระที่ไหน พอถามพระรูปอื่น ท่านบอกว่าเขาไปอดอาหาร เพราะเวลาอดอาหารนี้ ไม่ต้องออกมาทำกิจ ไม่ต้องมาอยู่กับกิจกรรมของวัด ไม่ต้องออกไปบิณฑบาต แม้แต่งงานของส่วนรวมก็ไม่ต้องทำให้ทำ แต่เฉพาะของส่วนตน เพราะท่านต้องการเน้นให้ปลีกวิเวกจริงๆ ไม่ให้เราสัมผัสรับรู้กับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะต่างๆ ถ้าอดแล้วท่านก็ให้ภาวนาตลอดเวลา

ช่วงนั้นเราก็ได้อ่านหนังสือปฏิบัติพาพระธุดงค์กรรมฐานที่หลวงตาเขียนไว้ ท่านก็อธิบายถึงประโยชน์ของการอดอาหาร แล้ววิธีนี้ตอนที่เรปฏิบัติเองอยู่ที่บ้านก็ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน ตอนต้นคิดว่าเราฉันทมือเดี๋ยวก็เก่งแล้วนะ แต่พอเห็นพระองค์อื่นเขาอดอาหารได้ ก็เกิดมุนานะอยากจะลองอดดูบ้าง เราก็เลยลองอดอาหารดูว่ามันเป็นอย่างไร

การอดอาหารมันจะเป็นการสร้างภาวะคือความทุกข์ขึ้นมาคือความหิว ถ้าเกิดความหิวแล้ว มันก็มี ๒ วิธีที่จะแก้ความหิว คือ ๑. ก็ต้องหาอะไรรับประทาน ๒. ต้องดับความหิวที่เกิดขึ้นจากความคิดปรุงแต่งของใจ เวลาอดอาหารแล้วแสดงว่าเราจะไม่ไปหาอาหารมาดับความหิว ก็มีทางเดียวเท่านั้นก็ต้องดับความหิวด้วยการภาวนา ด้วยการทำให้สงบ เพราะว่า ๙๐% ของความหิวนี้ออกมาจากใจ ไม่ได้อยู่ที่ร่างกาย ความหิวอยู่ที่ร่างกายนี้มีความรุนแรงเพียง ๑๐% เท่านั้นเอง แต่น้ำหนักของความหิวที่เกิดจากความคิดปรุงแต่งนี้ เพียงแต่นึกถึงอาหาร น้ำลายก็ไหลออกมาแล้ว

“

เวลาอดอาหารนี้มันจะหิวช่วงมาก
แล้วถ้าอยู่เฉย ๆ มันจะคิดปรุง
ถึงเรื่องอาหารตลอดเวลา
แล้วจะทุกข์ทรมานมาก
เราจึงต้องดับมันด้วยการภาวนา
ตอนนั้นยังอยู่ในช่วงทำสมาธิ
ก็นั่งกำหนดจิตให้สงบ
พอจิตสงบแล้ว ความหิวที่เกิดจาก
ความคิดปรุงแต่งก็หายไป
ก็เลยเห็นว่าความหิวส่วนใหญ่นี้
มันอยู่ที่จิตเราแท้ ๆ นี่เอง

”

ดังนั้นเวลาอดอาหารก็เป็นเหมือนกับว่าวันนั้นเป็นช่วงเวลาที่ขึ้นเวทีแล้ว ไม่ได้ชกกระสอบทรายแล้ว เป็นการชกกับกิเลสตัณหาแล้ว ตอนนั้นจะมาทำแบบสบายๆ ไม่ได้ เราจะต้องเข้มงวดกับการนั่งสมาธิ เดินจงกรมอย่างมาก ถ้าไม่นั่งหรือถ้านั่งแล้วเมื่อยก็ออกมาเดินจงกรม เดินจงกรมเมื่อยก็กลับไปนั่งต่อ มันก็เลยเป็นการบังคับให้ทำความเพียรไปในตัว เหมือนนักมวยที่ขึ้นอยู่บนเวทีแล้วจะมายืนเก้ๆ กังๆ ไม่ได้ จะต้องออกกลดลายทุกชนิดเพื่อป้องกันไม่ให้คู่ต่อสู้มาชกให้เราล้มลงไปได้

พอเราอดอาหารแล้วที่นี้ ก็เกิดภาวะความทุกข์ขึ้นมาคือความหิว เราก็ต้องหาวิธีต่อสู้กับความหิวก็ต้องภาวนาเท่านั้น ตอนนั้นเวลานั่งสมาธิแล้วจิตสงบนี้ ความหิวก็หายไป พอออกมาเดินจงกรมได้สบาย แต่พอเดินไปได้สักระยะหนึ่ง กำลังของสมาธิก็จะหมด ความคิดปรุงแต่งในเรื่องของอาหารก็เริ่มคิดอีกแล้ว ตอนนั้นเราก็ต้องกลับไปนั่งสมาธิต่อ พอนั่งแล้วจิตมันก็สงบ ความหิวก็หายไปอีก พอนั่งเมื่อยแล้ว เราก็ออกจากสมาธิมาเปลี่ยนอิริยาบถมาเดินจงกรมไป เราก็ทำอย่างนี้สลับกันไปทั้งวันทั้งคืน มันก็เลยได้ภาวนาอย่างต่อเนื่อง เพราะเวลานอนก็นอนไม่หลับเพราะมันหิว มันก็เลยไม่อยากจะนอน จิตนี้จะต้องถูกควบคุมด้วยสติด้วยปัญญาอยู่ตลอดเวลา บางทีก็ต้องพิจารณาถึงความเป็นปฏิปักษ์ของอาหาร เพื่อจะหยุดความคิดปรุงแต่งในเรื่องของอาหาร พอคิดอย่างนี้ความอยากที่จะรับประทานอาหารก็หายไป หรือบางทีเราต้องสร้างภาวะที่มันกดตันจิตใจเราถึงจะทำให้เราต่อสู้และผลิธรรมะออกมา คือผลิตสติ ผลิตสมาธิ ผลิตปัญญา แต่ถ้าเราอยู่ในสภาพที่สบายๆ นี้ กิเลสมันจะออกมาเพ่นพ่าน เช่นวันไหนถ้าไปฉันบิ๊ป พอกลับมาถึงกุฏินี้มันง่วง มันอยากจะหาหมอนก่อน ไม่อยากจะเดินจงกรม ไม่อยากจะนั่งสมาธิ หรือนั่งก็นั่งเดียวเดียว นั่งพักเดียวก็คอพับแล้ว ดังนั้นการอดอาหารจึงเป็นเครื่องมือสนับสนุนในการประกอบความเพียรได้ดี คือฉันกับอดสลับกัน อดทีละ ๓ วันบ้าง ๕ วันบ้าง แล้วก็กลับมาฉันอีก ๒ วัน แล้วก็กลับไปอดใหม่ แล้วเราก็สังเกตธาตุขันธ์ด้วยว่ามันเสียหายหรือเปล่า เพราะว่าถ้าอดมากเกินไป มันจะทำให้ท้องเสียได้ ก็ต้องคอยสังเกตดู

ข้อดีอีกอย่างหนึ่งของการอดอาหาร คือเมื่อก่อนตอนที่ยังไม่ได้อดอาหารตอนเย็นๆ มันจะรู้สึกหิว มันก็จะคิดปรุงแต่งเรื่องอาหาร แต่พอเริ่มอดอาหารไปได้สักพักหนึ่ง จิตมันจะไม่ปรุงแต่งเพราะคิดว่าไม่ได้กินอาหาร ๓-๔ วัน ก็ยังอยู่ได้เลย ไม่ได้กินตอนเย็นเพียงมือเดียวมันจะเดือดร้อนกับอะไร และเวลาเรากลับไปรับประทานอาหารก็จะง่าย เพราะเวลาไม่ได้ฉันอาหารสัก ๓-๔ วันนี้ อะไรก็อร่อยไปหมด แค่ว่าเปล่าๆ ก็อร่อย ก็ทำให้กินอาหารได้ง่ายขึ้นเยอะ ฉะนั้นการอดอาหารก็ถูกกับจริตของเราดี ช่วยให้เราขยันภาวนา

เราใช้วิธีการอดอาหารมาประมาณเกือบสองปีมั้ง คือกินกับอดสลับกันไป เราเคยลองดูว่าจะอดได้สักกี่วัน ก็ได้สูงสุด ๙ วัน พอเลยไปจากนั้นเรารู้สึกว่าสติมันไม่ค่อยดีแล้ว มันไม่คิดจะภาวนาแล้ว มันอยากจะนอน เพราะมันไม่มีเรี่ยวไม่มีแรง มันอ่อนเพลีย เราก็เลยที่เราไม่ได้อดเพื่อเอาสถิตินะ เราอดเพื่อที่จะมาสนับสนุนการภาวนาต่างหาก ในเมื่อมันภาวนาไม่ได้ เราก็อย่าไปอดมันดีกว่า การอดอาหารนี้ รู้สึกว่าอดครั้งละ ๕ วัน หรือ ๗ วัน นี่กำลังดี ช่วง ๓ วันแรกก็จะทรมานหน่อย เพราะมันจะหิวมากหน่อย แต่พอผ่าน ๓ วันไปแล้ว ความหิวมันก็จะเบาบางลงไป

ตอนนั้นถ้าพระองค์ไหนอดอาหาร หลวงตาก็อนุญาตให้ฉันนมได้บ้าง สมัยนั้นมันไม่มีนมกล่อง ก็มีพวกนมข้นชงโอวัลตินอย่างนี้ ฉันวันละถ้วยหนึ่งมันก็ช่วยให้ไม่อ่อนเพลียมากเกินไป พอตอนบ่ายก็ฉันน้ำปานะได้ คือฉันพวกโกโก้บ้าง หรือบางครั้งถ้าหลวงตามีช็อกโกแลต ท่านจะให้พระเอาไปให้พระที่อดอาหาร พระที่ไม่อดอาหารนี้ ท่านจะไม่ให้ ช่วงที่เราอดอาหารก็ได้ช็อกโกแลตมาบ้างแล้วเวลาอดอาหารก็ตัวอย่าง คือไม่ต้องไปเจอเสือ (หมายถึงหลวงตา) ที่ศาลา เพราะเวลาไปฉันแต่ละวันนี้ มันไม่ใช่เรื่องง่ายๆ นะ ต้องขึ้นศาลาไปเจอเสือ บางทีไม่อยากจะเจอเสือก็เลยยอมอดอาหาร ที่วัดบ้านตาด พระก็เลยจะอดอาหารกันมาก อดกันบ่อย ยิ่งในช่วงเข้าพรรษานี้ บางทีหายไปครึ่งวัดเลยก็มี ไปอดอาหารกัน เพราะถ้าไม่อดอาหาร เวลาออกมาเดี่ยวโดนเสือคำราม

ชาแกักริด

ส่วนใหญ่วิถีมันวุ่นวาย
ก็วุ่นวายเรื่องของร่างกายนี้
มันไม่ได้วุ่นวายกับเรื่องอะไร

พระสุเมธ อภิชาโต

เวลาเรากินมาก กามราคะมันก็เกิด ถ้าเรากินนอนสบาย มันก็จะสนับสนุนเรื่องกามารมณ์ แต่ถ้ามันกินน้อยๆ มันจะไม่ค่อยคิดถึงเรื่องกามารมณ์ ดังนั้นการผ่อนอาหาร การอดอาหาร ก็เลยช่วยได้หลายอย่าง ช่วยลดเรื่องกามารมณ์ ช่วยลดเรื่องความซี้เกียจ และก็ช่วยบังคับให้เราภาวนา เวลาเราทุกข์ใจเราก็ต้องใช้การภาวนาเพื่อทำใจให้สงบ เพื่อจะได้ไม่ฟุ้งซ่านกับเรื่องอาหาร ช่วงอดอาหาร ช่วงปฏิบัติจริงๆ พวกกามารมณ์ไม่ค่อยมีโอกาสได้เกิดนะ เพราะมันมัวแต่ไปวุ่นกับเรื่องอาหารมากกว่า ถ้าไม่ได้อดอาหาร มันก็มีบ้างไม่มีบ้าง แต่เราก็พิจารณาอยู่เรื่อยๆ ก็เลยมีปัญหาค่ะ ดังนั้น เรื่องกามารมณ์เลยไม่ค่อยมีปัญหากับเรา

ที่พระส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องนี้เพราะเขาไม่พิจารณากัน อุปัชฌาย์ก็สอนตั้งแต่วันบวชแล้วว่าให้พิจารณากรรมฐาน ๕ ก็คืออาการ ๓๒ แต่ถ้าให้ไปท่องอาการ ๓๒ กลัวมันไม่ไหว ก็เลยเอาแค่ ๕ อย่าง คือ เกสา โลมา นขา ทนต์ ตโจ จริงๆ มันก็คืออาการ ๓๒ นี่เอง ให้เราพิจารณาอาการ ๓๒ อยู่เนืองๆ จะได้เห็นความไม่สวยไม่งามของร่างกาย เวลาเห็นร่างกายใครว่าสวยว่างามก็ให้มองเข้าไปข้างใน มองดูกะโหลกศีรษะ มองดูกระดูก ตับ ไต ลำไส้ อวัยวะ ปัสสาวะ อันนี้มันเป็นเหมือนยา ถ้าโรคไม่ขึ้นมาก็ไม่ต้องไปใช้มัน พอนึกถึงกามารมณ์ขึ้นมา คิดว่ามันสวยมันงามก็ต้องให้คิดถึงอาการ ๓๒ พอคิดแค่นี้มันก็หยุดได้แล้วเพราะเราคุมตลอดเวลา ปัญหาอยู่ที่ว่าเราคุมตลอดเวลาหรือไม่กุมตลอดเวลา อยู่ที่ว่ามียาไว้กินตลอดเวลาที่ต้องการกินหรือเปล่า ยานี้เราไม่ต้องกินตลอดเวลา อาจจะกินเฉพาะเวลาที่เป็นโรค ถ้าจิตมันสงบ มันนิ่ง มันเฉยๆ มันไม่ปรุงแต่ง ก็ไม่ต้องทำอะไรมัน แต่พอมันเริ่มไปปรุงทางกิเลสก็ต้องใช้ยามาแก้

ห้องสอบของภาคปฏิบัติ

พระปฏิบัติหรือพระป่าส่วนใหญ่จะไม่กังวลกับเรื่องทุกข์เรื่องยาเท่าไร ตั้งแต่บวชนี้เราไม่เคยฉันทยาแก้ปวดเลย เราไม่เคยมียาแก้ปวดอยู่ในกุฏิแม้แต่เม็ดเดียว แต่มีธรรมโอสธเป็นยาแก้ปวดอยู่ในใจ เวลาปวดก็ปล่อยให้มันปวดไป ร่างกายมันปวดแต่ใจไม่รู้สึกรู้สึกปวด จึงว่าอย่ามัวเสียตายร่างกายเลย ให้พิจารณาความตายอยู่เรื่อยๆ จะได้ว่าถึงรักษาอย่างไรก็ต้องตาย เสียเวลาไปเปล่าๆ สู้รักษาใจดีกว่า มาให้ความสำคัญกับจิตใจดีกว่า

แล้วถ้าเราต้องการทดสอบพลังจิตของเรา เวลาเจ็บป่วยขึ้นมาเราก็ต้องไม่กินยา เช่น เวลาเราไปอยู่ในป่าแล้วเป็นไข้ เราก็ต้องใช้ธรรมโอสธรักษามัน คือใช้อุเบกขาต่อสู้กับความเจ็บปวดของร่างกายจนกว่าร่างกายมันจะหายจากโรคภัยนี้ไป ถ้าไม่หายก็ถือว่ามันก็ตาย

ความตายก็เป็นข้อสอบอีกข้อหนึ่งที่เราจะต้องผ่านให้ได้ ร่างกายเราก็ต้องปล่อยเหมือนกับเราปล่อยเวทนาเหมือนกัน นี่หมายถึงเวลาเข้าห้องสอบ แต่ถ้ายังไม่เข้าห้องสอบ คือยังไม่พร้อม ก็ไปหาหาไปหาหมอได้ ไม่ห้าม แต่นี่หมายถึงว่าเราอยากทดสอบพลังจิตของเราว่าเรามีอุเบกขาที่จะรับกับความแก่ ความเจ็บ ความตาย ของร่างกายหรือไม่ เราก็ต้องไปเข้าห้องสอบ ไปหาที่ทดสอบจิตใจเรา เช่น ไปอยู่ป่าแล้วก็กินไข้หรือเป็นอะไร แล้วก็ใช้ธรรมโอสธคืออุเบกขาธรรมนี้สู้กับมันไป ร่างกายจะหายก็หายไป โรคภัยไข้เจ็บจะหายก็หายไป ถ้าไม่หายร่างกายจะตายก็ให้มันตายไป

อันนี้เรียกว่าการเข้าห้องสอบของการปฏิบัติ เพราะยังงี้ก็ต้องตายอยู่ดี ต่อให้อยู่ในโรงพยาบาล ถึงเวลามันก็ต้องตาย เราจะรอให้ถึงเวลานั้นหรือ หรือว่าเราจะหาห้องสอบก่อน มันมี ๒ ทางเลือก รอให้มันถึงเวลานั้นแล้วค่อยเข้าห้องสอบก็ได้ แต่กลัวว่ามันจะทันการณ์หรือเปล่า แต่ถ้าเราไปหาห้องสอบ แล้วเราสอบไม่ผ่าน เราก็จะได้กลับมาทำการบ้านเพิ่มได้ แล้วก็กลับเข้าไปห้องสอบใหม่ได้ แต่ถ้าเรารอห้องสอบห้องสุดท้ายนี้ ผ่านก็ผ่าน ถ้าไม่ผ่านก็ตก ไม่มีโอกาสสอบซ่อม ไม่มีโอกาสแก้ตัว แต่ถ้าเราหาห้องสอบตามเวลาที่เรากำลังต้องการ เราก็ยังมีโอกาส ถ้าเข้าห้องสอบคราวนี้มันสอบแล้วตก คราวหน้าเราก็กกลับมาฝึกใหม่ มาสร้างพลังจิตให้มีมากขึ้นใหม่ พอเราคิดว่าเรามีพลังจิตมากขึ้นแล้ว พร้อมทั้งจะเข้าห้องสอบใหม่ เราก็กกลับมาเข้าห้องสอบใหม่ได้

“สมมุติเราเป็นแผล ถ้าเราเคยมียามา เราก็ต้องมียาติดตัวอยู่ตลอดเวลา พอมีแผลก็ต้องทายา แต่ถ้าเราไม่เคยใช้ยามาก่อนไม่มียา เราก็ปล่อยให้มันหายเอง มันก็หายได้ แต่มันจะหายช้าหน่อยแล้วมันจะสบายใจกว่าเยอะเพราะเราไม่ต้องวุ่นวายใจ พกยาหม่อง ยากา เราไม่เคยทานะ เวลาเป็นแผลก็ปล่อยให้มันเป็น เดี่ยวมันก็หาย ปวดหัวตัวร้อนก็ไม่ต้องกินยาแก้ปวด เวลาเป็นไข้มันจะไม่ปวดหัว แต่มันอาจจะปวดตามร่างกายบ้าง อย่างเช่นไข้หวัดนี้ ก็ไม่ต้องกินยา เราก็ทนเอา เดี่ยวมันก็หายเอง **เพราะถ้าใจมันเคยผ่านความทุกข์มาแล้ว ความเจ็บปวดทางร่างกายนี้ มันก็เท่านั้นแหละ อย่างนั่งสมาธิไปนานๆ มันเจ็บปวดรวดร้าวไปทั้งตัว ถ้าใจมันเคยได้ ต่อไปมันก็จะไม่วุ่นวายกับอาการเจ็บไข้ได้ป่วยทางร่างกาย**”

ปล่อยลงสู่กระแส

วิธีใหม่อีกวิธีหนึ่งที่ารู้ตอนอยู่ที่วัดบ้านตาด นอกจากเรื่องการอดอาหารแล้ว ก็คือการที่เราได้ไปอยู่ในสถานที่ที่น่ากลัว ที่ที่มีอันตรายเกี่ยวกับสัตว์มีพิษหรืออะไรต่างๆ ที่ทำหายนกับสติปัญญาของเราที่มันอาจจะมาทำให้เรากลับตายทำนองนี้ โผล่ขึ้นมา ก็เลยต้องหาวิธีสู้กับการกลัวตาย

คำวันหนึ่งหลังจากฟังเทศน์อบรมจากหลวงตาบนศาลาเสร็จแล้ว เราก็กลับไปปฏิบัติต่อ ตอนนั้นเราพยายามสู้กับความกลัวตาย โดยที่เราเดินบุกป่า เดินไปในที่มีดๆ ตามทางเดินในป่า เวลาเดินไปก็ไม่ได้ใช้ไฟฉายส่องทางเพื่อให้มันเกิดความกลัวขึ้นมาแล้วปล่อยให้มันกลัว จนถึงขีดสุดตอนนั้นมันปรุงแต่งขึ้นมาว่า “เดี๋ยวจะเหยียบบุงหรือเปล่า” ใจมันก็ว่า “เหยียบก็เหยียบ ตายก็ตายวะ” พอมันยอมตายเท่านั้น จิตมันก็ปลงได้ มันปล่อยได้ มันก็เลยหายกลัว แล้วจิตมันก็เข้าไปสู่ความสงบ มันก็เลยรู้ว่าความทุกข์นี้เกิดจากความกลัว เพราะเรายังยึดติดกับร่างกาย ยังไม่ยอม ยังไม่ยอมให้ร่างกายมันตาย แต่พอพิจารณาด้วยปัญญาแล้ว สิ่งที่จะต้องตายนั้นมันไม่ใช่ตัวเรา มันเป็นเพียงธาตุ มาจากดิน น้ำ ลม ไฟ มารวมเป็นร่างกายนี้ ร่างกายนี้มันไม่เที่ยง ยิ่งใจมันก็ต้องตายไม่ช้าก็เร็วต้องตาย แต่ใจมันไม่ตาย ต่อให้เอาระเบิดนิวเคลียร์โยนลงมาตรงนี้ มันก็ตายแต่แค่ร่างกาย ใจมันก็ไม่ตาย เพราะใจไม่มีส่วนประกอบ ระเบิดทำลายมันไม่ได้ เหมือนความว่างนี้ ความว่างที่เราอยู่ตรงนี้ เอาระเบิดไปใส่ ความว่างนี้ก็ยังไม่เหมือนเดิม ไม่เชื่อลองไปโยนระเบิดใส่ที่ไหนก็ได้ แล้วดูซิว่าความว่างจะหายไปไหม มันก็ยังอยู่เหมือนเดิม ใจเราก็เหมือนความว่าง มันไม่มีวันสูญสลาย มันไม่มีวันตาย แล้วเราไปกลัวอะไร เราไปหลงคิดว่าเราเป็นร่างกาย ใจร่างกายนี้มันตายแน่ๆ

พอมารู้ตรงนี้ ใจมันก็ยอมรับ ก็เลยหายกลัว วิธีนี้ไม่ได้ทำบ่อย พอมันไม่กลัวแล้วก็ไปอีก มันลองทีเดียวก็นึกได้เลย ทำได้เลย เราก็แปลกใจเหมือนกัน เวลาเราพิจารณาอะไร ถ้าพิจารณาด้วยเหตุด้วยผลแล้ว จิตมันก็ยอมรับ มันก็หายพยายลง

เหมือนอย่างนั่งสมาธิครั้งแรก พอใช้คาบบริกรรมแล้วผ่านมันก็รู้ ก็เลยรู้ว่า ปัญหาอยู่ตรงที่ความอยาก ความกลัวก็คือความอยาก ยังอยากอยู่ก็เลยทำให้กลัว

หรืออย่างเรื่องเวทนา พอเราผ่านเวทนามาได้ครั้งหนึ่ง เราก็ไม่สนใจที่จะมานั่งให้มันตลอดรุ่ง พอรู้จักวิธีปฏิบัติกับเวทนาได้ เราก็พอใจแล้ว เราก็ไม่ต้องไปนั่งภาวนาตลอดรุ่ง ที่ท่านนั่งภาวนาตลอดรุ่ง นั่นก็เป็นเรื่องท่าน ท่านก็ไม่ได้บังคับว่าทุกคนจะต้องทำ เพียงแต่ให้เราปฏิบัติให้รู้จักว่า เมื่อทุกข์เกิดจากความอยากของเรา ก็ให้ใช้ปัญญาหยุดความอยากให้ได้ โดยที่เราไม่มีความรู้สึกกลัวเกรงกับความเจ็บอีกต่อไป จะเจอมันเมื่อไรก็รู้จักวิธีควบคุมใจของเราไม่ให้ไปทุกข์กับมันก็ใช้ได้แล้ว สำคัญที่สติกับปัญญา ต้องเป็นสติปัญญาที่มีความสงบของจิตเป็นฐานรองรับนะ ปัญญาจึงจะใช้ได้ดี เพราะเวลามีกิเลสเกิดขึ้นอย่างนี้ ใจมันจะร้อนขึ้นมาเหมือนภูเขาไฟระเบิด ใจจะวุ่นวาย ใจจะไม่สงบ มันจะกระสับกระส่าย กระทบกระทบ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ มันจะไม่เห็นนะ เพราะมันไม่สงบอยู่แล้ว มันก็เลยไม่รู้ว่ามันแตกต่างกัน เวลาใจสงบนี้มันจะเป็นเหมือนน้ำนิ่ง ถ้าโยนก้อนหินลงไปใต้น้ำนี้ น้ำจะกระเพื่อม หรือถ้ามีปลาอยู่ใต้น้ำ มันก็จะผุดขึ้นมาทำให้น้ำกระเพื่อมได้ กิเลสก็เหมือนปลาที่อยู่ในน้ำ เวลาจิตสงบนี้ น้ำมันจะนิ่ง พอคิดไปทางกิเลสปั่น ใจมันกระเพื่อมทันที

ดังนั้นเวลาที่จิตสงบนิ่งๆ แม้กระทั่งเรื่องนิดเดียว คิดนิดเดียว มันก็ทำให้ใจกระเพื่อมขึ้นมาได้ มันก็รู้ว่านี่เป็นกิเลส แต่ถ้ารู้ว่าเป็นธรรม คิดเป็นธรรม มันจะไม่กระเพื่อม คิดเป็นธรรมก็ต้องคิดว่ามันเป็นไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา คิดอย่างนี้แล้วใจจะไม่กระเพื่อม ดังนั้นใจจะต้องมีอุเบกขาต้องเข้าอัปปนาสมาธิก่อน ถึงจะเข้าถึงฐานของความจริง ถึงจะเห็นอริยสัจได้อย่างชัดเจน อริยสัจมันอยู่ตรงนั้น เวลาจิตนิ่งก็เป็นนิโรธ พอมีปัญหาขึ้นมา จิตกระเพื่อมก็เป็นทุกข์แล้ว แต่ถ้าใช้ไตรลักษณ์เข้ามาปั๊บ มันก็กลับมาสงบได้ มันจะเห็นการทำงานของอริยสัจ ๔

“ **พอธรรมเริ่มหมอบแล้ว**
ก็จะภาวนาอย่างมีความสุขเพลิดเพลิน
ถึงแม้จะทุกข์บ้างเพราะต้องต่อสู้กับกิเลส
แต่จะเป็นทุกข์ที่มีคุณค่า
เพราะเวลากิเลสตายไปแต่ละครั้ง
จะเบาอกเบาใจ สบายใจ และภูมิใจ
ที่สามารถผ่านกิเลสไปได้
เป็นรางวัลที่คุ้มค่ามาก
ความเหน็ดเหนื่อยจะหายไปหมดเลย
เหลือแต่ความสุขความสบาย ”

รักหน้าทังของอริยสัจ

การปล่อยวางทุกขเวทนานี้ ก็ปล่อยวางได้ ๒ ลักษณะ คือปล่อยวางด้วยกำลังของสมาธิ ถ้าปล่อยวางด้วยกำลังของสมาธินี้ก็ยังไม่บรรลุเป็นพระโสดาบัน เช่นเวลาร่างกายเกิดอาการเจ็บปวดขึ้นมา ก็บริกรรมพุทโธๆ ไปจนจิตสงบ อย่างนี้จะไม่เรียกว่าโสดาบัน

คนที่จะเป็นโสดาบันนี้ จะต้องปล่อยวางด้วยปัญญา เห็นว่าทุกขเวทนานี้เป็นอนัตตา ไปห้ามเขาไม่ได้ เขาเกิดขึ้นมาตั้งอยู่ก็ต้องปล่อยให้เขาตั้งอยู่ไป ถ้าไปมีความอยากให้มันดับลงไป มันก็จะเกิดความทุกข์ใจขึ้นมาเพราะความอยากนั้น ที่ว่าเห็นอริยสัจ คือเห็นทุกข์ที่เกิดขึ้นมา ต้องเห็นเป็นอริยสัจ ๔ คือเห็นว่าความทุกข์ใจนั้นเกิดจากความอยากให้ทุกขเวทนาหายไป แล้วถ้าจะดับความทุกข์ใจก็ต้องดับด้วยการพิจารณาให้เห็นว่าทุกขเวทนาเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เราไปห้ามเขาไม่ได้ เขาจะเป็น เขาจะอยู่ เขาจะไป เราไปทำอะไรไม่ได้ เราต้องปล่อยวางเขา พอปล่อยวางเขา ความทุกข์ใจก็หายไป เหลือแต่ทุกขเวทนาทางกายที่ไม่รุนแรงเหมือนกับทุกข์ทางใจ พอทุกข์ทางใจดับไป ก็อยู่กับทุกขเวทนาทางร่างกายได้อย่างสบาย เหมือนกับคนที่พิจารณาว่าคนมาด่าเรา เราห้ามเขาไม่ได้ พอปล่อยวางความอยากไม่ให้เขาด่าเราได้ปั๊บ เขาจะด่าก็ด่าไป เราก็นั่งฟังได้อย่างสบาย หัวเราะไปภายในใจ มันไม่เมื่อยปากหรือใจไหม

ความทุกข์มันอยู่ที่ใจเรา ต้องเห็นตัวนี้เห็นอริยสัจ ๔ จึงจะเป็นโสดาบันได้ ไม่ใช่อยู่ดีๆ ทุกขเวทนาหายไป แต่ไม่รู้ว่าหายไปอย่างไร เป็นอย่างไร แล้วก็มาว่าเป็นโสดาบันขึ้นมา มันไม่เป็นหรอกมันต้องเห็นอริยสัจ ๔ ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ พระอริยบุคคล ๔ ขั้นนี้ จะต้องเห็นอริยสัจในขั้นต่างๆ ทั้งนั้น ถึงจะเรียกว่าเห็นธรรม ผู้มีดวงตาเห็นธรรม การเห็นธรรมก็คืออริยสัจ ๔ นี้ และรู้จักวิธีปฏิบัติกับอริยสัจ ๔ ทุกข์ก็คือกำหนดรู้ รู้ว่าตอนนี้กำลังทุกข์ใจ แล้วก็พิจารณาเห็นว่าทุกข์ใจเกิดจากความอยาก อยากในสิ่งที่ไปบังคับเขาไม่ได้ เรียกว่าเห็นด้วยมรรค เห็นด้วยปัญญา พอเห็นอย่างนี้ก็จะละสมุทัย ปล่อยวางความอยาก ละความอยากได้ พอละความอยากได้ นิโรธก็ปรากฏขึ้นมา การดับทุกข์ก็ปรากฏขึ้นมา ดับด้วยปัญญา ดับด้วยการเห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ทุกขั้นตอนจะเป็นอย่างนี้หมด ในขั้นของพระโสดาบันก็คือเห็นโทษของความอยาก

อารยวัตร

เราโชคดีที่เราไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับใครตั้งแต่เริ่มต้น ก็เลยมีเวลาภาวนาได้ตลอดเวลา เวลาไปอยู่วัดก็ไม่ยุ่งกับงานของวัดมากเท่าไร พยายามทำเท่าที่จำเป็น งานไหนที่เป็นงานบังคับเป็นงานที่ต้องทำก็ทำ งานไหนที่เป็นกิจอาสาที่ไม่อาสาบ่อย งานอาสานี้ถอย อย่างเช่นงานก่อสร้างที่ควรจะทำ เราที่เคยไปช่วยทำอยู่ แต่หลวงตาท่านก็จะบอกว่ามันเป็นงานอาสาสมัคร ไม่ต้องทำก็ได้ อย่างตอนที่เราเคยไปช่วยงานสร้างกุฏิ พอหลวงตาเห็น ท่านก็ไล่เราไป ไม่ให้เราทำ ท่านคงเห็นว่าเราก็ทำไม่ได้ เพราะงานพวกนี้เราไม่เคยทำมาก่อน เป็นงานหนัก เราเคยแต่เรียนหนังสือ เคยแต่ใช้ปากกา ไม่เคยจับจอบจับเสียม พอจะต้องไปแบกไม้หรือแบกของอะไร เวลาไปทำมันก็ดูไม่คล่อง ดูทำไมไม่ไหว ท่านเห็นเราแบกท่านก็สงสาร ท่านก็เลยเมตตาไล่ไปไม่ให้ทำ พระอื่นก็เลยรู้ว่าหลวงตาไม่ต้องการให้เราไปยุ่ง

แต่ท่านก็ไม่ให้เราว่างมากจนเกินไป ท่านเลยหางานเบาๆ ให้ทำ พระรูปอื่นจะได้ไม่รู้สึกรำคาญเอาเปรียบ ท่านก็แบ่งหน้าที่ให้เหมาะสมกับฐานะของแต่ละคน ท่านก็มอบงานให้เราทำอยู่ชิ้นหนึ่ง คืองานส่งหนังสือธรรมะ คือจะมีคนเขียนจดหมายไปขอหนังสือธรรมะจากท่าน พอท่านอ่านจดหมายเสร็จ ท่านก็เดินเอามาให้เราที่กุฏิ ท่านบอกว่า “เฮ้ พิจารณา” หรือบางทีท่านก็เขียนมาให้ส่งหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ไปให้เขาทางไปรษณีย์ เราก็จะเป็นคนจัดห่อส่งหนังสือให้เขา งานนี้เป็นงานที่ท่านมอบหมายให้เราทำ แล้วคนอื่นก็ไม่ยอมทำ เวลาเราไม่อยู่ เขาก็ทำแทนชั่วคราว พอเรากลับมาเขาก็มอบหมายคืนให้ เราคิดว่ากลับมาจะได้หลุด แต่มันไม่หลุด เขาย้อนกลับคืนมาใหม่ เราแทบไม่อยากทำงานอะไรเลย อยากจะเดินจงกรม นั่งสมาธิของเรา มันสบายไม่เหนื่อยใจ ทำงานข้างนอกมันก็ต้องใช้ความคิด เพราะต้องจัดต้องหา เดี่ยวกระดากหมด เชือกหมด อะไรหมด ก็ต้องคอยหา แต่อย่างว่า การอยู่ในวัดมันก็ต้องช่วยเหลือแบ่งเบาภาระครูบาอาจารย์ หลวงตาท่านคงเห็นว่าถ้าไม่ให้งานเราทำ เดี่ยวเราจะตกเป็นเป้าของพระเถระได้

“หลวงตาท่านไม่ให้พระไปยุ่งไปรับใช้ท่านมากเกินไปจนความจำเป็นท่านอยากให้พระภาวนา เพราะการบวชนี้ การปฏิบัตินี้ก็เพื่อภาวนาเท่านั้นเอง ถ้าภาวนาแล้ว งานเสร็จแล้ว ก็นี้ก็ไปทำประโยชน์ได้”

ก็เลยมีงานให้ทำเสียหน่อย เป็นงานกันผิวไว้ไม่ให้ถูกค่า เพราะที่นั่นมีเวรตัมน์ร้อน มีเวรอยู่ศาลา มีเวรอะไรหลายอย่าง โชคดีเขาไม่ให้เราทำ เขาเห็นว่าหลวงตาท่านเคยไล่เราเวลาไปช่วยทำงานก่อสร้าง เขาก็เลยคิดว่าหลวงตาคงไม่อยากให้เราทำงานต่างๆ เราก็เลยรอดตัว

ปกติแล้ว พระจะต้องเข้าเวรอยู่ที่ศาลาครั้งละ ๑ อาทิตย เวลามีญาติโยมมาก็จะต้องออกไปต้อนรับ ถ้ามองเขาว่าจะมาทำไม ถ้ามาไม่ถูกเวลาก็บอกให้เขากลับไปก่อน หรือบอกให้เขารอ

ถ้ามาตรงเวลาที่ควรจะให้เขาเข้าไป ก็จะไปกราบเรียนหลวงตาว่ามีญาติโยมมา ถ้าท่านบอกให้พาเขาเข้าไป พระก็จะนำเขาเข้าไป แล้วก็จะมีพระที่มีหน้าที่ดูแลโรงน้ำปानะ เตรียมรับประเคนของต่างๆ เตรียมตัมน์น้ำอะไรเสร็จแล้วก็ต้องล้างถ้วยล้างอะไรต่างๆ และเก็บให้เรียบร้อย บางรูปก็มีหน้าที่ปรนนิบัติหลวงตาที่กุฏิ คือไปเอาบาตรไปเอาจีวรของท่าน สิ่งเหล่านี้เป็นการฝึกการเสียสละ การรับใช้ผู้อื่น การรับใช้ครูบาอาจารย์ ทางพระเขาเรียกว่าอาจริยวัตร

การที่เราไปรับใช้ครูบาอาจารย์ด้วยการทำอะไรต่างๆ นี่เป็นการฝึกสตินั่นเอง เพราะครูบาอาจารย์ท่านจะมีความเข้มงวดกวดขันกับการกระทำทุกอย่าง ทุกอย่างที่ทำนี้ต้องมีเหตุมีผล ทำแล้วก็ต้องเรียบร้อยเหมือนกันทุกครั้งไป เวลาใดที่ทำแล้วไม่เรียบร้อยไม่เหมือนกับทุกครั้งนี้ก็แสดงว่าใจเราลอยใจเราเพลอมัวแต่ไปคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ในขณะที่เราทำกิจวัตร ทำงานต่างๆ ก็จะทำให้เกิดความไม่เรียบร้อยไม่เหมือนกับทุกครั้งที่เคยกระทำ พอทำอย่างนี้มันก็จะส่งผลพองไปที่ครูบาอาจารย์ว่าสติเราไม่มีแล้ว ท่านก็เลยต้องมาช่วยเราด้วยการดำหนิตีเตือนเรา ช่มชู่เรา บางทีถึงกลับไล่ออกไปไม่ให้มาทำหน้าที่นี้ ถ้าเราอยากจะทำหน้าที่ เราก็จะต้องมีความระมัดระวัง ความระมัดระวังนี้ก็คือการเจริญสติดีๆ นี่เอง ผู้ที่ได้โอกาสไปรับใช้ครูบาอาจารย์จึงมีโอกาที่จะได้ฝึกสติเป็นอย่างมาก พอก้าวเข้าไปสู่หน้าท่านใจมันต้องอยู่กับปัจจุบันตลอด อยู่กับการเคลื่อนไหวทุกก้าวอย่างเลย อยู่กับการเคลื่อนไหวการกระทำอะไรต่างๆ อย่างนี้ก็เรียกว่ามีสติแล้วและนอกจากมีสติก็จะได้ปัญญาท่านจะคอยสอนคอยแนะวิธีการทำอะไรต่างๆ ที่ถูกต้องที่เหมาะสมที่ควร อันนี้แหละที่ลูกศิษย์ลูกหาจึงอยากปรนนิบัติรับใช้ครูบาอาจารย์กันเพราะถ้าอยู่ตามลำพังนี้ จะไม่มีเหตุการณ์มาบังคับให้เจริญสติ จะไม่มีใครสอนให้เกิดปัญญาขึ้นมา

ไม่ดูลูกคส

ปกติเราไม่ชอบไปคุยกับใคร เวลาที่อยู่บ้านตาด เราก็พยายามทำหน้าที่ของเราไป หน้าที่ของทางวัดก็ร่วมกับเขาทำไป เช่น บิณฑบาตกลับมาก็ช่วยจัดอาหาร ตักอาหาร ช่วยกวาดอุสาลา ให้ทำอะไรก็ทำไปกับเขาทุกอย่าง ทำไปตามหน้าที่ ส่วนงานภาวนา เราก็ทำของเรา เวลาเสร็จจากหน้าที่ส่วนรวม เราก็กลับไปที่พักของเรา ไปเดินจงกรม นั่งสมาธิของเรา

สมัยก่อนเราไม่คุยกับใครเลย หรือถ้าจะมีคุยกับคนอื่นก็จะมีแค่ช่วงฉันน้ำปานะเท่านั้น ไม่ได้ไปคุยกันที่กุฏิ ถ้าคุยก็ไม่ได้คุยอะไรมาก ก็แค่ถามประวัติ ถามที่มาที่ไปของเรามากกว่า แต่ไม่ได้คุยเรื่องธรรมะกัน

ที่บ้านตาดเราไม่เคยเป็นเวรน้ำร้อนหรือเวรศาลา เราไปยุคแรกๆ นี้ ยังไม่มีเวรน้ำร้อน มีแต่เด็กซึ่งเป็นลูกของจำที่อยู่หมู่บ้าน เขาจะเข้ามาขงน้ำให้

กาหนึ่ง ตอนนั้นยังไม่มีเตาต้มน้ำ ยังไม่มีอะไร มีลูกศิษย์มาต้มให้ ชงโกโก้ให้กาหนึ่ง พอถึงเวลาก็มาเทใส่แก้ว แบ่งกันคนละถ้วยๆ พอดื่มเสร็จก็แยกย้ายกันไป ต่อมาพอพระเยอะขึ้นก็เลยให้พระต้มน้ำกัน แล้วก็ให้มีการรับพระเคน และให้พระชงกันเอาเอง ตอนนั้นปานะก็มีพวกโกโก้ กาแฟ หรือบางทีก็อาจจะมีพวกน้ำชาวด น้ำอัดลม เพราะมีญาติโยมมาถวาย แต่ก็ไม่ได้มีมากมายอะไรต่อมาเมื่อของเริ่มเยอะขึ้นจึงต้องมีพระมาคอยรับพระเคนของ ต้องจัดเวรกันทำ แต่เราก็ไม่เคยทำ

ส่วนงานเวรศาลานี้ พระจะต้องมานอนที่ศาลาช่วงกลางวันก็ต้องคอยดูแลเวลา มีแขกเข้ามา ก็ต้องไปสอบถามแขกที่มาว่ามาหาใครอย่างไร แล้วก็ไปกราบเรียนหลวงตาที่กุฏิ แล้วหลวงตาก็อาจจะบอกให้พาแขกเข้ามาหาท่าน ตอนนั้นเวรศาลาจะอยู่ครั้งละอาทิตย์ แต่เราก็ไม่เคยทำ

เวลาที่เขามีประชุมพระหรือเรียกว่าสภานู เขาก็ไม่ได้เรียกเรา พวกพระฝรั่งเขาก็ไม่เรียกเข้าไปเหมือนกัน หลวงปู่บุญมี หลวงปู่ลี ท่านก็ไม่เข้าไปร่วมเหมือนกันนะ พอเราไม่ได้เข้าไปประชุมกับเขาด้วย เราเลยไม่ค่อยรู้เรื่องอะไรเท่าไร เราเป็นพวกข้าวนอกนา อาจจะเป็นเพราะช่วงนั้นเราพูดภาษาไทยไม่ค่อยคล่อง เวลาพูดก็จะเป็นแบบสำเนียงครึ่งฝรั่งครึ่งไทย

ช่วงที่เราอยู่บ้านตาด หลวงปู่บุญมีก็ยังมีอยู่ ส่วนหลวงปู่สีท่านจะเข้าๆ ออกๆ บางช่วงบางพรรษาท่านจะไม่อยู่ ท่านจะปลีกไปจำพรรษาที่อื่น แต่หลวงปู่บุญมีท่านจะอยู่ตลอด จนกระทั่งหลวงตาสั่งให้ไปที่อื่น ท่านถึงได้ไป

กับหลวงปู่สี เราก็ไม่ได้คุยอะไรกับท่าน เพราะท่านเป็นคนไม่ค่อยอยู่แล้ว และที่เราไม่ค่อยกับท่านเพราะว่าเราไม่รู้จะคุยกับท่านเรื่องอะไร การคุยกันคือการที่อยากจะรู้อะไรจากเขา อันนี้เราไม่มีความอยากรู้อะไรจากท่าน และตอนนั้นก็ไม่ว่าท่านเป็นพระอรหันต์ด้วย เพราะท่านทำตัวเหมือนพระธรรมดา ทำตัวเหมือนเป็นพระผู้น้อย เวลาไปบิณฑบาตก็ถือบาตรเอง ล้างบาตรเอง ทำอะไรเอง ท่านบอกว่า เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ก็ต้องมีครูบาอาจารย์องค์เดียว

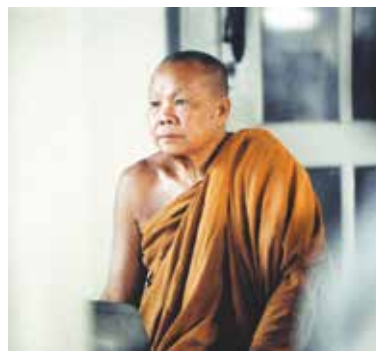
ส่วนหลวงพ่อสิงห์ทอง(หลวงพ่อสิงห์ทองธัมมวโร)เราได้พบกับท่านบ้างเพราะในปีหนึ่งท่านจะมาราบหลวงตาสองสามครั้งหรือสี่ห้าครั้ง มันเป็นธรรมเนียมบางทีท่านมาเราไม่รู้ก็มี เพราะท่านมาช่วงที่พระไม่ได้ทำกิจ เราก็จะไม่ได้ออกไป เราก็อยู่ในที่ของเรา แต่ถ้าท่านมาในช่วงที่เรา กำลังทำกิจอยู่ เราก็จะได้เห็นท่าน

หลวงพ่อสิงห์ทอง ธัมมวโร

หลวงปู่บุญมี ปรีปนุโณ

หลวงปู่สี กุศลธโร

“

เวลาเรอยู่กับใครนี้
ถ้าจิตอยู่ในระดับเดียวกัน
มันก็จะช่วยกันได้
ทำให้ไม่เป็นปัญหา
แต่ถ้าจิตมันอยู่คนละระดับ
มันก็ลำบาก

”

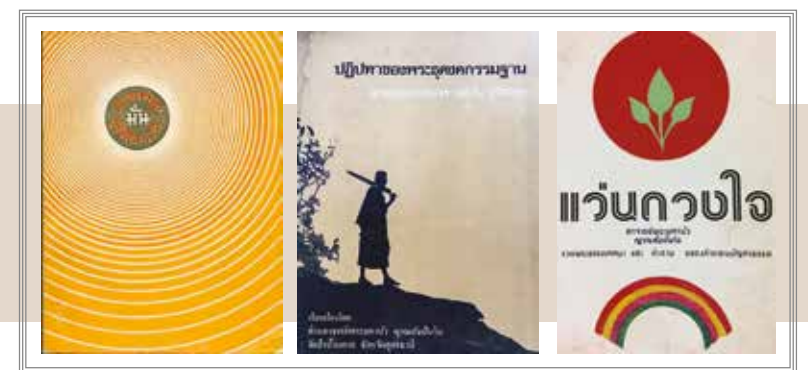
การอ่านหนังสือธรรมะ: เหมือนฟังเทศน์โดยตรง

สมัยที่เราไปศึกษาอยู่กับหลวงตา สมัยนั้นยังไม่มีแผ่นซีดี มีแต่เทป เวลาหลวงตาเทศน์จะมีการบันทึกเทปเก็บไว้แต่ยังไม่มีเครื่องเล่นไว้เปิดฟัง หนังสือของท่านที่มีในสมัยนั้นมีอยู่หลายเล่ม เราได้อ่านหมดทุกเล่ม แต่จะมี ๓ เล่มที่อ่านเป็นหลัก มีหนังสือประวัติหลวงปู่มั่น หนังสือปฏิบัติฯ และหนังสือแว่นดวงใจ เราจะหยิบหนังสือเหล่านี้ขึ้นมาอ่านวันละ ๑ ชั่วโมง การอ่านหนังสือธรรมะของท่านก็เป็นเหมือนกับการฟังเทศน์จากปากของท่านเลย เพราะตัวหนังสือทุกตัวอักษรที่ถูกจารึกไว้ ก็ถูดออกมาจากเครื่องบันทึกเสียงทุกคำ ขณะอ่านไปด้วยใจที่จดจ่อ มีสติไม่เลื่อนลอยไปไหน ใจก็จะนิ่งสงบ เหมือนกับได้ฟังจากท่านโดยตรงเลย พออ่านแล้วมันก็เข้าใจคำสอนของท่าน เข้าใจภาพรวมของคำสอนของท่านว่า ท่านสอนไปตรงไหน เกี่ยวกับเรื่องอะไร มันก็เลยทำให้ไม่มีความสงสัยเวลาปฏิบัติ เพราะมันเห็นทางชัดเจนอยู่ตลอดเวลาตัวเอง ไม่ว่าจะอยู่ชั้นไหนก็ตาม ชั้นของศีลก็ไม่สงสัย ชั้นของสมาธิก็ไม่สงสัย ชั้นของปัญญาก็ไม่สงสัย ชั้นของการหลุดพ้นก็ไม่สงสัย เพราะท่านแสดงไว้ทุกชั้นทุกตอน แล้วพอเราปฏิบัติไป เราก็จะเห็นตามที่ท่านแสดงไว้ทุกชั้นทุกตอน ตรงไหนเป็นอุปสรรค ตรงไหนเป็นที่จะทำให้หลงให้ติดอยู่ ท่านก็เตือนไว้ก่อน ไม่จำเป็นที่จะต้องไปรบกวนท่าน

นี่คือประโยชน์ของการที่เราจะได้รับจากการศึกษา จากการฟังเทศน์ฟังธรรม เราจะได้รู้ล่วงหน้าว่าทางข้างหน้าที่เราจะเดินไปนั้นมีอุปสรรคอะไรบ้าง มีส่วนไหนที่เราควรระมัดระวัง เพราะธรรมทุกชั้นนี้จะมีกับดักที่จะทำให้ผู้ปฏิบัตินั้นจะติดแล้วก็จะทำให้การปฏิบัตินั้นเน้นช้าไม่ก้าวหน้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีผู้รู้ทางคอยบอก แล้วผู้ที่ไม่รู้ก็ควรที่จะศึกษาอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง

หนังสือ “ประวัติหลวงปู่มั่น” กับ “ปฏิบัติพาพระธุดงค์กรรมฐานสายหลวงปู่มั่น” ๒ เล่มนี้เป็นหนังสือที่เหมาะสมต่อผู้ที่สนใจต่อการประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างแท้จริง หนังสือประวัติของหลวงปู่มั่น จะแสดงเรื่องความเชื่อในพระพุทธศาสนา ถ้าได้ศึกษาได้อ่านประวัติหลวงปู่มั่นแล้ว จะทำให้เรามีความเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ส่วนหนังสือปฏิบัติฯ ท่านก็เน้นเรื่องของการปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสตัณหา เพื่อให้จิตใจได้หลุดพ้นจากความทุกข์ด้วยวิธีการต่างๆ ของพระอริยสงฆ์แต่ละรูป พระอริยสงฆ์แต่ละรูปนี้ท่านก็มีวิธีการปฏิบัติไม่เหมือนกัน บางท่านก็ทรมานกิเลสด้วยวิธีที่ไม่เหมือนกัน บางท่านก็เดินจงกรมหลายๆ ชั่วโมง บางท่านก็ต้องไปอยู่ในป่าช้า บางท่านก็ต้องไปนั่งสมาธิที่หน้าปากเหว บางท่านก็ไปนั่งสมาธิที่มีเสือเดินผ่านเพื่อที่จะเป็นอุบายควบคุมใจให้เข้าสู่ความสงบ เพราะฉะนั้นแต่ละองค์นี้ท่านจะฝึกไม่เหมือนกัน แล้วหลวงตาก็คือเอามานับบันทึกเอาไว้ให้อนุชนรุ่นหลังอย่างพวกเราผู้ที่ปรารถนาการหลุดพ้นจากความทุกข์จะได้รู้จักวิธีการปฏิบัติต่างๆ ของพระอริยสงฆ์แต่ละรูปว่าท่านปฏิบัติกันอย่างไร แล้วเราก็จะได้เลือกเอาวิธีที่เหมาะสมกับจริตของเรา

“หนังสือที่เขียนจากนักปฏิบัติ
เวลาอ่านแล้วมันจะเหมือนกับฟังธรรม ฟังไปแล้วจิตมันจะสงบลงไป หรือถ้ามาพิจารณามันก็จะเกิดความเข้าใจ เกิดปัญญาขึ้นมา แล้วก็ไม่ต้องจำ พอมันเข้าใจแล้วมันก็จะอยู่ในใจไปตลอด”

ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ

ปฏิบัติพาพระธุดงค์กรรมฐาน สายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ

แว่นดวงใจ

คุยกับกิเลสตัณหาของตัวเองเป็นหลัก

ตอนนั้นจิตของเราไม่อยากจะยุ่งกับใคร ชอบอยู่ของมันคนเดียว ชอบคุยกับกิเลสตัณหาของตัวเอง สู้กับเรื่องของตัวเอง ไม่ไปสนใจใคร แม้แต่แม่เราที่เขามีที่ดินที่ยังเป็นชื่อเราอยู่ เขาก็ส่งหนังสือมาให้เราเซ็นอยู่เรื่อย คนโน้นเขาจะมารังวัดที่ดินก็ต้องส่งมาให้เราเซ็นขังเซ็นชื่อ เพียงแต่เซ็นและคอยรับส่งจดหมายกลับไปนี่มันก็วุ่นวายแล้ว เราก็เลยสั่งให้ออนไปเป็นชื่อของโยมไปเลย ไม่ต้องมาให้เรา เราไม่อยากจะยุ่งด้วย นั่นแหละเรื่องนิดเดียวก็ยังมาทำให้ใจเราต้องมาคิดมาปรุงดีไม่ดีคิดไปนานๆ มันก็อยู่ไปหลายชั่วโมงเหมือนกัน

เราพยายามต่อสู้กับกิเลส ปิดทางออกของกิเลส เราสู้มันฆ่ามันไปเรื่อยๆ มันก็ลดน้อยลงไปเรื่อยๆ และการได้อยู่กับหลวงตาเป็นสิ่งที่ดี เพราะท่านมีความรู้มาก แนะนำแนวทางหลายอย่าง อุปสรรคต่างๆ เวลาเกิด ท่านก็บอกไว้ก่อนแล้ว มาตรงนี้จะติดสมาธินะ มาตรงนี้จะติดปัญญานะ พอไปถึงตรงนั้นเรารู้เลย รู้ว่าจะติดแล้ว เราก็แก้ได้ ไปตรงนี้จะติดก็แก้มันไปก็เลยสบาย มีคนบอกทางไว้ล่วงหน้าแล้ว เราเดินไปถึงจุดนั้นเรารู้วิธีที่จะต้องปฏิบัติ และอีกอย่างหนึ่ง กิเลสมันก็กลัวหลวงตาด้วย หลวงตาช่วยปราบกิเลสให้เรา เพราะเวลากิเลสออกนี้ หลวงตาท่านจะใส่เราทันที ที่ท่านใส่นี้ไม่ได้ใส่นะ ท่านใส่กิเลสของเรา เพราะกิเลสของเรามันออกมาแสดงลวดลายให้ท่านเห็น ซึ่งตอนนั้นเราไม่รู้ว่ามันเป็นกิเลส เราทำอะไรคิดว่าเป็นของดีสำหรับเรา มันอาจจะดีกับกิเลส แต่มันเป็นอันตรายต่อจิตใจ ทำแล้วเรามีความสุข เราก็คิดว่ามันดี แต่ความจริงมันทำให้ใจของพวกเราตกเป็นทาสต่อสิ่งเหล่านี้ เวลาไม่ได้ก็จะเกิดความทุกข์ขึ้นมา เป็นเรื่องของกิเลส หลวงตาท่านรู้เรื่องของกิเลสเพราะท่านผ่านมาหมดแล้ว แต่เราไม่รู้ว่าเป็นกิเลส เราคิดว่าไม่เป็นไรๆ แต่มันเป็น ถ้ามันไม่เป็น ท่านก็จะไม่มาห้ามหรือกั้น ดังนั้นท่านจะคอยช่วยมาไล่ให้พวกเราไปในทางจกกรม ไปภาวนา

“

ถ้าใจเราสงบ ใจเราไม่วุ่นวาย ก็แสดงว่าเรามีธรรม
แต่ถ้าพูดแค่นี้แล้วโกรธ ก็แสดงว่ากิเลสออกแล้ว
บางคนนี่พอเสียศุภณียะน้อยไปเลย
ไปไม่กลับเลย แสดงว่ากิเลสมันฝังลึกนะ
พอเวลาไปจี๋มันมานี้ มันพูดเหมือนภูเขาไฟระเบิด
พวกเราอย่าไปคิดนะว่าใจเราตอนนี้
ใจเราตอนนี้ไม่มีกิเลส เพราะยังไม่มီးโรมาจี๋ถูกจุด
พอมีมီးโรมาจี๋ใจดำเข้าดูซิ เดี่ยวมันก็ตบะแตก
นี่แหละครูบาอาจารย์จึงชอบพิสูจน์ลูกศิษย์
ใครว่าเก่งก็ไปอยู่กับครูบาอาจารย์ดู
เดี๋ยวท่านก็หาที่จี๋แหยมกิเลสให้
แต่คนที่ชอบอยู่กับครูบาอาจารย์ก็ชอบตรงนี้
เพราะจะได้รู้ จะได้ไม่หลง เพราะเวลาหลงนี้
ครูบาอาจารย์ท่านรู้แล้ว เดี่ยวท่านก็แหยมออกมาให้เรา

”

ลากลับไปเยี่ยมบ้านครั้งแรก

พอได้ ๕ พรรษา เราก็ขอลากลับมาเยี่ยมบ้านครั้งแรก เพราะว่าโยมเขาอยาก จะเจอ โยมแม่เคยมาหาเราครั้งหนึ่งตอนพรรษา ๒ หรือ ๓ มั้ง ตอนที่มาเขาไปพัก ที่โรงแรมในอุดรฯ แล้วก็เช่ารถแท็กซี่เข้ามาที่บ้านตาต ซึ่งมันก็ไม่สะดวก และได้ คุยกันแค่ชั่วโมงหนึ่ง เพราะหลวงตาท่านไม่ค่อยยินดีให้ใครมาเยี่ยมพระสักเท่าไร ตอนหลังเราก็เลยไม่ให้เขามา เพราะเห็นว่าเขาลำบาก

และที่กลับตอนนั้นก็พอดีกับน้องสาวกลับมาจากเมืองนอก พอเขาจบจาก จุฬาฯ แล้ว เขาก็ไปเรียนต่อที่อังกฤษ เขาไปเรียนต่อด้านภาษาหรืออะไรนี่แหละ ไม่ได้เรียนเป็นแบบปริญญา เห็นน้องสาวกลับมาพอดีและเราก็อยู่ที่บ้านตาตได้ ๕ พรรษาแล้ว ก็เลยไปขออนุญาตหลวงตากลับมาเยี่ยมบ้าน ท่านก็อนุญาต

เรากลับมาเยี่ยมบ้านที่พัทยา ก็พักที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ เพราะมันสะดวกกว่าอยู่ สวนวัดช่องลม วัดนี้อยู่ใกล้บ้านและอยู่ในเมือง ถ้าไปพักสวนวัดช่องลมมันไม่สะดวก เวลาเดินทาง เพราะมันไม่ค่อยมีรถมีรา ตอนไปพักอยู่ที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ก็ตรงกับ ช่วงวันสงกรานต์พอดี จำได้ว่าถูกจับนั่งสรงน้ำให้ชาวบ้านเขามารดน้ำ นั่งกับเก้าอี้ นั่งเรียงเป็นแถว ที่นั่นเขานิยมสรงน้ำให้พระ

พอพักอยู่ที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ได้ประมาณ ๒ อาทิตย์ จากนั้นก็แวะไปเยี่ยมโยมย่า ที่สุพรรณบุรี เราก็ไปนอนที่นั่นคืนสองคืน นอนอยู่ในบ้าน เพราะเขามีห้องแยก เป็นห้องเก็บของหรือห้องอะไรนี่แหละ แล้วไม่มีใครอยู่ เวลาจะกลับก็ได้ยินว่าที่ เชื้อนจุฬารณณ์เขามีที่พักสำหรับภานา พนักงานของ กฟผ. เขาปลูกศาลา ปลูกกุฏิ ที่อยู่ในป่าใกล้ๆ ที่พักเขา เขาว่าที่นั่นมันเย็น ถ้ากลับไปที่บ้านตาตช่วงเมษายน อากาศมันจะร้อน เราก็เลยไปแวะพักภานาที่เชื้อนจุฬารณณ์

ช่วงที่พักภานาในเชื้อนจุฬารณณ์ ก็เหมือนกับที่พักบนเขาที่แหละ มีศาลาไม้ แบบที่บนเขาที่ และก็มีกุฏิเล็กๆ เวลาบิณฑบาตจะไปที่บ้านพักของเจ้าหน้าที่ มี ๒ ที่ ที่หนึ่งอยู่ใกล้ เดินไปสักประมาณกิโลกว่า แต่อีกที่หนึ่งไกลหน่อย คือต้อง เดินข้ามไป อยู่ริมหมู่บ้านเล็กๆ ของชาวบ้าน ตอนที่เราเข้าไปก็มีพระอยู่ ๒-๓ องค์ ที่นั่นเขาไม่มีเจ้าสำนักสงฆ์ ดังนั้นเวลาใครไปก็อยู่อาศัยของใครของมัน

เราไปพักอยู่ที่นั่นได้วันสองวันก็ได้ยินข่าวเครื่องบินที่ครูบาอาจารย์นั่งมา จากอุดรฯ ตก (เครื่องบินตกวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓) ตอนนั้นใจหนึ่งเรา ก็ยังอยากอยู่ที่เชื้อนจุฬารณณ์ แต่อีกใจหนึ่งก็อยากจะกลับวัดป่าบ้านตาต เพราะคิดว่ามันน่าจะจะต้องกลับไปช่วยเขาทำอะไรบ้างหรือเปล่า ก็เลยตัดสินใจกลับ วัดป่าบ้านตาต แต่พอกลับไปถึง หลวงตาไม่ให้พระทำอะไร ท่านให้พระปฏิบัติ ตามปกติ ส่วนท่านก็ดูแลจัดการงานไปเอง

เชื้อนจุฬารณณ์ จ.ชัยภูมิ

ทุกครั้งที่เราพบท่าน (หลวงตา)
ก็ต้องเตรียมตัวทำใจสอ
เพราะไม่รู้ว่าจะมาแบบไหน
ผู้ปฏิบัติจะดูที่ใจของตนเป็นหลัก
ท่านจะให้ข้อสอบอะไรมา
ก็ดูที่ใจว่านิ่งหรือไม่นิ่ง

พระสุเมธ อภิชาโต

สติต้องอยู่กับงาน

หลายปีที่อยู่บ้านตาด เราเป็นศิษย์อยู่ห่างหลวงตา เราไม่ได้ใกล้ชิดท่านเท่าไร อยู่วัดเดียวกันก็เหมือนกับไม่รู้จักกัน คือต่างคนต่างอยู่ และเราก็เป็นคนกลัว หลวงตาด้วย ไม่อยากจะเข้าไปหาท่าน โดยปกติจะชอบอยู่ห่างๆ ท่านมากกว่า ถ้าไม่มีธุระจำเป็น เราไม่อยากจะเข้าไปหาเสื่อ (หลวงตา) หรอก ที่เราเข้าไปใกล้ท่านก็เพราะว่ามันบังคับ

มีครั้งหนึ่งต้องเข้าไปรับใช้ท่านเพราะขนตาของท่านมันแทงตา แล้วปกติจะมีพระอาจารย์ผู้ใหญ่เป็นผู้ถอนขนตาถวายท่าน เพราะคนอื่นใจไม่นิ่งพอ ไม่มีใครกล้าทำ ช่วงนั้นพระอาจารย์รูปนั้นไปธุดงค์ แล้วพระรูปอื่นท่านก็ไม่กล้าทำกัน เขาก็มาเรียกเราให้ไปทำคนเดียว โอ้เราก็ทำใจดีสู้เสื่อ “เอว่ะ ไปก็ไป”

เวลาทำมันลำบากนะ ต้องมีสติอยู่กับงานที่เราทำอยู่ มือเราต้องไม่สั่น มือเราต้องนิ่ง คือเอาที่คืบนี้ไปที่ตาแล้วก็บีบขนตา แล้วก็ดึงออกมา ตอนต้นก็ประหม่า นิดหน่อย แต่ความกลัวท่านมีมากกว่า แต่เมื่อมีหน้าที่ต้องทำก็ทำไป ช่มใจไว้หน่อย แต่ไม่ค่อยกลัวอะไรมากรอก ที่กลัวเพราะกลัวจะทำอะไรผิดพลาดมากกว่า แต่ถ้าเรามีความมั่นใจแล้วเราก็มีสติ มันก็ไม่มีปัญหาอะไร

“
พระพุทธเจ้าทรงรับประกันไว้ว่า
๗ วันก็ได้ ๗ เดือนก็ได้ หรือ ๗ ปี
ก็ได้ อันนี้แล้วแต่ความสามารถ
ของแต่ละคน”

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

เปิดใจ เปิดธรรม ๖

พอมันแตกแล้ว มันก็หายไปเลย
มันไม่มีอะไรเหลือแล้ว

ข้อมูลที่แท้จริงของร่างกาย

การพิจารณาร่างกายเป็นการศึกษาความเป็นจริงของร่างกายที่เราไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่า คือสิ่งที่เราเห็นด้วยตา ร่างกายที่เราเห็นด้วยตานี้ เราเห็นไม่ครบ เห็นเพียงบางส่วน มีอีกหลายส่วนที่เราไม่เห็นกัน เราจึงไม่เห็นภาพความจริงของร่างกายครบสมบูรณ์ เมื่อเราเห็นไม่ครบสมบูรณ์ การตัดสินใจต่อร่างกายก็เลยเป็นการตัดสินใจที่ไม่ถูกต้อง เราเป็นเหมือนผู้พิพากษา เวลาเขาจะพิพากษาคดีเขาต้องหาหลักฐานต่างๆ มาประกอบการพิจารณาเพื่อจะได้ตัดสินคดีให้ตรงกับความเป็นจริง แต่ถ้าได้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ การตัดสินใจก็จะตัดสินโดยไม่ถูกต้อง ไม่ยุติธรรม ไม่ตรงกับหลักความเป็นจริง ใจของพวกเราก็เป็นเหมือนผู้พิพากษาที่จะต้องตัดสินใจว่าสิ่งที่เราเห็นนี้ดีไม่ดี เป็นคุณหรือเป็นโทษเป็นของเราหรือไม่ใช่เป็นของเรา ให้ความสุขกับเราหรือให้ความทุกข์กับเรา สวยงามหรือไม่สวยงาม น่าดูหรือไม่น่าดู อันนี้เป็นสิ่งที่เราต้องศึกษาเกี่ยวกับร่างกายทั้งของเราและของผู้อื่น เป็นร่างกายเหมือนกัน มีความเป็นจริงเหมือนกัน มีความแตกต่างเป็นส่วนน้อย แต่ส่วนที่เป็นเหมือนกันนี้เป็นส่วนใหญ่ เราต้องศึกษาร่างกายทั้งของเราและของผู้อื่นเพื่อที่เราจะได้เห็นว่าเป็นเหมือนกันหมด ร่างกายที่เราเห็นด้วยตาเราก็เห็นได้แค่อาการ ๕ อาการ คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เราก็เห็นเท่านั้น อันนี้เป็นข้อมูลส่วนย่อยที่เราเห็นเกี่ยวกับร่างกาย มีข้อมูลเกี่ยวกับร่างกายอีกมากมายที่เราไม่เห็นกันเพราะเราไม่พิจารณากัน

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เรามาพิจารณาให้เห็นความจริงของร่างกายในทุกสัณทุกส่วนในทุกมุมมองในทุกมิติ เมื่อเราเห็นความจริงครบถ้วนบริบูรณ์ การตัดสินใจของเราต่อร่างกายก็จะเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ ตรงกับความเป็นจริง ตอนนี้เราตัดสินใจร่างกายของคนอื่นและของเราไม่ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง แทนที่จะเห็นว่าร่างกายเป็นทุกข์ เราก็ไปเห็นว่าร่างกายเป็นสุข

เบื้องต้นก็ให้พิจารณาดูว่ามีอะไรบ้างในร่างกายอันนี้ ที่เราเห็นก็มีเพียง ๕ อาการ คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แต่ยังมีอีกตั้ง ๒๗ อาการด้วยกันที่เราไม่เห็นกัน เราต้องมาศึกษามาดูอีก ๒๗ อาการของร่างกาย เพื่อเราจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับร่างกาย อาการที่เราไม่เห็นต่อจากหนังคือเนื้อหนังนี้จะหุ้มห่อเนื้ออยู่ เนื้ออยู่ติดกับหนัง เนื้อมีตั้งแต่บนศีรษะลงไปถึงเท้า มีมากมีน้อยตามสัดส่วน บางแห่งก็มีเนื้อมาก บางแห่งก็มีเนื้อน้อย แต่ก็มีเนื้อติดกับหนัง แล้วก็มีเอ็น เอ็นที่ไปรัดกระดูก ไปรัดเนื้อกับหนังให้ติดกับกระดูก เรียกว่าเอ็น กระดูกก็มีตั้งแต่กะโหลกศีรษะลงไปถึงกระดูกที่เท้าที่เล็บต่างๆ อันนี้ก็จะมีการกระดูกมีกระดูกแล้วก็มีเยื่อในกระดูก ถ้าผ่าท่อนกระดูกออกมา ข้างในกระดูกก็ยังมียื่อ ต่อจากเยื่อในกระดูกก็มีอวัยวะ เช่น ม้าม ตับ หัวใจ ไต ปอด ลำไส้ใหญ่ ลำไส้เล็ก อาหารใหม่ อาหารเก่าที่มีอยู่ในลำไส้ อาหารใหม่ก็อาหารที่เราเพิ่งกินเข้าไปเมื่อกิน เมื่อตอนกลางวัน

กินอาหารกัน ตอนนี้น้ำมันก็ลงไปสู่ที่ลำไส้ ส่วนอาหารเก่าก็อาหารที่เรากินเมื่อวานนี้หรือเมื่อสองวันก่อน กำลังจะถูกขับออกมาทางทวารหนัก นี่ก็คืออาหารใหม่ อาหารเก่า แล้วก็ในกะโหลกศีรษะก็มีมันสมอง ที่เราเรียกว่าเยื่อในสมองศีรษะ นี่คือการที่เรียกว่าเป็นส่วนแข็ง เป็นส่วนที่เป็นก้อนส่วนของเหลวเป็นน้ำชนิดต่างๆ เริ่มต้นด้วยน้ำเลือด น้ำดี น้ำเหลือง น้ำเลือดนี้จะมีมากที่สุด น้ำเหลือง น้ำมันข้น น้ำมันเหลว น้ำตา น้ำลาย น้ำมูก น้ำไขข้อ น้ำเหงื่อ แล้วก็น้ำมูตร คือน้ำปัสสาวะ นี่เป็นส่วนประกอบของร่างกายส่วนใหญ่ที่เรามองไม่เห็นกัน เราเห็นส่วนย่อยเห็นส่วนที่หุ้มห่อส่วนใหญ่เอาไว้

จึงมักมีคำพูดว่า “ร่างกายนี้เป็นเหมือนกระเป๋าน้ำที่ใส่อาหารอวัยวะต่างๆ” หนังสือเป็นเหมือนกระเป๋าน้ำที่หุ้มห่อใส่บรรจุอวัยวะต่างๆ ส่วนประกอบต่างๆ ของร่างกายอยู่ในกระเป๋าน้ำใบนี้

นี่คือให้เห็นร่างกายว่าเป็นเพียง
อากาศ ๓๒ ไม่มีตัวตนอยู่ในร่างกายนี้
วิธีที่จะคว้ามี่ตัวตนอยู่ในร่างกายนี้
หรือไม่ เราก็ต้องรื้อร่างกายออกมา
ค้นหาตัวตนในร่างกาย เหมือนกับค้น
ของในกระเป๋า บางทีเราคิดว่าเราลืม
กุญแจไว้ในกระเป๋า เราก็ต้องค้นหา
กุญแจในกระเป๋า วิธีที่จะค้นก็เทของที่
มีอยู่ในกระเป๋ามาให้หมด จะได้
รู้ว่าไม่มีอะไรหลงเหลืออยู่ในกระเป๋า
แล้วจะได้ค้นดูว่าในกระเป๋านี้มีกุญแจที่
คิดว่ามีอยู่หรือเปล่า เหมือนอย่างที่เรา
คิดว่าเราอยู่ในร่างกาย ร่างกายเป็นเรา
เราเป็นร่างกายเราก็ลองไปค้นหาตัวเรา
ดูว่าอยู่ในร่างกายเราหรือเปล่า ข้างนอก
เราก็เห็นว่าไม่มีเรา มีแต่ผม มีแต่ขน
มีแต่เล็บ มีแต่ฟัน มีแต่หนัง ภายใต้
ผิวหนังเราก็แยกออกมาดู มันก็มีแต่
เนื้อ มีแต่เอ็น มีแต่กระดูก มีอาการ ๓๒
แล้วเรามันอยู่ตรงไหนละ อยู่ตรงผมหรือ
แล้วเวลาเราโกนผมทิ้งไป แล้วผมนั้น
กลายเป็นอะไรไป กลายเป็นดินไป
มันไม่ใช่เรา มันเป็นดินมากกว่า ถ้ามัน
เป็นเรา มันก็ต้องกลับมาหาเราสิ มันไม่
เป็นเรา มันถึงไม่อยู่กับเรา ไม่ใช่ของเรา

ของทุกอย่างที่เราตัดออกจาก
ร่างกายไป มันไปแล้วมันไม่กลับนะ เช่น
คนเกิดอุบัติเหตุต้องตัดขาตัดแขน
ตัดทิ้งไปแล้วไปไหนละ แขนขาก็กลับไป
เป็นดิน เป็นน้ำ เป็นอะไรไป นั่นแหละ
คือส่วนประกอบของร่างกาย มันกลับไป
สู่ดิน น้ำ ลม ไฟ ผมนี่ก็เป็นส่วนของดิน
ตัดผมทิ้งไป เขาก็เอาไปทิ้งถังขยะกัน
เดี๋ยวขยะก็ถูกฝังกลบอยู่ในดิน ส่วนไหน
ที่มีน้ำ น้ำมันก็แยกออกจากกัน เช่น
ถ้าตัดแขนตัดขา น้ำอะไรที่มีอยู่ใน
แขนขา เดี่ยวมันก็ต้องแยกออกจาก
แขนขา เดี่ยวก็เหลือแต่ดิน ส่วนที่
จะเป็นดินต่อไป เราก็จะสรุปได้ว่าใน
ร่างกายนี้ไม่มีตัวเรา เป็นความคิดของ
เราเอง เหมือนกับเราไปคิดว่าเราลืม
กุญแจไว้ในกระเป๋าพอเราไปค้นกระเป๋า
ก็หากุญแจไม่เจอ มีแต่อะไรๆ ที่เรามัก
จะพกพาในกระเป๋า ไม่มีกุญแจที่เรา
คิดว่าเราลืมไว้ในกระเป๋า เราก็จะได้ข้อ
สรุปว่า “ร่างกายนี้ไม่มีเรา เราไม่ได้
อยู่ในร่างกาย” แล้วเราอยู่ที่ไหน
พระพุทธเจ้าทรงบอกว่า “เราอยู่ที่ใจ”

นี่คือข้อมูลที่เป็นจริงของร่างกาย
ถ้าเราสามารถเห็นข้อมูลเหล่านี้ได้ เราจะ
ตัดการยึดมั่นถือมั่นในร่างกาย เราก็จะตัด
ความห่วงความกังวลเกี่ยวกับร่างกายได้
ตัดความกลัวเกี่ยวกับร่างกายได้ เมื่อเรา
รู้ว่าร่างกายไม่ใช่เรา เป็นเพียงดิน น้ำ
ลม ไฟ ที่จะต้องกลับสู่สภาพเดิมในวันใด
วันหนึ่ง ไม่มีใครยับยั้งห้ามได้

“

ในสมัยนี้มันไม่มีป่าช้าแบบเมื่อก่อนแล้ว ก็ต้องเอาแบบปัจจุบัน
คือพิจารณาว่า พอเราตายแล้ว เดี่ยวเขาก็ต้องไปรดน้ำศพเรา
เสร็จแล้วเขาก็จะเอาเราไปใส่ในโลง แห่เย็นไว้ ๓ วัน หรือ ๗ วัน
หลังจากนั้นเขาก็เอามาใส่ในเตาเผา เเผาโลงแล้วก็เผาเข้าไปที่
ร่างกาย เเผาจนกระทั่งกลายเป็นขี้เถ้าขี้ถ่านไป พิจารณาอย่างนี้
จิตมันจะสงบนะ จิตมันจะพิจารณาอย่างเอาจริงเอาจังไปกับมัน
ติดตามมันไป **ถ้าเปรียบกับการดูหนัง** ก็เหมือนกับเราฉายหนัง
ชีวิตของเราโดยมีเราเป็นผู้กำกับหรือเป็นผู้สร้าง แต่จอมันอยู่ใน
ใจเรา เราฉายหนังในใจเรา ตั้งแต่เราเกิดจนกระทั่งถึงเราตาย
พิจารณาอยู่อย่างนี้ **เรียกว่าเป็นวิปัสสนาไปในตัว แล้วก็เป็นการตั้งสติอยู่กับกาย** แยกให้มันกลายเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ ไป
ซึ่งแท้จริงมันก็เป็นเพียงแต่ดิน น้ำ ลม ไฟ ที่มารวมตัวเป็น
อาการ ๓๒ เท่านั้นเอง **พิจารณาอยู่เรื่อยๆ จนกระทั่งมันติดเนื้อ**
ติดตาติดใจจนมันไม่ลืม ที่นี้มันจะไม่หวั่นไหวกับการเป็นไปของ
ร่างกายนี้

จากอุปธรรมสู่นามธรรม

ตอนที่ฟังหลวงตาเทศน์ ท่านจะไล่ระดับจิต
จากโสดาบัน ไปสกิทาคามี ไปอนาคามี และ
อรหัตต์ และท่านก็แสดงเรื่องสังโยชน์ต่างๆ

เวลาฟังตอนต้นอาจจะยังไม่เข้าใจถ่องแท้ พอฟังบ่อยๆ ก็เข้าใจขึ้นมาว่า
ระหว่างการปฏิบัตินี้ เราต้องคอยกำจัดสังโยชน์ตัวต่างๆ สังโยชน์ตัวแรกมันจะมา
เป็นพวง ๓ อัน มันก็อยู่ที่ชั้น ๕ เห็นชั้น ๕ ว่าเป็นตัวเรา พอเห็นว่าเป็นตัวเราก็
เลยกแล้ว ไปรักมัน รักกลัวตัวตาย กลัวเจ็บอะไรพวกนี้ พอพิจารณาถึงรูปร่างกาย
ไม่ใช่เรา ก็ยอมตายไป ยอมเจ็บไป ปัญหาเรื่องห่วงรูปร่างกายมันก็ผ่านไป

พระสกิทาคามี พระอนาคามี ท่านเห็นโทษของกามารมณ์ ความอยากใน
กามารมณ์ ความอยากที่จะเสพกาม ความอยากในกามารมณ์นี้ เราก็ต้องมองเห็น
คนที่เราอยากร่วมเพศด้วยว่าเป็นเหมือนซากศพ ต้องเห็นอวัยวะภายใน อย่าเห็น
แต่เฉพาะภายนอก ต้องเห็นกระดูก โครงกระดูก คนเรากลับผิกัน แต่นอนกับผีได้
นอนกับผีทุกวันไม่กลัว เพราะไม่ยอมมองเข้าไปข้างใน มองแต่ข้างนอก มองแต่ที่
ผิวหนัง ไม่มองส่วนที่ผิวหนังหุ้มห่อ เช่น หน้าตาคน ไม่มองเข้าไปว่ากำลังห่อ
อะไรอยู่ กำลังห่อกะโหลกศีรษะอยู่ มองไม่เห็นกะโหลกศีรษะ มองไม่เห็นโครง
กระดูก ถ้าร่างกายไม่มีโครงกระดูก ร่างกายเราจะเป็นเหมือนแมงกะพรุน คือมัน
จะยืนจะนั่งอยู่อย่างนี้ไม่ได้ มันจะพริบลงไปอยู่ที่พื้น อาศัยโครงกระดูกนี้เป็น
โครงสร้างที่จะตั้งให้มันนั่งอยู่อย่างนี้ได้ ถ้าไม่มีโครงกระดูก ไม่มีกระดูกอยู่ใน
ร่างกายเรา มันก็จะพุดลงไปเหมือนกับแมงกะพรุน

ต้องปล่อยร่างกายให้ได้ก่อน
ปล่อยกามารมณ์ให้ได้ก่อน
มันเกี่ยวกับร่างกาย
เห็นหน้าตาสวยๆ งามๆ
ยังเกิดกามารมณ์ขึ้นมาอยู่หรือเปล่า
นี่คือเรื่องที่ต้องแก้ไขให้ได้ก่อน
ที่จะเข้าไปถึงตัวจิต
ตัวจิตมันไวกว่าร่างกาย

พิจารณาอสุภะ
พิจารณาความไม่สวยไม่งาม
จนไม่มีกามารมณ์
ไม่เกิดความรักใคร่ใคร่
ดูทุกคนให้เห็นเป็นโครงกระดูก
เป็นอสุภะ
ไม่เห็นใครสวยใครหล่อ
เห็นแต่โครงกระดูก
เห็นแต่ปฏิรูปในร่างกาย

พิจารณาให้เห็นให้บ่อยๆ แล้วต่อไปมันก็จะเห็นเอง มันเหมือนกับการท่องสูตรคูณ ท่องไปบ่อยๆ พอมันนึกปั๊บ มันก็จะได้คำตอบทันที เช่น ๘ x ๘ เป็นเท่าไร มันก็จะได้คำตอบทันทีต่อไปเวลามองใครแล้วเกิดกามารมณ์ ก็มองเข้าไปข้างในปั๊บ มันก็ดับได้ ต้องทำจนกระทั่งมันเป็นสัญชาตญาณ จนมันเป็นส่วนหนึ่งในความรู้สึกนึกคิดของเรา เวลามองใครก็มองได้ทั้งข้างนอก มองได้ทั้งข้างใน มองได้ทั้งตอนที่มิชิวิตอยู่ มองทั้งตอนที่เขาตายไปแล้ว อันนี้อยู่ที่การฝึกพิจารณาหรือนึกถึงภาพเหล่านั้นอยู่เรื่อยๆ อันนี้เป็นงานที่ทำไม่ได้ถ้าไม่มีสมาธิ เพราะกิเลสไม่ชอบ กิเลสจะต่อต้าน กิเลสจะทำให้เกิดอารมณ์ไม่ดีขึ้นมา อารมณ์หดหู่ อารมณ์ขยะแขยง เบื่อหน่าย ไม่อยากจะพิจารณา ไม่อยากจะคิดถึงเรื่องราวแบบนี้ แต่ถ้าใจมีความสงบแล้ว อารมณ์ต่างๆ ก็จะไม่เกิดเพราะถูกสมาธิกดเอาไว้ ถ้าใจเป็นอุเบกขา เวลาพิจารณามันก็จะไม่มีอารมณ์ แต่อย่างทีพูด ถ้าพิจารณาไปเรื่อยๆ แล้ว อุเบกขามันจะค่อยๆ อ่อนกำลังลงไป พอเกิดอารมณ์ต่างๆ ขึ้นมาก็ต้องหยุดพิจารณา แล้วก็กลับเข้าไปทำสมาธิใหม่ การเจริญภาวนาพอเข้าถึงปัญญาแล้ว มันต้องสลับกันระหว่างสมาธิกับปัญญา พิจารณาแล้วจนเกิดอารมณ์แล้วก็หยุด ก็กลับเข้ามาพักในสมาธิจนกว่าจิตจะพักสบาย อิ่มแล้ว ออกมาเป็นอุเบกขา แล้วถอนออกมาเอง แล้วก็มาพิจารณาเรื่องนั้นต่อ พิจารณาไปเรื่อยๆ จนกระทั่งมันเอามาใช้งานได้ เอามาใช้ประโยชน์ได้

พอเราคิดว่าเรามีอสุภะแล้ว ทีนี้เราก็ตดสอบดูก็ให้นึกถึงภาพสวยๆ งามๆ ขึ้นมา แล้วดูว่าเราจะเกิดอารมณ์หรือเปล่า ถ้าเกิดอารมณ์เราเอาอสุภะมาดับมันได้หรือเปล่า พอคิดถึงอสุภะปั๊บ อสุภะก็โผล่มา คิดถึงอสุภะปั๊บ อสุภะก็โผล่ขึ้นมา ต่อไปมันก็ไม่คิดแล้ว มันเท่ากันแล้ว มันมีกำลัง เมื่อก่อนนี้มีแต่สุภะอย่างเดียว คิดทีครั้งก็ไม่มียอสุภะขึ้นมาต้านเลย เคยเห็นเขาหมั่นกันแต่งงานกัน เวลาไม่เห็นกัน เห็นแต่หน้าเห็นแต่ตาเขา ไม่เห็นอสุภะของเขาเลย แต่อสุภะหมั่นกันก็คงไม่แต่งงาน อันนี้ต้องใช้เวลา ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะเวลาที่เราไม่ปฏิบัติก็จะเป็นเวลาของกิเลสทันที ถ้าเราไม่เจริญสติ ไม่นั่งสมาธิ ไม่พิจารณาปัญญา มันก็จะไปทางอวิชชา-ปัจจัยา สังขารา ทณฺที

อันนี้ถ้าทำได้พอประมาณที่เรียกว่า “ทำให้เบาบางลง” ก็ได้ชั้นที่ ๒ ถ้าทำให้มันหายหมดเลย เวลาตายไปก็จะไปเกิดในชั้นสุทธาวาสพรหม จะไม่กลับมาเกิดในท้องอีกสังโยชน์ ๒ ตัวนี้มันมาคู่กัน คือ กามราคะ (ความยินดีในกามารมณ์) กับปฏิกะ (ความหงุดหงิดใจ) มันมาพร้อมกัน พระพุทธเจ้าทรงให้ใช้วิธีคือพิจารณาอสุภะเพื่อจะทำให้ ๒ ตัวนี้หมดไป จากนั้นเรื่องร่างกายก็จบลงเท่านั้น

เปิดใจ เปิดธรรม

พอเรื่องของทางร่างกายนี้ผ่านไป มันก็รู้ว่ามันเข้าไปในจิต พอเข้าไปในจิต ดูจากสัญชาตญาณมันก็รู้ว่ามันมีความอยากในรูปฌาน ความอยากในรูปฌาน คือ จิตนี้พอมันปล่อยร่างกาย จิตมันจะเป็นฌานโดยอัตโนมัติ มันไม่มีกามารมณ์มา คอยปลุกกระตุ้นให้จิตมันไม่สงบ มันสงบอยู่ แต่มันสงบแบบชั่วคราวชั่วคราว บางที ยังมีอารมณ์อย่างอื่นเข้ามา จิตมันก็เปลี่ยน มันก็ทำให้เกิดอาการหงุดหงิดขึ้นมา มันก็เลยรู้ว่านี่เราติดความสงบ ก็ต้องพิจารณาว่ามันเป็นไตรลักษณ์ แล้วก็มีเรื่องการถือตัว ก็ยังถือตัวอยู่ ยังมีใครเขาดูถูกเรา หรือเขาพูดไม่ดีอะไร เราก็ยังมีอารมณ์ กับเขาอยู่ เราก็ต้องพิจารณาว่า ไอ้ที่ว่าเป็นตัวนี้มันเป็นอย่างไหนกันแน่ ที่เป็นตัวนี้ มันก็ตัวรู้ ตัวคิด แล้วก็ตัวสัญญา มันยังจำได้ว่าไปถือว่าเราเป็นนั่นเป็นนี่ ความ จำได้หมายรู้ ก็ต้องให้รู้ทันมันว่าเราก็เป็นเพียงแต่ผู้รู้ ส่วนร่างกายมันก็วิ่งไปตาม สมมุติ มีพรธาก็ว่ากันไปตามพรธาก็ได้ แต่ใครเขาจะเคารพหรือไม่เคารพนี้ เราก็ไป ถือสาเขาไม่ได้ เราอย่าไปอยากให้เขาเคารพเรา เพราะเราไม่มี มันเป็นสมมุติที่ว่า เขาเคารพเราก็เพราะเขาเคารพสมมุติเรา แต่จริงๆ เราไม่มีอะไร เราเป็นแค่ตัวรู้ ตัวคิดเท่านั้นเอง มันก็พิจารณาแยกแยะ พยายามปล่อยวางพวกสัญชาตญาณเหล่านี้ได้

ผ่านร่างกายไปได้ก็อีกไม่นานนะ ตอนนั้นเรานั่งไปแล้วร่างกายมันแยกออกจากกัน พอมันเกิดเวทนาขึ้นมา มันก็กำหนดพิจารณาไฟเผาร่างกาย มันก็นึกภาพ เป็นภาพไฟเผาโชกช่วงร่างกายเลย เผาไปสักพักหนึ่ง ร่างกายก็ถูกไฟไหม้จนกระทั่ง หลุดลงไปกับพื้น พอมันหลุดลงไปกับพื้นนี้ ความรู้สึกของจิตกับร่างกายมันแยก ออกจากกัน มันรู้สึกว่าร่างกายนี้มันเป็นขึ้นเดียวกับพื้นที่เราจะอยู่ ร่างกายนี้มัน เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของภูฏี แล้วภูฏีก็เป็นส่วนหนึ่งของดิน คือมันเป็นพื้นอันเดียวกัน ตัวเดียวกัน เป็นเนื้อเดียวกัน แล้วจิตมันก็อยู่อีกที่หนึ่ง มันสงบแบบไม่เคยสงบ แบบนี้มาก่อน แบบวิเวกวิงเวง แบบเสียบที่สุดเท่าที่เคยสงบมา

พอผ่านจุดนี้มาได้ มันก็เริ่มมา พิจารณาทางจิต ตัวสังขาร ความคิดปรุง แต่ง คิดไปทางนั้นเกิดอารมณ์แบบนี้ ที่นี้มันไม่ได้มาอยู่กับเรื่องทางร่างกาย มันพิจารณาแต่เรื่องจิต พิจารณาแต่ เรื่องที่มันมีอุปสรรคทางจิตว่ามันเกิด จากอะไรบ้าง มันก็ค่อยๆ แกะไป แก้ไป

ที่นี้มันมาติดตัวสุดท้ายเนี่ย ตัวอวิชชา มันเป็นอย่างเงาะ ฟังหลวงตา ท่านก็บอกว่า มันก็เป็นการหลงอยู่ใน จิตนี้ จิตที่มันสว่างแล้วแต่ก็ยังไม่สว่าง แล้วก็เปรียบเทียบว่ามันก็เหมือนกับ มะพร้าวหรืออะไรที่ท่านพูด มันมา ด้วยกัน คือสว่างกับไม่สว่าง จะให้มัน สว่างอย่างเดียวไม่ได้ พิจารณาให้เห็น ว่า เวลาจิตมันสว่างหรือไม่สว่างนี้ มันก็ เป็นเรื่องของไตรลักษณ์ หมั่นพิจารณา คอยดูจิตไป จนกระทั่งมันได้ข้อสรุปว่า เอ๊ะ ทำไมเรายังต้องมาคอยเฝ้าดูจิตอยู่ ถ้าเรายังเฝ้าดูจิตอยู่ ก็แสดงว่าเรายัง ต้องทำงานอยู่ งานเรายังไม่เสร็จ แล้ว ทำไมจิตต้องไปเฝ้ามัน เพราะมันเป็น

ธรรมชาติ มันจะติดมันก็ติด มันไม่ติด มันก็ไม่ติด ถ้าเราไม่ต้องการที่จะมา ทำงาน ถ้าเรารู้ว่าเราไม่มีงานทำแล้ว เราก็อำไปเฝ้ามัน ก็ปล่อยมันไป

ตอนนั้นก็พิจารณาไตรลักษณ์ แต่มันก็ยังติดนิสัยจะคอยรักษาให้มัน สงบอยู่ เพราะตั้งแต่เริ่มต้นปฏิบัติมานี้ มันก็พยายามคอยรักษาให้จิตมันสงบ ให้มันนิ่ง แต่การรักษาจิตให้สงบนั้น กลับกลายเป็นงานเป็นภาระไป เราเลย มาพิจารณาว่า ถ้ามันเป็นของจริง ของแท้เนี่ย เราไม่ต้องรักษามันสิ ถ้าเรา รักษา มัน ก็ยังถือว่าเรายังต้องทำงานอยู่ เราก็พิจารณาว่า จิตมันเป็นไตรลักษณ์ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาก็ปล่อยมันไป ไม่ต้องไปคอยมีสติกำกับควบคุมมัน ลองปล่อยมันเฉยๆ ไป เราก็อำไปแบบ ธรรมดาๆ เหมือนกับไม่เคยปฏิบัติมา ก่อนเลย ไม่มีการที่จะมาเฝ้าคอยดูมัน แล้วก็ปล่อยให้มันเป็นไปตามเรื่องของมัน

มันก็เป็นเหมือนเด็ก พอไม่มีใครคอย
ไปเฝ้าควบคุมมัน มันก็จะชน มันก็ป็นปาย
ขึ้นต้นไม้ แล้วที่นี้พอมันจะตกลงมา นิสัยเรา
ที่เคยรักษามัน ก็จะรีบมาเฝ้ามัน พอรีบมา
เฝ้ามัน มันก็บอกว่า “มึงจะไปรักษามันอีก
ไม่ต้องไปเฝ้ามันแล้ว ปล่อยให้มันตกไป
มันจะเป็นอะไรก็ปล่อยให้เป็นไป ให้สักแต่
ว่ารู้ไป” ก็เลยปล่อยให้มันตก พอมันตก
มันก็แตกที่นี้พอมันแตกแล้ว มันก็หายไปเลย
มันไม่มีอะไรเหลือแล้ว ตอนที่มันแตก
ไปแล้ว มันก็รู้สึกเฉยๆ มันไม่ได้นึกถึงใคร
มันนึกถึงว่ามันมหัศจรรย์ เพียงแต่รู้สึกที่
มันไม่มีอะไรแล้วนี่ จึงว่าความรู้สึกที่ได้
แต่ทุกคนจะไม่เหมือนกัน เราถึงไม่เข้าใจ
เวลาเราอ่านหนังสือของคนอื่น เพราะมัน
เป็นเรื่องของแต่ละคนที่จะใช้ประสบการณ์
ชีวิตของแต่ละคนมา

“
อารมณ์ของนิพพานนี้
ไม่มีแม้แต่สติปัญญามาคอยคุมแล้ว
เพราะเป็นจิตที่ไม่มีพืงไม่มีภัย
เหมือนกับเราอยู่ในที่ปลอดภัย
เราไม่ต้องมียามมีอารักขามาคุ้มครอง
การที่มีสติมีปัญญานี้
แสดงว่าเรายังอยู่ในขั้นของการปฏิบัติอยู่
แต่ถ้าจิตไปถึงขั้นหลุดพ้นถึงนิพพานแล้ว
ธรรมทั้งหมดที่เราได้สร้างกันขึ้นมา
เช่น สติ สมาธิ ปัญญา นี้
ไม่จำเป็นต้องจิตของพระที่ไปถึงพระนิพพานแล้ว
เพราะพระนิพพานนี้เป็นที่ปลอดภัย
ไม่ต้องมีธรรมมาตามคอยอารักขาอีกต่อไป
อันนี้เป็นสันติภูมิโก
”

ความว่าง

หลวงตาม่านเคยพูดถึงเรื่องความว่างว่ามีอยู่ ๓ ระดับ คือ ๑. ว่างที่เกิดจากสมาธิ ๒. ว่างที่เกิดจากปัญญาปล่อยวาง และ ๓. ว่างที่เกิดจากจิตบริสุทธิ์ คือว่างทางปัญญานี้มันมีหลายชั้น พอว่างขั้นนี้ปั๊บ เดี่ยวไม่นานปัญญามันก็เริ่มเห็นว่ามันไม่ว่างจริง แต่ตอนต้นมันว่าง เช่น ว่างจากกาย พอพิจารณากายแล้วจนกระทั่งมันปล่อยวางกาย กายก็หมดปัญหาไป มันก็รู้สึกว่างไป แต่พอสักระยะหนึ่งมันก็จะเริ่มเห็นว่ามันยังมีกิเลสที่ละเอียดกว่านั้นอยู่ในใจที่เกี่ยวกับนามขันธ์ ที่เกี่ยวกับความผ่องใส ความสงบสะอาด ความอะไรของจิตที่ยังไม่ใช่แท้จริง มันยังเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาอยู่ มันยังไม่ว่างจริง ตอนนั้นท่านเปรียบเหมือนกับตะเกียงที่มีโปิไฟครอบอยู่ โปิไฟที่มันเป็นแก้ว ถึงแม้ว่าจะขีดให้มันใสสะอาดอย่างไร เรายังรู้อยู่ว่ามันเป็นแก้วครอบอยู่ มันยังไม่ใส จนกว่าเราจะเอาแก้วนั้นออกไป มันถึงจะใสจริงๆ

โปิไฟนี้ท่านก็บอกว่าเป็นอวิชชา มันครอบจิตอยู่ แต่มันละเอียดมาก ถ้าคนปฏิบัติไม่ฉลาดจริงหรือไม่มีคนสอนไว้ล่วงหน้า ก็จะคิดว่าจิตบริสุทธิ์แล้วจิตสะอาดแล้ว แต่ความจริงมันบริสุทธิ์แบบอวิชชา มันสะอาดของอวิชชา เพราะอวิชชาเนี่ยมันจะสว่างใส แล้วจนกว่าจะมีปัญญารู้ทันมัน เพราะความสว่างใสนี้ท่านก็บอกว่ามันมีความเฉื่อยอยู่บ้างเป็นบางครั้งบางคราว มันยังเสื่อมได้ มันเป็นอนิจจังอยู่ มันสว่างปั๊บเดี๋ยวมันก็มัวหมอง แล้วถ้าไม่รู้ก็พยายามทำให้มันสว่างใหม่ด้วยการเจริญสติ ด้วยการเจริญปัญญา มันก็ยังทำอยู่อย่างนั้น จนกว่าจะเข้าใจว่านี่เรากำลังรักษามัน เราไม่ทำลายมัน เราไม่ปล่อยมัน ก็ต้องพิจารณาว่ามันก็เหมือนกับกาย เหมือนกับเวทนา เหมือนกับสัญญา สังขาร เราต้องปล่อยให้มันเป็นไปตามเรื่องของมัน มันจะสว่างก็รู้ว่ามันสว่าง มันเฉยก็รู้ว่ามันเฉย พอรู้อย่างนั้นแล้วมันก็จะหายไปหายไป ทีนี้มันก็จะไม่หลงเหลืออยู่ มันจะรู้

“

ถ้าเราเจริญสติให้มาก
ทำจิตให้รวมให้ได้ ถ้าจิตรวมได้แล้ว
ที่นี้ก็จะก้าวไปแล้ว ที่นี้จะไปเร็ว
ออกทางปัญญา มันก็ปัดๆ ไป
ถ้าเข้าใจหลักของไตรลักษณ์
ถ้าพิจารณาอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาได้
พิจารณาว่าทุกข์เกิดจากความอยากได้
พระพุทธรเจ้าถึงรับประกันไว้ว่า
๗ วันก็ได้ ๗ เดือนก็ได้ หรือ ๗ ปีก็ได้
อันนี้แล้วแต่ความสามารถของแต่ละคน
ยอมเหนื่อยเอาหน้อยไม่ก็ปี
ตั้งใจเอาจริงๆ จังๆ
มีหลักมีเกณฑ์แล้วสบายใจ
ไม่วุ่นวายกับใครทั้งนั้น

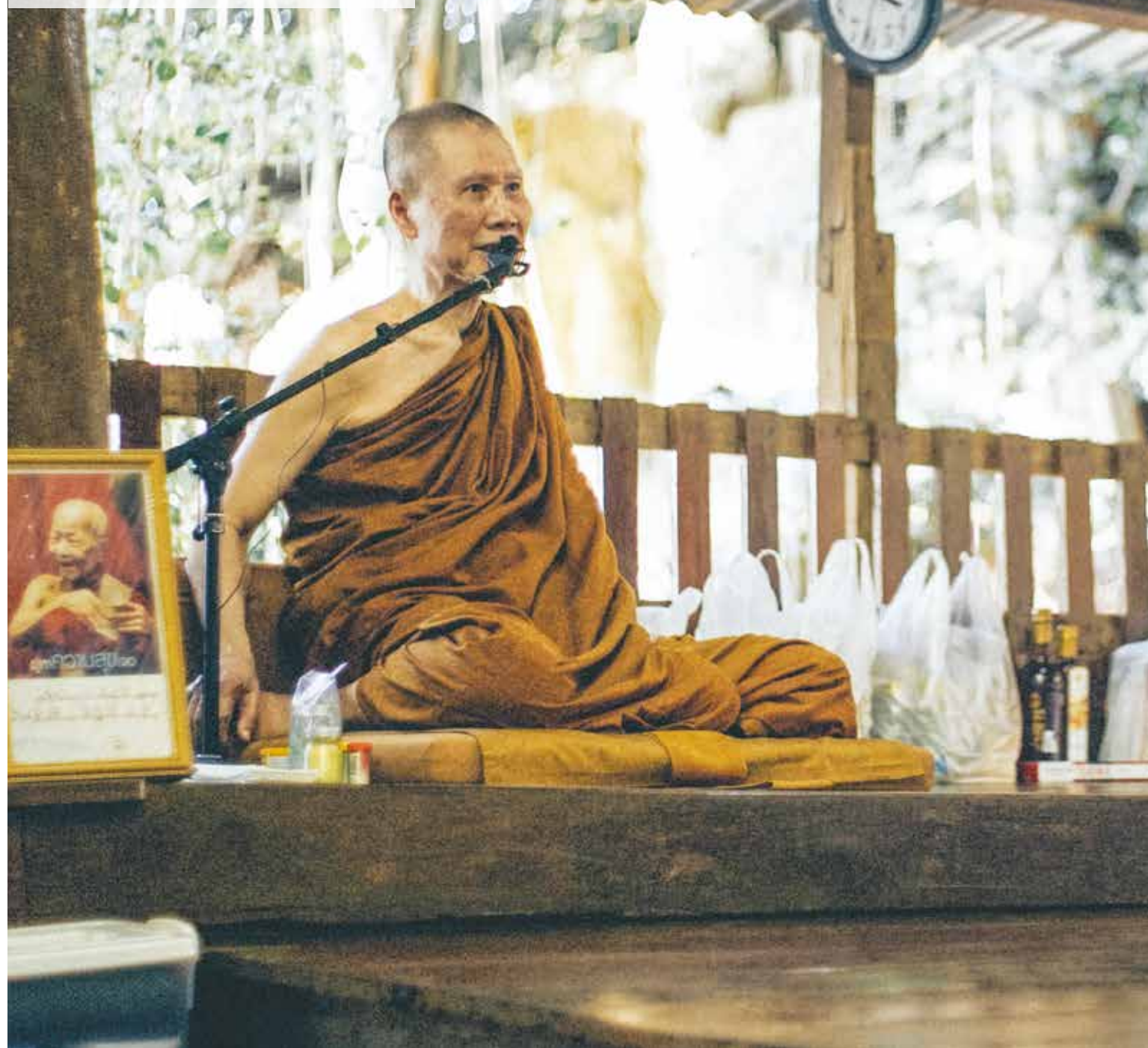
”

“ผลที่เกิดจากการปฏิบัตินี้มันหายเหนื่อย
เหมือนเดินปิ่นเขา
พอถึงยอดเขาแล้วมองไปรอบๆ
ได้เห็นวิวสวยงามที่ไม่เคยเห็นมาก่อน”

“
ทุกวันนี้ไม่ได้ใช้ร่างกายประโจง
ให้กับใคร มีแต่ใช้ใจมาทำประโจง
ทั้งนั้น”

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

แสงเดือน แสงดาว

๗

ในที่มีดอย่างนี้ แสงดาวขนาดนี้
ก็ยังพอเป็นประโยชน์ได้

ลาเห็นวเวก

พอได้ ๘ พรรษา (ออกพรรษาปี พ.ศ. ๒๕๒๕) ก็ขอหลวงตาออกไปเวก คราวนี้อะยากจะออกมาอยู่นานหน่อย ครั้งนี้ตั้งใจว่าอยากจะทำที่สวนวัดช่องลม ออกจากบ้านตาดก็เข้าไปพักที่วัดบวรฯ อยู่พักหนึ่ง ตอนอยู่ที่นั่นก็ได้พบกับรักษาการเจ้าอาวาสที่วัดญาณฯ และได้ยินว่าสมเด็จพระญาณสังวรฯ เป็นผู้สร้างวัดญาณฯ นี้ หลวงปู่เจี๊ยะ (หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท) ก็เคยมาอยู่เป็นเจ้าอาวาสระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๑ เราก็เลยอยากมาดูว่าเป็นอย่างไร

หลังจากนั้นก็เลยมาแวะที่วัดญาณฯ ครั้งแรก รู้สึกว่าจะเป็นต้นเดือนมกราคม ปี ๒๕๒๖ มาครั้งแรกก็มาพักอยู่ด้านล่างก่อน ครั้งนั้น พระอาจารย์หวั่น (พระครูบัณฑิตสารภาณ หรือหลวงปู่หวั่น จุลปณฺธิโต วัดป่าจุลปณฺธิตาราม จังหวัดหนองบัวลำภู) ท่านเป็นหัวหน้าสงฆ์ที่วัดญาณฯ ท่านอาจารย์หวั่นนี้ท่านมาจากวัดถ้ำกลองเพล พอปีนั้นที่วัดญาณฯ

หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ขาดพระที่จะมาเป็นหัวหน้าสงฆ์ดูแลวัดญาณฯ แล้วท่านเดินทางมาพอดี มาพักที่สวนวัดช่องลมที่หลวงตาเคยไปพักอยู่ สมเด็จฯ ทราบข่าว ก็เลยไปขอให้ท่านมาอยู่ที่วัดญาณฯ นี้ ตอนนั้นท่านอาจารย์หวั่นยังไม่ได้อธิษฐานพรรษา ท่านก็เลยมาอยู่ให้เวลาท่านมาก็พาพระลูกศิษย์จากวัดถ้ำกลองเพลมาอยู่ด้วย

ช่วงไม่กี่วันแรกที่เราเข้าไปอยู่วัดญาณฯ ท่านไม่อยู่ ไม่ทราบไปไหน เวลาท่านไปไหน พระเณรก็ไปกับท่านหมดเลย และเวลาท่านกลับมา พระเณรก็กลับมาด้วย มากันเป็นทีม เราพักอยู่ที่วัดญาณฯ ได้ประมาณ ๒ อาทิตย์

พอออกจากวัดญาณฯ เราก็ย้ายไปพักภาวนาอยู่ที่สวนของวัดช่องลมประมาณ ๓ เดือน อยู่จนถึงเดือนเมษาหรือพฤษภาคมนี้แหละ จึงกลับไปวัดป่าบ้านตาด เพื่อไปจำพรรษาปี ๒๕๒๖ เป็นพรรษาที่ ๙

เหตุที่เรามาอยู่วัดฯ

พอได้ ๙ พรรษา (ออกพรรษาปี พ.ศ. ๒๕๒๖) ก็ได้ข่าวว่าคุณพ่อไม่สบาย เดือนพฤศจิกายนก็เลยขออนุญาตหลวงตากลับไปดูแลคุณพ่อ เขาเป็นมะเร็งที่ก้านคอ ตอนที่มาดูคุณพ่อก็ไม่ได้นอนเฝ้าที่บ้าน เรามาพักที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ แล้วที่บ้านเขาก็เอารถมารับไปเยี่ยม เราก็อยู่จนเขาเสียไป

หลังจากเสร็จงานฌาปนกิจศพคุณพ่อเรียบร้อยแล้ว ก็เหลืออีกประมาณเดือนหรือสองเดือนที่จะเข้าพรรษา เราก็เคยคิดว่าจะลองออกมาอยู่จำพรรษาข้างนอกบ้าง เพราะตั้งแต่บวชมาเราก็ไม่เคยอยู่จำพรรษาที่ไหนเลย เคยอยู่กับหลวงตากี่สบายทุกอย่าง อยู่ในวัดป่าบ้านตาดนี้ เราไม่ต้องไปเผชิญกับอะไรเลย เพราะว่าท่านก็ดูแลทุกอย่างแทนเราหมด ญาติโยมใครมาก็ไม่ต้องมารบกวนเรามีเวลาให้เราได้ภาวนาเต็มที่ แล้วอีกอย่างคือที่พักก็มีจำนวนจำกัด มีพระอยากจะเข้าไปอยู่มาก ก็เลยคิดว่าถ้าเราไม่กลับ ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้พระอื่นได้อยู่อีกรูปหนึ่ง เพราะเราก็อยู่ติดต่อกันมาก็ ๙ พรรษาแล้ว น่าจะลองมาอยู่ที่นี่ดูบ้างว่าเป็นยังไง เราก็เลยตัดสินใจไม่กลับไปวัดป่าบ้านตาด จำไม่ได้ว่าส่งข่าวไปที่บ้านตาดหรือเปล่า แต่ก็ได้พูดไว้ก่อนว่า ถ้าไม่ได้กลับมาช่วงใกล้เข้าพรรษา ก็ถือว่าไม่ได้มาแล้วกัน แล้วเราก็ไม่ได้กลับเข้าไปอีก

พรรษาที่ ๑๐ ก็เลยจำพรรษาที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ พัทธยา พอออกพรรษาแล้วรับกฐินเสร็จ ก็มาที่วัดญาณฯ เลย มาอยู่ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๒๗ ตอนต้นเราก็พักอยู่ข้างล่าง ๒ พรรษา ยังไม่ได้ย้ายขึ้นมาพักบนเขา เพราะช่วงนั้นสุขภาพร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง มันจะเป็นไข้อยู่เรื่อยๆ เลยไม่แน่ใจว่าเป็นเพราะอะไร ตอนหลังก็มาทราบว่าเพราะนอนกับพื้นปูนแล้วมันเย็น ร่างกายเราคล้ายๆ กับว่ามันอบอุ่นไม่พอ ตอนหลังเลยต้องหาเตียงและเอาไม้ปูเป็นแผ่นนอน หลังจากนั้นก็ไม่เป็นไขเมื่อก่อนมันจะเป็นไขเจ็บคออยู่เรื่อยๆ ก็เลยกลัวถ้าขึ้นมาอยู่ข้างบนเขา เพราะใน

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (พริ้ง) พระประธานในพระอุโบสถวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร

ป่านี้มันยิ่งขึ้นใหญ่ ก็เลยต้องอยู่กุฏิข้างล่างที่มันโล่งๆ หน่อย แต่ตอนหลังมาทราบ ว่ามันเกิดจากที่เรานอนบนพื้น กุฏิทางนี้มันไม่ได้เป็นพื้นไม้ จะเป็นพื้นปูน ปูนมัน ก็เย็น พอไม่ได้นอนกับพื้นปูนแล้ว มันก็ไม่ใช่

ข้อวัตรปฏิบัติของพระที่วัดญาณฯ จะแตกต่างกับวัดป่าบ้านตาดเยอะ ที่วัดญาณฯ พระเณรจะไม่มีผู้กำกับวง เพราะช่วงนั้นท่านอาจารย์หวั่นท่านก็ไม่อยู่แล้ว ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับลูกศิษย์ของสมเด็จฯ เนื่องจากมันไปคนละแนวกัน ทางลูกศิษย์เขาจะเอาแบบวัดบวรฯ แต่ท่านอาจารย์จะเอาแบบวัดป่า ก็เลยอยู่ด้วยกันไม่ได้ สภาพของวัดก็เลยเหมือนเด็กกำพร้าไป คือสมเด็จฯ อยากจะให้วัดเป็นแบบสมณะ แต่ก็ไม่มีอาจารย์กรรมฐานมาเป็นหัวหน้า ต่อมาภายหลังก็มี พระอาจารย์อีกรูปหนึ่งมาเป็นพระชาวลูกริมชื่อหลวงพ่อดอง (พระสังวรวิสุทธิคุณ หรือหลวงปู่แผ่นทอง จาครโต วัดสะพานดำ จังหวัดบุรีรัมย์) ท่านก็มาอยู่เป็นหัวหน้า ที่วัดญาณฯ ท่านก็เป็นกรรมฐานเหมือนกัน ปฏิบัติไปแบบกรรมฐาน แต่ก็ไม่ได้มีร้อย แบบวัดป่าทางภาคอีสาน

จุดประสงค์ที่ตัดสินใจมาอยู่ที่วัดญาณฯ นี้ เพราะเรา เห็นว่าเราไม่ต้องทำอะไร ไม่มีกิจอะไรต้องทำ ก็เหมือน อยู่ที่บ้านตาด เรามีกุฏิ เราก็อยู่คนเดียวของเรา ที่วัดเขา มีพิธีอะไร เราก็ไม่ได้ลงไปร่วมงานเขาเท่าไร เพราะเขา ไม่บังคับ เขามีให้ทำวัตรเช้าทำวัตรเย็นร่วมกัน แล้วก็ บิณฑบาต พิธีอื่นนอกจากนี้ก็ไม่มี เพราะวัดเพิ่งสร้างใหม่ ถ้าเป็นพิธีใหญ่ เขาก็จะนิมนต์พระมาทำพิธีของเขา ตอนนั้นทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น เราก็ลงร่วมกับเขาบ้าง ไม่ร่วมบ้าง มาอยู่ที่นี่ตั้งแต่แรก เวลานั่งในศาลาก็นั่งอยู่ เกือบๆ หัวแล้ว จะมีพระแก่พรรษากว่าเราสัก ๒-๓ องค์

ส่วนเรื่องการสังกัดวัด ถึงแม้ว่า เราย้ายมาอยู่ที่วัดญาณฯ แล้ว แต่ หนังสือสุทธิของเรายังสังกัดที่วัดบวรฯ เหมือนเดิมอยู่ เพราะช่วงที่เราออกจาก วัดบวรฯ แล้วไปอยู่วัดป่าบ้านตาดนั้น เราย้ายไปแต่ตัว แต่เราไม่ย้ายไปด้วย หนังสือ เพราะทางวัดป่าบ้านตาดไม่ได้ เรียกดูหนังสือ และไม่ได้สั่งให้ทำหนังสือ ย้ายอะไร เราก็เลยไม่ทำ แล้วพอย้าย มาอยู่ที่วัดญาณฯ เขาก็ไม่ได้สั่งให้เรา ทำอะไร และเราก็ไม่เคยได้ทำธุรกรรม อะไรที่ต้องได้ใช้หนังสือสุทธินี้สักที ดังนั้น หนังสือสุทธิของเรายังสังกัด อยู่ที่วัดบวรฯ เหมือนเดิม แต่ถ้าเกิด ในอนาคต เราต้องไปทำอะไรที่ต้องใช้ หนังสือสุทธิ เราก็อาจจะต้องย้ายสังกัด มาเข้าชื่อที่วัดญาณฯ นี้ แต่ถ้าพูดตาม ความจริงแล้ว เราไม่ได้ไปสนใจกับเรื่อง กระดาษเลย

ประวัติวัดญาณสังวราราม

วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร สังกัดธรรมยุติกนิกาย ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร เป็นองค์ประธานจัดสร้างวัด เมื่อปี ๒๕๑๙

นายแพทย์ขจร และคุณหญิงนิริวดี อันตระการ พร้อมด้วยบุตรธิดา ได้ถวายที่ดินแก่สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ที่ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เนื้อที่ประมาณ ๓๐๖ ไร่เศษ ต่อมาคณะผู้ริเริ่มสร้างวัดได้ร่วมกันจัดซื้อที่ดินที่ติดต่อเขตวัดถวายเพิ่มเติมอีกประมาณ ๖๐ ไร่เศษ รวมเป็นที่ดินทั้งหมด ๓๖๖ ไร่ ๒ งาน ๑๑ ตารางวา เพื่อขอให้สร้างวัดและขอใช้ชื่อว่า “วัดญาณสังวราราม” การสร้างวัดได้ดำเนินการมาโดยลำดับ

วัดญาณสังวรารามได้รับอนุญาตให้สร้างเป็นสำนักสงฆ์ญาณสังวราราม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และได้รับอนุญาตให้ดำเนินการสร้างเป็นวัดจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้รับการประกาศตั้งชื่อเป็นวัดในพระพุทธศาสนาเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตามพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๙ ตอนที่ ๔๓) โดยมีสมเด็จพระญาณสังวรฯ ดำรงตำแหน่งรักษาการเจ้าอาวาส

ในปัจจุบัน วัดญาณสังวรารามมีเนื้อที่รวมทั้งหมด ๓๖๖ ไร่ ๒ งาน ๑๑ ตารางวา ไม่รวมถึงพื้นที่โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล ที่ ๙ ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่ โดยมีพระโสภณคณาภรณ์ (ไชยวัฒน์ ขยวิฑฺฒโน ป.ธ.๗) เป็นรักษาการเจ้าอาวาส

การสร้างวัดญาณสังวราราม มีจุดมุ่งหมายให้เป็นสำนักปฏิบัติ คือนำแนวทางด้านสมณะและวิปัสสนา และเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ในทางการศึกษาอบรมพระธรรมวินัย รวมทั้งเพื่อให้เป็นที่ยังประโยชน์ในการบำเพ็ญอุเบกกุศลต่างๆ ด้วย

ประวัติศาสตร์บนเขาชีโอน (จุฬาลงกรณ์)

ช่วงที่พระอาจารย์หวันมาเป็นหัวหน้าอยู่ที่วัดญาณฯ ทางด้านล่างของวัดก็เริ่มพัฒนาสร้างโบสถ์ สร้างสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับวัดมากขึ้น

บนเขาชีโอนนี้ เมื่อก่อนเป็นเขาที่ไม่มีเจ้าหน้าทีดูแล ท่านก็เลยเห็นว่าบนเขาชีโอนลูกนี้เป็นที่เงียบสงบ น่าจะขึ้นมาบำเพ็ญภาวนา สร้างเป็นที่ปฏิบัติได้ ท่านก็เลยขออนุญาตสมเด็จพระเจ้า ท่านก็อนุญาตเพราะเห็นตรงกันว่าบริเวณบนเขานี้เป็นสถานที่เหมาะสม สบายต่อการเจริญสมณธรรม ต่อการบำเพ็ญจิตภาวนาของพระเถระ

พระอาจารย์หวันจึงได้ชักชวนญาติโยมให้มาช่วยกันพัฒนาริมเขา แล้วพอได้มีญาติโยมถวายไม้เก่าให้สมเด็จพระเจ้า ท่านก็เลยขอไม้พวกนั้นขึ้นมาทำศาลา ทำกุฏิ กระต๊อบ แล้วก็มาปลูกกุฏิให้สมเด็จพระเจ้า ด้วย เพราะก่อนหน้านี้ ท่านสร้างกุฏิให้สมเด็จพระเจ้า บนเขา ตรงมณฑปที่อยู่ใกล้ๆ วัด (ที่เดินตัดบาตรเทโวในปัจจุบัน) พอได้แถวนี้เขาจะปลูกเป็นมณฑป เขาก็เลยย้ายกุฏิของสมเด็จพระเจ้า ออก ตอนที่สร้างก็อาศัยญาติโยม พระเถระ ช่วยกันแบกของขึ้นมา ตอนนั้นยังไม่มีถนน มีแต่ทางเดินป่า ขึ้นมาเท่านั้น

เมื่อสร้างเสร็จแล้ว เวลาสมเด็จพระเจ้า ท่านมาบำเพ็ญภารกิจเกี่ยวกับการสร้างวัดญาณฯ ท่านก็จะขึ้นมาพักบำเพ็ญภาวนาบนเขาในตอนค่ำ และมีวันหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ (รัชกาลที่ ๙) ทรงเสด็จมาพบสมเด็จพระเจ้า ที่วัดญาณฯ ท่านก็เลยมารับเสด็จที่บนศาลาหลังนี้ ซึ่งตอนนั้นก็มุงด้วยหญ้า พระเจ้าอยู่หัวฯ กับสมเด็จพระญาณสังวรฯ นั่งสนทนาธรรมกัน บรรดาผู้ติดตามเห็นว่าศาลาหลังนี้มันไม่เหมาะสมกับสถานภาพของผู้หลักผู้ใหญ่ ดูแล้วมันต่ำต้อย ก็เลยคิดว่าจะรื้อทิ้งแล้วสร้างให้มันดีให้มันถาวร ให้มันเหมาะสมกับการต้อนรับผู้ใหญ่ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

หลวงปู่หวัน จุลลปณโกโต
ขณะนำพาชาวบ้านพัฒนาริมเขาชีโอน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินขึ้นเขาชีโอน
และได้สนทนารธรรมบนศาลาไม้กับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร

แต่พอชาวบ้านที่เขามาบุกเบิกก่อสร้างได้ทราบข่าว เขาก็ไม่ยอมให้รื้อ เพราะพวกเขาเหนื่อยยากลำบากกับการแบกไม้ แบกข้าวแบกของขึ้นมาสร้าง ศาลาหลังนี้ แล้วศาลาก็เพิ่งสร้างเสร็จได้ไม่นาน ประมาณสัก ๓-๔ เดือน แล้วจะมารื้อเพื่อสร้างใหม่ พวกเขาเลยบอกว่า ถ้ารื้อศาลาหลังนี้ เขาจะไม่ใส่บาตรให้พระอีก พอความทราบถึงสมเด็จพระสังฆราช ท่านก็เลยบอกว่าให้ระงับไว้ อย่ารื้อ ให้อนุรักษ์ศาลาหลังนี้ไว้ ศาลาหลังนี้สร้างในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นปีที่สมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน (รัชกาลที่ ๙) ที่บนศาลาหลังนี้

นี่คือเรื่องของความเป็นมาของสถานที่ปฏิบัติธรรมบนเขาชีโอน ตอนต้นก็สร้างเป็นกระท่อม แล้วต่อมาสมเด็จพระสังฆราชท่านก็มีญาติโยมมีศรัทธามากล้วยสร้างกุฏิที่ละหลังสองหลัง ตอนนี้มีกุฏิให้พระอยู่ได้ประมาณ ๑๐ กว่ารูปด้วยกัน แล้วก็ยังมีศรัทธาญาติโยมสร้างกุฏิถวายให้พระองค์ประทับอยู่ถึง ๒ - ๓ หลังด้วยกัน พระองค์ก็ทรงเสด็จขึ้นมาทุกครั้งที่มาบำเพ็ญภารกิจทางวัดญาณฯ จนไม่สามารถที่จะขึ้นมาได้เนื่องจากชราภาพ เพราะว่าต้องมีแพทย์ติดตาม ต้องมีเครื่องมือเครื่องมือต่างๆ ซึ่งการที่จะมาประทับอยู่นั้นยาก เพราะไม่มีน้ำประปา ไม่มีไฟฟ้าตอนสร้างสถานที่ปฏิบัติธรรมบนนี้ ก็ทรงดำริว่าไม่ให้ใช้ไฟฟ้า ต้องการให้อยู่แบบวัดป่าสายหลวงปู่มั่น บนเขานี้ก็เลยไม่มีไฟฟ้าใช้มาตลอดเวลา

กุฏิบนเขาชีโอน

ท่านให้เราดูแลบนเขาที่อื่น

เราขออนุญาตสมเด็จพระเจ้า มาอยู่บนเขานี้ตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ ต่อมาสมเด็จพระเจ้า ท่านก็เลยมอบหมายให้เราดูแลบนเขานี้

แต่ก่อนศาลาหลังนี้มันไม่ได้เป็นสภาพนี้นะ เริ่มต้นมันค่อนข้างที่จะธรรมชาติกว่านี้ หลังคามันจะมุงด้วยหญ้า แล้วพื้นก็เป็นพื้นไม้ แต่เป็นพื้นไม้ที่ไม่ได้รับการปรับให้มันเรียบ บางทีมันสูงๆ ต่ำๆ ต่อมาเรามาพัฒนาที่หลัง พอดีมีญาติโยมมาสนับสนุน ก็เลยให้เขามาปรับพื้นแล้วทาน้ำมันหน้อย ตอนต้นมุงหญ้าอยู่ แต่พอใช้ไปได้ประมาณ ๔-๕ ปี หญ้ามันก็จะผุก็ต้องรื้อทำใหม่ ต่อมาก็เลยตัดถากเรื่องนี้อย่างโน้นอย่างนี้ เราก็บอกเขาว่า อย่าไปมองที่รูป ให้มองที่การใช้งานว่ามันใช้งานได้หรือเปล่า เรานั่งบนนี้ปลอดภัยกันหรือเปล่า มันพังหรือเปล่า มันหลบแดดหลบฝนได้หรือเปล่า เทานี้ก็พอแล้ว ถึงแม้มันจะไม่สวยไม่งาม แต่ไม่เห็นมันจะเป็นอย่างไร มันกันฝนได้กันแดดได้ ไม่ต้องมีหน้าต่างคอยปิดคอยเปิด ไม่ต้องมีม่านคอยรูดขึ้นรูดลง ฝนตกก็ให้มันสาดไปซี สาดแล้วเดี๋ยวมันก็แห้ง มีคนมาเสนาบนเสนาที่นี่วันไปหมด อยากจะให้ติดที่กันฝนบ้าง เสามันเอนหน้อยก็อยากจะทำให้มันตรง ถึงแม้มันจะจ่อแต่มันก็ยังอยู่ได้ ก็ปล่อยให้มันจ่อหน้อยซี

แล้วดูซิว่าเราทำอะไรไหมบนเขานี้ ถ้าเราไม่อยู่ ป่านนี้มันกลายเป็นอะไรไปแล้วก็ไม่รู้ เรามีแต่ต้องคอยเบรคไว้ เราพยายามเบรคพวกวัตถุกต่างๆ ไม่ให้เข้ามา เพราะมันไม่ใช่ธรรม ธรรมมันต้องอย่างนี้ มันต้องธรรมชาติ ต้องมีแต่ป่า มีแต่ลมพัด มีเสียงนกเสียงกา ถ้ามีการก่อสร้างเดี๋ยววันวายไปทั้งวัด แต่มันก็มีบ้างเพราะมันจำเป็น เวลามันชำรุดทรุดโทรมก็ต้องซ่อมแซม แต่เราจะไม่ขยาย และไม่มี การก่อสร้างอะไรที่ไม่จำเป็น เพราะต้องการที่จะรักษาสภาพของความเป็นป่า

สมเด็จพระเจ้า ท่านสั่งให้มาเฝ้าดูบนเขา

เพราะสมัยก่อนสมเด็จพระเจ้า

ท่านเป็นรักษาการเจ้าอาวาส

ท่านก็มอบหมายให้เราเป็นคนดูแลแทนท่าน

พระสุเมธ อภิชาโต

ของความสงบไว้ ไม่ต้องการให้เจริญทางวัตถุ ต้องการให้เจริญทางจิตใจ ถ้าเจริญทางวัตถุแล้ว มันมักจะมาทำลายความเจริญทางจิตใจ มันเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ที่ไหนมีการก่อสร้าง ที่นั่นก็จะต้องมีความสงบ ไม่มีการเจริญ ธรรมชาติปฏิบัติ

หลวงตาท่านสอนพระทุกครั้ง ท่านบอกว่าอย่าก่อสร้าง ท่านกลัวมาก ท่านรู้ว่าพระชอบก่อสร้างมาก ถ้ามีญาติโยมถวายปัจจัยขอถวายสร้าง สิ่งนั้นสิ่งนี้ ก็เหมือนปลาติดเบ็ดเลย ทั้งสร้างกุฏิ สร้างเจดีย์ สร้างอะไรกันไป ไม่ใช่องค์พระ ไม่ใช่ศาสนา ไม่ใช่ฆราวาส ผลานิพพาน มรรคผลนิพพาน ต้องสร้างความสงบภายในใจของเรา ใจจะสงบได้ กายต้องสงบก่อน สภาพแวดล้อมของกายนี้ต้องสงบสงัดวิเวก

เมื่อก่อนก็วิตกเหมือนกันว่าถ้าคนมามากขึ้นๆ แล้วจะทำอย่างไร ศาลามันไม่พอนั่ง แต่มันก็มีทางไปจนได้ มันก็มีวิธีใหม่ ก็นั่งกันบนลานบนพื้นกันไป มีเครื่องขยายเสียงสามารถที่เอาไปวางไว้จุดต่างๆ ได้ ก็กลับดีเสียอีก ไม่ต้องมีการสร้างถาวรวัตถุต่างๆ

บรรยากาศก็ใกล้เคียงกับสมัยพระพุทธกาลมาก เช่น วันมาฆบูชา มีพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ รูป มาเฝ้าพระพุทธเจ้า ไม่มีปรากฏว่าทรงประทับอยู่บนศาลาหลังไหนเลย เพราะไม่มีศาลาสมัยนั้น เพราะเวลามาก็ไม่ได้นัดกันไว้ก่อน มากันแบบธรรมชาติจัดสรรให้มากันเอง มาแล้วที่ไหนนั่งได้ก็นั่งไปเท่านั้นเอง นี่แหละศาสนาแท้ที่อยู่ตรงนี้ ไม่ได้อยู่ที่วัด แต่อยู่ที่ใจ อยู่ด้วยความเรียบง่าย อยู่ตามมีตามเกิด อย่าเสียเวลาไปกับเรื่องของการวัตถุมากจนเกินไป

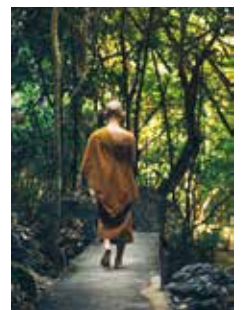

ศาลาไม้บนเขาชีโอน ปัจจุบันคือจุลศาลา

พระบณเฑาะ

ที่นี่ (บณเฑาะชีโอน) เราไม่ค่อยมีการควบคุมบังคับกัน คือถือว่าโตกันแล้ว รู้แล้วว่ากิจที่พึงกระทำนั้นมีอะไรบ้าง คนที่ขึ้นมาที่นี่ก็ขึ้นด้วยความสมัครใจ และก่อนจะขึ้นมาก็ทดสอบใจให้รอก่อน ให้พักอยู่ข้างล่างไปก่อน คือเราจะดูว่าเขาพร้อมที่จะขึ้นมาแล้วเราจึงจะอนุญาตให้เขาขึ้นมา ดังนั้นคนพวกนี้ไม่ต้องไปคอยจ้ำจี้จ้ำไช ไม่ต้องไปคอยไล่เขาไปคอยดึงเขาให้มาภาวนากัน เขารู้หน้าที่ของเขา เพราะพวกนี้มีหน้าที่การงาน มีฐานะดีกันมาก่อนที่จะมาบวชกันทั้งนั้น ไม่ได้มาบวชเพื่อหนีความทุกข์ยากลำบาก มาบวชเพราะมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้บรรลุมรรคผลนิพพานกัน

ดังนั้นพวกนี้ไม่ต้องไปบังคับกัน ปล่อยให้กันไป เรามีหน้าที่ทำตัวอย่างให้พวกเขาดู เราก็ทำกิจของเราไป ทำหน้าที่ของเรา เขาเห็นอะไร เขาก็ทำตามเรามีปัญหาอะไรก็มาถาม ถ้าไม่มีปัญหา ก็เอาหนังสือเอาซีดีไปอ่านไปฟังกัน เราสอนพระวิธีแบบนี้ ไม่ได้เรียกพระมานั่งอบรมสั่งสอนเหมือนกับสมัยที่อยู่กับหลวงตา สมัยนั้นท่านจะเรียกประชุมพระเพื่ออบรมสั่งสอนกันทุก ๔-๕ วัน แต่บณเฑาะนี้ไม่เป็นเช่นนั้น ที่มาบวชกันบนนี้เขามีไฟอยู่ในตัวของเขาแล้ว เขาเฝ้ารู้เฝ้าศึกษาของเขาอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเขาเปลี่ยนจากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทางโลกมาศึกษาในเรื่องทางธรรม แล้วก็จะเรียกว่าธรรมะจัดสรรของเราก็ได้ เพราะว่าเรามาอยู่แบบนี้ สภาพแวดล้อมมันเป็นแบบนี้ ก็เลยปล่อยให้มันเป็นแบบนี้ไป

พระจุลนาถ

พระจุลนาถ ธรรมนิติสาธกมหาเถรานุเถระ
คณะกวีบรรพชาธิปไตย สหบดีศรีธรรมภาณกาจารย์
พระราชคณะปลัดซ้ายของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า
กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน)

สาเหตุที่สมเด็จฯ แต่งตั้งเราเป็นพระฐานานุกรม เพราะลูกศิษย์ของสมเด็จฯ คือพวกที่เคยติดตามสมเด็จฯ ไปบ้านตาด คนนี้เขาเป็นบรรณาธิการของหนังสือ ศรีสัปดาห์ เขาขอหลวงตาให้ส่งหนังสือประวัติหลวงปู่มันไปลงที่ศรีสัปดาห์ เขาเคารพหลวงตามาก แต่เขายังไม่รู้จักหลวงตาดีพอ เขาคิดว่าหลวงตาจะเป็นเหมือนสมเด็จฯ คือสมเด็จฯ นี่ ท่านเป็นคนเมตตา ใจดี พอเขาไปยุ่งกับหลวงตา มากเกินไป เจอท่านศอกกลับ เขาก็เลยห่างจากหลวงตาออกไป

พอเรามายู่งที่นี่ แล้วเขาก็เป็นคนช่วยสร้างวัดญาณฯ เขาเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง และสมเด็จฯ ก็ใช้เขาเป็นคนบริหารจัดการเรื่องการเงินการทอง การก่อสร้างอะไร ทุกอย่าง แล้วก็มีความหมายท่านหนึ่งที่เคยอยู่บ้านตาด แล้วเขาก็มาพักปฏิบัติอยู่ วัดญาณฯ เขาก็รู้จักเรา เพราะว่าเขาไปใส่บาตรที่บ้านตาดอยู่เรื่อยๆ เขาก็เลยเล่า เรื่องของเราให้เจ้าของศรีสัปดาห์ฟังว่า เราเคยไปอยู่กับหลวงตา และเคยไปเรียน เมืองนอก แล้วก็บวชที่วัดบวรฯ กับสมเด็จฯ พอดีช่วงนั้น เขากำลัหา candidate ที่จะมาเป็นหัวหน้ากรรมฐานที่นี่ เขาก็เลยเห็นว่าเรานี้เหมาะสม ก็เลยเสนอชื่อเราให้สมเด็จฯ ท่านพิจารณา

ตอนต้นท่านก็ตั้งให้เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส แล้วต่อมา พอสมเด็จฯ ได้เป็นพระสังฆราช ท่านก็สามารถที่จะตั้ง ให้ใครเป็นพระฐานานุกรมก็ได้ ท่านก็เลยตั้งเราให้เป็น พระจุลนาถขึ้นมา พอเราได้รับแต่งตั้งเราก็ไม่ได้ยุ่งกับใคร เราก็อยู่ข้างบนเหมือนเดิม ไม่ได้ลงมาอยู่ข้างล่าง เพราะ เราไม่ต้องการมาทำงาน เราต้องการอยู่ของเราสบายๆ ตำแหน่งพวกนี้มันไม่มีความหมายอะไรหรอกกับใจที่ไม่มีอะไร ที่ไม่อยากจะ

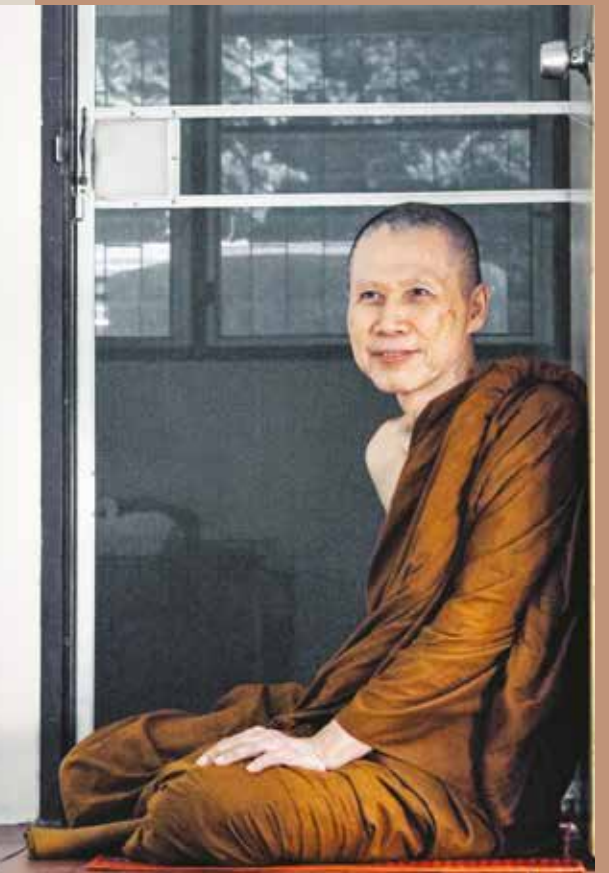
ธรรมแท้ต้องเกิดจากภาคปฏิบัติ

ธรรมที่ได้จากการศึกษากับธรรมที่ได้จากการปฏิบัติไม่เหมือนกัน ธรรมที่ได้รับจากการศึกษาเป็นธรรมที่มีกิเลสหุ้มห่อจิตใจอยู่ การศึกษานี้ไม่ได้ไปฆ่ากิเลสตัณหาต่างๆ ให้หมดไปจากใจได้ แต่การปฏิบัติธรรมนี้จะกำจัดกิเลสตัณหาต่างๆ ให้หมดไปจากใจได้ ธรรมปฏิบัติจึงเรียกว่าเป็นธรรมแท้ เพราะเป็นธรรมที่กำจัดกิเลสตัณหา กำจัดความทุกข์ความวุ่นวายใจต่างๆ ให้หมดไปจากใจได้ แต่ธรรมที่ศึกษานี้ยังไม่สามารถที่จะกำจัดกิเลสต่างๆ ให้หมดไปจากใจได้

หลวงตาบอกว่าการปฏิบัตินี้เพื่อสอนตัวเราเอง ท่านบอกว่าสอนตัวเราเองให้ได้ก่อน เป็นอาจารย์ของเราเองให้ได้ก่อน ก่อนที่จะเป็นอาจารย์ของผู้อื่น กำจัดกิเลสตัณหาของเราให้หมดไปให้ได้ก่อน แล้วค่อยไปสอนให้ผู้อื่นเขากำจัดกิเลสตัณหาต่อไป พระพุทธเจ้าท่านก็บำเพ็ญมาเป็นตัวอย่าง พระอรหันตสาวกทั้งหลายก็เอาแบบฉบับของพระพุทธเจ้ามาเป็นตัวอย่างในการบำเพ็ญของพระพุทธเจ้านี้คือลักษณะของครูบาอาจารย์ที่แท้จริง ท่านต้องเป็นครูบาอาจารย์ของตัวท่านเองให้ได้ก่อน เมื่อท่านสอนตนเองได้แล้ว ท่านจึงค่อยไปสอนผู้อื่นต่อไป แล้วจะสอนใครก็ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ด้วย ไม่ใช่อยากจะสอนใครก็ไปหาคนนั้นคนนี้ไปเรียกเขามาสั่งมาสอน แต่ที่สอนก็เพราะว่ามีผู้เข้ามาหาเราเอง เขาต้องการจะได้ยินได้ฟังได้รับความรู้จากเรา แล้วเราก็ก่อนสอน

ครูบาอาจารย์ส่วนใหญ่ถ้าเราศึกษาดูประวัติ ท่านจะเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นเด็กเป็นลูกศิษย์มาก่อน เวลาบวชแล้วก็ชวนขวยศึกษาอยู่กับครูบาอาจารย์ ปฏิบัติกับครูบาอาจารย์ ศึกษาฟังคำอบรมสั่งสอนจากครูบาอาจารย์ แล้วก็นำไปปฏิบัติ กว่าจะทำตนเป็นครูบาอาจารย์ขึ้นมาได้ก็น้อย ๑๐ - ๒๐ ปีขึ้นไป

**“ตอนที่เรายู่บ้านตาด
ก็ได้ช่วยแปลหนังสือบางเล่ม
ให้พระฝรั่งอ่านกับ
เทศน์บางกัณฑ์ที่หลวงตาเทศน์
เราก็แปลเป็นภาษาอังกฤษ
ให้เขาฟังกับ
เพราะธรรมะนี้จะเอียนนะ
เป็นนามธรรม
จะแสดงกิริยาอาการ
อย่างเดียวนี่ไม่พอ”**

เทศน์ครั้งแรก

เมื่อก่อนนี้ที่วัดญาณฯ ไม่มีพระเทศน์ในศาลาฉัน เพราะพระผู้ใหญ่ที่ท่านมาอยู่เป็นหัวหน้าส่วนใหญ่ท่านไม่ถนัดการเทศน์กัน พอเราอยู่ที่นั่นนานขึ้นๆ จนกระทั่งได้ขยับมาอยู่หัวแถว ต้องเป็นหัวหน้าที่ศาลา เราก็เลยคิดว่าวัดนี้ไม่มีเทศน์ มีแต่ให้พรและฉันอย่างเดียว พอเสร็จแล้วญาติโยมก็กลับบ้าน เราก็เลยคิดว่า มันน่าจะให้ธรรมะเขาบ้างนะเป็นการตอบแทน เราก็เลยหัดพูด ลองพูดดู แต่ก่อนหน้านั้นในช่วงเช้าพรรษา เขาก็นิมนต์ให้เราไปเทศน์ให้ญาติโยมที่มาอยู่ปฏิบัติ ตอนบ่ายที่ศาลาหุ่นขี้ผึ้ง ก็ทำอยู่พรรษาหนึ่ง

สมัยก่อนนี้ไม่เคยพูดสอนใครเลยนะ
แต่เดี๋ยวนี้มันจำเป็น
ถ้าไม่พูดก็ไม่มีใครพูด
คนอื่นพูดแทนไม่ได้
ถึงเวลาทีเลยต้องพูด

พระสุเมธ อภิชาโต

ต่อมาก็เลยคิดว่าเราต้องพูด ทั้งๆ ที่เราก็ดูไม่เป็น ไม่เคยพูดมาก่อน บังคับตัวเอง เราเทศน์ครั้งแรกที่ศาลาฉันประมาณปี ๒๕๓๙ ก็พูดสัก ๑๕ นาที ๒๐ นาที พูดใหม่ๆ เราก็อประหม่า เพราะกลัวพูดไปแล้วเดียวไม่รู้จะพูดอะไรต่อ คนฟังก็ตั้งใจจะฟัง คนพูดก็ตั้งใจจะพูด แต่ไม่มีอะไรออกมา แรกๆ ก็เลยจะเทศน์ไปทางแนวปริยัติก่อน คือพยายามจำเอาไว้ว่าวันนี้จะพูดมรรค ๘ ก็ท่องไว้ว่า มรรค ๘ มีอะไรบ้าง มีสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ ฯลฯ แล้วก็อาศัยแนวปริยัติไปพูดแล้วก็ขยายความไป ช่วงแรกๆ จะเทศน์เกี่ยวกับปริยัติมาก เช่น มรรค ๘ อริยสัจ ๔ พรหมวิหาร ๔ ก็อาศัยแนวนี้ไป แล้วต่อมาก็ลองไม่คิดไม่ตั้งใจว่าจะพูดอะไร มีอะไรก็พูดไปเลย รู้สึกว่าแบบนี้มันเป็นธรรมชาติกว่า เพราะเวลาเราจะพูดแบบปริยัตินี้ บางทีมันคล้ายๆ เราบังคับให้มันอยู่ในกรอบ แต่เวลาเราพูด พอมีเรื่องที่เราจะไปนอกกรอบ เราก็อพยายามดึงเข้ามาในกรอบ เวลาฟังมันก็เลยฟังไม่รู้เรื่อง มันไม่ไหลไปตามเหตุตามผลตามเรื่องราวที่เราจะให้มาเกี่ยวข้องกัน แต่ถ้าเราพูดไปตาม

ธรรมชาติ คือมันไม่อยู่ในกรอบก็ไม่มีอะไร แต่ขอ
ให้มันอยู่ในเรื่องที่เราพูดกันอยู่ แล้วมันมีความ
เกี่ยวพันกันต่อเนื่องกัน แล้วมันช่วยเสริมกันได้
บางที่เราพูดเรื่องนี้ แต่มันไปโผล่ที่ไหนก็ไม่ทราบ
แต่มันก็มีทางไปของมัน เวลาฟังไปมันก็เพลินดี
มันไม่รู้สึกเหนื่อย คนพูดก็ไม่เหนื่อย คนฟังก็
ไม่เหนื่อย แต่ถ้าคนพูดตั้งใจจะพูดแต่เรื่องนี้
แล้วพอมันจะแวบออกไปก็ถึงมันกลับมา บางที่
มันฟังแล้วมันไม่ค่อยมีเหตุมีผลกันเท่าไร

เราก็เลยลองพูด คือเปิดเรื่องธรรมะ เริ่มต้นที่
ศรัทธา ญาติโยมวันนี้มาทำบุญด้วยศรัทธามีความเชื่อ
ในเรื่องบาปบุญคุณโทษ ในเรื่องนรกเรื่องสวรรค์
เรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ก็พูดไป อธิบายขยาย
ความไป มีอะไรที่เราพอจะยกตัวอย่างได้ก็ยก
ตัวอย่างไป เพราะการฟังเทศน์นี้ ถ้าเราเอาเนื้อๆ
เอาแต่ชื่อมา เช่น “สัมมาทิฐิ” คนพูดอาจจะเข้าใจ
สัมมาทิฐิว่าเป็นยังไง แต่คนฟังนี้อาจจะฟังไม่เข้าใจ
ต้องขยายความว่าเป็นอย่างไร ถ้าพูดไปในทางปริยัติ
ก็จะพูดไปที่ตัวอักษร ตัวหนังสือ เช่น “สัมมา” แปลว่า
ความถูกต้อง “ทิฐิ” คือ ความเห็น ถูกต้องอย่างไรก็
อธิบายไป ถูกต้องตามความเป็นจริง ยกตัวอย่างเช่น
สุนัขก็ต้องเป็นสุนัข แมวก็ต้องเป็นแมว อย่างนี้คือเห็น
ตามความเป็นจริง แต่ถ้าเห็นแมวเป็นสุนัข เห็นสุนัข
เป็นแมว อย่างนี้ก็ไม่ใช่ความเห็นที่ถูกต้อง เพราะมัน
ขัดกับความเป็นจริง เป็นต้น

สมัยก่อนที่ศาลาฉันนี้เราจะเทศน์
เฉพาะวันเสาร์ อาทิตย์ และวันพระ
จนกระทั่งมีรักษาการเจ้าอาวาสมานี้
เราก็เลยขอลาหยุดเทศน์ตอนเช้า
ให้ท่านเป็นคนเทศน์แทน เพราะถ้า
เราลง เราก็จะไปบดบังท่านไว้ เพราะ
พรรษาท่านน้อยกว่าเรา เราก็เลย
ขออนุญาตว่าไม่ลงฉันที่ศาลาในช่วง
วันเสาร์ อาทิตย์ และวันพระ พอเรา

บิณฑบาตกลับมาเสร็จ เราก็กลับไปฉัน
ที่กุฏิเลย เพราะท่านจะได้เป็นหัวหน้า
ในศาลา ญาติโยมจะได้รู้จักท่าน แต่ว่า
มันก็ต้องใช้เวลา ถ้าท่านอยู่ต่อไปเรื่อยๆ
คนก็จะรู้จักมากขึ้น ที่นี้ท่านเพิ่งมาอยู่
ปีนี้ (พ.ศ. ๒๕๖๒) เป็นพรรษาที่ ๓ เป็น
ปีที่ ๒ ท่านมาปี ๒๕๖๐ ปีนี้ท่านเพิ่งได้
รับพัดยศมาเป็นเจ้าคุณชั้นสามัญแต่ยัง
สังกัดวัดเดิมอยู่ คือวัดบวรฯ

หลวงตามาเยี่ยม

เรามาวัดญาณฯ ปลายปี ๒๕๒๗ หลวงตาท่านก็เมตตามาเรื่อยๆ ช่วงแรกๆ ท่านจะมาเกือบทุกปี ตอนนั้นยังไม่มีสวนแสงธรรม ท่านก็มาพักอยู่ที่พัทยา อยู่สวนวัดช่องลม บางทีท่านก็แวะมาแต่ท่านไม่เคยบอกไม่เคยพูด ไม่เคยส่งข่าวมาก่อน แต่เราก็ไม่ได้ไปไหนอยู่แล้ว

ครั้งแรกที่หลวงตามาที่นี่เท่าที่เราจำได้ ตอนนั้นหลวงตาเป็นโรคหัวใจ คุณเอเลยนิมนต์ให้ท่านออกมาพักผ่อนบ้าง เพราะอยู่วัดก็มีแต่คนรบกวน เขาก็เลยนิมนต์ท่านมาพักที่สวนวัดช่องลม มีท่านวันชัยเป็นพระติดตาม และคุณต่ายก็มาสร้างกุฏิให้ท่านพัก พอท่านมาพักแล้ว ที่นั่นมันไม่สงบ มันเป็นส่วนเป็นไร คนก็เข้าไปหาได้ ท่านก็เลยอยากจะหลบ ก็เลยให้เขาพาขึ้นมาที่บ้านเขาวัดญาณฯ นี้

เขาขับรถมาส่งท่านที่นี้ตอนบ่าย แล้วพอดีท่านอยากขึ้นมากพักข้างบนเขา เราก็เลยมาจัดที่พักให้ที่ศาลาข้างบน ให้พระช่วยหาไม้หาเสาหาอะไรให้ท่าน แล้วท่านก็บอกว่าตอนเช้าท่านจะไม่บิณฑบาตเราก็ไม่ได้ไปบอกใครว่าท่านมาเพราะรู้ว่าท่านไม่ต้องการที่จะยุ่งกับใคร เสร็จแล้วเราก็กลับลงไป ช่วงนั้นเรายังพักอยู่ที่ข้างล่าง พอวันรุ่งขึ้น รถตู้ของคุณเอก็มารับท่านกลับไปตอนสายๆ พอกลับไปก็สวนวัดช่องลม ท่านก็พูดกับท่านวันชัยว่า สถานที่บนเขานี้สงบดี แต่ข้างล่างไม่ดี ข้างล่างเป็นเหมือนตลาดนัด เพราะว่ามันไม่สงบ ไม่เหมาะสำหรับพระปฏิบัติ

คราวหลังท่านก็มาแบบนี้จะมาท่านก็มา แต่เวลาท่านจะมาก็จะมีคนมาบอกล่วงหน้าสักชั่วโมงหนึ่งก่อนว่า “หลวงตาจะมานะ” เราก็อยู่ที่นี้เตรียมต้อนรับท่าน เวลาท่านมาท่านก็ขึ้นไปที่ศาลา เราก็ไปกราบท่าน ท่านก็คุยนิดๆ หน่อยๆ แล้วก็ไม่ได้อะไรมากมาย แต่ท่านจะไม่แวะข้างล่าง ญาติโยมข้างล่างที่มาสร้างวัดก็เป็นลูกศิษย์ของสมเด็จพระสังฆราชฯ เขาก็รู้จักท่าน เขาก็นิมนต์ให้ท่านไปพักที่

วัดญาณฯ รู้สึกว่าท่านเคยไปพักอยู่คืนหนึ่งมั้งที่ข้างล่าง

มีอยู่ครั้งหนึ่งมีคนมาส่งข่าวว่าท่านจะมาพักที่สวนวัดช่องลมเราก็เลยไปรอรับท่านที่นั่นแล้วก็มีตอนที่ท่านมารับผ้าป่าที่วัดช่องลม ตอนนั้นท่านทำผ้าป่าช่วยชาติ ช่วงเริ่มต้นใหม่ๆ เราก็ไปกราบท่าน แล้วก็ไปร่วมถวายปัจจัยช่วยด้วย แต่ทุกครั้งที่เจอท่านก็ไม่ค่อยพูดอะไร พอท่านมาก็ขึ้นไปกราบท่าน

ตั้งแต่ออกมา ก็ได้พบได้กราบท่านอยู่เรื่อยๆ ก็เลยไม่ได้กลับไปวัดป่าบ้านตาดอีกเลย ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๒๖ ความสำคัญของวัดป่าบ้านตาดอยู่ตรงที่มีสถานที่ที่สงบ มีครูบาอาจารย์คอยสอนคอยแก้ปัญหาดังๆ ให้

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน เมตตาเยี่ยมพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ณ วัดญาณสังวรารามฯ ในหลายวาระ

ท่านสืบทอดปฏิบัติมาได้

“ท่านสุชาติเป็นคนพหุวิทยา แต่เวลาบวชแล้วมาอยู่ที่นี่ เลยกลายเป็นพระวัดป่าบ้านตาดไป อยู่เป็นประจำมาเลย ออกจากนี้ปีบก็ไปอยู่ที่วัดญาณฯ เท่านั้น ไม่ได้ไปไหน ออกจากวัดป่าบ้านตาดแล้วไปอยู่วัดญาณฯ จนกระทั่งปานนี้แหละ เมื่อเร็วๆ นี้ที่เราไปกรุงเทพฯ เราก็ไปเยี่ยมวัดญาณฯ ท่านสุชาติอยู่นั่น คุณลักษณะทำทางท่านมีหลักใจ ท่านอยู่นั้นมาเป็นประจำ พอออกจากนี้ก็ไปอยู่วัดญาณฯ เลย แล้วไม่ได้โยกย้ายไปไหนจนกระทั่งปานนี้ละ

พระอาจารย์ สุชาติ อภิชาโต

“สถานที่นั้นเป็นที่สงบสงัดดีด้วยนะ ท่านอยู่ที่นั่นท่านคงจะระมัดระวัง คือท่านคงจะเข้มงวดกวดขันทางประชาชนหรือใครๆ ก็ตาม แม้ที่สุดข้าราชการที่จะไปทำงานทำการอะไรแล้วไปทำลายป่า ท่านอาจจะเป็นผู้ดูแลรักษา และเข้มงวดกวดขันในเรื่องเหล่านี้ไม่น้อยเหมือนกัน นอกนั้นเลอะเทอะไปหมดแล้ว คือทำเลข้างนอกนี้เลอะเทอะเป็นตลาดไปหมดเลย”

พระอาจารย์ สุชาติ อภิชาโต

วัดนี้ดี เราเคยไปพักอยู่ ไปองค์เดียว ให้เขาไปส่งเจียบบๆ บาทรก็
ไม่เอาไป เขาไปส่งเจียบบๆ คือไม่ให้ใครทราบเลย เรียกรถเข้ามาปั๊บ
ให้ไปส่งวัดญาณฯ ให้ เขาก็ไปส่ง ไปนี้อย่าบอกใครว่าเราไปไหน
มาไหน เราไปอยู่โน้นเลย พักค้างที่นั่น พวกกระจ๊อน กระแตมี
เจียบส่งดมากทีเดียว มันเป็นดงจริงๆ อยู่บนเขา เป็นป่าจริงๆ
ท่านสุชาติท่านไปอยู่ท่านก็อยู่บนหลังเขาวัดญาณฯ อยู่ในป่าเลย
จนกระทั่งทุกวันนี้ คุณลักษณะท่าทางท่านมีหลักมีเกณฑ์ดี”

พจนานุกรม ๓๓๓๓๓๓๓๓.

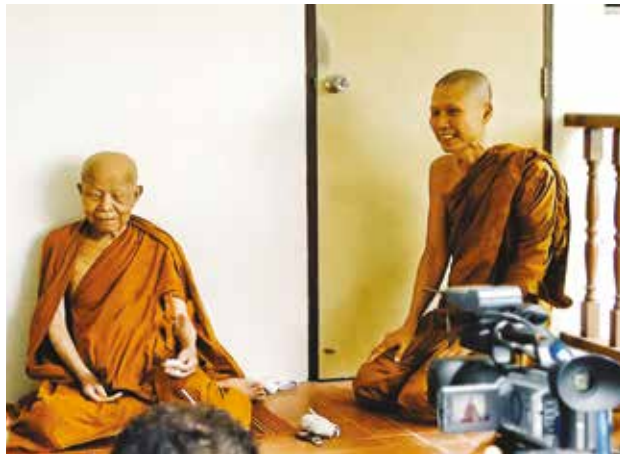

“ท่านสุชาติ ท่านปฏิบัติแบบสันโดษมันน้อยตลอดมา ปีที่แล้วก็ไปดุนะ
ไปพบท่านอยู่ที่นั่น ดืออยู่ ท่านมันน้อยสันโดษมาก ท่านยึดหลักปฏิบัติ
ของครูบาอาจารย์ไว้ได้ดีนะ ลูกศิษย์วัดป่าบ้านตาดนี้มากนะ ถ้าหากว่า
จะยึดเอาหลักของครูบาอาจารย์ไปปฏิบัติก็รู้สึกจะชุ่มเย็นทั่วๆ ไป แต่
นี่มันยึดได้น้อยมาก สายพ่อแม่ครูอาจารย์มันถือพ่อแม่ครูอาจารย์มันเป็น
หลักใหญ่ แตกกระจายไปก็เป็นที่กังขาเนง ที่นี้ก็มารุ่นลูกรุ่นหลานแล้วแหละ
รู้สึกท่านสืบทอดปฏิบัติได้ดี สงบสงัด ไม่สนใจกับใคร ดี เพราะฉะนั้นเรา
จึงไปเยี่ยม ถ้าโลเลเราไม่ไป ถ้าตั้งใจปฏิบัติดี ที่ไหนไป ขอแซกทั้งนั้นละ”

พจนานุกรม ๓๓๓๓๓๓๓๓.

อาจารย์ถามลูกศิษย์

หลวงตามหาบัวเมตตาไปเยี่ยมท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ณ วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จ.ชลบุรี เมื่อช่วงสายของวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันนั้นหลวงตาท่านได้คุยธรรมะกับพระอาจารย์สุชาติเป็นการเฉพาะ ลักษณะคำถามของหลวงตาในวันนั้น ท่านไม่ได้ถามเพื่อให้ชี้แจงแก้ข้อสงสัยอย่างใด แต่เป็นการถามเพื่อจะเปิดเผยคุณธรรมที่มีอยู่ภายในของท่านผู้นั้นให้ปรากฏออกมา ซึ่งคำถามนี้เป็นคำถามที่ท่านใช้ถามกับบุคคลที่ท่านมั่นใจแน่ใจแล้วเท่านั้น ความบางตอนจากบทสนทนามีดังนี้

หลวงตา: เราทุกวันนี้มันเข้าแต่ป่าคน มันไม่ได้เข้าป่าไม้ เราเข้าป่าคน ป่าคนมันยุ่ง เข้าป่าไม้ไม่ยุ่งนะ เขาอยู่อย่างนี้สบาย เข้าป่าไม้ เข้าป่าคนแล้วยุ่ง เคยอยู่ในป่าในเขา มาเห็นอย่างนี้มันรื่นเริง เข้าในป่าในเขามันรื่นเริง ไปบิณฑบาตที่ไหน

พระอ.สุชาติ: นั่งรถออกไปที่หมู่บ้านครับผม มีหมู่บ้านอยู่ที่ชายทะเล

หลวงตา: หมู่บ้านแถวนี้

พระอ.สุชาติ: อยู่ที่ชายทะเลครับผม มีรถมารับไป

หลวงตา: พุด ผมไม่ค่อยได้ยินนะ มันหูหนวกเดี๋ยวนี้ คนพุดก็อยู่นี้แล้วมันก็ไม่ได้ยิน เดี่ยวนี้มันหูจรดดาวเทียม คือหูมันสูง พุดแล้วไม่ค่อยได้ยิน นี่ก็มาเที่ยวเฉยๆ นะ มีโอกาสมาทางนี้เลยมาเที่ยวเฉยๆ มาเปิดหูเปิดตาในป่าในเขาไป รถก็มาหลายคันอยู่นี้เต็มไปหมด นี่กว่ามีแต่เราคันเดียว ที่ไหนได้เต็มไปหมดเลย ออกจากนี้ก็ไปดูสัตว์กันนะ ออกจากนี้ไปดูสัตว์ สัตว์เยอะ เราไปคราวที่แล้ว ไปจากนี้ไปดูสัตว์

โยม: ท่านพฤกษ์ครับ

หลวงตา: ท่านพฤกษ์ โอ้ นี่จุมูกดินะ หมาสู้ไม่ได้ มีแต่จุมูกเก่งๆ ไปที่ไหนจุมูกเก่ง ขึ้นมานี้ มานั่งทางนี้ ทำไมจุมูกดีจัง มาแถวนี้ไม่เห็นหมาสักตัว หมาวิ่งเข้าป่าหมด สู้จุมูกพระไม่ได้ ไปที่ไหนหมาแตกฮือ ไม่มีหมาสักตัว เพราะจุมูกพระดีกว่าหมา หมาสู้ไม่ได้ เข้าป่าเลย พุดแบบนี้คนไม่เคยได้ยินเขาก็ตื่นตาตื่นใจ แต่เรามันพุดแบบสบาย ท่านพฤกษ์มายังไงละ

พระพฤกษ์: พอดีโยมพี่ชายมาส่งครับผม จะนิมนต์พ่อแม่ครูจารย์เมตตาไปเยี่ยมที่กุฏิพ่อแม่ครูจารย์ ที่พัทยาครับ

หลวงตา: พัทยาทะเลอะไร จะตายแล้ว นี่ก็ไม่ใช่พัทยาหรือ แถวนี้ก็ผ่านมาหมดแล้ว แถวนี้มี ๔-๕ องค์กร เหมาะแล้วการภาวนา อากาศก็โล่ง ไม่ใช่ดังที่ป่าที่บออกจากนี้แล้วก็ไปดูสัตว์ อยู่ที่นี่ก็สะดวกภาวนาดีไม่ใช่หรือ สถานที่เช่นนี้เป็นสถานที่ฆ่ากิเลสนะ สถานที่ในบ้านในเมืองเป็นสถานที่พอกพูนกิเลส สถานที่นี้เป็นสถานที่ฆ่ากิเลส พระกรรมฐานต้องฆ่ากิเลส ท่านมาอยู่อย่างนี้ ในป่าในเขากลางคืนนี้เงียบเลย กลางคืนเรานั่งอยู่นี้ หัวใจทำงานตุบตุบๆ เวลานั้นยังไม่ภาวนาพอนั่งเริ่มสงบ จิตเข้าสู่ภายใน หัวใจทำงาน ฟังเสียงตุบตุบๆ เงียบ หัวใจเริ่มทำงาน แล้วก็หัวใจที่ดังตุบตุบๆ หายไป คือมันสงบ นั่งอยู่เฉยๆ อย่างนี้นะ ถ้าเราไม่ได้เข้าภาวนา จิตจะอยู่กับตัว ในเวลาหัวใจทำงานดังเสียงตุบตุบๆ เป็นประจำนะ พอเราเริ่มภาวนา จิตก็เริ่มเข้าถึงกว่านั้น เสียงนี้ตุบตุบๆ หายไป เวลาอยู่ปกติจะเงียบ จิตอยู่กับนี้ เวลาหัวใจทำงานนี้ได้ยินเสียงชัดเจน ดังเสียงตุบตุบๆ เงียบก็เงียบ จิตไม่ได้ออก จิตอยู่ในนี้แต่ไม่รวม เสียงหัวใจทำงานตุบตุบๆ ที่นี้พอภาวนาเริ่มภาวนา

จิตเข้าละเอียดกว่านั้นอีก หัวใจทำงานเงียบไปเลย ที่นี้เวลามันเงียบจริงๆ เงียบหมด จนกระทั่งร่างกายไม่มีเลย เป็นอากาศธาตุ ว่างเปล่าหมด เวลามันปล่อยแล้ว ปล่อยหมด แม้แต่ร่างกายเจ้าของไม่ปรากฏ เวลามันละเอียดเต็มที่แล้ว ร่างกายก็ไม่ปรากฏ เงียบไปตามๆ กันหมดเลย นั่นแหละการภาวนามันจึงได้เห็นทุกสิ่งทุกอย่าง มันละเอียดขนาดนั้นละจิต จิตเวลามันเข้าถึงชั้นละเอียดพอแล้ว มันรู้ไปหมด จึงไม่มีอะไรผ่านมามีแต่ความสงบของจิต ความผ่องใสของจิต ที่นี้มันก็ส่งกระแสออกไปสว่างไสวสว่างงามอย่างนั้นตลอด

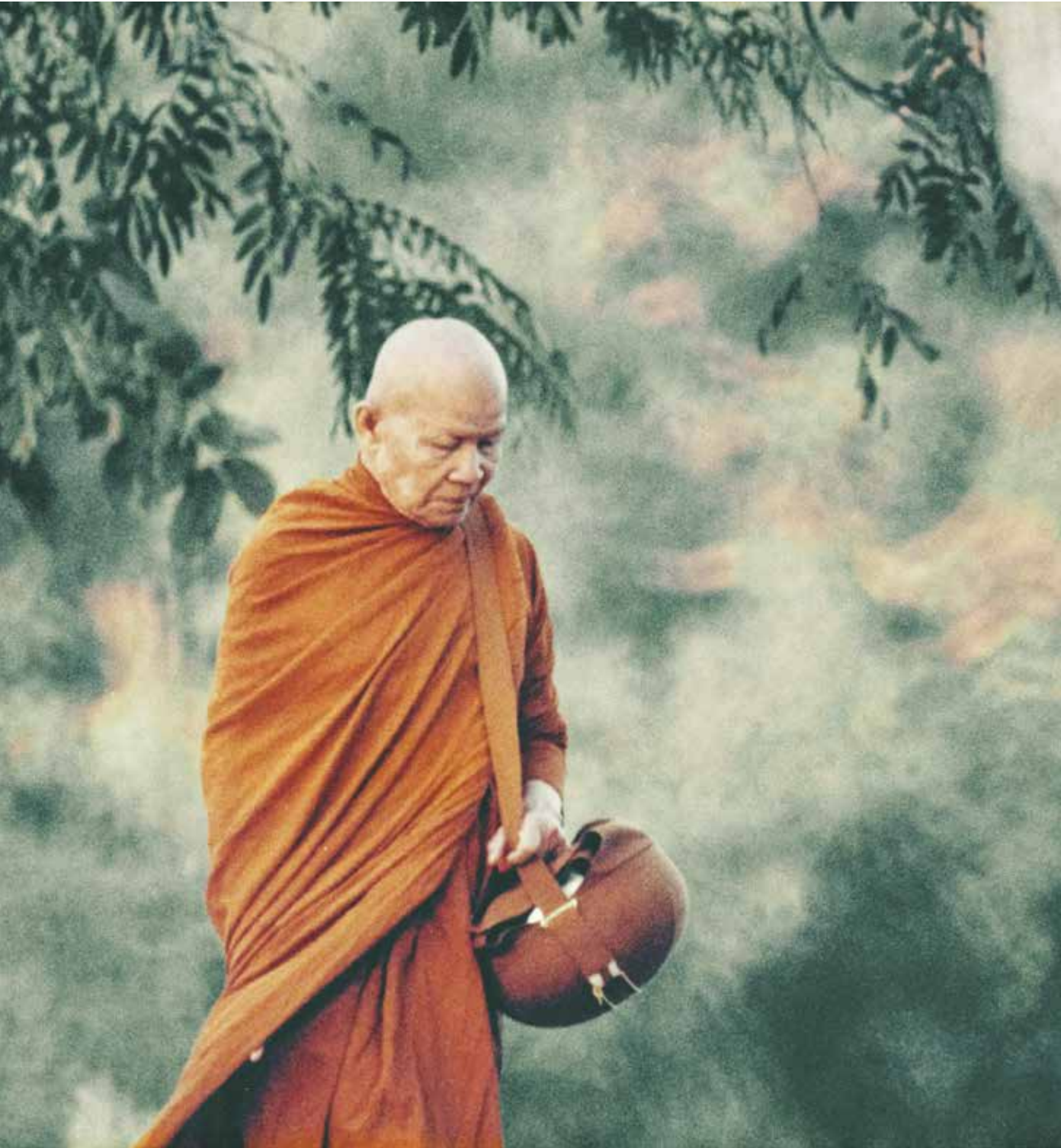
บางที เอ...เคยเล่าให้ลูกศิษย์ฟัง เวลาอยู่เงียบๆ ภูเขา จิตนี้เวลามันถึงขั้นว่างแล้วมันว่างหมดนะ ขั้นรูปกายเป็นอีกอย่างหนึ่ง พอพิจารณาเลยนี้ไปแล้ว มันก็ว่างว่างหมดเลย เห็นแต่ความสว่างไสวของจิต มันว่างไปนะ แล้วมันก็เกิดความอัศจรรย์ ขึ้นมาจนได้อุทานในตัวเอง มันเป็นในจิต พุดไม่ได้ยังงี้ จิตเป็นนักรู้ มันรู้ยังงี้ มันก็รู้ไปหมด เวลามันสว่างไสวมากๆ มันว่างหมดนะจิต ถึงขั้นมันว่างมันว่างหมด ไม่มีอะไร ร่างกายเจ้าของหายเงียบไปแล้ว ปรากฏว่ามันมีแต่ความรู้ล้วนๆ อย่างเดียว ร่างกายหายามันผ่านแฉนี้เข้าไป เป็นจิตว่างไปเลย จิตมันว่างไปหมด จะอัศจรรย์ อยู่ภายใน บางทีก็ออกอุทานขึ้นมาในลำพังตัวเอง โอ้โฮ ทำไมจิตของเราถึงได้ อัศจรรย์นักหนา ว่างเอนักหนา ว่างหมดเลย ทั้งๆ ที่กิเลสอวิชายังมี แต่ความว่าง ว่าง ที่นี้พออวิชชาตัวเป็นเชื้อของภพชาติสะบันไปจากใจ ที่นี้ว่างอะไรที่นี้ มันว่างแล้วไม่แล้ว ว่างหมดด้วย นั่นแหละจิตอัศจรรย์ จิตของท่านผู้สิ้นกิเลสคือจิต พระอรหันต์ ท่านว่างทั้งวันทั้งคืน เหล่านี้พอเห็นเป็นรางๆ ตา หู จมูก รับกันไป ฟังกันไป โดยธรรมชาติอันหนึ่งที่มันเหนืออันนี้ มันว่างไปหมดเลย นั่นเรียกว่า ละเอียดสุด มันว่างเต็มที่เลย การภาวนาได้เห็นชัดเจน อย่างอื่นอย่างใดใครจะเห็น อะไรก็ตาม ไม่ได้ละเอียดลออเหมือนจิตตภาวนา จิตตภาวนานี้เวลามันรู้มันเห็น มันรู้จริงๆ มันว่างไปหมดเลย ไม่มีอะไรเข้ามาผ่านจิต จิตมีอำนาจมาก ว่างหมดเลย อำนาจของจิตคือความว่าง ว่างหมดเลย มองดูอะไรที่ไหนก็ไม่มี จิตมันว่าง คือ ความว่างมันมีอำนาจมาก มันครอบหมดเลย วัตถุทั้งหลาย ดินฟ้าอากาศ แผ่นดิน มันก็ว่างหมด มีอำนาจมาก ความว่างของจิตมีอำนาจมาก มันว่างไปหมดเลย ฟังสิ

นักภาวนาเท่านั้นจะพูดอย่างนี้ได้ ภาวนาจริงๆ ภาวนาๆ ก็ไม่ได้ ภาวนาเอาจริงเอาจัง ที่จะฆ่ากิเลสรู้ได้ละ คือคำว่าฆ่ากิเลสมันสูง มันมีอำนาจสูง มันทะลุไปๆ เป็น อย่างนั้นนะ ท่านบำเพ็ญอยู่ในป่าท่านสบาย คือจิตนี้สบาย จิตตวิเวก กายวิเวก คือ ความสังัดกาย ไม่คลุกคลีกับอะไร กายวิเวก จิตตวิเวก สงัดจิต สงัดหมดเลย เรียกว่าจิตตวิเวก จิตตวิเวกนี้นักภาวนาที่จะรู้ได้ดี นอกนั้นไม่มี สามโลกธาตุไม่มี จิตใจสงบสงัด จิตไหนก็มีแต่กิเลสตัววุ่นวายเผลออยู่ในหัวใจตลอดเวลา เอากองเงิน กองทองมาถมกองเท่าภูเขา นี่ กิเลสมันเหยียบบอญนี้ มันไม่ได้มองดูกองเงินกองทอง กิเลสมันเหยียบบอญหัวใจคน แล้วอะไรจะบุกเบิกมันได้ละ นอกจากจิตตภาวนา จิตตภาวนานี้เบิกออกๆ ทุกสิ่งทุกอย่างเบิกออกหมด ส่วนหยาบเบิก ส่วนละเอียด ภายในเบิกออกเบิกจนไม่มีอะไรเหลือภายในใจเลย นั่นละ *สุญญโต* โลภัง โลภวังกเปล่า คือจิตว่างไปหมด โลภเขาจะว่างหรือไม่ว่างเป็นเรื่องของเขา แต่จิตนั้นไปหมายเขา ว่าสิ่งนั้นมี สิ่งนั้นไม่มี สิ่งนั้นดี สิ่งนี้ไม่ดี พอจิตถอนออกมา สิ่งเหล่านั้นหมดแล้วก็ ว่างเลย ที่นี้ว่างหมดๆ อย่างนั้นละ

หลวงตา: เป็นยังงี้ละ ว่างหรือยังละ เปิดออกบ้างสิ อาจารย์ เปิดหนทางให้ลูกศิษย์ อาจารย์ถามลูกศิษย์ อาจารย์พูดกับลูกศิษย์ โดยเฉพาะ ใครจะฟังไม่ฟังช่างเขาสิ มันเป็นอย่างนี้ มันว่างหมดหรือยัง?

พระอ.สุชาติ: หมดแล้วครับผม

หลวงตา: หมดแล้วนะเอาให้มันอย่างนั้นสิเอาให้มันว่างหมด การพูด อย่างนี้เอาอันนี้ออกมาพูด ไม่ได้พูดลมๆ แล้งๆ นะ เอาตัวจริงออกมา ถามกันเลย มันเป็นอย่างนี้ มันว่างหรือยัง ถ้ามันว่างแล้วหายสงสัยเลย เรื่องกองทุกข์ทั้งมวลในโลกนี้ไม่มี มีแต่ขันธเป็นทุกข์ เจ็บไข้ได้ป่วย ปวดหัวตัวร้อน มันก็เป็นของมัน แต่จิตไม่มี นั่นเรียกว่าจิตว่างหมดแล้ว เท่านั้นแหละ แส่นสบายใจปฏิบัติให้ดี ไม่มีอะไรยุ่งในโลกอันนี้มีแต่กิเลส กวนจิตทั้งนั้น ฟาดกิเลสออกตัวกวนจิตแล้ว ว่างหมดเลย ไม่มีอะไรกวน

ผู้มีบุญและบาปอันละได้แล้ว

บุญญาบาปพินาศบุคคล เป็นผู้มีบุญและบาปอันละได้โดยสิ้นเชิงแล้วทางด้านจิตใจ เป็นแต่เพียงมีขันธอยู่ ก็ต้องปฏิบัติต่อขันธให้เหมาะสมกับสังคมยอมรับกัน ความเป็นพระยอมรับกันก็คือการปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัย นี่เป็นขั้นสมมุติในขั้นนี้ ก็ปฏิบัติอย่างนั้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งวันนิพพาน ถ้าเป็นหลักธรรมชาติของจิตแล้ว พอกิเลสขาดสะบั้นลงไปแล้ว หมดปัญหาที่จะให้เป็นบาปเป็นบุญ ต้องอาบัติสังฆาปาราชิกอย่างนี้ไม่มี หมด กิริยาที่ท่านรักษาก็รักษาไว้ตามสมมุติที่มีอยู่ และปฏิบัติให้เหมาะสมกันกับด้านสมมุติทั้งหลายเท่านั้นจนกระทั่งวันนิพพาน

ที่ถามที่ตอบกันนี้มีแต่แก่นธรรมออกจากภาคปฏิบัติ เราจะไปหาในคัมภีร์ไม่เจอ ต้องหาในคัมภีร์ใหญ่ พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของคัมภีร์ใหญ่ พระสาวกอรหันต์เป็นเจ้าของคัมภีร์ใหญ่ บิณฑุตรงนั้นละ ได้ความออกมา เอากันวันนั้นก็เอากันอย่างนั้นละ นั่นแหละที่ว่าเพชรน้ำหนึ่ง เมื่อเข้าถึงกันลงถึงขีดเรียกว่า ๑๐๐% แล้ว ท่านองค์นี้ได้ลงถึงขีด ๑๐๐% แล้ว ใครจะไปหาเรื่องราวว่าท่านเป็นสังฆาปาราชิก เจย ไม่สนใจ หลักใหญ่เข้าถึงกันแล้ว ไม่ฟังเสียงเห่าว้อๆ แว้วๆ

เพชรน้ำหนึ่งในสมัยปัจจุบันมีน้อยเมื่อไร ท่านผู้ทรงมรรคทรงผลจริงๆ จากภาคปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจังมีน้อยเมื่อไร ธรรมพระพุทธเจ้าคือตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน ไม่ใช่อะไรนะ ตลาดแห่งมรรคผลนิพพานอยู่กับธรรมพระพุทธเจ้าหมด ตลาดนรกอเวจีอยู่กับผู้ที่หน้าด้านไม่เชื่อฟังอรรถธรรม ถกเถียงอรรถธรรม ไม่ยอมรับความจริง นี่ละพวกหน้าด้าน พวกนรกอเวจี

หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

สาระที่แท้จริง

ตอนอยู่ด้วยกันกับท่านที่บ้านตาดเกือบ ๙ ปี เราก็เหมือนกับเป็นลูกท่าน ท่านก็เห็นหน้าเราทุกวัน บิณฑบาตฉันร่วมกันทุกวัน หลวงตาท่านก็เมตตาเพราะท่านเห็นว่าเราเป็นคนที่ไม่ค่อยเอาหม้อเอาตะไคร้เท่าไร ท่านกลัวว่าเราจะถูกเขม่น ท่านก็เลยเมตตาหางานบางอย่างให้เราทำ

พอเราออกจากบ้านตาดมาอยู่ที่วัดญาณฯ แล้ว เวลาหลวงตาท่านมาแถวพัทยา คนไม่เข้าใจก็ว่า ครูบาอาจารย์มาใกล้ขนาดนี้ ทำไมไม่ไปกราบไม่ไปเยี่ยมท่าน ก็เพราะเวลาเราอยู่ที่บ้านตาดเราก็เป็นแบบนี้ เราก็ไม่เคยไปกราบไปเยี่ยมที่กุฏิท่าน เราก็อยู่ของเรา จะเจอท่านก็ตอนทำกิจร่วมกัน เพราะถ้าไม่มีกิจร่วมกันก็ไม่ได้ไปอะไรกับท่าน มันอาจจะเป็นนิสัยของเราซึ่งคนอาจจะไม่เข้าใจ

เราค่อนข้างที่จะไม่ยึดติดกับบุคคล จะยึดติดกับธรรมะ ดูเหมือนว่าเราเป็นคนอกตัญญู พอหลวงตาละแล้ว น้ำรดศพก็ไม่ไปรด งานศพก็ไม่ได้ไปร่วม ไปทำไม เพราะท่านอยู่ตรงนี้ (ใจ) แล้วใจ ไปแล้วจะเจอท่าน หรือเปล่า ใช่ไหม นี่ท่านอยู่ตรงใจนี้ กราบทุกวันอยู่แล้ว ทำไมต้องไป ดูภายนอกก็เหมือนกับว่ามันจะแปลก แต่มันไม่แปลกหรอก

การมีครูบาอาจารย์ที่ดีเป็นสิ่งที่ดีเป็นมงคล เพราะเราได้อาศัยท่าน คอยให้กำลังใจ คอยแนะแนวทางต่างๆ เพราะสาระที่แท้จริงของครูบาอาจารย์นั้นอยู่ในธรรมะนั้นแหละ ไม่ได้อยู่ที่ตัวท่าน แต่พวกเราไปหลงยึดติดในตัวท่าน ไปถึงก็จะรีบถ่ายรูปก่อนจะเอาไปเก็บไว้บูชา แต่ท่านก็สอนว่า ตัวท่านอยู่ในธรรมะ พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ตถาคต” จึงไม่มีใครสร้างพระพุทธรูปขึ้นมาเลยในสมัยที่พระองค์ยังพระชนม์ชีพอยู่ เพราะคนสมัยนั้นเขาเน้นอยู่ที่ธรรมะอย่างเดียว พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า “ธรรมวินัยจะเป็นศาสดาแทนเราตถาคตต่อไป ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเราตถาคต” ดังนั้นขอให้ยึดสาระคือธรรมะคำสอน เพราะเป็นเนื้อเป็นหนังของพระพุทธเจ้าท่านจริงๆ เป็นเนื้อเป็นหนังของครูบาอาจารย์ของหลวงตาที่แท้จริง ส่วนร่างกายเป็นเหมือนเปลือก เป็นเหมือนเสื้อผ้าที่ห่อหุ้ม องค์แท้ของท่านก็คือธรรมะนั้นเอง

วาทะมาทางนี้

ครูบาอาจารย์ก็เป็นเหมือนใบไม้ที่ค่อยๆ ร่วงไปที่ละใบสองใบ ใบใหม่ก็โผล่ขึ้นมาทดแทนกันไปโผล่มาแต่ไม่รู้ยังงัย ของดีๆ ท่านมักจะเก็บตัว ท่านจะไม่แสดงตัว ท่านเคารพครูบาอาจารย์ ท่านไม่แข่งหน้าแข่งตา เหมือนในหนังสือประวัติหลวงปู่มั่น ที่หลวงปู่มั่นท่านบอกว่า มีนิมิตเห็นพระเณรพระหนุ่มพระน้อยเดินเหมือนกับแข่งหน้าแข่งตาครูบาอาจารย์ ท่านแสดงว่าต่อไปพระก็จะอยากเด่นอยากดังกัน เหมือนจะออกมาปรากฏตัวแข่งกัน ในสายกรรมฐานนี้เขาจะเคารพกัน ครูบาอาจารย์ท่านเป็นผู้นำไปก่อน สมัยที่มีครูบาอาจารย์ที่แก่พรรษาว่าหลวงตาอยู่ หลวงตาท่านจะไม่ค่อยปรากฏในสังคมเท่าไร พอครูบาอาจารย์ต่างๆ ผ่านไปหมดไป พอท่านเป็นผู้นำขึ้นมา ท่านก็ต้องแสดงบทบาทของผู้นำต่อ

ไม่มีครูบาอาจารย์องค์ไหนอยากดังหรอก เพราะพอดังแล้วมันเหนื่อย อยู่เฉยๆสบายกว่า นี่เราก็ไม่ดัง มาอยู่ที่นี่ ๓๐ กว่าปีก็ไม่มีใครรู้จักเรา ถ้าหลวงตาไม่พูดถึงเราก็คงไม่มีใครรู้จัก คือแต่ละคนอาจจะมีความมานะไม่เหมือนกัน ของเรามีวาสนาในการเผยแผ่ทางด้านหนังสือมากกว่า มันก็ดีคือไม่ต้องยุ่งกับผู้คนมาก พุทธธรรมะจบแล้วก็จบไป ไม่ยุ่งกับใคร ใครจะนิมนต์ไปไหน เราไม่รับทั้งนั้น พอไม่รับ เขาโกรธเรายังดี เพราะเขาจะได้ไม่มาหา มันก็จบ ถ้าเดี๋ยวเรารับ เขาก็มาหาใหม่ เดี่ยวเพื่อนเขาก็มาอีก คนนั้นคนนี้ก็มาอีก แล้วเราก็ต้องรับ ต่อไปก็จะมีเวลามาพุทธธรรมะ

“ขอประกาศว่า บ่ายสองโมงทุกวัน
วันหยุดก็มาได้ วันไม่หยุดก็มาได้
ปกติถ้าไม่มีธุระอะไรก็จะมารับญาติโยมเสมอ
ถ้าไม่มีธุระหรือไม่เจ็บไข้ได้ป่วยก็จะมา
ก็แล้วแต่เหตุการณ์
จะพูดมากพูดน้อยนี้ก็อยู่กับผู้ที่มาฟังด้วยว่า
เขาภาชนะมารองรับไปได้มากได้น้อยแค่ไหน
บางคนเอาถ้วยมานิดเดียวก็ต้องเทให้ได้นิดเดียว”

เราก็อยู่เหมือนเดิม

เราเองไม่ได้เปิดตัว แต่มีโยมมาหาเอง เราก็อยู่เหมือนเดิม ไม่ได้ไปทำอะไรมากกว่าเดิม ทุกวันนี้ก็อยู่เหมือนเดิม ก็พอใจสภาพที่อยู่ แต่ก็มองครูบาอาจารย์เห็นท่านทำประโยชน์ให้กับคนเยอะ บางทีก็คิดว่าถ้าทำอย่างนั้นได้ก็ดี แต่ก็ไม่อยากจะไปดิ้นรนให้มันเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นไปตามธรรมชาติของมันเอง เมื่อถึงเวลา มันก็เป็นไปเอง

อย่างหลวงตานี้ เมื่อก่อนท่านก็ไม่เปิดตัว สมัยที่เราไปอยู่บ้านตาด ช่วงนั้นก็ไม่ค่อยมีคนกล้าเข้าไปวัดท่านเท่าไร ตอนนั้นท่านไม่เปิด ท่านจะคอยขับไล่ขับไส หรือใครเข้าไปมีแต่จะไล่ คอยจะว่าเอา คนเลยกลัวกัน สมัยก่อนจึงจะไปวัดอื่นกัน ไปวัดหลวงปู่ขาว ไปวัดหลวงปู่ฝั้น ไปวัดหลวงปู่เทสก์กัน แต่ตอนหลังพอครูบาอาจารย์ท่านมรณภาพไป หลวงตาท่านก็คลายความดุ ไม่ค่อยดุไม่ค่อยว่า คนเลยค่อยกล้าที่จะเข้าไปกราบท่าน แล้วตอนหลังก็มาโปรดญาติโยมที่สวนแสงธรรม

เมื่อก่อนท่านจะเน้นไปที่ฝั่งพระเป็นหลัก เพราะพระเนรนี้จะกำลังสำคัญต่อไปที่จะสืบทอดพระศาสนา แล้วตอนนั้นท่านก็เห็นว่ามีครูบาอาจารย์ที่จะสงเคราะห์ญาติโยมอยู่เยอะ ท่านก็เลยไม่ค่อยเปิดตัว ท่านจะมีเขียนหนังสือ แล้วก็อบรมสั่งสอนพระเนรและนักปฏิบัติที่จะรับการเคี่ยวเข็ญของท่านได้เท่านั้น เป็นคนที่ใจกล้าๆ ไม่กลัวท่านจะดุจะด่าจะไล่จะว่า สามารถเฉยอยู่ได้ แต่ตอนหลังท่านไม่เป็นเช่นนั้น ท่านเมตตาเปิดกว้าง ไม่จำกัดจำนวนเหมือนเมื่อก่อน เมื่อก่อนพระเนร ๒๐ นี่ก็มากแล้ว ต่อมาท่านก็รับเพิ่มเป็น ๒๕ ๓๐ ๔๐ ๕๐ รูป และเมื่อก่อนญาติโยมก็มีน้อย ที่โรงครัวมีแค่ ๗-๘ คนเท่านั้น แต่เดี๋ยวนี้อยู่กันเป็นร้อย ไม่รู้อยู่กันได้อย่างไร เมื่อก่อนท่านไม่ต้องการอย่างนั้น ท่านต้องการให้เป็นทีวี่เวก กุฎิก็ให้อยู่กันคนละหลัง แต่ตอนหลังนี้เห็นว่าอยู่กันอัดแน่นเลย ที่เป็นแบบนี้เพราะความที่ท่านเมตตาสงเคราะห์เขา ถึงแม้จะไม่ถึงขั้นวิเวก ขึ้นภavana อย่างน้อยพวกที่อยู่ก็ยังได้ทำบุญ ได้ฟังเทศน์ฟังธรรม ได้มารักษาстил ก็ทำไป

วันๆ หนึ่งเราก็กทำแบบเดิมๆ
คือตอนเช้าก็ไปบิณฑบาต
จบเสร็จก็กลับมาพักผ่อน
ช่วงบ่ายก็มาคุยกับญาติโยม
เราก็กทำอย่างนี้มาไม่รู้กี่ปีแล้ว
ก็ไม่เห็นเดือดร้อนกับอะไร
สบายจะตายไป

เราไม่เคยพูดเล่น
เรื่องธรรมะพูดเล่นไม่ได้
แต่พูดเป็นมุกบ้าง
เพื่อไม่ให้เครียดกัน
แต่เรื่องธรรมะ
เราไม่เคยพูดเล่น

เราอยู่วัดนี้ตั้ง ๓๐ กว่าปี
ไม่เคยไปไหน สบาย ไม่เดือดร้อน
ไม่ต้องไปทำวิชา ไม่ต้องไปทำพาสปอร์ต
ไม่ต้องไปตรวจโรค ไม่ต้องไปฉีดยา
มันวุ่นวาย
มีคนมาชวนเราไปต่างประเทศหลายรอบ
มีชวนไปอินเดีย ชวนไปสิงคโปร์ ชวนไปอินโดนีเซีย
มีคนมานิมนต์หมดแล้ว
เราบอกอย่ามาชวนเลย ไม่ไปหรอก

พระสุชาติ อภิชาโต

ไม่รับนิมนต์

สาเหตุที่ไม่อยากจะไปรับกิจนิมนต์ก็คือมันเสียเวลา แล้วก็ไม่ได้ไปทำอะไรที่มันเป็นเนื้อเป็นหนัง มันเป็นพิธีกรรมมากกว่า เราเคยไปสมัยก่อน บางทีขัดเขาไม่ได้ก็ไป เช่นเขานิมนต์ไปขึ้นบ้านใหม่หรือไปงานอะไรของเขา พอไปถึงบ้านมีแต่คนแก่ ๒-๓ คน นั่งฟังพระสวด คนหนุ่มคนสาวก็ไปต้อนรับแขก แขกก็ไม่เข้ามาฟังเทศน์ ฟังพระสวด ก็เลยรู้สึกว่ามันไม่ได้ประโยชน์อะไร ไปนั่งสวด คนฟังก็ฟังไม่เข้าใจ เพราะคนเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของพิธีเท่านั้นเอง ให้มันเป็นมงคล คือขึ้นบ้านใหม่ก็ต้องนิมนต์พระมาสวดมาปะพรมน้ำมนต์ มาเจิมอะไรเท่านั้น แต่มันไม่ได้เป็นเนื้อเป็นหนัง มันเป็นแค่พิธี เหมือนกับเล่นลิเก มันไม่ได้เป็นมงคล อาจจะเป็นมงคลตรงที่ว่าได้ทำบุญทำทานได้เสียสละเงินทองก้อนหนึ่ง มาทำอาหารถวายพระ อันนี้เป็นบุญทำที่ไหนก็ได้ถ้าทำแบบนี้ ใส่บาตรก็ได้ บุญเหมือนกัน ไม่ต้องให้เสียเวลาไปนิมนต์พระ ไปรับพระไปส่งพระ แล้วก็

มานั่งสวด การสวดนี้คนสวดได้นะ ไม่ใช่คนฟังนะ ใครสวดใครได้ เพราะการสวดเป็นการฝึกให้คิดไปในทางที่ดี สมมุติเวลาโยมคิดไปในทางที่ไม่ดีหรือไม่สบายใจ ก็สวดมนต์ไปซิ สวดมนต์ไปแล้วเดี๋ยวก็ลืมเรื่องที่ทำให้เราไม่สบายใจ แต่นิมนต์พระไป โยมก็ไม่ฟังพระสวด มีแต่คนแก่ คุณตา คุณยาย ๒-๓ คน นั่งอยู่เป็นพิธี ส่วนคนหนุ่มคนสาว คนมีกำลังวังชา เขาก็ไปคุยกับแขก ไปต้อนรับแขก อีกพวกก็อยู่ในโรงครัวทำกับข้าววุ่นไปหมด พอพระสวดเสร็จก็เอาอาหารมาประเคน พระฉันเสร็จก็ให้พร ขอน้ำมนต์เจิมหน่อย แล้วก็นิมนต์กลับวัดเลย

สมัยพุทธกาลเวลาเขานิมนต์พระพุทธเจ้าไปนี้ เขานิมนต์เพื่อให้ท่านไปพูดธรรมะ คือไปนิมนต์ให้ท่านฉัน ฉันเสร็จแล้วก็ให้ท่านแสดงธรรม แสดงธรรมเพื่อจะได้เป็นสิริมงคล ธรรมนี่ละเป็นมงคล เพราะธรรมะเป็นแสงสว่างนำชีวิตของเราที่มีดบอดด้วยความหลง ให้เห็นถูกผิดชั่ว พระพุทธเจ้ารับกิจนิมนต์ก็เพื่อที่จะไปแสดงธรรม ถ้าให้ท่านไปสวด ท่านคงไม่ไป แล้วถ้าไปแล้วไม่มีคนฟัง ท่านก็ไม่ไปเหมือนกัน อย่างนี้ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร

พระสายปฏิบัติส่วนใหญ่ท่านจะไม่ค่อยไปงานเหล่านี้ นอกจากเสียไม่ได้จริงๆ บางทีก็มีความผูกพันมีอะไรที่จะต้องถนอมน้ำใจกัน บางทีท่านก็ไปให้ แต่ท่านอยากถ้าไปแล้วไปฟังธรรมกัน ท่านจะยินดีไป ท่านจะไปพูดธรรมะให้ญาติโยมฟัง

บุญคุณของโยมแม่

โยมแม่เราไม่สบาย ไปผ่าตัดหัวใจ เรายังไม่เคยไปเยี่ยมที่โรงพยาบาลเลย เชื้อไหม เราให้น้องสาวเอาโทรศัพท์มาคุยแทน ถ้าไปที่โรงพยาบาลจะไม่ได้คุย อย่างใกล้ชิดเหมือนกับคุยกันทางโทรศัพท์นะ เราก็พูดกันทางโทรศัพท์ เยี่ยมกันทางโทรศัพท์นั่นแหละ มันก็เหมือนกัน ดีกว่าเสียอีก พูดได้นาน พูดได้สบาย อยากจะพูดเท่าไรก็พูดได้

โยมแม่เราเสียชีวิตวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒ วันที่โยมแม่เสีย เขานัดรถให้มารับไปทำฃม พอรถมารับ โยมแม่ก็บอกคนขับรถว่าไม่ไปแล้ว อยากจะพักผ่อน พอตตอนเย็นน้องสาวกลับมาจากไปทำธุระข้างนอก เห็นโยมแม่นอนหลับ พอไปปลุกก็ไม่ตื่น น้องสาวเราก็เลยเรียกหน่วยกู้ชีพมาปั๊มหัวใจ พอปั๊มไม่ขึ้น เขาเลยส่งข่าวมาหาเรา เราก็เลยบอกให้หยุดปั๊ม ให้ปล่อยเลย หน่วยกู้ชีพบอกว่าเสียก่อน มาพบ ๑ ชั่วโมง ตอนโยมแม่เสีย เขาไม่มีเวทนา เขาหลับไปเฉยๆ

ภาพหน้าศพงานโยมแม่ เราเป็นคนเลือกเอง เราเลือกรูปที่ท่านเพิ่งไปงานเลี้ยงฉลองวันเกิด เดิมทีโยมแม่เขาเตรียมรูปไว้คือรูปสาวกว่านี้ เป็นรูปถ่ายเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้ว แต่เราว่าเอารูปปัจจุบันดีกว่า และชุดที่ใส่ก็ชุดสีแดง เพราะสีแดงคือสีที่คนจีนชอบ

ในงานศพของโยมแม่ เราก็ไปนั่งเฉยๆ ทุกคนที่ไปก็ช่วยกันทำงานคนละไม้คนละมือ ไม่มีการขอร้องหรือร้องขอให้มาช่วยกัน คนมาเยอะ แต่ไม่มีเดินชนกัน เหยียบเท้ากัน งานเรียบร้อยดีมาก

โยมแม่สุรินทร์ และพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

“โยมแม่มีบุญคุณ
ตรงที่ให้ร่างกายกับเรามา
และเราก็พอใจในร่างกายนี้”

ภาพในงานฃมณกิจศพโยมแม่สุรินทร์

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต และคุณถลยา (น้องสาว)

ที่มาของหนังสือธรรมะ:

“ช่วงแรกๆ ที่เราเทศน์ในศาลาฉันนั้น ยังไม่มีการอัดเทป ต่อมาเมื่อมีลูกศิษย์ที่เป็นพยาบาลของโรงพยาบาลวัดญาณฯ มาฟังแล้วชอบ เขาก็เลยจดบันทึกแล้วเอามาให้เราตรวจ พอเราตรวจแล้วก็บอกว่า “เราเทศน์ตั้งนานทำไมได้แค่นี้ และที่คุณจดกับที่เราพูดนี้ มันไม่เต็มรูป มันไม่ครบบริบูรณ์ ทำไมไม่หาเครื่องอัดเสียงมาสักเครื่องหนึ่งล่ะ” สมัยนั้นก็มีแต่เครื่องคาสเซ็ท วันหลังเขาเลยเอาเทปคาสเซ็ทมาอัด เวลาเขาอัดก็อัดตรงที่เขานั่ง ไม่ได้วางไว้ใกล้เรา เสียงมันก็จะก้องๆ เพราะมันไม่ได้อัดตรงที่ใกล้ๆ ปาก อัดได้แต่เสียงที่ดังในศาลา มันก็เอามาใช้ในการเผยแผ่ไม่ได้ ต่อมาก็เปลี่ยนเอาที่อัดมาวางไว้ใกล้เรา แล้วมีไมค์เล็กมาเสียบให้เสียงชัดขึ้น

ต่อมาผู้อำนวยการโรงพยาบาลวัดญาณฯ ให้เราไปใช้คอมพิวเตอร์ที่ห้องทำงาน เราก็ไปใช้ เราไปแปลงเสียงเทศน์จากเทปคาสเซ็ทมาเป็นไฟล์ลงไว้ในคอมพิวเตอร์ เราไปใช้ห้องที่โรงพยาบาลสัปดาห์ละ ๒ - ๓ วัน เพื่อไปถอดเทปแรกๆ แจกเทปธรรมะเป็นเทปคาสเซ็ท ภายหลังเอามาพิมพ์เป็นหนังสือออกมา เขาอ่านแล้วก็ชอบกัน ก็เลยเอาไปพิมพ์เป็นหนังสือกำลังใจขึ้นเล่มแรก พอดีท่ายเล่มมีรายชื่อผู้บริจาคด้วย พอคนได้หนังสือไปเขาเห็นมีการรับบริจาค เขาก็เลยบริจาคพิมพ์หนังสือต่อไปเป็นเล่มๆ มาเรื่อยๆ ออกปีละ ๓-๔ เล่ม พอมาเล่มที่ ๑๖ ก็ใส่เนื้อหาของจุลธรรมแทน เพราะหนังสือจุลธรรมเป็นหนังสือที่พิมพ์จำนวนจำกัดและแจกกันเฉพาะกลุ่ม

ต่อมาคนที่เขาให้เราใช้ห้องทำคอมพิวเตอร์ที่โรงพยาบาล เขาย้ายไปที่อื่นเลยต้องคืนห้องนี้ให้กับคนที่เขามาใหม่ ก็พอดีกับพระท่านมีห้องว่างอยู่ที่ใต้ถุนตำหนักสมเด็จพระสังฆราช แล้วระยะหลังสมเด็จพระสังฆราช ก็ไม่ได้มาวัดญาณฯ เราก็เลยใช้ห้องนี้เพื่อถอดเทปและตรวจรูปหนังสือกำลังใจและหนังสือจุลธรรมนำใจ”

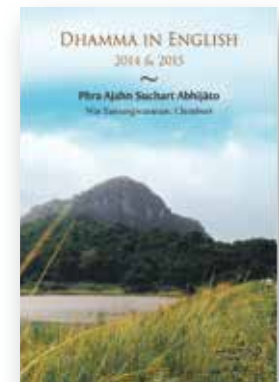
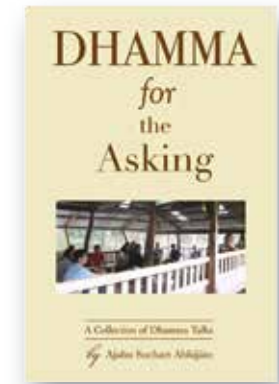
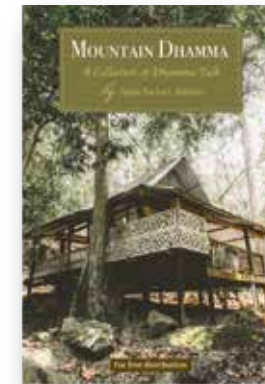
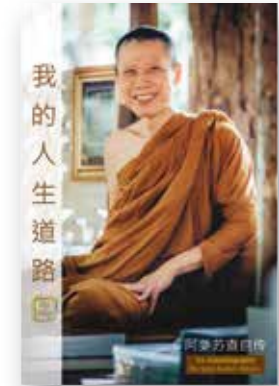
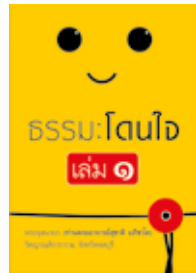
หนังสือจุลธรรมนำใจนี้ จัดทำโดยกลุ่มลูกศิษย์ที่เดินทางมาจากกรุงเทพฯ เพื่อฟังธรรมท่านพระอาจารย์ เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นการรวบรวมเทศนาคำสอนของพระอาจารย์ที่สอนกลุ่มจุลธรรม บนศาลาไม้ เขาชีโอน ในช่วงบ่าย เดือนละครั้ง ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นการปฏิบัติและการบำเพ็ญด้านจิตตภาวนา

หนังสือธรรมะบนเขา เริ่มพิมพ์เล่มแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ หลังจากครบ ๑ ปี (วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖) ของการบันทึกเสียงแสดงธรรมะบนเขา ที่เน้นภาคปฏิบัติ และการบำเพ็ญจิตตภาวนา ที่ท่านแสดงธรรมบนศาลาไม้ เขาชีโอน แก่คณะศรัทธาญาติโยมที่มาฟังธรรมในทุกวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ แล้วก็มีการอัปโหลดไฟล์เสียงเทศนาขึ้นเฟสบุ๊กและเว็บไซต์หลังการแสดงธรรมในวันนั้น

หลังจากนั้นได้มีคณะศิษย์ผู้มีศรัทธาได้กราบขออนุญาตพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มต่างๆ ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอินโดนีเซียของท่านพระอาจารย์สุชาติออกเผยแผ่ เพื่อแจกเป็นธรรมทานแก่ผู้ที่สนใจด้านการปฏิบัติอีกหลายเล่ม โดยผู้สนใจสามารถเข้าไปศึกษาและดาวน์โหลดได้ที่ www.phrasuchart.com หรือทางเฟซบุ๊ก Abhijato หรือทางไลน์ @apichato

ตัวอย่างบางส่วนของหนังสือธรรมะภาษาไทยของพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

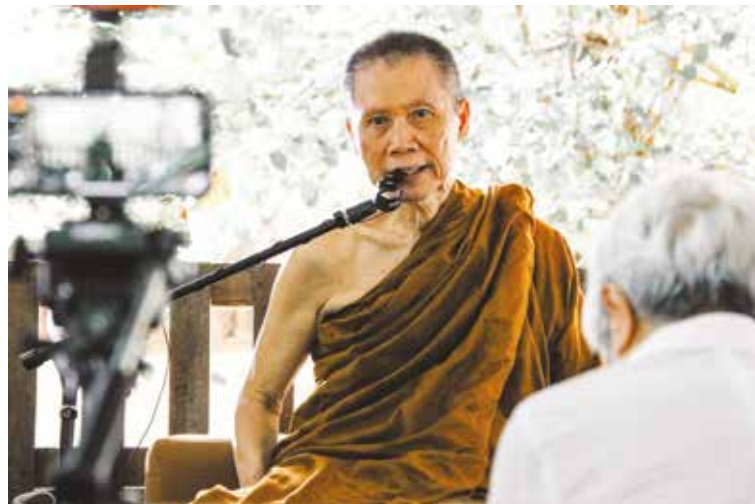

ตัวอย่างบางส่วนของหนังสือธรรมะภาษาต่างประเทศของพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

แสงเดือนแสงดาว

ถ้าที่ไหนมีหนังสือของครูบาอาจารย์ (หลวงตา) อยู่แล้ว ก็ไม่ควรที่จะเอาของลูกศิษย์ไปแจก เพราะที่นั่นก็มีแสงสว่างอยู่แล้ว ท่านเป็นเหมือนกับแสงพระอาทิตย์ ส่วนเราเป็นเหมือนแสงเดือนแสงดาว แต่ถ้ามันอยู่ในที่มีดอย่างนี้ แสงดาวขนาดนี้ก็ยังพอเป็นประโยชน์ได้

**เราก็ดีใจที่ได้มีโอกาสได้ทำประโยชน์
ยังทำให้คนสามารถได้ประโยชน์จาก
การปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้า**

“

ชีวิตที่ผ่านมา รู้สึกว่าจะใช้ความสบายใจเป็นเกณฑ์ วัดของการกระทำ ถ้าใจเครียดใจทุกข์ก็รู้แล้วว่ามันไม่ถูกต้อง มันต้องคลาย แล้วต้องหาวิธีคลายมัน เพราะว่าได้เท่าไร ในที่สุดมันก็ต้องเสียไปหมด ได้มากก็เสียมาก ได้น้อยก็เสียน้อย ไม่ได้ก็ไม่เสีย ไข้ไหม เพราะทุกอย่างนี้มันเป็นของชั่วคราว ชีวิตของพวกเรา นี่ เดี่ยวในที่สุดมันก็ต้องจากโลกนี้ไป ก็ไม่เห็นจะเสียหายตรงไหน เราจากมาก็ครั้งแล้ว จากครั้งนี้ครั้งเดียวที่ไหน เราทิ้งร่างกายเรานี้มากี่ล้านร่างแล้วก็ไม่รู้ ถ้าเราคิดอย่างนี้แล้ว เราจะไม่ค่อยเสียดายอะไร เพราะสิ่งที่ไม่เสียมันก็มีอยู่คือใจของเรา นี่ มันไม่มีวันเสีย มันไม่มีวันหมด เพียงแต่ว่ามันจะมีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพ ฉลาดหรือโง่เท่านั้นเอง ถ้ามันฉลาดมันก็ไม่แบกหาม ถ้ามันโง่ มันก็แบก ไม่ใช่แบกอะไร คือแบกกongทุกข์ ถ้าอะไรมันเป็นของเรา นี่ มันทุกข์ทันที ถ้าอะไรมันไม่เป็นของเรา เราก็สบาย

เราไม่เคยวางแผนไว้ว่านี่คือเป้าหมาย
ตอนนี้เรา **Open-end** ไว้
คืออนาคตของเราไม่มี
ไม่ได้กำหนดจุดหมายปลายทาง
จุดหมายปลายทางก็อยู่ที่โลง (ศพ)
แต่มันจะไปถึงโลงยังงี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง
เราก็ปล่อยให้เกิดการณ์มันพาไป
แล้วเราก็ใช้ธรรมะเป็นตัวพิจารณาไปตามความเหมาะสม

กิจและเวลาประจำวันที่สามารถเข้าพบ พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

แผนที่เส้นทางเดินบิณฑบาต

เวลา ๐๕.๕๐ - ๐๖.๔๕ น. (โดยประมาณ)

เดินบิณฑบาตบริเวณบ้านอำเภอ เริ่มที่ซอยนาจอมเทียน ๓๐
(เวลาสามารถเปลี่ยนแปลงตามสภาพอากาศ)

เวลา ๐๗.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. (โดยประมาณ)

ฉันเช้าที่ศาลาฉัน เฉพาะวันธรรมดา

เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. (โดยประมาณ)

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมธานี
วันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ แสดงธรรม และตอบปัญหาธรรมะ
วันจันทร์ - ศุกร์ สนทนาและตอบปัญหาธรรมะ

หมายเหตุ : ขอความกรุณาดำเนินการเข้าพบพระอาจารย์นอกเหนือจากเวลาดังกล่าว
และขอความร่วมมือสุขภาพสตรีงดสวมกางเกงขาสั้นและกระโปรงสั้น

****งดรับกิจนิมนต์ในทุกกรณี****

ติดตามธรรมะของพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ได้ทาง

Abhijato

@apichato

phraajarn_suchart

www.phrasuchart.com

/user/unseendhamma

สามารถดาวน์โหลดพระธรรมเทศนา
ของท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ได้ที่

www.kammatthana.com

www.PhraSuchart.com

www.facebook.com/PhraAjarnSuchart

ชีวประวัติและปฏิปทา พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต
วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อ.บางละมุง จ.ชลบุรี

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ คณะศิษย์พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

พิมพ์ที่ : บริษัท ศิลป์สยามบรรณภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด

๖๑ ซอยเพชรเกษม ๖๙ ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ เขตหนองแขม กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

Tel. ๐-๒๔๔๔-๓๓๕๑-๙ Fax. ๐-๒๔๔๔-๐๐๗๘ E-mail: silpasiamprinting@hotmail.com

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต.
เปิดใจเปิดธรรม.-- ชลบุรี : วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร, 2562.
276 หน้า.

1. ธรรมะกับชีวิตประจำวัน. 2. วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร. I. ชื่อเรื่อง.

294.3144
ISBN 978-616-565-555-2

“ยอมเหนื่อยเอาหน้อยไม่กี่ปี
ตั้งใจเอาจริง ๆ จัง ๆ
พระพุทธรเจ้าบอกไม่เกิน ๗ ปี
๗ ปีแล้ว มีหลักมีเกณฑ์แล้ว
สบายใจ
ไม่วุ่นวายไปกับใครทั้งนั้น”

พระราชารักษ์สุชาติ อภิวิฑิต